ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ

୫୩ ଭାଗ ୬ଷ୍ଠ ସଂଖ୍ୟା ମାଘ ୧୯୧୭ ଶକାବ୍ଦ ଜାନୁୟାରୀ ୧୯୯୭

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟ, ସରକାରୀ ଘୋଷଣା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ତଥ୍ୟର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିବରଣ ''ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ''ରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଅନେକ ବିଷୟ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଆକାରରେ ମଧ୍ୟ ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇଥାଏ । ସେଭଳି ବିଷୟକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଅନୁମୋଦିତ ମୂଳ ପାଠ ବୋଲି ଭାବିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।

''ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ'' ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ତରଫରୁ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଏହି ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ମତାମତ ଓ ଚିନ୍ତାଧାରା ସବୁ ସ୍ଥଳରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ବୋଲି ବୁଝିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କର ସୂଚନା ଓ ଲୋକସମ୍ପର୍କ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ମୁଦ୍ରଣାଳୟ, କଟକ - ୧୦ରେ ମୁଦ୍ରିତ ।

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ ୨୦.୦୦
ପ୍ରତିଖଣ୍ଡ : ଟ ୨.୦୦

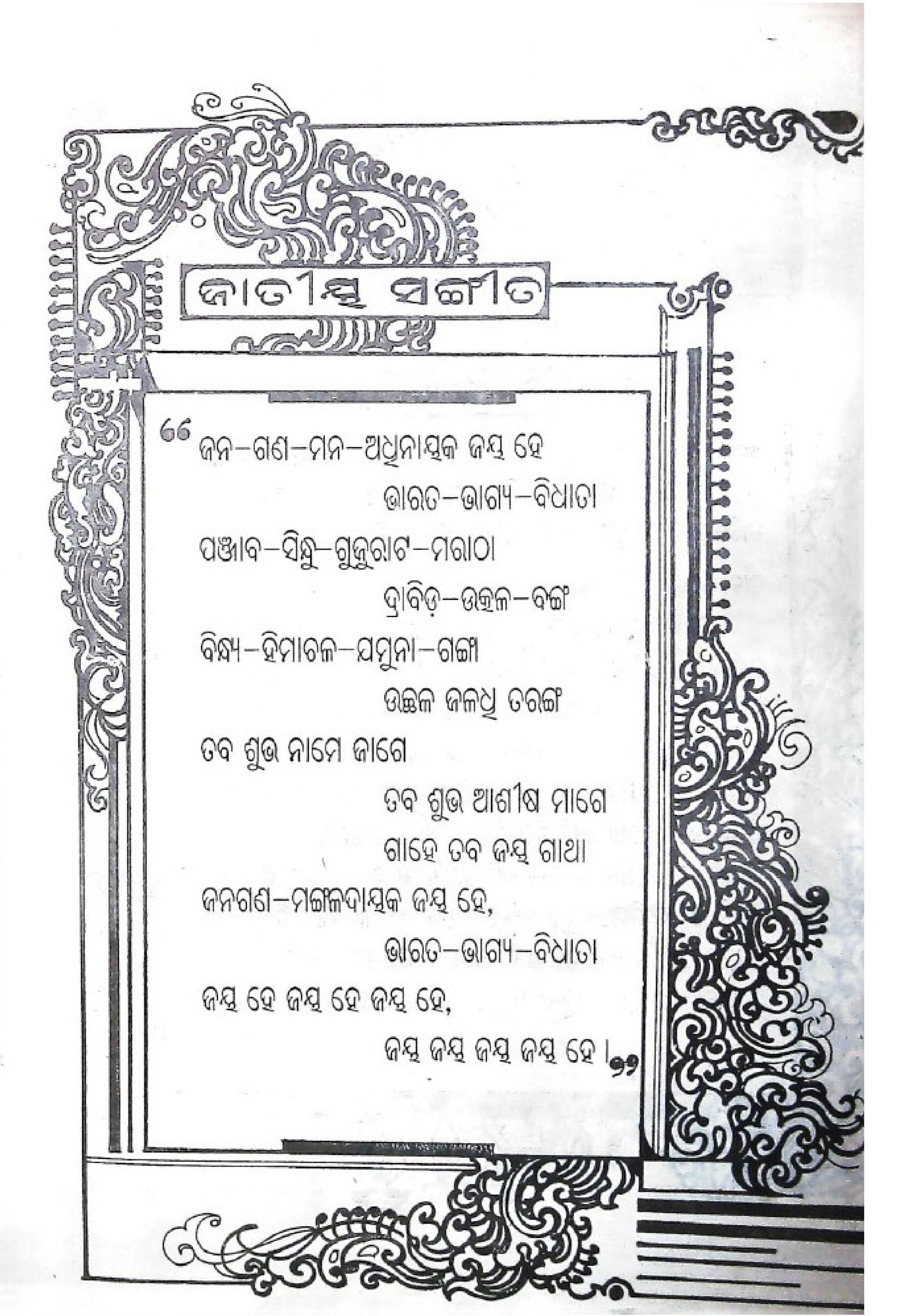

ଜୟଦେବଭବନଠାରେ ୟୁନିସେଫ୍ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଆୟୋଜିତ 'ବିଶ୍ୱଶିଶୁମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା-୧୯୯୭' ଶୀର୍ଷକ ଏକ ପୁସ୍ତକକୁ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମ୍ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି । ୧୧-୧୨

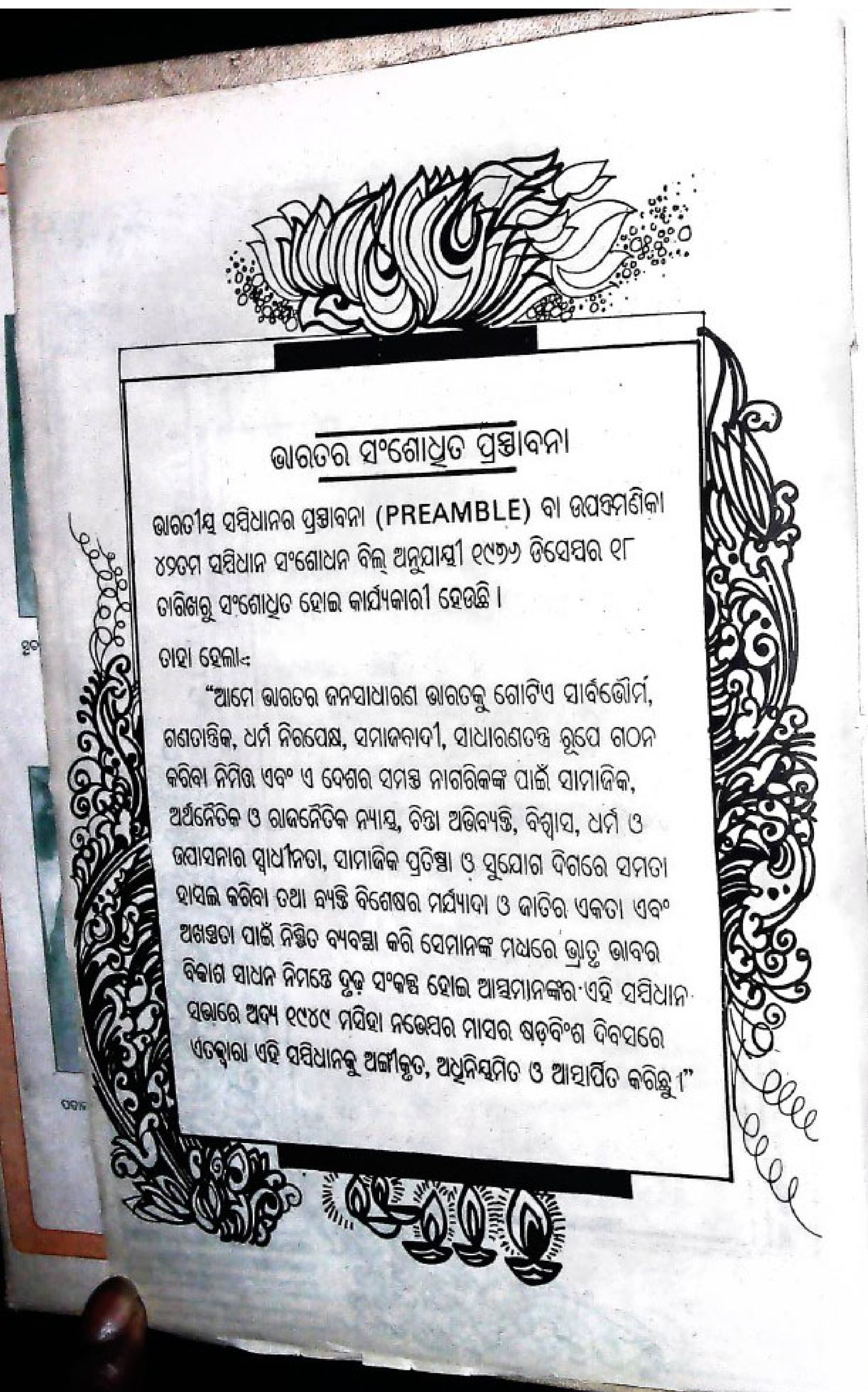
ପତାକା ଦିବସ ଅବସରରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମ୍ ପତାକା ଦିବସ ପାଣ୍ଠିକୁ ଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟସୈନିକ ବୋର୍ଡ଼ର ସଚିବ କର୍ଣ୍ଣେଲ ପି. କେ. ପଟ୍ଟନାୟକ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି । ୭-୧୨ ।

ସୂଚୀ

ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ

"ଜନ-ଗଣ-ମନ-ଅଧିନାୟକ ଜୟ ହେ
ଭାରତ-ଭାଗ୍ୟ-ବିଧାତା
ପଞ୍ଜାବ-ସିନ୍ଧୁ-ଗୁଜୁରାଟ-ମରାଠା
ଦ୍ରାବିଡ଼-ଉତ୍କଳ-ବଙ୍ଗ
ବିନ୍ଧ୍ୟ-ହିମାଚଳ-ଯମୁନା-ଗଙ୍ଗା
ଉଚ୍ଛଳ ଜଳଧି ତରଙ୍ଗ
ତବ ଶୁଭ ନାମେ ଜାଗେ
ତବ ଶୁଭ ଆଶୀଷ ମାଗେ
ଗାହେ ତବ ଜୟ ଗାଥା
ଜନଗଣ-ମଙ୍ଗଳଦାୟକ ଜୟ ହେ,
ଭାରତ-ଭାଗ୍ୟ-ବିଧାତା
ଜୟ ହେ ଜୟ ହେ ଜୟ ହେ,
ଜୟ ଜୟ ଜୟ ଜୟ ହେ ।"

ଭାରତର ସଂଶୋଧିତ ପ୍ରସ୍ତାବନା

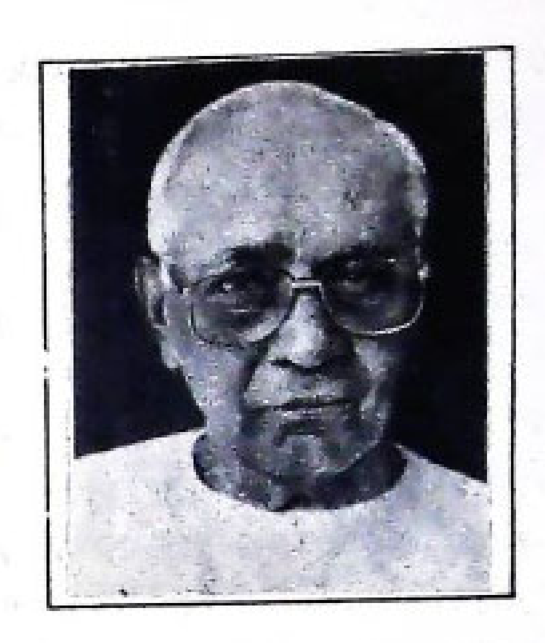
ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନର ପ୍ରସ୍ତାବନା (PREAMBLE) ବା ଉପକ୍ରମଣିକା ୪୨ତମ ସମ୍ବିଧାନ ସଂଶୋଧନ ବିଲ୍ ଅନୁଯାୟୀ ୧୯୭୬ ଡିସେମ୍ବର ୧୮ ତାରିଖରୁ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ।

ତାହା ହେଲା:

"ଆମେ ଭାରତର ଜନସାଧାରଣ ଭାରତକୁ ଗୋଟିଏ ସାର୍ବଭୌମ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ, ସମାଜବାଦୀ, ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ଗଠନ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଏବଂ ଏ ଦେଶର ସମସ୍ତ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ସାମାଜିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ରାଜନୈତିକ ନ୍ୟାୟ, ଚିନ୍ତା ଅଭିବ୍ୟକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ଧର୍ମ ଓ ଉପାସନାର ସ୍ୱାଧୀନତା, ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ସୁଯୋଗ ଦିଗରେ ସମତା ହାସଲ କରିବା ତଥା ବ୍ୟକ୍ତି ବିଶେଷର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଓ ଜାତିର ଏକତା ଏବଂ ଅଖଣ୍ଡତା ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭ୍ରାତୃ ଭାବର ବିକାଶ ସାଧନ ନିମନ୍ତେ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ହୋଇ ଆସ୍ମମାନଙ୍କର ଏହି ସମ୍ବିଧାନ ସଭାରେ ଅଦ୍ୟ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସର ଷଡ଼ବିଂଶ ଦିବସରେ ଏତଦ୍ୱାରା ଏହି ସମ୍ବିଧାନକୁ ଅଙ୍ଗୀକୃତ, ଅଧିନିୟମିତ ଓ ଆତ୍ମାର୍ପିତ କରିଛୁ ।"

୪୮ ତମ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ପାଳନ ଉପଲକ୍ଷେ ଓଡ଼ିଶାର ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମ୍ଙ୍କ

ବାର୍ତ୍ତା

ପ୍ରିୟ ଭଉଣୀ ଓ ଭାଇମାନେ,

ଦେଶର ୪୮ତମ ଐତିହାସିକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ପାଳନ ଅବସରରେ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଉ ଥିବାରୁ ମୁଁ ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦିତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଦେଶର ପ୍ରଗତିର ଏକ ମାଇଲଷ୍ଟମ୍ଭ ସଦୃଶ । ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆଦର୍ଶ ଅନୁଯାୟୀ ଏଥିରୁ ଦେଶର ପ୍ରଗତି ସମ୍ବନ୍ଧିତ ସୂଚନା ମିଳେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଆମକୁ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଆମେ ଆମ ଜାତୀୟ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପଥରେ କେତେ ଦୂର ଅଗ୍ରସର ହୋଇପାରିଛୁ, ସେ ବିଷୟରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ୟକ୍ ଧାରଣା ଆମକୁ ମିଳିଥାଏ ।

ଆଜକୁ ୪୮ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଭାରତର ଅଧିବାସୀ ଭାବେ ଆମେ ନିଜେହିଁ ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିଥିଲେ, ଯେଉଁଥିରେ ଆମେ ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ''ଭାରତ ଏକ ସାର୍ବଭୌମ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ଧର୍ମ ନିରପେକ୍ଷ ଓ ସମାଜବାଦୀ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର'' । ସମ୍ବିଧାନର ଆଦ୍ୟ ପ୍ରବକ୍ତାଗଣ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧିକାର ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ କରାଇବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଦେଶ ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର ଯେଉଁ ନୈତିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି, ସେ ବିଷୟରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆମକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଧିକାର ହେଉଛି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଭିତ୍ତିକ । ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ ଆମେ ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଭୁଲିଯାଇ ସଦାସର୍ବଦା ନିଜର ଅଧିକାର ପ୍ରତି ଅଧିକ ସଚେତନ ହୋଇ ଉଠୁଛୁ । ଏହା ଫଳରେ ଆମେ ଆମ ଚିନ୍ତା ଓ ଚେତନାରେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହୋଇ ଯାଉଛୁ ଓ ଦେଶ ପ୍ରତି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ କରି ନିଜର ଅଧିକାର ହାସଲ ପାଇଁ ପ୍ରୟାସ କରୁଛୁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏଭଳି ମନୋଭାବ ପରିହାର କରି ଦେଶକୁ ସତ୍ୟ, ତ୍ୟାଗ, ସାଧୁତା ଓ ସେବାର ଏକ ଦୃଢ଼ ଭିତ୍ତିଭୂମି ଉପରେ ପୁନଃ ନିର୍ମାଣ କରିବାର ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ସମୟ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ହେବାକୁ ଯାଉଛେ, ଆମକୁ ଦେଶରୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ଶକ୍ତି ଯଥା ଆଞ୍ଚଳିକତାବାଦ, ଜାତିବାଦ, ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତାବାଦ ଆଦି ଯାହାକି ଆମ ଜାତୀୟ ସଂହତିକୁ ଦୁର୍ବଳ କରିବାର ଆଶଙ୍କା ରହିଛି ସେ ସବୁକୁ ଲୋପକରି ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଓ ସଂଗଠିତ ଭାରତବର୍ଷ ନିର୍ମାଣ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦ ଓ ମାନବ ସମ୍ବଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟ । ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ବିନିଯୋଗ କରି ଏହାକୁ ଏକ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାପାଇଁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଛେ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଆମ ପ୍ରଗତିକୁ ବ୍ୟାହତ କରୁଛି । ୧୯୯୬ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସଠାରୁ ଓଡ଼ିଶା ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ମରୁଡ଼ିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛି । ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତିକୁ ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ମୋ ସରକାର ବହୁତଗୁଡ଼ିଏ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର ସଚିବମାନେ ମରୁଡ଼ିକ୍ଲିଷ୍ଟ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଗସ୍ତକରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜିଲ୍ଲାପାଇଁ ଏକ ଦୀର୍ଘ ମିଆଦି ପ୍ରତିକାର ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିଛନ୍ତି । ମରୁଡ଼ି ପ୍ରତିକାର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକର ସମୟୋପଯୋଗୀ ସମୀକ୍ଷା ଓ ନିରାକରଣପାଇଁ ଏକ ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତା ସଂପନ୍ନ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇଅଛି । ଅନାହାର ଜନିତ ମୃତ୍ୟୁକୁ ରୋକିବା ନିମନ୍ତେ ଜିଲ୍ଲାପାଳମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତିର ଲାଘବ ପାଇଁ ମରୁଡ଼ି ପ୍ରତିକାର ଯୋଜନାମାନ ଯୁଦ୍ଧକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅନାହାର ଜନିତ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଲାଘବ ପାଇଁ ମରୁଡ଼ିକ୍ଲିଷ୍ଟ ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଅନୁକମ୍ପା ଭିତ୍ତିକ ପରିଚୟପତ୍ର କାର୍ଡ ଜରିଆରେ ଖାଦ୍ୟ ସାମଗ୍ରୀ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ମରୁଡ଼ି ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଃସହାୟ ଲୋକମାନଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଶ୍ରମ ଭିତ୍ତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି । ଅନ୍ତତଃ ପକ୍ଷେ ଅଭାବଗ୍ରସ୍ତ ଲୋକମାନେ ଯେପରି ଶହେ ଦିନ ମଜୁରି ପାଇ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ । ଉଠା ଜଳସେଚନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପର୍ଯ୍ୟାୟଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ଅକାମୀ

ଉତ୍ସଗୁଡିକର ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସହ ନୂତନ ଜଳ ଉତ୍ସଗୁଡିକ ସ୍ଥାପନ ପାଇଁ ସମସ୍ତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । ମରୁଡି ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ରିହାତି ଦରରେ ଚାଷୋପକରଣ, ବିହନ, ସାର, କୀଟନାଶକ ଔଷଧ ପ୍ରଭୃତି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ଖରିଫ ଫସଲ ଓ ରବି ଫସଲ କରିବା ସମୟରେ ଚାଷୀମାନଙ୍କୁ ଯଥାକ୍ରମେ ୭୫ ପ୍ରତିଶତ ଓ ୫୦ ପ୍ରତିଶତ ଜଳସେଚନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ରିହାତି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଦୃଢ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠିକୁ ମୁକ୍ତ ହସ୍ତରେ ଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ରାଜ୍ୟର ବିତ୍ତଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡିକୁ ନିବେଦନ କରୁଛି ।

କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ କୃଷିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୧୯୯୬ ମସିହାରୁ ଏକ ନୂତନ କୃଷିନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇଛନ୍ତି । ସରକାର କୃଷିକୁ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ନୀତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା କୃଷି କେବଳ ଜୀବନ ଧାରଣର ମାଧ୍ୟମ ନୁହେଁ । ଏହା ଲାଭ ଜନକ ଓ ବ୍ୟବସାୟ ଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପ ଯଦ୍ୱାରା ବେକାର ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନେ ଏହାକୁ ଏକ ଆତ୍ମନିଯୁକ୍ତିର ପନ୍ଥାଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଔଦ୍ୟୋଗିକ କୁଶଳତା ବିକାଶ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୃଷି ବିକାଶ ଓ ବିନିଯୋଗ ନିଗମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ।

ରାଜ୍ୟକୁ ଏକ ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାପାଇଁ ମୋ ସରକାର ଏକ ନୂତନ ବଳିଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପ ନୀତି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ୧୯୯୬ ମାର୍ଚ୍ଚ ପହିଲାଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଶିଳ୍ପ ନୀତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେଲା ପରିବେଶ ସନ୍ତୁଳନ ରକ୍ଷାକରି ଓଡ଼ିଶାର ପ୍ରଚୁର ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦକୁ ବିନିଯୋଗ କରି ଶିଳ୍ପ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇବା । ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଲକ୍ଷ୍ୟ ରଖି ଆମ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ୧୯୯୬ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଫଳରେ ଜାପାନ, କୋରିଆସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର, ହଂକଂ, ଥାଇଲାଣ୍ଡ, ମାଲୟେସିଆ ଓ ସିଙ୍ଗାପୁରର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବଡ ବଡ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ, ପେଟ୍ରୋଲଜାତ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକିୟାକରଣ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ବୟନଶିଳ୍ପ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ, ରାସ୍ତା ଓ ବନ୍ଦରଗୁଡିକର ବିକାଶ ପ୍ରଭୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିପୁଳ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି ।

ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉନ୍ନତିକଳ୍ପେ ମୋ ସରକାର ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଜନ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ଯୋଜନାମାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଲୋକମାନଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ୧୯୯୬ ଜୁନ୍ ମାସଠାରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ୧୨ ଦଫା ସମ୍ବଳିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇ ଅଧିକ ଲୋକ ପ୍ରିୟ ହୋଇ ପାରିଛି । ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସରଳୀକରଣ କରାଯାଇ ୧୭ ଦଫା ସମ୍ବଳିତ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକ୍‌ରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ତହସିଲ ଖୋଲିବା ପାଇଁ ମୋ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡିକ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ମଜୁରି ୨୫ ଟଙ୍କାରୁ ୩୦ ଟଙ୍କାକୁ ବଢାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ସେହିଭଳି ୩ ଲକ୍ଷ ବୃଦ୍ଧ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କ ପାଇଁ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଭତ୍ତାକୁ ମଧ୍ୟ ୭୫ ଟଙ୍କାରୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରାଯାଇଛି । ପଛୁଆବର୍ଗଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ସରକାରୀ ଚାକିରି ନିଯୁକ୍ତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ୨୭ ଭାଗ ସ୍ଥାନ ସଂରକ୍ଷଣ କରାଯାଇଛି । ପଛୁଆବର୍ଗ ତାଲିକାରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଓଡ଼ିଶାର ଆଉ ୧୬ଟି ଜାତି ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଛି । କ୍ଷୁଧାରୁ ମୁକ୍ତି ଅଭିଯାନ ଅନୁଯାୟୀ ୧୪୩ଟି ଆଦିବାସୀ ବ୍ଲକ୍ ଓ ମରୁଡି ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ପରିବାରଗୁଡିକୁ କିଲୋ ପିଛା ୨ ଟଙ୍କା ଦରରେ ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋଟ ୩, ୪୫,୧୩୮ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ ଚାଉଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ୧୯୯୫ ଜୁଲାଇ ମାସଠାରୁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡିକର ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରାଯିବା ଫଳରେ ରାଜ୍ୟର ୪୦,୧୩୨ଟି ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ୪୧, ୪୯,୧୮୨ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଉପକୃତ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ଏହା ଫଳରେ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଉପସ୍ଥାନ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା ସଂଗେ ସଂଗେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମଟି ଲୋକମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଆଦୃତ ହୋଇପାରିଛି । ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକ ପ୍ରଥା ଉଚ୍ଛେଦ ପାଇଁ ମୋ ସରକାର ଉଦ୍ୟମ ଚାଲୁ ରଖିଛନ୍ତି ଯଦ୍ୱାରା ଜୀବନ ପ୍ରତି ବିପଦ ଥିବା ତଥା ବିଭିନ୍ନ କଷ୍ଟକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଶିଶୁ ଶ୍ରମିକମାନେ ଏଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟର ସଫଳତା ପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହଯୋଗ ଏକାନ୍ତ କାମ୍ୟ ।

ଆଜିର ଏହି ପବିତ୍ର ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସରେ ଆସନ୍ତୁ, ଆମେ ଶପଥ ନେବା ଯେ ଏଣିକି ସମସ୍ତ ଭେଦଭାବ ଭୁଲି ଏକ ନୂତନ ଉନ୍ମାଦନାରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ସମୃଦ୍ଧ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ଯଦ୍ୱାରା ଭାରତର ଅଗ୍ରଣୀ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡିଶା ଅନ୍ୟତମ ଅଗ୍ରଣୀ ରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ଉପଯୁକ୍ତ ମାନ୍ୟତା ପାଇପାରିବ ।

ଜୟହିନ୍ଦ ।

୪୮ ତମ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ବାର୍ତ୍ତା

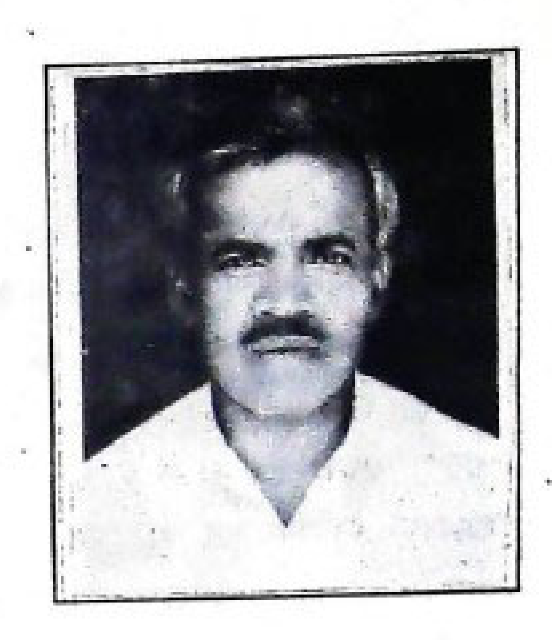
୪୮ ତମ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ମୋର ପ୍ରିୟ ଭାଇ ଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ତରିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଉଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ପରି ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଭାରତବର୍ଷ ପାଇଁ ଏକ ପବିତ୍ର ଦିନ । ଏହି ଦିବସରେ କିପରି ଭାବରେ ଭାରତବର୍ଷର ଶାସନ ପରିଚାଳିତ ହେବ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଦେଶର ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରି ଆମର ପୂର୍ବସୂରୀମାନେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଏକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଏବଂ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ରୂପେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ଆମର ସମ୍ବିଧାନ ପୃଥିବୀର ଏକ ମହାନ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସମ୍ବିଧାନ । ଏହି ସମ୍ବିଧାନ ଜରିଆରେ ଆଜି ଭାରତବର୍ଷର ଏକତା ରକ୍ଷା କରାଯାଇଛି । ଭାରତବର୍ଷରେ ରାଜନୈତିକ ସ୍ୱାଧୀନତା, ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମତ ପ୍ରକାଶର ସ୍ୱାଧୀନତା, ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ପରିସ୍ଥିତିର ଉନ୍ନତି, ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟର ପ୍ରତିଷ୍ଠା, ଏ ସମସ୍ତ କେବଳ ଆମର ସମ୍ବିଧାନରୁ ହିଁ ମିଳିପାରିଛି । ଭାରତବର୍ଷ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ଘୋଷିତ ହେବାପରେ ଏହି ସମ୍ବିଧାନ ଆମକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଆଜି ୪୮ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଆମର ଦେଶ କି ପ୍ରଗତି ହାସଲ କରିଛି ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ କରିବାର କଥା । ଆମର ଗର୍ବ କରିବାର କଥା ଯେ, ଏତେ ବଡ ବିଶାଳ ଦେଶ ଯାହାକି ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ପରାଧୀନ ରହିଥିଲା, ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଯେଉଁ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ, କୁସଂସ୍କାର, ଅସମାନତା, ଅନ୍ୟାୟ ଆମକୁ ପେଷି ରଖିଥିଲା, ଆଜି ତାହା କେତେକ ପରିମାଣରେ ଲାଘବ ହୋଇପାରିଛି । ଅବଶ୍ୟ ଆଜି ଭାରତବର୍ଷରେ କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ଅତି ଗରିବ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି । କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ଶିକ୍ଷାର ଅଭାବରେ ମଧ୍ୟ ଏ ଦେଶରେ ରହିଛନ୍ତି । କୋଟି କୋଟି ଲୋକ ନାନା ଅଭାବ ଅନାଟନ ଭିତରେ ସଢୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଏସବୁ ସତ୍ତ୍ୱେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆସିବା ପରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଶାସନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ହେବା ପରେ ଦେଶର ବିପୁଳ ପରିବର୍ତ୍ତନ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଛି । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଫଳରେ କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ ହୋଇପାରିଛୁ । ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭାରତବର୍ଷ ପୃଥିବୀରେ ବହୁତ ଆଗେଇଛି । ସାମରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ଏକ ଶକ୍ତି ରୂପେ ପୃଥିବୀରେ ଦେଖାଦେଇଛେ ଏବଂ ନିଜର ଦେଶକୁ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ଆମର ଯାହା ସାମରିକ ଶକ୍ତି ଦରକାର ସେ ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଆଜି ଆମେ ହାସଲ କରି ପାରିଛେ । ସ୍ୱାଧୀନ ହେବା ପରେ ଭାରତବର୍ଷ ଯେଉଁ ନିରପେକ୍ଷ ନୀତି ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା, ସେ ନୀତି ଫଳରେ ପୃଥିବୀରେ ଦୁଇ ବିବଦମାନ ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି ଆଣିବାପାଇଁ ଭାରତ ବହୁ ଅଂଶରେ ସମର୍ଥ ହୋଇଛି । ଯଦି ପୃଥିବୀର ଏହି ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟାୟର ଇତିହାସ ଲେଖାଯିବ, ସେଥିରେ ଭାରତବର୍ଷର ଯେଉଁ ଅମୂଲ୍ୟ ଅବଦାନ,

ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳେ ଆମେ ଅନେକ
ତାହା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହେବ । ଏକବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ପହଞ୍ଚିବା ବେଳେ ଆମେ ଅନେକ ସମସ୍ୟା ଆମକୁ ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ଧରି ଆଘାତ ଦେଇଛି , ସେ
ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ଏବଂ ଯେଉଁ ସମସ୍ୟା ଆଜି ଉତ୍କଟ ଭାବେ
ସମସ୍ୟାର ଆମେ ସମାଧାନ କରିପାରିବା । ଯେଉଁ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ବହୁ ପରିମାଣରେ ଯେପରି ସମାଧାନ କରିପାରିବୁ, ଗାଁ
ଦେଖାଦେଇଛି, ସେ ବେକାରୀ ସମସ୍ୟା ବହୁ ପରିମାଣରେ ଯେପରି ସମାଧାନ କରିପାରିବୁ, ଗାଁ
ଗଣ୍ଡାର ଯେଉଁ ଅସୁବିଧା ରହିଛି, ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମକୁ ରାସ୍ତାନାହିଁ, ପାନୀୟଜଳର ଅଭାବ ଅନେକ ଜାଗାରେ
ଦେଖାଯାଉଛି, ଅନେକ ଜାଗାରେ ସ୍କୁଲ ନାହିଁ, ଅନେକ ଜାଗାରେ ଡାକ୍ତରଖାନା ନାହିଁ, ଏସବୁ ଅବସ୍ଥାର
ଯେମିତି ଆମେ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥ ହେବା, ଯେଉଁ ଲୋକମାନଙ୍କର ବାସଗୃହ ନାହିଁ, ସେ
ଲୋକମାନେ ଯେପରି ବାସଗୃହ ଲାଭ କରିପାରିବେ, ଯେଉଁମାନେ ଅତି ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ରହିଛନ୍ତି,
ଯେଉଁମାନେ ବୃଦ୍ଧ, ଯେଉଁମାନେ ବିଧବା, ଯେଉଁମାନେ ବିକଳାଙ୍ଗ, ଏସବୁ ବ୍ୟକ୍ତି ଯେପରି ପେନସନ୍
ପାଇ ଭଲଭାବେ ଚଳି ପାରିବେ, ସବୁଠାରୁ ଯେଉଁମାନେ ଅତି ଗରିବ ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କର
ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ଆଦୌ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ନୁହେଁ, ସେମାନେ ଶସ୍ତାରେ ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟ ବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଜିନିଷ
କିଣିପାରିବେ, ଆମେ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ୍ ଓ ରିହାତି ମୂଲ୍ୟରେ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ଯୋଗାଇ
ଦେଇପାରିବା, ଶିକ୍ଷାକୁ ଯେପରି ସାର୍ବଜନୀନ କରିପାରିବା ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ
ଯେମିତି ଆମେ ଆକୃଷ୍ଟ କରି ପାରିବା, ଅନେକ ଗରିବ ଛାତ୍ର ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ସ୍କୁଲରେ ପଢିବା
ପାଇଁ ଅସମର୍ଥ, ସେମାନଙ୍କୁ ଆମେ ସ୍କୁଲରେ ପଢିବା ପାଇଁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ଦରକାର । ଭାରତବର୍ଷର
ବିଭିନ୍ନ ରାଜ୍ୟ ପରି ଓଡ଼ିଶା ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ । ଭାରତବର୍ଷର ଯେଉଁ ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ ରଚନା
କରାଯାଇଛି, ସେଥିରେ ଓଡ଼ିଶା କଥା ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇ ଅଛି, ଏଣୁ ଓଡିଶାକୁ ଆମେ ଯଦି ବଡ କରି
ନ ପାରିବା, ଓଡ଼ିଶା ଯଦି ଏକ ଦୁର୍ବଳ ଅଙ୍ଗ ହୋଇରହିବ, ତାହା ହେଲେ ଭାରତବର୍ଷ କେବେହେଲେ
ସବଳ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସେଥିପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ସମୂହ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଆମେ ଉଦ୍ୟମ କରିବା, ଏ
ହେଉଛି ଆମର ଆଜି ଦିନର ସଂକଳ୍ପ ଏବଂ ସେ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆମେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗ୍ରହଣ କରିବା, ସେ
କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହେଉଛି ଓଡିଶାର ବିପୁଳ ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ଆମେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦୁପଯୋଗକରି ଓଡ଼ିଶାର
ବିପୁଳ ଲୋକଶକ୍ତିର ମଧ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଦୁପଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ଯାହାଫଳରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଓଡ଼ିଶା
ତା'ର ଉଚିତ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରିପାରିବ ।

ଜୟହିନ୍ଦ୍ ।

୪୮ତମ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଓ ଲୋକ ସଂପର୍କ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନେତ୍ରାନନ୍ଦ ମଲ୍ଲିକଙ୍କ ବାର୍ତ୍ତା

ଭାଇ ଓ ଭଉଣୀମାନେ,

୪୮ତମ ଐତିହାସିକ ତଥା ପବିତ୍ର ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସ ଉପଲକ୍ଷେ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ମୋର ଆନ୍ତରିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜ୍ଞାପନ କରୁଥିବାରୁ ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦିତ । ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭାର ସମ୍ମାନନୀୟ ସଦସ୍ୟଗଣ ଯେଉଁମାନେ କି ୧୯୪୯ ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖ ଦିନ ସମ୍ବିଧାନର ଖସଡ଼ା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଆଜି ସ୍ମରଣ କରିବାର ଏହା ହେଉଛି ପ୍ରକୃଷ୍ଟ ଅବସର । ୧୯୫୦ ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖରୁ ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲା, ଯାହାର ଉପକ୍ରମଣିକାରେ ଭାରତ ଏକ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ସାର୍ବଭୌମ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ଅଭିହିତ ହୋଇଥିଲା । ସମ୍ବିଧାନର ୪୨ତମ ସଂଶୋଧନ ବଳରେ ୧୯୭୬ ଡ଼ିସେମ୍ବର ୧୮ ତାରିଖରେ ଉପକ୍ରମଣିକା ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଭାରତ ସେହିଦିନଠାରୁ ସାର୍ବଭୌମ, ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ, ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷ ଓ ସମାଜବାଦୀ ପ୍ରଜାତନ୍ତ୍ର ରୂପେ ଅଭିହିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ।

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ୧୦ଟି ମୌଳିକ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଛି । ଦେଶ ଆମଠାରୁ ଅନେକ କିଛି ଆଶା କରେ । ଆଇନ୍‌କୁ ସମ୍ମାନ ଜଣାଉଥିବା ନାଗରିକ ରୂପେ ଆମକୁ ସମ୍ବିଧାନରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଏହି କର୍ତ୍ତବ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଗଭୀର ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ପାଳନ କରିବାକୁ ହେବ । ଆମର ଜାତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ପ୍ରେରଣା ଯୋଗାଇଥିବା ମହାନ୍ ଆଦର୍ଶଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ସ୍ମରଣକରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଅନୁସରଣ କରିବା ଉଚିତ । ଆମେ ଭାରତର ସାର୍ବଭୌମତ୍ୱ, ଐକ୍ୟ ଓ ସଂହତିକୁ ସମର୍ଥନ ତଥା ସୁରକ୍ଷା କରିବା ଏବଂ ଜାତୀୟ ଆହ୍ୱାନ ସମୟରେ ଜାତିର ସେବା କରି ଦେଶକୁ ବିଦେଶୀ ଆକ୍ରମଣରୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା । ଦେଶର ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଅନ୍ତରାୟ [illegible] କରୁଥିବା ସମାଜର ଅନ୍ୟାୟ ଓ ଅସମତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆମକୁ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ହେବ ।

ଭାରତ ଏକ ଜନମଙ୍ଗଳ ରାଷ୍ଟ୍ର । ଓଡ଼ିଶାରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ପରିକଳ୍ପନା ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇଥିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉନ୍ନତି କଳ୍ପେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଉଛି । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ନିମନ୍ତେ ୧୯୯୬ ଜୁନ୍ ମାସଠାରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ୧୨ ଦଫା ସମ୍ବଳିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ଆବଶ୍ୟକତା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇ ଅଧିକ ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇପାରିଛି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ରାଜ୍ୟର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ରାଜସ୍ୱ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ସରଳ କରିବା ପାଇଁ ୧୭ ଦଫା ସମ୍ବଳିତ ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ୧୯୯୬ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ଲକରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ତହସିଲ ଖୋଲିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ କେତେକ ନୂତନ ତହସିଲ ମଧ୍ୟ ଖୋଲାଯାଇଛି । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବା ପାଇଁ କୃଷିକୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ୧୯୯୬ ଅପ୍ରେଲ ପହିଲାରୁ ଏକ ନୂତନ କୃଷିନୀତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ

କରାଇଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ସରକାର କୃଷିକୁ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ରାଜ୍ୟରେ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ଲାଗି ବେକାର ଯୁବକ ଯୁବତୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଉଛି ।

୧୨,୦୦,୦୦୦ ହେକ୍ଟର ପରିମିତ ଚାଷ ଜମିକୁ ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଏକ ବ୍ୟାପକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି । ଭିତ୍ତିଭୂମି ଓ ଶିଳ୍ପ କାରଖାନାଗୁଡ଼ିକରେ ବିପୁଳ ଅର୍ଥ ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଦେଶ ତଥା ବିଦେଶରୁ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦେବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଏକ ନୂତନ ବଳିଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପନୀତି ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଏହା ୧୯୯୬ ମାର୍ଚ୍ଚ ପହିଲାଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇଛି । ୧୯୯୬ ଅକ୍ଟୋବର ମାସରେ ଆମର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ବିଦେଶ ଯାତ୍ରା ଫଳରେ ଜାପାନ, କୋରିଆ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର, ହଂକଂ, ଥାଇଲାଣ୍ଡ, ମାଲୟସିଆ ଓ ସିଙ୍ଗାପୁରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ବଡ଼ ବଡ଼ ବ୍ୟବସାୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକ ଦ୍ୱାରା ରାଜ୍ୟରେ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ, ପେଟ୍ରୋଲଜାତ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ, ବୟନଶିଳ୍ପ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ସ, ରାସ୍ତା ଓ ବନ୍ଦରଗୁଡ଼ିକର ବିକାଶ ପ୍ରଭୃତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିପୁଳ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରାଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ରହିଛି । କୋରାପୁଟ, ବୌଦ, ଗଞ୍ଜାମ, ପୁରୀ ଓ ଭଦ୍ରକ ଜିଲ୍ଲାଗୁଡ଼ିକରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ୬୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଏଁ ନୂତନ ଚିନିକଳ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବ । ଅପର ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ, ଅପର କୋଲାବ, ରେଙ୍ଗାଲି ଓ ଇବ୍ ତାପଜ ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଭଳି ନିର୍ମାଣାଧୀନ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ସଫଳ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନିଆଯାଇଛି । ତାଳଚେର, ହୀରାକୁଦ ଓ ଚିପିଲିମାଠାରେ ଥିବା ପୁରାତନ ତାପଜ ଓ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ ପ୍ରକଳ୍ପଗୁଡ଼ିକର ଆଧୁନିକୀକରଣର ପୁନର୍ବିନ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କଲ୍ୟାଣକାରୀ ପରିକଳ୍ପନାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଶ୍ରମିକମାନଙ୍କର ଦୈନିକ ମଜୁରୀ ୨୫ ଟଙ୍କାରୁ ୩୦ ଟଙ୍କାକୁ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନ୍ୟତମ । ୩ଲକ୍ଷ ବୃଦ୍ଧ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କ ପାଇଁ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଭତ୍ତା ୭୫ ଟଙ୍କାରୁ ୧୦୦ ଟଙ୍କାକୁ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ାଇ ଦିଆଯାଇଛି । କ୍ଷୁଧାରୁ ମୁକ୍ତି ଅଭିଯାନ ଅନୁଯାୟୀ ୧୪୩ଟି ଆଦିବାସୀ ଓ ମରୁଡ଼ି ପ୍ରବଣ ଅଂଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ପରିବାରଗୁଡ଼ିକୁ କିଲୋପିଛା ୨ଟଙ୍କା ଦରରେ ୩,୪୫,୧୩୮ ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ ଚାଉଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ୧୯୯୫ ଜୁଲାଇ ମାସଠାରୁ ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଥିବା ଫଳରେ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥାନ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଏହା ଦ୍ୱାରା ୪୦୧୨୨ଟି ପ୍ରାଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟର ୪୧,୪୯,୧୮୨ ଜଣ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀ ଉପକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ବଳର ଉପଯୋଗ ନିମନ୍ତେ ସବୁ ଦିଗରୁ ଉଦ୍ୟମ ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଏହାର ପ୍ରଗତିକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରକୃତି ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରୁଛି । ୧୯୯୬ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରୁ ଆମ ରାଜ୍ୟ ଏକ ଅଭୂତପୂର୍ବ ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଛି । ସରକାର ଯୁଦ୍ଧକାଳୀନ ଭିତ୍ତିରେ ମରୁଡ଼ି ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ଉଦ୍ୟମ ଚଳାଇଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟର ଦୃଢ଼ ମୁକାବିଲା ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠିକୁ ମୁକ୍ତ ହସ୍ତରେ ଦାନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ରାଜ୍ୟର ବିତ୍ତଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳ ଅନୁଷ୍ଠାନଗୁଡ଼ିକୁ ନିବେଦନ କରୁଛି ।

ଓଡ଼ିଶାକୁ ଭାରତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମିଳିତ ଭାବରେ ପ୍ରଗାଢ଼ ଉଦ୍ୟମ କରିବାକୁ ଆଜିର ଏହି ସ୍ମରଣୀୟ ଅବସରରେ ଆସନ୍ତୁ, ଆମେ ସମସ୍ତେ ଶପଥ ନେବା ।

ଜୟହିନ୍ଦ ।

ନେତାଜୀ ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର

ସଂବିଧାନର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସ୍ୱରୂପ

ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ

ଆମର ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତବର୍ଷରେ ଦୁଇଟି ଦିନକୁ ଜାତୀୟ ଦିବସରୂପେ ପାଳନ କରାଯାଏ । ତା' ହେଉଛି ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ଏବଂ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ବା ଗଣରାଜ୍ୟ ଦିବସ । ସ୍ୱାଧୀନତା ଆମର ଚିର ଈପ୍ସିତ ଲକ୍ଷ୍ୟ । ସେ ସ୍ୱାଧୀନତା ୧୫ ଅଗଷ୍ଟ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଆମେ ଲାଭ କରିଥିବା ଯୋଗୁ ସେ ଦିନଟିକୁ ଏକ ଅତି ପବିତ୍ର ମହତ୍ତମ୍ ଦିନ ରୂପେ ପାଳନ କରିଆସୁଚେ । ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ପରେ ଏ ଦେଶର ଶାସନ କିପରି ଚାଲିବ, ଏ ଦେଶର ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ, ସାମାଜିକ ବିକାଶ କେଉଁ ରାସ୍ତାରେ ହେବ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଜନସାଧାରଣ କି କି ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଉପଭୋଗ କରିପାରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ଆମ ଦେଶରେ ଏକ ସମ୍ବିଧାନ ରଚନା କରାଯାଇଛି । ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନକୁ ପୃଥିବୀରେ ଏକ ପ୍ରଧାନ ସମ୍ବିଧାନ ରୂପେ ଆଜି ଗଣନା କରାଯାଇଛି । କାରଣ ଏ ସମ୍ବିଧାନରେ ଯେଉଁ ସବୁ କଥା କୁହାଯାଉଛି, ତାହା ଆଜି ପୃଥିବୀରେ ସବୁ ଦେଶର, ସବୁ ସମାଜର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଏହି ସମ୍ବିଧାନରେ କୁହାଯାଇଛି ଆମ ଦେଶର ଶାସନ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟାରୀ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ, ଅର୍ଥାତ୍ ଭୋଟ୍‌ରେ ନିର୍ବାଚିତ ପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଶାସନ ଗଢ଼ାଯିବ । ଏ ଏକ ଲୋକ ପ୍ରତିନିଧିମୂଳକ ଶାସନ । ଏ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନରେ ସାମାଜିକ ନ୍ୟାୟର କଥା କୁହାଯାଇଛି । କାହାକୁ ବଡ, କାହାକୁ ସାନ ଆଇନ୍ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କରାଯିବ ନାହିଁ । ଅର୍ଥନୀତି କ୍ଷେତ୍ରରେ ହେଉ, ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହେଉ, ଜାତି ଧର୍ମ, ବର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ବିଶେଷରେ, ସ୍ତ୍ରୀ ପୁରୁଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ସବୁ ଭାରତୀୟଙ୍କର ସମାନ ଅଧିକାର । ଏ ହେଉଛି ଆମ ସମ୍ବିଧାନର ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଘୋଷଣା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ସ୍ୱାଧୀନତା ଅଛି । ସେ ନିଜର ମତ ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବ । ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସଂଗଠନ କରିପାରିବ । ନିଜର ମତ ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ, ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ଯାହା ଚାହିଁବ ଲେଖିପାରିବ । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପ୍ରକାଶ କରିପାରିବ । ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱାଧୀନତା ହେଉଛି ଆମ ସମ୍ବିଧାନର ଅନ୍ୟତମ ମୂଳମନ୍ତ୍ର । ଆମ ସମ୍ବିଧାନର ଯେଉଁ ସବୁ ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ ଅଛି, ଅନ୍ୟାୟ ଅଛି, ତାକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ । ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତି ଭିତରେ ବହୁ ତାରତମ୍ୟ ରହିଛି । ଲୋକେ ଅତି ଗରିବ ଅବସ୍ଥାରେ ଅଛନ୍ତି । ସମାଜରେ ଅନେକ ଲୋକଙ୍କୁ ଆଜି ଅତି ଲାଞ୍ଛିତ କରି ରଖାଯାଇଛି । ଆମ ସମ୍ବିଧାନ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରିଛି । ଯେଉଁସବୁ ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟ ରହିଛି, ଅନ୍ୟାୟ ରହିଛି, ତାକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ଅର୍ଥନୈତିକ ବୈଷମ୍ୟ ଲୋପ କରିବା ପାଇଁ ଏ ସମ୍ବିଧାନରେ କୁହାଯାଇଛି । ଏ ହେଉଛି ଆମର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସମ୍ବିଧାନର ମୂଳମନ୍ତ୍ର । ଏ ସମ୍ବିଧାନରେ ସବୁ ଧର୍ମ ଏବଂ ସବୁ ମତକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ପାଇଁ ସର୍ବଧର୍ମ ସମନ୍ୱୟ ବା ସିକୁଲାରିଜିମ୍ କଥା କୁହାଯାଇଛି । ଭାରତବର୍ଷରେ ବହୁକାଳରୁ ହିନ୍ଦୁମାନେ ଯେପରି ରହିଛନ୍ତି, ସେହିପରି ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନମାନେ ରହିଛନ୍ତି, ମୁସଲମାନମାନେ ରହିଛନ୍ତି । ଖ୍ରୀଷ୍ଟଜନ୍ମର ୭୦୦ ବର୍ଷ ପରେ ମୁସଲମାନମାନେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଆସିଛନ୍ତି। ଭାରତବର୍ଷରେ ବହୁକାଳରୁ ମୁସଲମାନ, ଖ୍ରୀଷ୍ଟିଆନ, ପାର୍ଶୀ ସବୁ ଧର୍ମ, ସବୁ ସଂପ୍ରଦାୟର ଲୋକମାନେ ଆସି ରହିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏ ଦେଶରେ ଯେଉଁ ସବୁ ଧର୍ମ ଅଛି, ଯେଉଁ ମତବାଦ ଅଛି, ତା' ପ୍ରତି ଅସହିଷ୍ଣୁ ଭାବ କେବେହେଲେ ଦେଖାଯାଇନାହିଁ । ଏ ହେଉଛି ଆମ ଭାରତବର୍ଷର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ଯାହା ଆଜି ସାରା ପୃଥିବୀ ସ୍ୱୀକାର କରୁଛି । ତା'ପରେ ଆମର ଜାତୀୟତା । ହିମାଳୟଠାରୁ କୁମାରୀକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଏ ଭାରତବର୍ଷ ଗୋଟିଏ ଦେଶ । ସଂସ୍କୃତିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହାକୁ ଗୋଟିଏ ଦେଶ ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଇଛି । ଆମର ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଏବଂ ସଂକଳ୍ପବେଳେ ଆମେ କହୁ ଯେତେ ନଦୀ

ଭାରତବର୍ଷରେ ପ୍ରଚଳିତ ହେଉଛି, ସବୁ ନଦୀରୁ ପବିତ୍ର ଜଳ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବା ଦରକାର ।

"ଗଂଗେଚ ଯମୁନେଚୈବ ଗୋଦାବରୀ ସରସ୍ୱତୀ
ନର୍ମଦେ ସିଂଧୁ କାବେରୀ ଜଳେସ୍ମିନ୍‌ସଂନିଧିଂ କୁରୁ"

ଅର୍ଥାତ କାବେରୀ ନଦୀଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଗଂଗା, ସିଂଧୁ ନଦୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏ ଭାରତବର୍ଷର ନଦୀମାନଙ୍କୁ ବନ୍ଦନା କରାଯାଉଛି । ହିମାଳୟକୁ ବଂଦନା କରାଯାଇଛି । ସ୍ୱାମୀ ବିବେକାନଂଦ କୁମାରୀକା ଅନ୍ତରୀପରେ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହୋଇ ଭାରତମାତାର ରୂପ ଦେଖିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ଭାରତମାତା ହେଉଛି କୁମାରୀକାରୁ ହିମାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏବଂ ଗୁଜରାଟରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଉତ୍ତରପୂର୍ବ ଭାରତବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେଇ ଭାରତମାତାଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଦିବ୍ୟ ରୂପରେ, ଏକ ରୂପରେ ସେ ଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଭାରତବର୍ଷର ଯେଉଁ ସାଂସ୍କୃତିକ ଏକତା, ଆମର ସମ୍ବିଧାନ ଆଜି ତାକୁ ଘୋଷଣା କରିଛି ଏ ଦେଶକୁ ଏକ ଏବଂ ଅବିଚ୍ଛେଦ୍ୟ ଭାବରେ । ଏ ଦେଶର କୌଣସି ଅଂଗହାନି ହେବ ନାହିଁ । ସେ କାଶ୍ମୀରୀ ହେଉ, ପଂଜାବ ହେଉ, ନାଗାଲ୍ୟାଣ୍ଡ ହେଉ, ମିଜୋରାମ ହେଉ, ଏ ହେଉଛି ଭାରତବର୍ଷର ପବିତ୍ର ଅଂଗ । ତେଣୁ ଏ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଅଖଣ୍ଡ ରୂପରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀ ଅରବିନ୍ଦ ଯେଉଁ କଳ୍ପନା କରିଥିଲେ, ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଯେଉଁ କଳ୍ପନା କରିଥିଲେ, ଭାରତୀୟ ସମ୍ବିଧାନ ଆଜି ସେହିପରି କଳ୍ପନା କରିଛି । ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଚ୍ଛିନ୍ନତାବାଦୀ ଆଂଦୋଳନ ଚାଲିଛି, ସମ୍ବିଧାନ ତା'ର ବିରୋଧ କରିଛି । ଏ ସମ୍ବିଧାନକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ, ଭାରତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ଆମର ଯେଉଁ ନ୍ୟାୟାଳୟ ରଖାଯାଇଛି, ବିଚାରବିଭାଗ ରଖାଯାଇଛି, ସେ ହେଉଛି ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଯଦି କେଉଁଠି ଶାସନ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ କିଛି ତ୍ରୁଟି ଦେଖାଗଲା, ବିଚାର ବିଭାଗ ଅଛି ତା'ର ସଂଶୋଧନ କରିବା ପାଇଁ । ଆମ ଦେଶରେ ଏକ ବିଶାଳ ସେନାବାହିନୀ ଅଛି, ଯେଉଁ ସେନାବାହିନୀ ଆଜି ଭାରତର ସୀମାନ୍ତକୁ ରକ୍ଷା କରୁଛି, ଭାରତବର୍ଷକୁ ରକ୍ଷା କରୁଛି । କିନ୍ତୁ ଏ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଭାରତର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଯଦି ଆଜି କେହି କହେ ଭାରତର ଗଣତନ୍ତ୍ର ବିପନ୍ନ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏ ଦେଶରେ ସାମରିକ ଶାସନ ଆସିବା ଦରକାର, ଏହା ଠାରୁ ବଳି ନିଂଦନୀୟ ମନ୍ତବ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । କାରଣ ଭାରତବର୍ଷର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଏତେ ସୁଦୃଢ଼ ଯେ ଏ ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ଚଲ୍ ଚଲ୍ କରିବାର ଶକ୍ତି କାହାର ନାହିଁ । ଆଜି ଗୋଟିଏ ରାଜନୈତିକ ଦଳ ନିଂଦିତ ହୋଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଆମର ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ଜନସାଧାରଣ ଅନ୍ୟ ଏକ ଦଳକୁ ନିର୍ବାଚିତ କରିବେ ଏବଂ ଶାସନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ କରିବେ । ଭାରତବର୍ଷର ସବୁ ଦଳ/ଗଣତନ୍ତ୍ର ନାମରେ ଏହି ଶପଥ ନେଇଛନ୍ତି, ଆମେ ସମ୍ବିଧାନକୁ ରକ୍ଷା କରିବୁ, ଭାରତବର୍ଷର ଗଣତନ୍ତ୍ରକୁ ରକ୍ଷା କରିବୁ । ଆମେ ଜାଣୁ ବ୍ରହ୍ମ ଦେଶରେ ଉନୁ ନାମକ ଜଣେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଏକ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମନ୍ତ୍ରୀମଣ୍ଡଳରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଗ୍ରହଣ କଲେ ଯେ ବ୍ରହ୍ମଦେଶରେ ବହୁତ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ହୋଇଗଲାଣି । ଆମେ ସମ୍ଭାଳି ପାରିବାନାହିଁ । ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ଡାକିବା । ସେମାନେ କିଛି ଦିନ ପାଇଁ ଶାସନ ହାତକୁ ନିଅନ୍ତୁ । ତା' ପରେ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ନିର୍ବାଚନ ହେବ । ସୈନ୍ୟବାହିନୀକୁ ଡକାଗଲା । ସାମରିକ ଲୋକଙ୍କୁ ଶାସନ ଦିଆଗଲା । ଦେଖାଗଲା ସେମାନେ ଆଉ ଶାସନ ଛାଡିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନୁହଁନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସାରା ବ୍ରହ୍ମଦେଶରେ ରକ୍ତନଦୀ ବାରମ୍ବାର ବହିଯାଉଛି । କିନ୍ତୁ ସାମରିକ ଏକଛତ୍ରବାଦ ହଟୁନାହିଁ, ସାମରିକ ଶାସନ ହଟୁନାହିଁ । ତେଣୁ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେଲେ, ସଂକଟ ଦେଖାଦେଲେ ଦେଶରେ, ତା'ର ସମାଧାନ ପାଇଁ ସାମରିକ ଶାସନ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତା'ର ସମାଧାନର ବାଟ ଆମରି ସମ୍ବିଧାନ ଭିତରେ ରହିଛି, ଆମର ଗଣତନ୍ତ୍ର ଭିତରେ ରହିଛି ।

ଓଡ଼ିଶା : ସମୃଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତର ସ୍ୱପ୍ନ

ଏହି ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଭାରତବର୍ଷ ଭିତରେ ଓଡ଼ିଶାର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଆମକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ଆମେ କିପରି ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଭାରତବର୍ଷରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା । ଏ ମୋର କଥାର କଥା ନୁହେଁ । ବିଭିନ୍ନ ମଂଚରେ ମୁଁ ଏହି କଥା କହିଆସୁଛି ଯେ ଦିନେନା ଦିନେ ଓଡିଶା ଭାରତବର୍ଷରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠତ୍ୱ ଅଧିକାର କରିବ । ଆଜି ଏ ଦେଶର ଯେଉଁମାନେ ଅର୍ଥନୀତିଜ୍ଞ, ଯେଉଁମାନେ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ, ଯେଉଁମାନେ ଭାରତବର୍ଷର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଆଜି ସ୍ୱୀକାର କରୁଛନ୍ତି ଯେ ଭବିଷ୍ୟତ ହେଉଛି ଓଡିଶା । ଆର୍ଥିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶର ବିକାଶ କରିବାକୁ ହେବ । ଓଡ଼ିଶା ହେଉଛି ତା'ର ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର । କାରଣ ଓଡିଶାରେ ବିପୁଳ ଖଣିଜ ସଂପଦ ରହିଛି, ଲୋକଶକ୍ତି ରହିଛି । ସବୁଠାରୁ ବଡକଥା ହେଉଛି ଓଡିଶାରେ ଜଗନ୍ନାଥ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଓଡିଶାକୁ କେହି ଅଟକେଇ ପାରିବେନାହିଁ । ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ଭାଗରେ ଆଜି ଆମେ ସେହି ସଂକଳ୍ପରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହେବା ଦରକାର । ଯେଉଁ ଯୁବକମାନେ ଅଛନ୍ତି, ଛାତ୍ରମାନେ ଅଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ଆଜି ଆହ୍ୱାନ କରିବାପାଇଁ ଚାହେଁ, ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବଂଧୁଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନର ଓଡିଶା, ମଧୁସୂଦନଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନର ଓଡିଶା, ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନର ଓଡିଶାକୁ ସାକାର କରିବା ପାଇଁ ଆଜି ସମୟ ଆସିଛି । ୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଆମ୍ଭେମାନେ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିପାରିବା । ଯଦି ଆମମାନଙ୍କ ମନରେ ସେ ସଂକଳ୍ପ ରହେ, ସେ ଦୃଢ଼ତା ରହେ, ଓଡିଶାକୁ ଭାରତରେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିପାରିବା । ଭାରତବର୍ଷରେ ଆଜି ବହୁତ ବିଜୁଳି ଶକ୍ତିର ଅଭାବ ପଡିଛି । ଏ ବିଜୁଳି ଭାରତବର୍ଷକୁ କେବଳ ଓଡିଶା ଯୋଗାଇ ପାରିବ । କାରଣ ଓଡିଶାରେ ଯେଉଁ ବିପୁଳ କୋଇଲା

ଖଣି ରହିଛି, ସଂପଦ ରହିଛି, ବିଜୁଳି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରି ସାରା ଭାରତବର୍ଷକୁ ଆମେ ଆଲୋକିତ କରିପାରିବା । ଆଗାମୀ ୫ ବର୍ଷ ଭିତରେ ୧୦,୦୦୦ ମେଗାୱାଟ୍ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଓଡିଶାରୁ ଉତ୍ପାଦନ ହେବା ପାଇଁ ଯାଉଛି । ସେହିପରି ଭାବରେ ଶିଳ୍ପର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ଇସ୍ପାତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡିଶାଠାରୁ ଅନ୍ୟକୌଣସି ରାଜ୍ୟ ନାହିଁ ଯିଏ ଅଧିକ ଅଗ୍ରଗାମୀ ହୋଇପାରିବ । ତେଣୁ ଓଡିଶାରେ ଆଜି ଏକାଧିକ ଇସ୍ପାତ୍ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ପାଇଁ ଯାଉଛି । ଜର୍ମାନୀରେ ଯେପରି "ରୋ", ସୋଭିଏତ୍ ୟୁନିୟନ୍‌ରେ 'ରଫ୍', ପୂର୍ବତନ ସୋଭିଏତ୍ ୟୁନିୟନ୍ ବା ଋଷିଆରେ ୟୁକ୍ରେନ୍, ସେହିପରି ଭାବରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଓଡିଶା ହେବ ଇସ୍ପାତ ଉତ୍ପାଦନରେ ପ୍ରଧାନ ରାଜ୍ୟ । ତାକୁ କେହି ଅଟକେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଭାବରେ ଆଲୁମିନିୟମ୍ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡିଶା ଭାରତବର୍ଷରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବା ପାଇଁ ଯାଉଛି । ଆମର ବିରାଟ ସମୁଦ୍ର ରହିଛି । ଗୋପାଳପୁରରେ ବିରାଟ ବଂଦର ହେବା ପାଇଁ ଯାଉଛି । ୪ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଶେଷ ହେବ । ବାଲେଶ୍ୱରର ଧାମରା ମୁହାଣ ପାଖରେ ଆହୁରି ଏକ ପ୍ରଧାନ ବଂଦର ହେବା ପାଇଁ ଯାଉଛି । ତେଣୁ ଆମେ ଆମର ଉପକୂଳରେ ବହୁ ପ୍ରଧାନ ବଂଦର ନିର୍ମାଣ କରିବା । ବହୁ ରାସ୍ତା ରେଳପଥ, ସବୁପାଇଁ ଆମର ପ୍ରସ୍ତୁତି ଚାଲିଛି ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ପୁଂଜି ଧରି ଲୋକେ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛନ୍ତି ଆମକୁ । ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ । ଆଜି ଯେଉଁ ରେଳରାସ୍ତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇପାରୁ ନଥିଲା, ଦୁଇବର୍ଷ ଭିତରେ ଆମେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା । ସେଗୁଡିକ ହେଉଛି ୧୬୦ କି.ମି.ର ଦୈତାରୀ ରେଳପଥ- ୧୨୦ କି.ମି.ର ସମ୍ବଲପୁର-ତାଳଚେର ରେଳପଥ । ଖୋର୍ଦ୍ଧାରୋଡ ବଲାଙ୍ଗୀର ରେଳପଥ । ଯେଉଁ ରେଳପଥ ଯାଇଛି ନୂଆପଡା ଠାରୁ ପାରଳାଖେମୁଣ୍ଡି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ତାକୁ ଗୁଣୁପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେବା । ଯେଉଁ ରେଳପଥ ଯାଇଛି ବାଂଗିରୀପୋଷୀ ଠାରୁ ବାଲେଶ୍ୱର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ , ସେସବୁ ରେଳରାସ୍ତା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା । ଯେତେବେଳେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଯିବ, ଯେତେବେଳେ ଆମର ରାସ୍ତାଘାଟର ବିକାଶ ହେବ, ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଖାଲି ଭାରତବର୍ଷର ନୁହଁନ୍ତି, ପୃଥିବୀର ଚାରିଆଡୁ ଓଡିଶାକୁ ଆସିବେ ଶିଳ୍ପର ବିକାଶ କରିବା ପାଇଁ । କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ, କୃଷିର କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମର ଯେଉଁ ଜଳ ସଂପଦ ରହିଛି, ସେ ସମସ୍ତ ଜଳ ସଂପଦର ବିକାଶ କରିବା ପାଇଁ ଆମ୍ଭେମାନେ ପ୍ରତିଜ୍ଞାବଦ୍ଧ । ଏ ଜଳ ସଂପଦ ପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା ୧୫୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବିଶ୍ୱବ୍ୟାଙ୍କରୁ ଅଣାଯାଇଛି । ଏହି ୧୫୦୦ କୋଟି ଛଡା ଆହୁରି ୧୩୦୦ କୋଟି ଟଂକାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି । ବେଶୀ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆମେ କୃଷି ଏବଂ ଜଳ ସଂପଦକୁ ଦେଉଛୁ । କୃଷି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମେ ବହୁ ପଛରେ ପଡିଛେ । ଆମର ଧାନ ଉତ୍ପାଦନ ହେକ୍ଟର ପିଛା ଯେତେ ହେଉଛି ପଂଜାବ ତା'ର ତିନି ଗୁଣ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛି । ପଂଜାବ ଠାରୁ ଆହୁରି ତିନିଗୁଣ କରୁଛି ଚୀନ୍ ଦେଶ । ଆମେ କେତେ ପଛରେ ପଡିଛେ । ତେଣୁ ଚୀନ୍ ଆଜି ଯାହା ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛି, ତାହା ହିଁ ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଅର୍ଥାତ୍ ଆମର ଉତ୍ପାଦନ ଆମେ ନଅଗୁଣ ବଢ଼େଇପାରିବା । ଖାଲି ଧାନ ନୁହେଁ, ଚିନାବାଦାମ୍ କ୍ଷେତ୍ରରେ, କପାର କ୍ଷେତ୍ରରେ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଫଳଫୁଲର କ୍ଷେତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଓଡିଶାକୁ ଆମେ ଆଗକୁ ନେଇପାରିବା । କାରଣ ଓଡିଶାର ମାଟି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ । ଚାଷୀମାନେ କର୍ମଠ ଏବଂ ଯଥେଷ୍ଟ ଜଳସଂପଦ ଓଡିଶାରେ ଭରିରହିଛି । ସେଥିପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉଛି । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ଓଡିଶାର ଯେଉଁ ବିରାଟ ସମୁଦ୍ର ବେଳାଭୂମି ରହିଛି, ଯେଉଁ ସୁଂଦର ସ୍ଥାପତ୍ୟ ରହିଛି , ସେସବୁ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟଟକଂକୁ ଆକର୍ଷଣ କରିବ । ଏସବୁ ପରିକଳ୍ପନା ସହିତ ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ କ୍ଷୁଧାମୁକ୍ତି ଆଂଦୋଳନ ଆମେମାନେ ଆରମ୍ଭ କରିଛେ । ଏ ଆଂଦୋଳନ ଦରିଆରେ ଆଜି କୋଟିଏ ଲୋକଙ୍କୁ ଦୁଇ ଟଙ୍କାରେ କିଲେ ଚାଉଳ ଦିଆଯାଉଛି । ଆଜି ସ୍କୁଲରେ ୪୦ ଲକ୍ଷ ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଜନ ଦିଆଯାଉଛି । ତେଣୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଉଛି ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ, ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବେକାର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ, ଏକ ଆହ୍ୱାନ ଦିଆଯାଇଛି ଯେ ଏ ବର୍ଷ ଭିତରେ ୨୦ ଲକ୍ଷ ବେକାରଙ୍କୁ ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କାମ ଯୋଗାଇଦେବା । ଯାହା ଅସମ୍ଭବ ଜଣାଯାଉଥିଲା ଆଜି ମୁଁ ଘୋଷଣା କରିବା ପାଇଁ ଚାହେ ଆଗାମୀ ୪ ବର୍ଷ ହେଉଛି ଓଡିଶାର ଇତିହାସରେ ଏକ ସବୁଠାରୁ ପ୍ରଗତିତମ ବର୍ଷ ଏବଂ ଏ ସମୟ ଭିତରେ ଆମେ ଓଡିଶାକୁ ଭାରତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ରାଜ୍ୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପରିଣତ କରିବା । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କର ସାହାଯ୍ୟ ଚାହେଁ, ସହଯୋଗ ଚାହେ ।

(୧୯୯୬ ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ଦିବସରେ କଟକ ବାରବାଟି ଷ୍ଟାଡିୟମ୍‌ଠାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଅଭିଭାଷଣରୁ)

ନେତାଜୀ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ନେତାଜୀଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଆନନ୍ଦର ଦିନ । ଆମର ସଂସ୍କୃତିର ପରଂପରାରେ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ କରାଯାଏ । ରାମନବମୀ ହେଉଛି ରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଜନ୍ମଦିନ । ତେଣୁ ରାମନବମୀ ପାଳନ କରାଯାଏ । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଜନ୍ମଦିନ କୃଷ୍ଣାଷ୍ଟମୀ ପାଳନ କରାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ରାମଚଂଦ୍ରଙ୍କର ମହାପ୍ରୟାଣ ଦିବସ କେହି ପାଳନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ମହାପ୍ରୟାଣ ଦିବସକୁ କେହି ପାଳନ କରନ୍ତିନାହିଁ । ଆମର ପରଂପରା ହେଉଛି ଜନ୍ମଦିନ ପାଳନ କରିବା । ନେତାଜୀ କିପରି ଭାବରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ ତାହା ରହସ୍ୟାବୃତ । ମରଣ ତାଙ୍କର ରହସ୍ୟାବୃତ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇନାହିଁ । ଏକଥା ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ସେ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ତାଙ୍କ ଭଳି ବୀରପୁରୁଷ ସେ କେବେ ଲୁଚିକରି ରହିବା ଲୋକ ନୁହଁନ୍ତି । ସେ ଯଦି କେଉଁଠି ଥାନ୍ତେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସେ ଦେଶକୁ ଫେରିଆସିପାରନ୍ତେ । ବହୁ ସଂକଟ ଭିତରେ ଏ ଦେଶ ଗତି କରିଛି । ସେ କେବେହେଲେ କୌଣସି ସଂକଟ ସମୟରେ ତାଙ୍କ ଜୀବଦ୍ଦଶାରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଥିବାବେଳେ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ପଶ୍ଚାତପଦ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ଯଦି ସେ ଜୀବିତ ଥାନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୌଣସି ସଂକଟ ଦେଖାଦେଲେ ଏ ଦେଶକୁ ଆସିଯାଇଥାନ୍ତେ ବହୁତ ଆଗରୁ । ତେଣୁ ମୋ ନିଜର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତ ଯେ ଏହି ସାହସୀ, ନିର୍ଭୀକ ଦେଶପ୍ରେମୀ ନେତାଜୀ ଆଉ ନାହାନ୍ତି । କିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କର ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଛି ସେ ବିଷୟ ଆଜି ଆଲୋଚ୍ୟ ନୁହେଁ । ଆଜି ଆଲୋଚ୍ୟ ହେଉଛି ଯେ ଆମ ଦେଶମାତୃକାର ପାଇଁ ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ବ୍ରିଟିଶ୍ ପୋଲିସ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ବାହାରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ତାଙ୍କ ସାଂଗରେ କେହି ନାହିଁ । ଏକାକୀ ଯାଇ ସେ ଏକ ବାହିନୀ ଗଠନ କଲେ । ସ୍ୱାଧୀନ ସଂଗ୍ରାମରେ ସେ ଏକ ଦ୍ୱିତୀୟ ହୋଇରହିଗଲେ । ଗୀତାରେ କୁହାଯାଇଛି ଯେ ଯେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟସଫଳ ହେବାକୁ ହେଲେ ପାଂଚଟି କାରଣ ଦରକାର । ଗୋଟିଏ କାରଣରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟ ସଫଳ ହୁଏ ନାହିଁ । ତା ଭିତରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଧାନ କାରଣ ଥାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ଆଉ କେତୋଟି କାରଣ ଅଛି । ସେହିପରି ଭାବରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେଉଁ ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି, ସେଥିରେ ଗାଂଧିଜୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପରିଚାଳିତ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଅବଶ୍ୟ ପ୍ରଧାନ କାରଣ । କିନ୍ତୁ ତା' ସହିତ ନେତାଜୀଙ୍କ ଆଜାଦ୍‌ହିଂଦ୍ ଫୌଜ । ସେ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାରର ପରିବର୍ତ୍ତନ, ଶ୍ରମିକଦଳ ସରକାରକୁ ଆସିବା, ଦ୍ୱିତୀୟ ମହାଯୁଦ୍ଧ, ଭାରତୀୟ ସେନାବାହିନୀ ଭିତରେ ବିଦ୍ରୋହ ଏ ସବୁ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଏ ସ୍ୱାଧୀନତାରେ ତାଙ୍କର ଯେଉଁ ମହନୀୟ ଦାନ ଅଛି, ଏକା ସେ ଯେଉଁ ଦାନ କରିଯାଇଛନ୍ତି ତା ସହିତ ତୁଳନୀୟ ଦାନ ଅନ୍ୟ କାହାରି ନାହିଁ । ଆମକୁ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ହେବ ଯେ, ନେତାଜୀ କଟକ ସହରରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଯଦିଓ କଲିକତାରେ ମହାଜାତି ସଦନ ତାଙ୍କର ଏକ ସ୍ମରଣୀୟ ଭବନ ହୋଇରହିଛି କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ କଟକରେ । ତାଙ୍କର ବାପା କଟକ ମ୍ୟୁନିସ୍‌ପାଲିଟିର ଚେୟାରମ୍ୟାନ୍ ଥିଲେ ଏବଂ ସହରର ଏକ ପ୍ରଧାନ ଓକିଲ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ, ଶୈଶବ ଓ କୈଶୋର ଏ କଟକ ସହରରେ କଟେଇଛନ୍ତି । ଏଭଳି ଜଣେ ବୀର ପୁରୁଷଙ୍କୁ କଟକ ଜନ୍ମ ଦେଇଥିଲା । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ତାଙ୍କର ସ୍ମାରକୀ କଟକ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ରହିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଚାରିଆଡେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ନେତାଜୀଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । କେହି କାହାକୁ କହିନାହାନ୍ତି । ଲୋକେ ସ୍ବତଃପ୍ରବୃତ୍ତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ଏବଂ ଭକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ସାଧାରଣ ଗ୍ରାମରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସହର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓଡିଶାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ ଆଜି ଆମେ ନେତାଜୀଙ୍କ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ପାଇବା । କିନ୍ତୁ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯେଉଁ ଜାତୀୟ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଛି ତାଙ୍କୁ ଆମେ ତିନୋଟି ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲୁ । ଗୋଟିଏ ପ୍ରସ୍ତାବ ହେଉଛି ନେତାଜୀଙ୍କ ଜନ୍ମସ୍ଥାନକୁ ଏକ ଜାତୀୟ ସ୍ମାରକୀ କରାଯାଉ । ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଯାଇଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଥିଲା ନେତାଜୀ ଯେଉଁ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲେ କଲିଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲ୍, ତାକୁ ଏକ ଆଦର୍ଶ ଜାତୀୟ ସ୍କୁଲରେ ପରିଣତ କରାଯାଉ । ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଗୃହୀତ ହୋଇଯାଇଛି । ତୃତୀୟ ପ୍ରସ୍ତାବ ଆମର ଥିଲା ଯେ ନେତାଜୀ ଜଣେ ସାହସିକ ବୀରପୁରୁଷ ଥିଲେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସେ ବୀରତ୍ୱରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରୁଥିଲେ, ଉନ୍ମାଦିତ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଂକ ସ୍ମୃତିରେ ଗୋଟିଏ ସ୍କୁଲ ଅଫ୍ ଆଡଭେନଚରିଜିମ୍ କରାଯାଉ । ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମକୁ ତାକୁ ରୂପାୟିତ କରିବାକୁ ହେବ । କିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ସ୍ଥାନକୁ ଆମେ ଏକ ନ୍ୟାସ୍‌ନାଲ୍ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍‌ରେ ପରିଣତ କରିବା । ଏଠି ପ୍ରାୟ ଅଧ ଏକର ଜମି ଅଛି । ଏ ଅଧ ଏକର ଜମି ସେଥିରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇପାରିବ । ଭାରତ ସରକାର ଆଉ ମଧ୍ୟ ଜମି ଦେଇପାରନ୍ତି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କୁ ଆମେ କହିବା କିପରି ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ଜାତୀୟ ମ୍ୟୁଜିୟମ୍ ଏଠି ହୋଇପାରିବ । ଯେପରି ଭାବରେ ଜବାହାରଲାଲ୍ ନେହେରୁଙ୍କ ପାଇଁ ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ ହୋଇଛି ଆନନ୍ଦ ଭବନ ଯେପରି ଭାବରେ ମହାତ୍ମାଗାଂଧୀଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱରାଷ୍ଟ୍ରରେ ହୋଇଛି ନ୍ୟାସ୍‌ନାଲ୍ ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ । ଏଠି ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଭାବରେ ଏକ ଜାତୀୟ ମ୍ୟୁଜିଅମ୍ କରାଯାଇପାରିବ । ସ୍କୁଲ ଅଫ୍ ଆଡଭେନ୍‌ଚରିଜିମ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ କରାଯାଇପାରେ, କଟକରେ କରାଯାଇପାରେ । ୧୯୯୭ ମସିହାରେ ତାଙ୍କର ୧୦୦ ବର୍ଷ ହେବ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ତାଙ୍କର ଜନ୍ମଦିବସକୁ ଛୁଟିରୂପେ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି । ଆଉ ଗୋଟିଏ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନିଆଯାଇଛି ଯେ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୂର୍ଣ୍ଣାବୟବ ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ସାଢ଼େ ତିନି ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରେ ରସୁଲଗଡ ଠାରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ । ତା' ଛଡା ଅନେକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆମେ ନେତାଜୀଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିବା । କାରଣ ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଆମର ସବୁଠାରୁ ନମସ୍ୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏବଂ ଓଡିଶାରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଯୋଗୁଁ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଭାବରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ସେ ବିଶେଷ ସ୍ମରଣୀୟ ଓ ବନ୍ଦନୀୟ । ଆଜି ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ ଦିନରେ ମୁଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ମୋର ଗଭୀର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି ।

(୧୯୯୬ ଜାନୁଆରୀ ୨୩ କଟକ ଓଡିଆ ବଜାରଠାରେ ନେତାଜୀ ଜୟନ୍ତୀ ଶତବାର୍ଷିକୀ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଭାଷଣରୁ)

କଲିକତା ଏଲଗିନ ରୋଡସ୍ଥିତ ସୁଭାଷଙ୍କ ବାସଭବନ : ଅଜ୍ଞାତ ଯାତ୍ରାର ମୂକସାକ୍ଷୀ ।

ବାପୁ ପରି ଆଉ ଅଛି କିଏ ?

ପ୍ରହରାଜ ସତ୍ୟନାରାୟଣ ନନ୍ଦ

ସର୍ବପଲ୍ଲୀ ରାଧାକୃଷ୍ଣନ୍ କହିଛନ୍ତି, ମୁକ୍ତି ଚେତନାର ଅଗ୍ରଗତି ହିଁ ମାନବ ଜାତିର ଇତିହାସରେ ପ୍ରଥମ ସାଫଲ୍ୟ ଓ ମୋହନ ଦାସ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଜାତିର ଜନକ ରୂପେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭାରତୀୟ ହୃଦୟ ସିଂହାସନରେ ଆସୀନ କରିଛନ୍ତି । ପରାଧୀନତାର ଅନ୍ଧକାର ନିର୍ବାପିତ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ଜୀବନର ସୁସଂହତ କର୍ମଧାରା ଚନ୍ଦ୍ର ପରି ସତ୍ୟ ଅହିଂସାର ଶାନ୍ତ ଶୀତଳ ସ୍ପର୍ଶ ଦେଇଥିଲା ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଅତିଷ୍ଠ ଭାରତୀୟଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ । ସେ ଥିଲେ ଐକ୍ୟାନନ୍ଦ ଓ ମୈତ୍ରୀ ମନ୍ତ୍ରରେ ଜନଗଣଙ୍କ ହୃଦୟ ଜୟ କରିବାର ନିର୍ଭୀକ ସେବକ ବା ଦାସ ।

ଗାନ୍ଧିଜୀ ଭାରତର ପରଂପରା ଓ ସଂସ୍କୃତିର ପୁନର୍ମୂଲ୍ୟାୟନ କରି ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ମାର୍ଗ ସଂଧାନ କରିଥିଲେ ତିମିରାଚ୍ଛନ୍ନ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ । ବ୍ୟକ୍ତି ବା ବିଶ୍ୱକୁ ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଆସୁରୀଭାବର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ପାଇଁ ସତ୍ୟ ହିଁ ଅମୋଘ ଆୟୁଧ ବୋଲି ସେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ । ମହି ଜଗତର ନାନାବିଧ ତାଡନାକୁ ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ସମୀକ୍ଷା କରି ସେ ବାଦବିସଂବାଦର ସମାଧାନ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା, ମୌନବ୍ରତ, ଅଧ୍ୟୟନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରୁଥିଲେ । ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଓ ବିଦେଶ ଦ୍ରବ୍ୟ ବର୍ଜନ ଭଳି ଆନ୍ଦୋଳନର ସେ ଥିଲେ ପଥ ପୁରୋଧା । ଏ ସବୁ ଆଦର୍ଶ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅଙ୍କୁରିତ ହୋଇଥିଲା । ଶାଖାପ୍ରଶାଖା ବିସ୍ତାର କରିଥିଲା ସୁସଂପର୍କ, ସୁଅଭ୍ୟାସ ଓ ମୁକ୍ତି ଚେତନାର ଲକ୍ଷ୍ୟାନୁସରଣରେ ।

ନିଜ ପରିବାର ହିଁ ବ୍ୟକ୍ତିର ପ୍ରଥମ ପଛଭୂମି । କାଥିଆବାଡର ଗାନ୍ଧୀମାନେ ଥିଲେ ବୈଷ୍ଣବ ଓ ବ୍ୟବସାୟୀ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମାତା ପୁତଳୀ ବାଈ ବ୍ରତପରାୟଣ ଧର୍ମର ଆଦର୍ଶରେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥିଲେ । କ୍ରମେ ଜୀବନରେ ଭୁଲ୍ ଆଉ ଠିକ୍‌ର ପରିଣାମ ସଚେତନ ହେଲେ ଗାନ୍ଧିଜୀ । "କେଟିଲି" ଶବ୍ଦ ସାର କହିଲେ ବି ସେ କେମିତି ଠିକ୍ କରିନେବେ ସହାଧ୍ୟାୟୀ ଲେଖାକୁ ଚାହିଁ । ସାହଚର୍ଯ୍ୟରେ ମାଂସାହାର କଲେ ବି ସେ କେମିତି ଭୁଲିଯିବେ ବିଚରା ଜୀବଟି ସ୍ୱପ୍ନରେ ବିଚରଣ କରୁଛି ପାକସ୍ଥଳିରେ ? ବନ୍ଧୁ ପ୍ରରୋଚନାରେ ପାଦେ ଆଗେଇ ଗଲେ ମଧ୍ୟ କାହିଁକି ଡେଇଁବେ ନିଷିଦ୍ଧ ଏରୁଣ୍ଡି ?

ନିଜକୁ ଟିକିଏ ଠିକ୍ କରିବାକୁ ପଡେ ଦେଶଦଶ ପାଇଁ ଦରଦୀ ହେବାକୁ । ସେବା ସେଥିରୁ ଓହରି ଯିବେ କିପରି ? ଦେଓ୍ୱାନ ପରଂପରାର ଦାୟାଦଂଭାବେ ଗଣ କଲ୍ୟାଣ ପାଇଁ ଅନ୍ତତଃ ବିଚାରବୋଧ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବେ । ତାଙ୍କ ଜୀବନାଦର୍ଶ ସତ୍ୟ, ଅହିଂସାର ଅନୁପନ୍ଥୀ । କିନ୍ତୁ ସ୍କୁଲରେ ପ୍ରଚଳିତ ଗୀତଟି ବିଦେଶୀ ଶାସକର ଭୟଙ୍କର ବଡିମା ବଖାନ କରେ ।

Behold the mighty Englishman
He rules the Indian small
Because being a meat-eater
He is five cubits tall

ବଳଶାଳୀର ତାଡନା ବେଳେବେଳେ ମୂଲ୍ୟବୋଧର ସୂତ୍ରସଂଧାନକୁ ପ୍ରତିହତ କରେ । ତେଣୁ ଆତଙ୍କକୁ ଆଶ୍ରୟ ଦେବାରୁ ହୃଦୟ ଆତଙ୍କିତ ହୁଏ ଅକାରଣେ । କିଏ ବା ଶୈଶବରୁ ବିଚାର କରିବ ମୁକ୍ତିର ମହାର୍ଘ ଚେତନା କେଉଁ ପନ୍ଥାରେ ଆବୁସାର ହେବାକୁ ଚାହେଁ ? ଛୁଡିଆଣି ଡାଲ ଛଦିଯିବା ପରି ସମାଜର ଆପାତ ଚଳଣି କିଶୋର ମନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରେ । ବୟସ୍କଙ୍କ ଅବିଚାରରୁ କିଛି କୁସଂସ୍କାର ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇଁ ଝୁଙ୍କି ଦିଏ ମନ ଫାଟକରେ । ବିଚଳିତ ହେଲେ ଧୂଆଁ ମଞ୍ଜି ଖୋଜିବାକୁ ହୁଏ ଖାତି ସହିତ ଏ ଜୀବନର

ଋଣ ପରିଶୋଧ କରିବା ପାଇଁ । ବାବୁ ହେବାକୁ ହେଲେ ଧୂଆଁର ମେଘ କୁଣ୍ଡଳି ସର୍ଜନା ପାଇଁ ଅଭିନବ କଳା ଶିଖିବାକୁ ଦୁଏ ଖୁଡୁତାଙ୍କ ଠାରୁ । ଅଥଚ ସ୍କୁଲରେ ଶ୍ରବଣକୁମାର ବା ହରିଶ୍ଚନ୍ଦ୍ର ରଙ୍ଗମଞ୍ଚରୁ ଯେଉଁ ସତ୍ୟର ସଂଳାପରେ, ହୃଦୟ ଆଲୋଡିତ କରନ୍ତି ସେମାନେ କ'ଣ ମିଛ ? ଭୁଲ୍ ବଦଳରେ ଠିକ୍, ମନ୍ଦ ବଦଳରେ ଭଲକୁ ଆପଣାର କରିବାର ଆଦର୍ଶ ସେ ଏକ ଗୁଜରାଟି ଗୀତରୁ ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଇଂରାଜୀ ତର୍ଜମା ଏଇପରି ।

For a bowl of water give a goally meal
For a kindly greating bow thou down with zeal
For a simple penny pay you back with gold
If thy life be rescued, life do not withhold
Thous the words and the actions of the wise regard
Every little service tenfold they reward.
But the truly noble know all men as one
And return with gladness good for evil done.

ବି.ଏ ପାଶ୍ କରିବା ପରେ ବଡଭାଇଙ୍କ ଆୟୋଜନ କ୍ରମେ ସେ ଓକିଲାତି ପଢ଼ିବାକୁ ଇଂଲଣ୍ଡ ଗଲେ । ସେତେବେଳେ ବିଦେଶ ଗଲେ ଜାତିମାନେ କୁଳରୁ ବାଛନ୍ଦ କରୁଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ବିଦେଶରେ ମଦ ମାଂସ ଭକ୍ଷଣ ନ କରିବା ପାଇଁ ମାଆ ଶପଥ କରାଇଥିଲେ । ବିଦେଶରେ ତାଙ୍କୁ ଅନେକ ଅସାର ଆକର୍ଷଣ ପ୍ରତିହତ କରିବାକୁ ପଡିଥିଲା । ଏକଦା ସାର୍ ଏଡଉଇନ୍ ଆରନୋର୍ଡଙ୍କ The Song celestial ଥିଓସୋଫିଷ୍ଟଙ୍କ ଗହଣରେ ଆବୃତ୍ତି କରିବା ବେଳେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟର ଧ୍ୟାୟତୁ ବିଶୟାନ୍ ପୁଂସ୍ ସଙ୍ଗସ୍ତେଷୁ ପଜାୟତେ'' ଶ୍ଳୋକଟି ତାଙ୍କୁ ଅଭିଭୂତ କରିଥିଲା । ପରେ ସେଇ ଲେଖକଙ୍କ The light of Asia ଓ ମ୍ୟାଡମ୍ ବାଭାସ୍କିଙ୍କ କି ଟୁ ଥିଓସୋଫି ସେ ଗଭୀର ଶ୍ରଦ୍ଧାର ସହିତ ଅଧ୍ୟୟନ କରିଥିଲେ । ପିଲାଦିନୁ ତାଙ୍କୁ ଭୟ ଲାଗିଲେ ସେ ରମ୍ଭା ନାମକ ପରିଚାରିକାକୁ ଡାକ ପକାଉଥିଲେ । ରମ୍ଭା ତାଙ୍କୁ ବୁଝାଇଥିଲା ରାମାୟଣ ପଢ଼ିଲେ ଭୂତ ପ୍ରେତ ଛାଡି ପଳାନ୍ତି । ନିର୍ବଳର ବଳ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ଏପରି ଶିଶୁ ସୁଲଭ ଆଦର୍ଶ ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଶୈଶବରୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଥିବାରୁ କ୍ରମେ ବିଚାର ବୁଦ୍ଧିରେ ସେ ଅଧିକ ଯତ୍ନବାନ୍ ହେଲେ ।

୧୮୯୧ରେ ବାରିଷ୍ଟରୀ ପାଶ୍ କରିବା ପରେ ସେ ୧୧ ଜୁନ୍‌ରେ ହାଇକୋର୍ଟରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଅଳ୍ପ ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ସଂପର୍କରେ ଅନେକ ଘଟଣା ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କଲେ । ବଡଭାଇ ଶେଠ୍ ଅବଦୁଲ୍ଲା ନାମକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମୋକଦମା ଲଢ଼ିବାକୁ ୧୦୫ ପାଉଣ୍ଡ ପାରିଶ୍ରମିକରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ବର୍ଷକ ପାଇଁ ଡର୍ବାନ ପଠାଇଥିଲେ । ୧୮୯୩ ରେ ସେ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଉପରେ ଅକଥ୍ୟ ଅତ୍ୟାଚାର ହେଉଥିବାର ଦେଖି ଆପତ୍ତି ଅଭିଯୋଗର ଚିଠା ରଖିବା ପାଇଁ ସେ ନାଟାଲ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ନାମରେ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିଲେ । କୁଲିମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅନ୍ୟାୟ ଭାବେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଟିକସ୍ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଯଥେଷ୍ଟ ହ୍ରାସ କରାଗଲା । ଧର୍ମପୀଠ ଓ ସରକାରୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଣୟୁରୋପୀୟ ଜାତିମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ସମାନ ଅଧିକାର ଦିଆଯାଉ ନଥିବାରୁ ସେ ''ନିଷ୍କ୍ରିୟ ପ୍ରତିରୋଧ ଆନ୍ଦୋଳନ'' (Passive Resistance movement) ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଦୀର୍ଘକାଳ ରହଣି ମଧ୍ୟରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପୋଲାକ, ୱେଷ୍ଟ ଓ କାଲେନ୍‌ବାକ୍‌ଙ୍କୁ ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାର୍ଥ ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମର ସାଥୀ ରୂପେ ଆପଣାର କରିଥିଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ସମସ୍ୟା ସଂପର୍କରେ ଲିଖିତ ନିବନ୍ଧ ସେ ଭାରତରେ ଥିବାବେଳେ ଏହ୍ଲାବାଦର ପାୟେନିଅର ପତ୍ରିକାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ରଏଟର ସଂବାଦ ଏଜେନ୍‌ସି ଦ୍ୱାରା ବିଶ୍ୱରେ ପ୍ରଚାରିତ ହେବାରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଗୋରାମାନଙ୍କର ଚକ୍ଷୁଶୂଳ ହେଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ବିନା ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍‌ରେ ବୁଲୁଥିବାରୁ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଜେଲକୁ ଗଲେ । କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ସହିତ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କାଳରେ ସେ ପାଇଥିବା ଅଳଂକାର ଉପହାର ଟ୍ରଷ୍ଟିବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ପୋଲାକ୍, କାଲେବାକ୍ ଓ ୱେଷ୍ଟଙ୍କ ପରି ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ନାଟାଲ୍‌ରୁ କିଛି ଦୂରରେ ଫିନିକସ୍ ଆଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ''ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଓପିନିଅନ୍'' ଏଇ ଆଶ୍ରମରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା ।

ନିଗ୍ରୋ ଉପଜାତିର ଜୁଲୁ ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ ପାଇଁ ଇଂରେଜମାନେ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବାରୁ ଆହତ ଜୁଲୁମାନଙ୍କୁ ଆରୋଗ୍ୟ କରିବାପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ବାହିନୀ ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଟ୍ରାନ୍‌ସଭାଲ ଖଣି ଅଞ୍ଚଳରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶହ ଶହ ଶ୍ରମିକ ସଂଗଠିତ ହୋଇ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ସତଗ୍ରହ ବା ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ପନ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମଚର୍ଯ୍ୟ ଓ ମୌଳିକ ଶିକ୍ଷାର ଆବଶ୍ୟକତା ସଂପର୍କରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସଂଶୟ ଶୂନ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଅପମାନଜନକ କଟକଣା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ସଫଳ ସଂଗ୍ରାମ ଗୋଖ୍‌ଲେଙ୍କ ସୁପାରିଶରେ ରାଷ୍ଟ୍ରିୟ କଂଗ୍ରେସରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱକୁ ସ୍ୱାଗତ କଲା ।

୧୯୧୪ ରେ ବମ୍ବେରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ପାଦ ଦେବା ମାତ୍ରେ ଉଲ୍ଲସିତ ସ୍ୱାଗତ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧନା ଜଣାଇଲେ ଆବାଳ ବୃଦ୍ଧବନୀତା । ଗୋଖଲେଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହିନ୍ଦ୍ ସେବକ ସମାଜର ସବୁ ନୀତି ଗାନ୍ଧିଜୀ ପସନ୍ଦ କଲେ ନାହିଁ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ବିଶ୍ୱଭାରତୀ ବୁଲି ଯାଇଥିବାବେଳେ ଗୋଖଲେଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ହେଲା । ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ବିଭୀଷିକା ଆକାଶ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କଲା ।

୧୯୧୯ ରେ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧର ଅବସାନ ପରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଉତ୍ତରପର୍ବ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ରାଓଲାଟ୍ ଆଇନ୍ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ସଭା ଗଢ଼ିଲେ । ବଲ୍ଲଭ ଭାଇ ପଟେଲ, ସରୋଜିନୀ ନାଇଡୁ, ଉମର ସୋଭାନୀ, ଶଙ୍କରଲାଲ ବ୍ୟାଙ୍କର ପ୍ରମୁଖ ଏହାର ସଦସ୍ୟ ରହିଲେ । ୧୯୧୯ ଏପ୍ରିଲ୍ ୧୩ ତାରିଖରେ ଅମୃତସରର ଜାଲିଆନାୱାଲା ବାଗରେ ଅମାନୁଷିକ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ ଘଟିଲା । ପ୍ରତିବାଦରେ ରବୀନ୍ଦ୍ରନାଥ ସାର ଉପାଧି ଫେରାଇଦେଲେ । ୧୯୧୯ ଶାସନ ସଂସ୍କାରକୁ ମାନି ନେବା ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଅମୃତସରର କଂଗ୍ରେସକୁ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ୧୯୨୦ ରେ ହଣ୍ଟର କମିଶନ ସରକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟ ବିଧାନକୁ ନିନ୍ଦା ନ କରିବାରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନ ମାଧ୍ୟମରେ ଅସହଯୋଗ କଲେ । ପୁରପଲ୍ଲୀରେ ବିପ୍ଳବ ବହ୍ନି ଜଳି ଉଠିଲା

ଅଗଷ୍ଟ ୧,୧୯୨୦ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ-ବଡ଼ଲାଟଙ୍କୁ ପ୍ରତିବାଦ ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ, "ଆପଣ ଯେପରି ଲଘୁ ଭାବରେ ସରକାରୀ ଅପରାଧର ବିଚାର କରିଛନ୍ତି, ସାର୍ ମାଇକେଲ୍ ଓ ଡାୟାରଙ୍କୁ ଯେପରି ଭାବେ ଅପରାଧରୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇଛନ୍ତି ସେଥି ଯୋଗୁ ତଥା ମଣ୍ଟେଗୁ-ରିପୋର୍ଟ ଓ ପଞ୍ଜାବର ନିନ୍ଦନୀୟ ଘଟଣା ଯୋଗୁ ମୋ ମନରେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଭବିଷ୍ୟତ ନେଇ ଆଶଙ୍କା ଜନ୍ମିଛି । ଏଥିପାଇଁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ମୋର ସଂପର୍କ ପୂରାପୂରି ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇଛି ଓ ଏଯାଏଁ ମୁଁ ସରକାରଙ୍କ ସହ ଯେମିତି ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣରେ ସହଯୋଗ କରି ଆସିଥିଲି, ଆଉ ସେପରି କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ୧୯୨୨ ରେ ଗୋରଖପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଚୌରୀ ଚୌରା ସହରରେ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ୨୨ ଜଣ ପୋଲିସ୍ କର୍ମଚାରୀ ନିହତ ହେବାରୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଅନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାଳ ପାଇଁ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ ବନ୍ଦ ରଖିଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଆଇନ ଅମାନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଦୁଇଶହ ମାଇଲ ପଦଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ସାବର ମତୀରୁ ଦାଣ୍ଡି ଯିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ୨୪ ଦିନ ଲାଗିଥିଲା । ଏପ୍ରିଲ ୬ରେ ସେ ଲବଣ ଆଇନ ଭଙ୍ଗ କରି ଦେଶର ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଅନୁରୂପ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିଲେ । ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ, ବିଦେଶୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ବର୍ଜନରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଭାରତୀୟ କାରାବରଣ କଲେ । ଇରୱିନ୍ ଚୁକ୍ତି ଯୋଗୁଁ ଏଇ ଆନ୍ଦୋଳନ ସ୍ଥଗିତ ରହିଲା । ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରାଗଲା ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରି ପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଜାତୀୟ ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଗଣ ସଂଗ୍ରାମର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଲାଗି ରହିଥିବା ଅସନ୍ତୋଷର ଅଗ୍ନି ଲେଲିହାନ ହେଲା "ଭାରତ ଛାଡ" ଆନ୍ଦୋଳନର ଅହିଂସ ପଦକ୍ଷେପରେ । ୧୯୪୨ ଅଗଷ୍ଟ ୯ ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ, ନେହେରୁ ଓ ପଟେଲ୍‌ଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶ ବାହିନୀ ବନ୍ଦୀ କଲେ । ପୁନାର ଆଗାର୍ଖାଁ ପ୍ରାସାଦରେ ବନ୍ଦୀ ଥିବା ବେଳେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜନସାଧାରଣ ତଥା ସରକାରଙ୍କୁ ଅହିଂସା ମାର୍ଗର ମହାର୍ଘତା ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ କରିବା ପାଇଁ ୨୧ ଦିନ ଆତ୍ମ ଶୁଦ୍ଧି ଅନଶନ ଚଳାଇଥିଲେ । ଗାନ୍ଧିଜୀ ମ୍ୟାଲେରିଆରେ ଦୁର୍ବଳ ହେବାରୁ ୧୯୪୪ ମଇ ୬ ତାରିଖରେ ତାଙ୍କୁ ଜେଲରୁ ଖଲାସ କରାଗଲା । ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଆସିବାକୁ ବିଳମ୍ବ ହେବ ବୋଲି ସେ ସୂଚାଇ ଥିଲେ ।

୧୯୪୭ ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ରେ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମହାନ ନେତୃତ୍ୱକୁ ବିଶ୍ୱବାସୀ ଅଭିନନ୍ଦନ ଜଣାଇଲେ । ତାଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ ଅବ୍ୟାହତ ସଂଗ୍ରାମ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଗଣଜୀବନ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଅତୁଟ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆମକୁ ଅଭିଭୂତ କରେ । "କୋଟି କୋଟି ଜନତାର ହୃଦୟରେ ଯେଉଁ ଈଶ୍ୱରଙ୍କ ସଂଧାନ ମିଳିପାରିବ ତାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ମୁଁ ସ୍ୱୀକାର କରେନାହିଁ । ସେମାନେ ତାଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱ ସ୍ୱୀକାର କରନ୍ତି ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ମୁଁ କରେ । ଏହି କୋଟି କୋଟି ଜନତାର ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ହିଁ ମୁଁ ସତ୍ୟ ସ୍ୱରୂପ ଭଗବାନ ବା ଭଗବାନ ସ୍ୱରୂପ ସତ୍ୟର ପୂଜା କରୁଛି ।"

ସୂଚନା ଓ ଲୋକସଂପର୍କ ବିଭାଗ
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ନେତାଜୀ ଥିଲେ ଯଥାର୍ଥରେ ନେତାଜୀ

ଶ୍ରୀ ଜୟକୃଷ୍ଣ ସାହୁ

ନେତା ହୋଇ ସେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ :

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଓଡିଶାର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ନଗର କଟକରେ ବଙ୍ଗୀୟ ଆଡଭୋକେଟ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଜାନକୀ ନାଥ ବୋଷଙ୍କ ଔରସରେ ପ୍ରଭାବତୀ ଦେବୀଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ତା ୨୩/୧/୧୮୯୭ ରିଖରେ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ । ତୁଳସୀ ଦୁଇପତ୍ରରୁ ବାସିଲା ପରି ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ନେତା ହେବାର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲେ। ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ବୟସରେ ଇଂରାଜୀ ସ୍କୁଲରେ ପଢୁଥିଲାବେଳେ ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ୱସୁଲଭ ସଚେତନତା ଉକ୍ତ ବିଦ୍ୟାଳୟର ପରିଚାଳନାରେ ପରିଦୃଷ୍ଟ ଅନ୍ୟାୟ ଓ ନୀତି-ହୀନତାରେ ଅଶ୍ୱସ୍ତିବୋଧ ପୂର୍ବକ ତାହାକୁ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ସୁଭାଷଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱ ଆଦୌ ତଥାକଥିତ ନଥିଲା। ତାହା ଯଥାର୍ଥରେ ସେବା, ତ୍ୟାଗ ଓ ସଂଗଠନ ଆଧାରିତ ଥିଲା।ଛୁଟି ସମୟରେ ସେ ସାଥି ପିଲାଙ୍କୁ ଧରି ହଇଜା ପ୍ରପୀଡ଼ିତ ଗ୍ରାମକୁ କୌଣସି ପ୍ରତିଷେଧକ ନ ନେଇ ମଧ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ସେବା କରୁଥିଲେ । ଦୁଃସ୍ଥ ଓ ଗରିବମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ପାରିବାରିକ ଆଭିଜାତ୍ୟ ଓ ସଂଭ୍ରମକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ପଇସା, ଚାଉଳ ଆଦି ଭିକ୍ଷାଝୁଲି ଧରି ଦ୍ୱାରେ ଦ୍ୱାରେ ମାଗୁଥିଲେ ଏବଂ ଦୁଃସ୍ଥମାନଙ୍କୁ ଦାନ କରୁଥିଲେ ।

ସଂଗଠନମୂଳକ ନେତୃତ୍ୱ :

ସୁଭାଷଙ୍କର ଏହି ସେବାମୂଳକ ନେତୃତ୍ୱର କ୍ରମୋତ୍ତରଣ ଘଟିଲା ଏବଂ ସେ ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରତିରୋଧ ପାଇଁ ସଂଗଠନ ସୃଷ୍ଟି କଲେ ଓ ନେତୃତ୍ୱ ନେଲେ । ୧୯୧୫ ମସିହାରେ ଇଣ୍ଟର ମିଡିଏଟ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତିତ୍ୱ ସହ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲାପରେ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ବି.ଏ ପଢୁଥିବା ସମୟରେ ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଭାବରେ କଲେଜ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଘଟଣାରେ ସୁଭାଷ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । କଲେଜର ଜଣେ ଅଧ୍ୟାପକ ଇ.ଏଫ୍.ଓଟେନ୍ ଲେକ୍‌ଚର ରୁମ୍‌ର ପାର୍ଶ୍ୱ-ବାରଣ୍ଡାରେ ଯାଉଥିଲା ବେଳେ ଅହେତୁକ ଭାବରେ ମାଡ଼ଗାଳି ଦେଇଥିଲେ । ଛାତ୍ର-ପ୍ରତିନିଧି ରୂପେ ସୁଭାଷ କଲେଜ-ଅଧକ୍ଷଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରି ଅଭିଯୋଗ ଆଣିଥିଲେ । ସୁବିଚାର ନ ମିଳିବାରୁ ସବୁ ଛାତ୍ର ଧର୍ମଘଟ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ କ୍ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଅଧକ୍ଷ ସମସ୍ତ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଅର୍ଥଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ଏହାର ଏକମାସ ପରେ ଦଳେ ଅସହିଷ୍ଣୁ ଛାତ୍ର ବାଟରେ ଯାଉଥିବା ଓଟେନ୍ ସାହେବଙ୍କୁ ମାଡଧର କରିଥିଲେ । ଏହାର ପରିଣତି ସ୍ୱରୂପ କଲେଜ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ସୁଭାଷଙ୍କୁ ସମସ୍ତ ଅନର୍ଥର ମୂଳ ବିଚାରି ବହିଷ୍କାର ଦଣ୍ଡ ଦେଲେ । ନିର୍ଭୀକ ଓ ନ୍ୟାୟନିଷ୍ଠ ସୁଭାଷ ଏଥିରେ ବିଚଳିତ ହେଲେ ନାହିଁ । ସୁବିବେକ ପିତାମାତା ମଧ ଏହି ଘଟଣାରେ ତାଙ୍କୁ ଦୋଷାରୋପ କଲେ ନାହିଁ । ଦୁଇବର୍ଷ ଶିକ୍ଷାକାଳ ହରାଇଲା ପରେ ସେ କଲିକତାରେ ପୁଣି କଲେଜ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ ପୂର୍ବକ ଦର୍ଶନ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ପ୍ରଥମ ଶ୍ରେଣୀ ସମ୍ମାନ ସହ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ଥାନର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ ।

ଶୁଦ୍ଧ ଓ ସାର୍ଥକ ନେତୃତ୍ୱର ଅଧିକାରୀ ହେବାରେ ସୁଭାଷଙ୍କର ସଂକଳ୍ପ ଓ ନିଷ୍ଠା ଅତୁଳନୀୟ । ବି.ଏ ପରୀକ୍ଷାରେ କୃତିତ୍ୱ ଲାଭ ପରେ ସେ ଏମ୍. ଏ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ, ମାତ୍ର ପିତା ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ହେତୁ ଆଇ.ସି.ଏସ୍ ଅଧ୍ୟୟନ ପାଇଁ ନିଜର ଅନିଚ୍ଛାସତ୍ତ୍ୱେ, ତା ୧୫/୯/୧୯୧୯ରିଖରେ ବିଲାତ ଗଲେ । ସେଠାରେ ଇଚ୍ଛା-ଅନିଚ୍ଛାର ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ମଧ୍ୟରେ ସେ କୃତିତ୍ୱର ସହ ଆଇ.ସି.ଏସ୍.ରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହେଲେ । ସମସ୍ତ ସୁଖ ସମ୍ଭୋଗକୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇ ଦେଶର ମୁକ୍ତି-ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଲଂଫ ଦେଇଥିଲେ। ତଦ୍ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପଚିଶବର୍ଷ ଯାବଦ୍ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମହାନ୍ ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଦେଶ ମାତୃକାର ସେବା କରିଥିଲେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ, ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ ଓ ଅରବିନ୍ଦ ତାଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ ।

ଇଂରେଜ ସରକାର ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା କିମ୍ବା ସ୍ୱାୟତ୍ତ ଶାସନ ଦାନର ନାମଗନ୍ଧ ନଧରି ନିଜର ଅଧିକାର ଓ ଆଡମ୍ବରକୁ ବଳିଷ୍ଠ କରୁଥିଲେ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ପ୍ରିନ୍ସ ଅଫ୍ ଓ୍ୱେଲ୍‌ସ୍ ଭାରତ ପରିଦର୍ଶନରେ ଆସୁଥିବା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସରକାର ଘୋଷଣା କଲେ । କଂଗ୍ରେସ ଏହି ପରିଦର୍ଶନର ତୀବ୍ର ବିରୋଧ କଲା । କଲିକତାରେ ଓ୍ୱେଲସ୍‌ଙ୍କୁ ବାସନ୍ଦ କରିବାରେ ସୁଭାଷ ଜନ-ନେତୃତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତା ୧୦/୧୨/୧୯୨୧ ରିଖରେ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ସୁଭାଷ ମଧ ଜେଲ ଗଲେ । ଏହା ତାଙ୍କ ରାଜନୈତିକ ଜୀବନରେ ପ୍ରଥମ କାରବରଣ । ୧୯୪୧ ମସିହାରେ ସେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସ୍ୱଗୃହରୁ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏଗାର ଥର ରାଜନୈତିକ ବନ୍ଦୀ ରୂପେ ଅଟକ ହୋଇଥିଲେ ।

୧୯୨୪ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ ସ୍ୱରାଜ ଦଳର ପ୍ରଭାବରେ କାଉନ୍‌ସିଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅନୁଯାୟୀ ସି.ଆର.ଦାସଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ

କଲିକତା ପୌର ନିର୍ବାଚନରେ ୨୭ବର୍ଷ ବୟସରେ ସୁଭାଷ ଚିଫ୍ ଏକ୍ଜିକ୍ୟୁଟିଭ ଅଫିସର ରୂପେ ତିନିହଜାର ଟଙ୍କା ବେତନରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଲେ, ମାତ୍ର ଜନସ୍ୱାର୍ଥକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମାତ୍ର ଦେଢ଼ ହଜାର ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ସ୍ୱରାଜ ଦଳର ଲୋକପ୍ରିୟତା ଓ ପ୍ରତିପତ୍ତି ଇଂରେଜ ସରକାରର ଛିଟିକୁ ଦୋହଲାଇବାର ଦେଖି ସରକାର କଂଗ୍ରେସ ଓ ସ୍ୱରାଜ ଦଳର ନେତା ଓ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ କାରାରୁଦ୍ଧ କଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ସୁଭାଷ ମଧ୍ୟ ଗିରଫ ହୋଇ ବଙ୍ଗର ବିଭିନ୍ନ ଜେଲରେ ରହିଲେ । ଶେଷକୁ ବର୍ମାର ମାଣ୍ଡାଲେ ଜେଲରେ ଅଢ଼େଇ ବର୍ଷ ରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ୧୯୨୭ ମସିହା ମଇମାସରେ କଲିକତାକୁ ଆସି ଖଲାସ ହେଲେ ।

ସୁଭାଷ ନେତୃତ୍ୱ ଦାନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ବଙ୍ଗ ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି, କଲିକତା ମେୟର ଓ ବହୁ ସଂସ୍ଥାର ନେତା ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୩୮ ମସିହାରେ ସର୍ବ ସମ୍ମତି କ୍ରମେ ଏବଂ ୧୯୩୯ ମସିହାରେ ଅଧିକ ଭୋଟରେ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ହୋଇଥିଲେ । ସେ ସମ୍ଭାବନା କରିଥିଲେ ଯେ, ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ଇଉରୋପରେ ଯୁଦ୍ଧ ଲାଗିଯିବ ଏବଂ ଏହି ସୁଯୋଗ ନେବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଇଂରେଜଙ୍କୁ ଛଅମାସ ମଧ୍ୟରେ ଭାରତ ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଛଅମାସିଆ ଚରମପତ୍ର ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ । ଇଂଲଣ୍ଡ ବିରୋଧୀ ଦେଶମାନଙ୍କ ସଶସ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ ଆମେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଯିବୁ । କିନ୍ତୁ ସେ ଭୀଷଣ ଅସୁସ୍ଥତା ହେତୁ କଂଗ୍ରେସ ନେତୃତ୍ୱରେ ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପରେ ଫରୱାର୍ଡ ବ୍ଲକ ସଂଗଠନ ଗଢ଼ି ନିଜର ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଜାରି ରଖିଲେ ।

ଏକ ସଫଳ ନେତୃତ୍ୱ :

୧୯୩୯ ମସିହାରେ କଲିକତାର ଡାଲହାଉସି ପାର୍ଶ୍ୱରୁ କଥିତ ଅନ୍ଧକୂପ ହତ୍ୟାର ତଥାକଥିତ ଶହିଦ୍ ହଲୱେଲ ସାହେବଙ୍କ ସ୍ମୃତି ସ୍ତମ୍ଭକୁ ଅପସାରିତ କରିବା ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗୌରବ (ସେତେବେଳର ପଦବୀ) ସୁଭାଷ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନଙ୍କ ସହ ହାତୁଡ଼ି ଧରି ଏହାକୁ ଭାଙ୍ଗୁଥିଲେ । ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଏହି ଜାତୀୟ କଳଙ୍କର ବିଲୋପ ପାଇଁ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ତତ୍କାଳୀନ ବଙ୍ଗପ୍ରଦେଶର ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ସରକାରର ଶାସନରେ ମଧ୍ୟ ୧୩୮ ଜଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀ ଜେଲ୍ ବରଣ କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ ସରକାର ପୁଣି ନୂଆକରି ଉକ୍ତ ସ୍ମୃତି ସ୍ତମ୍ଭକୁ ଡେଲାହାଉସି ସ୍କୋୟାରର ଏକ ବର୍ଷ ହତାକୁ ଉଠାଇ ନେଇଥିଲେ ।

ସୁଭାଷଙ୍କର ଆଉ କେତିଏ ନେତୃତ୍ୱ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ସେ ଫରୱାର୍ଡ ବ୍ଲକ୍ ଗଠନ ପରେ ଦେଶସାରା ତାହାର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଆମ ଓଡିଶାର ସାକ୍ଷୀ ଗୋପାଳଠାରେ ସେ କେତିଏ ସଭାରେ ଉଦବୋଧନ ଦେଇ ପ୍ରାଦେଶିକ ମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ସମାଲୋଚନା କରି କଂଗ୍ରେସ ଭୋଗସର୍ବସ୍ୱ ହୋଇ ଗଲାଣି ବୋଲି ଭର୍ତ୍ସନା କଲେ । ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଇ କହିଲେ, ଋଷି ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ବ୍ରହ୍ମର୍ଷି ହେବା ପାଇଁ ତପସ୍ୟା କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ତପଭଙ୍ଗ ପାଇଁ ମେନକା ଅପ୍ସରା ତାଙ୍କ ଆଗରେ ନୃତ୍ୟକଲେ । ତାଙ୍କ ତପସ୍ୱୀ ଉପଯୋଗୀ ଆହାର ନିମ୍ବପତ୍ର ପାଖରେ ରଖିଥିଲେ । ସେଥିରେ ମଧୁ ଶର୍କରା, ସରଆଦି ବୋଲି ଦିଆଗଲା । ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ତ୍ୟାଗ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଭୋଗର ଶରବ୍ୟ ହେଲେ ଏବଂ ମେନକାର ମିଳନ ଫଳରେ ଶକୁନ୍ତଳା ନାମ୍ନୀ କନ୍ୟା ଲାଭ କଲେ । ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କ ତପଃ ଭଙ୍ଗ ପରେ ମେନକା ସ୍ୱର୍ଗକୁ ବାହୁଡ଼ିଲେ । ବିଶ୍ୱାମିତ୍ରଙ୍କର ଚୈତନ୍ୟୋଦୟ ଘଟିଲା । ସେ ଶିଶୁକନ୍ୟାକୁ ତ୍ୟାଗ କରି କଠୋର ତପ ସାଧନରେ ପୁନଶ୍ଚ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେଲେ । ଇଂରେଜ ପ୍ରଦତ୍ତ ମନ୍ତ୍ରିତ୍ୱ ଭୋଗକୁ ପରିତ୍ୟାଗ ନ କଲେ, କଂଗ୍ରେସ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଚରମ ଓ ପରମ ନେତୃତ୍ୱ

ରାଷ୍ଟ୍ର ଗୌରବ ସୁଭାଷ ଛଦ୍ମରେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହେବା ଛଳରେ ବିଦେଶ ଯାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ ବିରୋଧୀ ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଭାରତର ମୁକ୍ତ-ସ୍ୱାଧୀନ ସରକାର ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବରେ ଗଠନ କଲେ ଏବଂ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟବାହିନୀ ନିଜ ସେନାପତିତ୍ୱରେ ଗଠନ କଲେ। ଏଥିରେ ଯେଉଁ ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟ ଓ ସେନାଧ୍ୟକ୍ଷମାନେ ଇଂରେଜ ତଥା ଜାପାନ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ, ଏଥିରେ ଯୋଗଦେଲେ । ସେମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ବହୁ ସ୍ୱଦେଶୀ ବିଦେଶୀ ନାଗରିକ ନାରୀପୁରୁଷ ନିର୍ବିଶେଷରେ ଯୋଗଦେଲେ । ବହୁରାଷ୍ଟ୍ର ଭାରତର ଆଜାଦ-ସରକାରକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ଦେଲେ । ସେନାବାହିନୀକୁ ମଧ୍ୟ ବିପୁଳ ସାହାଯ୍ୟ ମିଳିଲା ।

ସେନାବାହିନୀର ଧ୍ୱନିଥିଲା 'ଜୟହିନ୍ଦ୍' । ଦିଲ୍ଲୀଚାଲ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟତମ ଆହ୍ୱାନ ଥିଲା । ସେମାନେ ବାହାରୁ ଭାରତରେ ପ୍ରବେଶ କରି ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବେ ଏବଂ ଲାଲ କିଲାରେ ତ୍ରିରଙ୍ଗ ପତାକା ଉଡ଼ାଇବେ । ଏହି ମହାନ୍ ନେତାଙ୍କୁ ସମ୍ବୋଧନ କରାଗଲା ନେତାଜୀ ।

ଏହି ନେତା ଯେପରି ମହାନ୍, ସେହିପରି ମହୋଦାର । ଜାତୀୟ ବାହିନୀକୁ ତାଙ୍କର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଥିଲା, ସେମାନେ ଭାରତ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କଲାପରେ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ମାନିବେ ।

ଏହି ମହାନ୍ ନେତାଙ୍କ ପରିକଳ୍ପନା ଅନୁଯାୟୀ ଅବଶ୍ୟ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ସେ ସେନାପତି ଭାବରେ ଉଡାଜାହାଜ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ଆତ୍ମବଳି ଦେଇ ସହୀଦ ହେଲେ, ମାତ୍ର ତାଙ୍କର ଭାରତ ସ୍ୱପ୍ନ ସଫଳ ହୋଇ ପାରିନାହିଁ । ତାଙ୍କ ପରିକଳ୍ପିତ ଶୋଷଣମୁକ୍ତ ସୁଖୀ ସମୃଦ୍ଧ ଭାରତ ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିଲା ନାହିଁ ।

ପ୍ଲଟ-୩୪୧/୧୨୪୯, ଲିଙ୍ଗୀପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୪୦୦୮୨୫

ବାପୁଜୀଙ୍କ ପ୍ରତି ନେତାଜୀଙ୍କର ସମ୍ମାନ

ଡକ୍ଟର ଜଗନ୍ନାଥ ମହାନ୍ତି

"ଆଇ.ସି.ଏସ୍ ଚାକିରୀ ମୋପାଇଁ ସମସ୍ତ ସାଂସାରିକ ସୁଖ ଆଣିପାରିବ । ମାତ୍ର ଏହା ମୋ ଆତ୍ମା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯିବ ନାହିଁତ ? ... ଜାତୀୟ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଅଭୀପ୍ସା ଏହି ଚାକିରୀ ସହିତ ସମତାଳରେ ଚାଲିପାରିବ ନାହିଁ ।

"ନୀତିଗତ ଭାବରେ ମୁଁ ଏହି ଚାକିରୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପାରିବିନାହିଁ, ଯାହାର ଉପାଦେୟତା ସରିଯାଇଛି ଏବଂ ସମସ୍ତ ରକ୍ଷଣଶୀଳତା, ସ୍ୱାର୍ଥାନ୍ଧ କ୍ଷମତା, ହୃଦୟହୀନତା ଓ ନାଲିଫିତା ସହିତ ଏହା ସଂପୃକ୍ତ...

"ମୁଁ ଏବେ ଏକ ଦୋଛକିରେ ପହଞ୍ଚିଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ସାଲିସ କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ମୁଁ ଏହି ପଳିତ ଚାକିରୀକୁ ଗୋଇଠା ମାରିବି ଏବଂ ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣରେ ମାତୃଭୂମିର ସେବାରେ ଆତ୍ମୋତ୍ସର୍ଗ କରିବି କିମ୍ବା ମୋର ସବୁ ଆଦର୍ଶ ଓ ଅଭିଳାଷକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେବି ଏବଂ ଚାକିରୀକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବି ।"

ଉପରୋକ୍ତ ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରକାଶ କରି ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କୁ ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ । ଦର୍ଶନରେ ଅନର୍ସ ସହିତ ବି.ଏ ପାସ୍ କରି ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱରେ ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଶ୍ରେଣୀରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିଲାବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ଆନ୍ଦୋଳନାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ସେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଥିଲେ । ବହୁ ସାଧୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ସଂପର୍କରେ ଆସି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପରିଚର୍ଯ୍ୟାରେ ମନୋନିବେଶ କରିଥିଲେ । ଦିନେ ହଠାତ୍ ସୁଭାଷଙ୍କ ପିତା ଜାନକୀନାଥ କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ବଡ଼ପୁଅ ଶରତଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତାକରି ସୁଭାଷଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, ସେ ଆଇ.ସି.ଏସ୍ ପରୀକ୍ଷା ଦେବା ପାଇଁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ବିଲାତକୁ ଯିବେ କି ? ଆଇ. ସି. ଏସ୍ ଚାକିରୀ ଥିଲା ସେତେବେଳେ ସୁଯୋଗ୍ୟ ଓ ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ଭାରତୀୟ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଅତି ପ୍ରିୟ ସ୍ୱପ୍ନ । ସୁଭାଷ ତ ଏହି ସ୍ୱପ୍ନ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲେ । ସେ ପିତାଙ୍କ ଠାରୁ ଏହା ଶୁଣି ଅପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପଡ଼ିବାରୁ ଚବିଶ ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବାକୁ କୁହାଗଲା ।

ସୁଭାଷ ବଡ଼ ସନ୍ଦିଗ୍ଧକ୍ଷଣରେ ପଡ଼ିଗଲେ । ଗୋଟିଏ ଦିଗରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯିବା ଓ ଇଂରେଜ ସରକାର ଅଧୀନରେ ଚାକିରୀ କରିବା ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ଆତ୍ମାର ଆହ୍ୱାନ । ସେତେବେଳକୁ ଏହି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବାକୁ ମାତ୍ର ଆଠ ମାସ ବାକୀ । ତାଙ୍କ ବୟସ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ପୁଣି ଥିଲା ତାଙ୍କର ଶେଷ ସୁଯୋଗ । କିନ୍ତୁ ଏହି ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରି ଏତେ କଠିନ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ହେବ । ଯଦି ବା ସେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୁଅନ୍ତି, ସେହି ଚାକିରୀରେ ପଶିବେ କି ନାହିଁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ମିଳିବ । ତେଣୁ ସେ ବିଲାତ ଯିବାକୁ ଠିକ୍ କଲେ ।

ସୁଭାଷ ୧୯୧୯ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୧୪ ତାରିଖରେ ବିଲାତ ଯାତ୍ରା କଲେ । ଜଳ ଜାହାଜରେ ଯିବା ପାଇଁ ପାଞ୍ଚସପ୍ତାହ ଲାଗିଗଲା । ପ୍ରସିଦ୍ଧ କ୍ୟାମ୍ବ୍ରିଜ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ନାମ ଲେଖାଇଲେ । ନଭେମ୍ବର ପ୍ରଥମ ସପ୍ତାହରୁ ଅଧ୍ୟୟନରେ ମନୋନିବେଶ କଲେ । ବିଲାତଯାତ୍ରା ପୂର୍ବରୁ ଲୋମହର୍ଷଣକାରୀ ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ୍ ଦୁର୍ଘଟଣା ଘଟିଥିଲା । ପଞ୍ଜାବରେ ସାମରିକ ଶାସନ ଚାଲିଥିଲା । ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ କଟକଣା ଥିବାରୁ ସମସ୍ତ ସମ୍ବାଦ ପ୍ରକାଶ ପାଉନଥିଲେ ହେଁ ଅମୃତସର ଓ ଲାହୋରରେ କେତୋଟି ପ୍ରତିବାଦ ଓ ପ୍ରତିହିଂସାମୂଳକ ଘଟଣାର ସମ୍ବାଦ ସେ ବିଲାତ ଯିବା ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣିଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ବିଶେଷ ଚିନ୍ତାକୁଳ ହୃଦୟ ଓ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ମନ ନେଇ ବିଲାତ ଯାଇଥିଲେ ।

କ୍ୟାମ୍ବ୍ରିଜ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ବହୁ ବକ୍ତୃତା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିଲା । ସୁଭାଷ ମନଦେଇ ସବୁ ଶୁଣୁଥିଲେ ଏବଂ ଆଲୋଚନାରେ ଭାଗ ନେଉଥିଲେ । ସେଠାର ସ୍ୱାଧୀନତା, ମୁକ୍ତ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ନିଷ୍ଠାପରତାରେ ସେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ଠିକ୍ ଆଠମାସ ପରେ ଆଇ ସି.ଏସ୍ ପରୀକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଲା । ସୁଭାଷ ଯଥାଶକ୍ତି ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର କରି ପରୀକ୍ଷା ଦେଲେ । ମାତ୍ର ସେ ବିଶେଷ ଆଶାବାଦୀ ହୋଇପାରିନଥିଲେ । ପରୀକ୍ଷାଫଳ ପ୍ରକାଶରେ ସେ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିବା ଜାଣି ବିସ୍ମିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏବେ ସେ ନିଜର ଭବିଷ୍ୟତ ବୃତ୍ତି ସଂପର୍କରେ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାରେ ଖୁବ୍ ଜଟିଳ ସମସ୍ୟାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ । ଦୀର୍ଘକାଳ ଧରି ତାଙ୍କୁ ଏଥିପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେଲା । ଶେଷରେ ସେ ତାଙ୍କ ବଡ଼ଭାଇ ଶରତଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଏକ ଦୀର୍ଘପତ୍ର ଲେଖି ନିଜର ଶେଷ ନିଷ୍ପତ୍ତି ଜଣାଇଲେ ।

ସୁଭାଷ ୧୯୨୧ ଜୁଲାଇ ୧୬ ତାରିଖରେ ବମ୍ବେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କୁ ୨୩ ବର୍ଷ ବୟସ । ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେ କ'ଣ କରିବେ, ସେଥିପାଇଁ

ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥିଲେ । ସେ ଯଦିଓ ଭାଗ୍ୟବାଦୀ ବୋଲି ନିଜେ କହୁଥିଲେ, କଠିନ ପରିଶ୍ରମ କରି ନିଜର ଭାଗ୍ୟନିର୍ମାଣରେ ଖୁବ୍ ଉଦ୍ୟମୀ ଥିଲେ । ମାତୃଭୂମିର କୋଳକୁ ଫେରିଲା ମାତ୍ରେ ସେ ଦୃଢ଼ ଚିତ୍ତରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗ ନେଇଥିଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଜାତୀୟ ସଂଗ୍ରାମର ସେନାପତି ଭାବରେ ସ୍ୱୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ । ବଙ୍ଗଳାରେ ସେତେବେଳେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ଦେଶବଂଧୁ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସ ।

ବମ୍ବେରେ ଜାହାଜରୁ ଓହ୍ଲାଇ ସୁଭାଷ ସିଧା ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଯାଇଥିଲେ । ମହାତ୍ମାଜୀଙ୍କୁ ସେ କେତେକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲେ । ମହାତ୍ମା ଧୈର୍ଯ୍ୟର ସହିତ ସବୁ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଦୁଇଟି ମୁଖ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା - ସରକାରଙ୍କୁ କର ନଦେଇ ଅସହଯୋଗ କଲେ ଇଂରେଜମାନେ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବେ କି ? ବର୍ଷକ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱରାଜ ମିଳିଯିବବୋଲି ଗାନ୍ଧି କିପରି ଘୋଷଣା କରୁଛନ୍ତି? ସୁଭାଷ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ସଂତୁଷ୍ଟ ହୋଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ଅନ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଉତ୍ତରରେ ତାଙ୍କର ହୃଦବୋଧ ହେଲାନାହିଁ । ହେଲେ, ମହାତ୍ମାଙ୍କ ଉପରେ ସେ ଆସ୍ଥା ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ କଲିକତାକୁ ଯାଇ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ।

ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧିଙ୍କ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସୁଭାଷଙ୍କ ମନରେ ସନ୍ଦେହ ନଥିଲା । ମାତ୍ର ତାକୁ ସାଧନ କରିବା ଉପାୟରେ ତାଙ୍କର ବହୁ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରଥମରୁହିଁ ଥିଲା । ଏହା ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଥିଲା ଏବଂ ଉଭୟଙ୍କ ରାଜନୈତିକ ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରୂପେ ବିବେଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଅହିଂସା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ଜୀବନର ଏକ ଧର୍ମ ଓ ଏକ ବ୍ରତ ହେଲା ବେଳେ, ସୁଭାଷ ଏହାକୁ ଏକ ବିଶ୍ୱାସ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଭାରତଭୂମିରୁ ଇଂରେଜ ତଡ଼ିବାକୁ ଦଢ଼ିବା ପାଇଁ ଶକ୍ତି ଓ ହିଂସା ପ୍ରୟୋଗ ନିତାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ବୋଲି ମନେ କରୁଥିଲେ। ସୁଭାଷ ନିଜେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି, ଯେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ଯେ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି ମାତୃଭୂମିକୁ ବିଦେଶୀ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କଲେ, ସୁଭାଷଙ୍କ ପାଖରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଥମ ଅଭିନନ୍ଦନ ବାର୍ତ୍ତା ପହଞ୍ଚିବ। ଭାଗ୍ୟର ବିଡ଼ମ୍ବନା ଯୋଗୁଁ ତାହା ଘଟିପାରିନଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ଦିଗରେ ସୁଭାଷ ଖୁବ୍ ଆଗେଇ ଯାଇଥିଲେ ।

ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କର ଶାନ୍ତିନୀତିର ଉପାସକ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ଯୁବଶକ୍ତିର ପ୍ରାଣବନ୍ତ ଉତ୍ସ ଓ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଥିଲେ । ସେ ସୁଭାଷଙ୍କ ଯୁବପ୍ରାଣର ଉନ୍ମାଦନାରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇଥିଲେ । ସରକାରୀ କଲେଜ ତ୍ୟାଗ କରି ଚାଲିଆସୁଥିବା ଯୁବକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଜାତୀୟ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ଦେଶବଂଧୁ ସୁଭାଷଙ୍କୁ ତାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ନିଯୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ । ସୁଭାଷ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ନୀତି ଓ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରଚାର ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ସେ ଯେଉଁଠିକୁ ଯାଇସଭା କରୁଥିଲେ, ତାଙ୍କର ଜ୍ୱାଳାମୟୀ ଉଦ୍‌ବୋଧନରେ ସମସ୍ତେ ମନ୍ତ୍ରମୁଗ୍ଧ ହେଉଥିଲେ । ଜାତୀୟ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟର ଛାତ୍ର ସମାଜକୁ ସଂଗଠିତ କରି ସେ ଜାତୀୟ ପୁନର୍ଗଠନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଦେଶରେ ଗୋଟିଏ ଲେଖାଁ ସେବାଦଳବାହିନୀ ଗଠନ କରି ଲୋକମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସେବା ଓ ସଂସ୍କାରମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ

ଇଂଲଣ୍ଡର ଯୁବରାଜ ଭାରତ ଭ୍ରମଣରେ ଆସିଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ଭାରତରେ ସର୍ବତ୍ର ତାଙ୍କୁ କଳାପତାକା ଦେଖାଇ ଦିଆଗଲା । କଲିକତାରେ ତ ସେ ପହଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ରେ ସମଗ୍ର ନଗରୀଟି ଶ୍ମଶାନ ପରି ନିର୍ଜନ ଓ ନିସ୍ପନ୍ଦ ହୋଇ ପଡିଥିଲା । ସୁଭାଷଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ କଲିକତାରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହରତାଳ ହୋଇପାରିଥିଲା । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରାଣରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ବହୁଥର ଜେଲଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଥିଲେ । ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲାମାତ୍ରେ ବନ୍ୟାମରୁଡ଼ି ଆକ୍ରାନ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବା କରୁଥିଲେ । ''ବାଙ୍ଗଲାର କଥା'' ଓ ''ଫରଓ୍ୱାଡ ବ୍ଲକ'' ପତ୍ରିକା ଦୁଇଟି ପ୍ରକାଶ ଓ ସଂପାଦନା କରିଥିଲେ । ୧୯୨୩ରେ ବଙ୍ଗଳା କଂଗ୍ରେସ କମିଟିର ସଂପାଦକ ହୋଇଥିଲେ ।

ସେହି ବର୍ଷ ଦେଶବଂଧୁ କଲିକତା କରପୋରେସନର ମେୟର ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ । ସୁଭାଷ ହେଲେ ତାଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ ନିର୍ବାହୀ ଅଧିକାରୀ (EXECUTIVE OFFICER) । ତାଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ କଲିକତା ନଗରୀରେ ବହୁ ଲୋକହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ପୌରସଭାର ଅଧିକାଂଶ କର୍ମୀ ସ୍ୱଦେଶ ପ୍ରେମରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଖଦଡ ପରିଧାନ କରୁଥିଲେ । କଲିକତା ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ଗାନ୍ଧିଜୀ ଦେଶ ପାଇଁ ଔପନିବେଶିକ ସ୍ୱାୟତ୍ତଶାସନ ଦାବି କଲାବେଳେ ସୁଭାଷ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ଉଭୟଙ୍କ ମତ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅତି ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇ ପଡିଥିଲା ।

୧୯୨୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ସୁଭାଷ ବନ୍ଦୀ ଥିଲା ବେଳେ କଲିକତା ପୌରସଭାର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ସୁଭାଷଙ୍କ ପ୍ରତି ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଗଭୀର ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ ପ୍ରମାଣିତ ହୋଇଥିଲା । ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସୁଭାଷ ୧୯୩୦ ଜାନୁୟାରୀ ୨୬କୁ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦିବସ ରୂପେ ପାଳନ କରିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିଲେ । ମାତ୍ର ପୋଲିସ କମିଶନର ଏହାକୁ ବାରଣ କରିଦେଲେ । ତେଣୁ ସୁଭାଷ ଏକ ବିରାଟ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବାହାର କରିଥିଲେ । ପୋଲିସ ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ କଠୋର ଦମନ ଲୀଳା ଚଳାଇଥିଲେ । ନିଜେ ନେତାଜୀ ମଧ୍ୟ ଲାଠିମାଡରେ ଲକ୍ଷାକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କୁ ପୁଣି ଗିରଫ କରି ନିଆଯାଇଥିଲା । ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପୁଣି ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଜେଲରେ-ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା । ପରେ ସେ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେ ନୀରବ ବା ନିଷ୍କ୍ରିୟ ହୋଇ ନଥିଲେ ବରଂ

ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ହିଂସ୍ର ହୋଇ ସେ ଆହତ ସିଂହପରି ପ୍ରବଳ ଗର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

ଇଂରେଜ ସରକାର ଏହିପରି ବାରମ୍ବାର ସୁଭାଷଙ୍କୁ ଜେଲର ଚାରିକାନ୍ଥ ମଧ୍ୟରେ ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନିରାଶ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ପରି ମୁକ୍ତ ପ୍ରଭଞ୍ଜନକୁ ବାନ୍ଧି ରଖିବା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ପକ୍ଷେ ମଧ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ମାତ୍ର ଜେଲ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଯୋଗୁଁ ତାଙ୍କ ଦେହ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇପଡିଥିଲା । ଡାକ୍ତରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ସେ ଅଷ୍ଟ୍ରିଆର ଭିଏନାରେ ଚିକିତ୍ସିତ ହେଲେ । ସେଠାରେ ସର୍ଦ୍ଦାର ବଲ୍ଲଭଭାଇ ପଟେଲଙ୍କ ବଡଭାଇ ବିଠଲଭାଇ ପଟେଲଙ୍କ ସହିତ ପରିଚୟ ହେଲା । ସେ ସୁଭାଷଙ୍କ ବିଚକ୍ଷଣ ପ୍ରତିଭା ଓ ଉଗ୍ର ଚିନ୍ତାଧାରା ଦ୍ୱାରା ଅଭିଭୂତ ହେଲେ । ତାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସେ ବିଦେଶରେ ରହି ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ପ୍ରଚାର କରି ବିଶ୍ୱ ଜନମତ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ ।

ପିତାଙ୍କର ଅସୁସ୍ଥତା ସମ୍ବାଦ ପାଇ ସେ ଭାରତକୁ ଫେରିଆସିଥିଲେ । ମାତ୍ର କଲିକତାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ମାତ୍ରେ ତାଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦିଆଗଲା ଯେ ସେ ନିଜ ପରିବାର ଛଡା ଅନ୍ୟ କାହା ସହିତ ସାକ୍ଷାତ ବା ଆଲୋଚନା କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ ଲିଖିତ "Indian Struggle ପୁସ୍ତକଟି ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ କରାଗଲା । ମାତ୍ର ବିଦେଶରେ ଏହି ପୁସ୍ତକ ଖୁବ୍ ଆଦୃତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ରୋମ, ଇଟାଲୀ, ଆଫଗାନିସ୍ଥାନ ଆଦିର ରାଷ୍ଟ୍ରନାୟକମାନଙ୍କ ସହିତ ଭାରତର ସମସ୍ୟା ସଂପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ୧୯୩୮ ରେ ବିଦେଶରୁ ପ୍ରତ୍ୟାବର୍ତ୍ତନ କରି ସୁଭାଷ କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ପୌରହିତ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କଲେ । ଜାତୀୟ ଯୋଜନା ସମିତି (National Planning Committee) ଗଠନ କରି ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ତାର ଅଧକ୍ଷ ଓ ନିଜେ ଆବାହକ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ଅସୁସ୍ଥତା ଯୋଗୁଁ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ ମଧରେ ସେ ଆଶାନୁରୂପ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିନଥିବାରୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବର୍ଷ କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ରହି ଇଂରେଜ ସରକାର ପାଖରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦାବି କରିବାକୁ ଠିକ୍ କଲେ । ତାଙ୍କର ଅନେକ ବଂଧୁ ଓ ନେତା ମଧ ତାଙ୍କୁ ଏଥିରେ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ଡକ୍ଟର ପଟ୍ଟାଭି ସୀତାରାମାୟା ତାଙ୍କ ସହିତ ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱିତା କଲେ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧି, ନେହେରୁ ପଟେଲ ପ୍ରମୁଖ ନେତାମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନ ପାଇ ମଧ ସେ ପରାସ୍ତ ହେଲେ ଏବଂ ସୁଭାଷ ବହୁ ଭୋଟରେ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହେଲେ ।

ସୁଭାଷ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ହେଲେ ହେଁ ବରିଷ୍ଠ ନେତାମାନଙ୍କର ଅସହଯୋଗ ଫଳରେ କିଛି କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ହତାଶ ହୋଇ ସଭାପତି ପଦରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେଲେ । କଂଗ୍ରେସ ମଧରେ ସେ 'ଫରୱାର୍ଡ ବ୍ଲକ'' ନାମକ ଏକ ବାମପନ୍ଥୀ ଦଳ ଗଠନ କଲେ । ବଂଗଳାର ପ୍ରାଦେଶିକ କଂଗ୍ରେସ ତାଙ୍କୁ ସଭାପତି ନିର୍ବାଚନ କରିବାରୁ ବଙ୍ଗଳା ପ୍ରଦେଶ କଂଗ୍ରେସ କମିଟିକୁ ଅବୈଧ ଘୋଷଣା କରାଗଲା । ମାତ୍ର ଫରୱାର୍ଡ଼ ବ୍ଲକ ଅଳ୍ପସମୟ ମଧରେ ଖୁବ୍ ଲୋକପ୍ରିୟ ହେଲା । । ୧୯୩୯ରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା । ଫରୱାର୍ଡ ବ୍ଲକ୍ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଇଂରେଜ ବିରୋଧୀ ଓ ଯୁଦ୍ଧ ବିରୋଧୀ ପ୍ରଚାର ଚଳାଇଲେ । କାରଣ ସୁଭାଷ ଠିକ୍ କଲେ ଯେ ଏହି ସମୟରେ ଇଂରେଜଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରି ସେମାନଙ୍କ ଶତ୍ରୁ ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସହିତ ହାତ ମିଳାଇ ସହଜରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରାଯାଇପାରିବ । ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ରାଜନୀତିରେ ଭାରତ ଯୋଗଦେଇ ସାଂପ୍ରତିକ ପରିସ୍ଥିତିର ସୁଯୋଗ ନେବାକୁ ସେ ଆହ୍ୱାନ ଦେଲେ ।

୧୯୪୦ରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ତେଣୁ ସୁଭାଷ ବୋଷ ଓ ତାଙ୍କର ଅନୁଗାମୀମାନଙ୍କୁ ଜେଲରେ ଭର୍ତ୍ତି କଲେ । ସୁଭାଷ ପୂର୍ବରୁ ୧୧ ଥର ଜେଲ ଯାଇଥିଲେ ଏବଂ ସରକାର କୌଣସି ଅଭିଯୋଗ ନ ଆଣି ତାଙ୍କୁ ଜେଲ ମଧରେ ଅଟକାଇ ରଖିବା ଆଇନ ଓ ନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅନୁଚିତ । ତାଙ୍କୁ ୧୯୪୦ ନଭେମ୍ବର ସୁଦ୍ଧା ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ କରାନଗଲେ ସେ ଆମରଣ ଅନଶନ କରିବେ ବୋଲି ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଲେ । ପ୍ରଥମେ ଇଂରେଜ ସରକାର ଏହାକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇନଥିଲେ । ମାତ୍ର ସୁଭାଷ ସତକୁ ସତ ଉପବାସରେ ରହିବାରୁ ସେମାନେ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଜେଲରେ ସୁଭାଷ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କଲେ ସମଗ୍ର ଦେଶରେ ଆଗ୍ନେୟ ବିପ୍ଳବ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବ ଏବଂ ଯୁଦ୍ଧବେଳେ ଏହା ସେମାନଙ୍କୁ ବିରାଟ ଧକ୍କା ହେବ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ କରି ନଜରବନ୍ଦୀ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିଲେ । ମାତ୍ର ସେଠାରୁ ସେ ଛଦ୍ମବେଶରେ ଚାଲିଯାଇ ବିଦେଶରେ ବିପ୍ଳବର ବହ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ କରିଥିଲେ । ଏହିସବୁ ମତାନ୍ତର ସତ୍ତ୍ୱେ ଗାନ୍ଧଜୀ ଓ ନେତାଜୀଙ୍କ ମଧରେ ମନାନ୍ତର ହୋଇନଥିଲା । ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରତି ସୁଭାଷଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଓ ସଦିଚ୍ଛା ଥିଲା ଅତୁଟ ଓ ଅଟଳ । ଥରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପରେ ଭାରତର ଭାଗ୍ୟବିଧାତା ହେବେ ଗାନ୍ଧିଜୀ । ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତରେ ତାଙ୍କର କି ଭୂମିକା ହେବ ପଚାରିବାରୁ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ସେ ଜଣେ ସାଧାରଣ ସେନାପତି ଭାବରେ ମାତୃଭୂମିର ନିରାପତ୍ତା ଓ ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା କରିବେ ।

୧୯୪୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ୨୨ ତାରିଖରେ ଏକ ଘୋଷଣା-ପତ୍ରରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ ଯେ ପୁନାଠାରେ ଶ୍ରୀମତୀ କସ୍ତୁରବା ଗାନ୍ଧିଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ଏକ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା । ସେ ଗଭୀର ଶୋକ ପ୍ରକାଶ କରି

ଜାତିର ମାତା ଭାବରେ ତାଙ୍କର ସ୍ଥାନ ଅପୂରଣୀୟ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ସେ କସ୍ତୁରବାଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସ୍ନେହ ସଦିଚ୍ଛାରେ ଋଣୀ ଓ ଭାରତୀୟ ମାତୃ ଜାତିର ସେ ଜ୍ୱଳନ୍ତ ପ୍ରତୀକ ବୋଲି ଜଣାଇଥିଲେ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ସେ ଭାଗ ନେଇ ଶହୀଦ ହୋଇଛନ୍ତି । ଜାତିର ପିତାଙ୍କର ପାଖେ ପାଖେ ରହି ସେ ମାତୃଭୂମିର ସେବା କରିଯାଇଛନ୍ତି । ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ନଜରବନ୍ଦୀ ଭାବରେ ତାଙ୍କର ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିବାରୁ ଭାରତର ଜନସାଧାରଣ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଭାରତଭୂମିରୁ ମୂଳପୋଛ କରି ତାର ପ୍ରତିଶୋଧ ନେଇ ପାରିବେ ବୋଲି ନେତାଜୀ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇଥିଲେ ।

୧୯୪୪ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୬ ତାରିଖରେ ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ରେଡିଓରେ ବାପୁଜୀଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଏକ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଓ ସମ୍ମାନ-ସୂଚକ ବାର୍ତ୍ତା ପାଠ କରି କହିଥିଲେ ଯେ ୧୯୪୨ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ''ଭାରତ ଛାଡ'' ଘୋଷଣା କରି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କୁ ଦେଶ ଭିତରେ ଓ ବାହାରେ ସମସ୍ତ ଭାରତୀୟ ସର୍ବାଧିକ ସ୍ନେହ ଓ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇଛନ୍ତି । ଇଂରେଜ ଜାତି ଓ ଇଂରେଜ ସରକାର ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରଖୁଥିବାରୁ ଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ଏହି ଧାରଣା ଭୁଲ୍ । କାରଣ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା କରିବା ଇଂରେଜ ଜାତିର ଅସ୍ଥିମଜ୍ଜାଗତ । ଆମେରିକାକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ସମାଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ ଯେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱକୁ ସେ ଅଧୀନସ୍ଥ କରିବାକୁ ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ଏବଂ ଏହାର ଶାସକଦଳ ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀକୁ ଆମେରିକୀୟ ଶତାବ୍ଦୀ (American Country) ବୋଲି ଦାବି କରନ୍ତି । ଏମିତିକି କେତେକ ଉଗ୍ରବାଦୀ ଇଂଲଣ୍ଡକୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର ୪୯ ଶ ରାଜ୍ୟ ବୋଲି କହନ୍ତି । ନେତାଜୀଙ୍କ ଏହି ଉକ୍ତିର ସତ୍ୟତା ଏବେ ମଧ୍ୟ ଆମର ଚିନ୍ତା ଅନୁଭୂତି ।

ଭାରତ ବାହାରେ ରହି ଇଂରେଜ ସରକାର ଉପରେ ପ୍ରବଳ ଚାପ ପକାଇବାକୁ ସୁଭାଷ ସ୍ୱଦେଶ ପରିତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ । ଏହା ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ''ଭାରତ ଛାଡ'' ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସଫଳ କରିବାରେ ସହାୟକ ହୋଇଥିଲା । ''ଆଜାଦ୍ ହିନ୍ଦ୍ ଫଉଜ'' ଗଢ଼ି ସେ ଜର୍ମାନୀ ଓ ଜାପାନ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବା ଭାରତୀୟ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ଆଣ୍ଡାମାନ ଓ ନିକୋବର ଦ୍ୱୀପଗୁଡ଼ିକୁ ଦଖଲ କରି ଯଥାକ୍ରମେ ଶହୀଦ ଓ ସ୍ୱରାଜ ନାମରେ ନାମିତ କରିଥିଲେ । ଯେଉଁ ଦ୍ୱୀପରେ ସେଲୁଲାର ଜେଲ ତିଆରି କରି ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ଇଂରେଜ ସରକାର କଳାପାଣି ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ପଠାଉଥିଲେ, ସେହି ଦ୍ୱୀପମାନ ସୁଭାଷଙ୍କ ଯୋଗୁ ପ୍ରଥମେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲା । ନେତାଜୀ ସେଠାରେ ତ୍ରିରଙ୍ଗା ପତାକା ଉଡ଼ାଇଥିଲେ ।

''ତୁମେ ମୋତେ ରକ୍ତ ଦିଅ, ମୁଁ ତୁମକୁ ମୁକ୍ତି ଦେବି'' (Give me your blood, I shall give freedom) ଏହା ଥିଲା ନେତାଜୀଙ୍କର ଆହ୍ୱାନ । ''ଦିଲ୍ଲୀ ଚଲୋ'' ଥିଲା ତାଙ୍କର ଆଗ୍ନେୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ । ଉତ୍ତର-ପୂର୍ବ ଭାରତରେ ସେ ମଣିପୁର ଯାଏ ନିଜର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିଥିଲେ । ତେଣୁ ନେତାଜୀ କହିଥିଲେ ଯେ ଦିଲ୍ଲୀ ଭାଇସ୍‌ରାୟଙ୍କ କୋଠି (ଆଜିର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ଭବନ) ଉପରେ ତ୍ରିରଙ୍ଗା ଜାତୀୟ ପତାକା ଉଡିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କର ଅଭିଯାନ ଚାଲୁ ରହିବ । ଶେଷରେ ସେ ଆବେଗଭରା କଣ୍ଠରେ କହିଥିଲେ ''ହେ ଜାତିର ପିତା, ଭାରତର ପବିତ୍ର ମୁକ୍ତି ସମରରେ ଆପଣଙ୍କ ସଦିଚ୍ଛା ଓ ଶୁଭାଶିଷ କାମନା କରୁଛି'' । ଏଥିରୁ ନେତାଜୀ ଓ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ମତାନ୍ତର ସତ୍ତ୍ୱେ କିପରି ମନାନ୍ତର ନଥିଲା, ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବାରେ ବାପୁଜୀଙ୍କ ଅହିଂସାତ୍ମକ ଆନ୍ଦୋଳନ ସହିତ ନେତାଜୀଙ୍କର ହିଂସାତ୍ମକ ଅଭିଯାନର ସାର୍ଥକତା ପ୍ରତିପାଦନ କରେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଉଭୟ ଥିଲେ ସେନାପତି ।

୨୯୩୫, ଗୌରୀନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର

ତୁମେ ମତେ ରକ୍ତ ଦିଅ, ମୁଁ ତୁମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବି

ଶ୍ରୀ ମାଗୁଣି ଦାଶ

ଭାରତବାସୀଙ୍କୁ ଏଇକଥା ବଜ୍ର ଗମ୍ଭୀର କଣ୍ଠରେ କହୁଥିଲେ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ରବୋଷ । ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଭାରତବାସୀ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ବହୁ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗଦେଇ ଦେଶ ପାଇଁ ପ୍ରାଣବଳୀ ଦିଅନ୍ତୁ । ତାହେଲେ ଦେଶ ନିଶ୍ଚୟ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବ । ସେ କହୁଥିଲେ, ଆମର ଏକମାତ୍ର ପତାକା ଜାତୀୟ ପତାକା ଏବଂ ଆମର ଏକମାତ୍ର ଶତ୍ରୁ ହେଉଛି ଇଂରେଜ ସରକାର । ଏଇ କଥା ମୂଳରେ ଭରିରହିଥିଲା ତାଙ୍କର ଦେଶ ପ୍ରେମର ଅପୂର୍ବ ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ । ହଜାର ହଜାର ଭାରତୀୟ ତାଙ୍କର ଅପୂର୍ବ ଉତ୍ସାହ ଓ ପ୍ରେରଣାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ଆଗେଇ ଆସିଥିଲେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ଝାସ ଦେବାପାଇଁ ।

ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ କଟକ ଓଡିଆ ବଜାରର ଜାନକୀନାଥ ବୋଷଙ୍କ ପୁତ୍ର ରୂପେ ୧୮୯୭ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୩ ତାରିଖ ଦିବା ୧୨ ଘଣ୍ଟା ୧୫ ମିନିଟରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ପ୍ରାଥମିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ ପରେ ସେ କଟକ ରେଭେନ୍ସା କଲିଜିଏଟ୍ ସ୍କୁଲରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରିବା ପାଇଁ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ସେତେବେଳେ କଟକ ସହରରେ ପ୍ରବଳ ହଇଜାର ପ୍ରାଦୁର୍ଭାବ ଦେଖାଦେଇଥିଲା । ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ତାଙ୍କର ସାଙ୍ଗ ସାଥିମାନଙ୍କୁ ଧରି ଘର ଘର ବୁଲି ରୋଗୀମାନଙ୍କର ସେବା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ହଇଜା ରୋଗରେ ମୃତ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଶବଗୁଡ଼ିକ ନେଇ ସତ୍କାର କରୁଥିଲେ ।

ଛାତ୍ର ଜୀବନରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମେଧାବୀ ଥିଲେ । ସବୁବେଳେ ଭାରତ ଜାତୀୟତାର ସମ୍ମାନ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ସେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ଜଣେ ବଳିଷ୍ଠ ଛାତ୍ରନେତା ଓ ଯୁବ ନେତା ଭାବରେ ସେ ସେବା ଓ ସହଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ବହୁ ଉନ୍ନତି ସାଧନ କରିଥିଲେ ।

୧୯୧୯ ମସିହାରେ ସେ କୃତିତ୍ୱର ସହିତ ବି.ଏ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ବିଲାତଯାତ୍ରା କରି ୧୯୨୦ ମସିହାରେ ଆଇ.ସି.ଏସ୍ ପରୀକ୍ଷାରେ ଚତୁର୍ଥ ସ୍ଥାନ ରଖି କୃତିତ୍ୱର ସହିତ ପାସ କରିଥିଲେ । କ୍ଷମତାର ମୋହ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିପାରିନଥିଲା । ସେ ଆଇ.ସି.ଏସ୍ ଚାକିରିରୁ ଶେଷରେ ଇସ୍ତଫା ଦେଇ ଭାରତରେ ପହଞ୍ଚିବାବେଳେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀ ଓ ଚିତ୍ତରଞ୍ଜନ ଦାସଙ୍କ ପରାମର୍ଶ କ୍ରମେ ସୁଭାଷ ବୋଷ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଇତିହାସରେ ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଅତି ଭାସ୍ୱର ଓ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା ।

ବିଲାତରେ ଅଧ୍ୟୟନ କରୁଥିବା ବେଳେ ମଧ୍ୟ ସେ ପରାଧୀନ ଭାରତ କଥା ଚିନ୍ତା କରୁଥିଲେ । ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ଆନ୍ଦୋଳନ ଭାରତବାସୀଙ୍କ ମନରେ ଉଦ୍ଦୀପନା ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା ।

ଜାତିର ପିତା ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ସୁଭାଷ ବୋଷଙ୍କ ଦେଶଭକ୍ତି ଓ ବୈପ୍ଳବିକ ଚିନ୍ତାଧାରାର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରୁଥିଲେ । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲେ ଆଉ ଯଦି କେହି ଭାରତର ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମରେ ବଳିଷ୍ଠ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି ସେ ହେଉଛନ୍ତି ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ।

୧୯୩୮ ମସିହାରେ ସେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ସେଇ ବର୍ଷ ହରିପୁର କଂଗ୍ରେସ ଅଧିବେଶନରେ ସଭାପତି ସୁଭାଷଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଯୋଜନା ବଦ୍ଧ, ଅର୍ଥନୈତିକ ପରିକଳ୍ପନା ଓ ସମାଜବାଦୀ ପୁନର୍ଗଠନ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ ଦେଲେ ଓ ସେ ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

୧୯୩୯ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ସଭାପତି ପଦପାଇଁ ସୁଭାଷବୋଷ, ମୌଲାନା ଆବୁଲ କାଲାମ୍ ଆଜାଦ ଓ ଡକ୍ଟର ପଟ୍ଟାଭି ସୀତାରାମେୟାଙ୍କ ନାମ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ହୋଇଥିଲା । ପରେ ମୌଲାନା ଆଜାଦ ନିଜ ନାମ ପ୍ରତ୍ୟାହାର ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କ ସପକ୍ଷରେ ଏକ ବିବୃତି ଦେଲେ । ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଯେପରି ପୁନଃ ନିର୍ବାଚିତ ନ ହୁଅନ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟିର ଛଜଣ ସଭ୍ୟ ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ମଧ୍ୟ ବିବୃତି ଦେଲେ । ଏପରିକି ସ୍ୱୟଂ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରି ଭୋଟ ଦେବା ପାଇଁ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କୁ ନିବେଦନ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ୧୯୩୯ ଜାନୁଆରୀ ୨୯ ତାରିଖ ଦିନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରଦେଶରେ ଭୋଟ ଗଣତି ପରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ପଟ୍ଟାଭି ମୋଟ

୧୩୭୭ ଭୋଟ ପାଇଥିବା ସ୍ଥଳେ ଦକ୍ଷିଣ ପନ୍ଥୀନେତାମାନଙ୍କ ଘୋର ବିରୋଧ ସତ୍ତ୍ୱେ ସୁଭାଷ ବୋଷ ୧୫୮୦ ଭୋଟ ପାଇଁ ଦ୍ୱିତୀୟ ଥର କଂଗ୍ରେସ ସଭାପତି ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ବିସ୍ମିତ କରିଦେଲେ । ଏଥିରୁ ପ୍ରମାଣିତ ହେଲା ଯେ ଭାରତର ଯୁବଶକ୍ତି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ତାଙ୍କୁ ଦୃଢ଼ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲା । ଡଃ ପଟ୍ଟାଭି ହାରି ଯିବାରୁ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ କହିଥିଲେ- ''ଏହି ପରାଜୟ ପଟ୍ଟାଭିଙ୍କର ନୁହେ, କେବଳ ମୋର ହିଁ ପରାଜୟ''

ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ପାଇଁ ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ପନ୍ଥାକୁ ସୁଭାଷ ବୋଷ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିନଥିଲେ । ଭାରତରୁ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର ମୂଳୋତ୍ପାଟନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ସହିତ ଯୋଗଦେଇ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମ କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ । ସେ ବୁଝିପାରିଥିଲେ ବୈଦେଶିକ ଶକ୍ତିର ସାହାଯ୍ୟ ବିନା ଭାରତରେ ଇଂରେଜଙ୍କ କବଳରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପୁଣି ବାହାର ରାଷ୍ଟ୍ରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ବହିରାକ୍ରମଣ କରି ପାରିଲେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ଅନ୍ତର୍ବିପ୍ଳବ ତାଡନାରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେଇ ଚାଲିଯିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ ।

୧୯୩୯ ମସିହାରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ-ଯାଇଥାଏ । ବ୍ରିଟେନ ଯୁଦ୍ଧରେ ରତ ଥିବା ସମୟରେ ହିଁ ଆନ୍ଦୋଳନର ମାହେନ୍ଦ୍ର ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଏବଂ ବ୍ରିଟେନର ଅସୁବିଧାହିଁ ଭାରତର ସୁଯୋଗ ବୋଲି ଭାବି ସେ ୧୯୪୧ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୧୬ ତାରିଖ ଗୁରୁବାର ଦିନ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ମହମ୍ମଦ ଜିଆଉଦ୍ଦିନ ବେଶରେ ଭାରତରୁ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ।

ଜାନୁୟାରୀ ୨୬ ତାରିଖରେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ପଳାୟନ ଖବର ପ୍ରକାଶିତ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ବିସ୍ମିତ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲା । ସେ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଦୁର୍ଗମଗିରି ପଥ, ବନ୍ୟ ଜନ୍ତୁ ସଂକୁଳ ଘନ ଅରଣ୍ୟ, ନଦନଦୀ ଅତିକ୍ରମ କରି ଆଫଗାନ ସୀମାନ୍ତ ପାର ହୋଇ ୟୁରୋପରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୮ ତାରିଖରେ ସେ ମସ୍କୋରୁ ବର୍ଲିନ୍ ଯାତ୍ରା କରି ସେଠାରେ ହିଟଲରଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିଥିଲେ ।

୧୯୪୨ ମସିହାରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଯେତେବେଳେ ''ଭାରତଛାଡ଼'' ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କଲେ, ସେତେବେଳେ ସୁଭାଷ ବୋଷ ଜର୍ମାନୀରେ ରହି ଏକ ନୂତନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇବା ନିମନ୍ତେ ''ଆଜାଦ ହିନ୍ଦ ଫୌଜ'' ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଦକ୍ଷିଣ ପୂର୍ବ ଏସିଆରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପଦ କ୍ଷେପ ନେଇ ସେ ଏହି ସେନା ଗଠନ କରିଥିଲେ । ହିଟଲରଙ୍କ ପରାମର୍ଶ ଓ ସହାୟତାରେ ସେ ବୁଡ଼ା ଜାହାଜ ଯୋଗେ ଟୋକିଓ ଯାତ୍ରା କରି ସେଠାରେ ନିଜର ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ରାସ ବିହାରୀ ବୋଷଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ହୋଇଥିଲା । ବିପ୍ଳବୀ ରାସବିହାରୀ ବୋଷ ୧୯୧୨ ମସିହାରେ ଦିଲ୍ଲୀ ଚାନ୍ଦନୀ ଚୌକଠାରେ ଭାଇସରାୟ୍ ଲର୍ଡ ହେଷ୍ଟିଙ୍ଗସ୍‌ଙ୍କ ଉପରକୁ ବୋମା ନିକ୍ଷେପ କରି ଫେରାର ହୋଇ ୧୯୧୫ ମସିହାରେ ଭାରତରୁ ଖସିପଳାଇ ଯାଇ ଜାପାନର ଏକ ଜାହାଜରେ ଛଦ୍ମ ନାମରେ ଏକ କିରାଣୀ ଚାକିରି ପାଇ ଜାପାନରେ ବସବାସ କରି ରହୁଥିଲେ । ସେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ । ସୁଭାଷବୋଷ ଆସିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ ମିଳିଗଲା । ରାସବିହାରୀବାବୁ ଗଠନ କରିଥିବା ଇଣ୍ଡିଆନ ଇଣ୍ଡିପେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ଲିଗ୍‌ର ଦାୟିତ୍ୱ ତାଙ୍କ ହସ୍ତରେ ଅର୍ପଣ କଲେ । ସୁଭାଷ ବାବୁ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ ବାହିନୀ ବା ଆଜାଦହିନ୍ଦ ଫୌଜର ସୁପ୍ରିମ୍ କମାଣ୍ଡିଂ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କଲେ ।

୧୯୪୩ ଅକ୍ଟୋବର ୨୧ ତାରିଖରେ ଆଜାଦ ହିନ୍ଦ ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କଲା । ପୃଥିବୀର ୨୪ଟି ରାଷ୍ଟ୍ର ଉକ୍ତ ସରକାରକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଜାପାନ ଅଧିକାର କରିଥିବା ଆଣ୍ଡାମାନ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜ ଆଜାଦହିନ୍ଦ ସରକାରଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେଲା । ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷ ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ଆଜାଦ ହିନ୍ଦ ଫୌଜର ପ୍ରବଳ ଆକ୍ରମଣରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଓ ଆମେରିକାର ସୈନ୍ୟମାନେ କୋହିମା- ଇମ୍ଫାଲ ରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଛତ୍ର ଭଙ୍ଗ ଦେଲେ । ବୀର ବିକ୍ରମରେ ଆଜାଦହିନ୍ଦ ସୈନ୍ୟମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତ କରି ପ୍ରଥମଥର ଭାରତ ମାଟିରେ ପାଦ ଦେଲେ । ଆଜାଦ୍‌ହିନ୍ଦ ଫଉଜ ପ୍ରବଳ ଉତ୍ସାହରେ ମଣିପୁର ରାଜଧାନୀ ଇମ୍ଫାଲ ଅବରୁଦ୍ଧ କରି ତୁମୁଳ ଯୁଦ୍ଧ ଚଳାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଦୁର୍ଯୋଗକୁ ଇମ୍ଫାଲ ରଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୁଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀ ଓ ରସଦର ଗୁରୁତର ଅଭାବ ଯୋଗୁ ଆଜାଦହିନ୍ଦ ଫଉଜ ପଛକୁ ହଟିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ।

ଏଣେ ମିତ୍ର ଶକ୍ତି ଜାପାନର ହିରୋସୀମା ଓ ନାଗାସାକି ଉପରେ ଆଟମ୍‌ବୋମା ପକାଇ ଧ୍ୱଂସ ସାଧନ କରିବାରୁ ଜାପାନ ଅଗତ୍ୟା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲା । ଆଜାଦହିନ୍ଦ ସରକାର ସୈନ୍ୟମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବନ୍ଦୀ ହେଲେ । ତାପରେ ଲାଲ୍ କିଲାରେ ସେମାନଙ୍କର ବିଚାର ଚାଲିଲା ।

ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ''ଭାରତଛାଡ଼'' ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ନେତାଜୀ ସୁଭାଷ ଚନ୍ଦ୍ର ବୋଷଙ୍କ ''ଆଜାଦ ହିନ୍ଦ ଫୌଜର ସଶସ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରାମରୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଇଂରେଜମାନେ ବୁଝିପାରି ଥିଲେ ଯେ ଆଉ ଏଣିକି ଭାରତକୁ ପରାଧୀନ କରି ରଖିହେବ ନାହିଁ । ଅତଏବ ଗାନ୍ଧୀବାଦୀମାନଙ୍କ ହାତରେ ଭାରତକୁ ଭାଗ ଭାଗ କରି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶେଷରେ

ସୁବିଧା ଟିକକ ରଖି କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତର କରିବା ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ ହେବ । ଅଟଲି ସାହେବ ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂକ୍ରାନ୍ତ ବିଲ ଆଗତ କରି କହିଥିଲେ, ''ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସୁଭାଷଙ୍କ କ୍ରିୟା କଳାପ ଯୋଗୁ ଆମକୁ ଭାରତକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବାକୁ ହେଉଛି ।

ଧନ୍ୟ ନେତାଜୀ, ଧନ୍ୟ ତୁମର ଦେଶପ୍ରେମ । ଅଗଣିତ ଜନତା ତୁମ ଆହ୍ବାନରେ ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ସାଗ୍ରହରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିଥିଲେ ।

ଆଜି ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଛି ଏବଂ ନେତାଜୀ ନାହାନ୍ତି ସତ, ତାଙ୍କର ବୈପ୍ଳବିକ ଆତ୍ମାର କେତେଟି ଧାଡ଼ି ଆଜି ଭାରତୀୟ ପ୍ରାଣରେ ଝଂକୃତ କରୁଛି ।

''ତୁମେ ମତେ ରକ୍ତ ଦିଅ, ମୁଁ ତୁମକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବି'' ।

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ
ଭଂଜନଗର ଜିଲ୍ଲା-ଗଂଜାମ

ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଉତ୍ତରଭାରତ ସାମୁଦ୍ରିକ କର୍ଣ୍ଣଳ ଉପରେ ଆୟୋଜିତ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କର୍ମଶାଳାକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି । (୧୩-୧-୯୭)

କ୍ରାଂତିର ମଶାଲ-ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର

ଶ୍ରୀ ସମରେନ୍ଦ୍ର ବଳିଆରସିଂହ

ଉତ୍କଳ ଇତିହାସରେ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ ଏକ ଗୌରବମୟ ଅଧ୍ୟାୟ । ୧୮୧୭ ମସିହାରେ ଏହି ବିଦ୍ରୋହକୁ ଯଥାର୍ଥରେ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ରୂପେ ଅଭିହିତ କରାଯାଏ । ୧୮୫୭ ମସିହା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ଚାଳିଶବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ସଂଘଟିତ ହୋଇଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟକୁ ଥରହର କରିଦେଇଥିବା ଏହି ସଂଗ୍ରାମକୁ କେହି ଭୁଲିପାରିବେନି । ବାସ୍ତବରେ ଓଡ଼ିଆ ଜାତିର ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବ ରୂପେ ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର ସ୍ମୃତି ଚିର ଜାଜ୍ଜ୍ୱଲ୍ୟମାନ । ୧୮୧୭ ମସିହା ଏପ୍ରିଲମାସରୁ ଆରଂଭ ହୋଇଥିବା ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ୧୮୨୦ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦମନ କରାଯାଇପାରି ନଥିଲା । ଫଳରେ ଓଡ଼ିଶାରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ମୂଳଭିତ୍ତି ଦୋହଲିଯାଇଥିଲା । ୧୮୧୮ ମସିହାରେ ଇଥର ସାହେବ୍ ତାଙ୍କ ରିପୋର୍ଟରେ ପାଇକମାନଙ୍କୁ ସମୂଳେ ବିନାଶ କରିବା ପାଇଁ ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ଏଥିରୁ ସହଜେ ବୁଝାପଡ଼େ ଯେ ଇଂରେଜମାନେ ପାଇକମାନଙ୍କୁ କିପରି ଭୟ କରୁଥିଲେ । ଆଉ ଏହି ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର ଭିତ୍ତିଭୂମି ଖୋରଧାରୁ ହିଁ ସୂତ୍ରପାତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ଜଣେ ଐତିହାସିକ କହିଥିଲେ :-

"The rising was a veritable storm that burst with such relentless fury as to threaten the explusion of the British if not from the whole of Orissa atleast from the territory of Khurda."

ଏହି ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହର ମହାନ ରଥୀ ଥିଲେ ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର । ତାଙ୍କ ବିଷୟରେ ପ୍ରଚଳିତ କାହାଣୀ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ରେକର୍ଡ ଏବଂ Guide to Orissa Records-Vol-III ଆଦିରୁ ମିଳିଥାଏ । ପାଇକ ବିଦ୍ରୋହ ସମୟରେ ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ସରକାରଙ୍କୁ ଆତଙ୍କିତ କରୁଥିବା ରଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହାରଥୀଥିଲେ ବକ୍ସି ଜଗବନ୍ଧୁ ବିଦ୍ୟାଧର ଭ୍ରମରବର ମହାପାତ୍ର ତାଙ୍କର ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟ ଥିଲେ ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ୟମାନେ ଥିଲେ ଦେୱାନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଭ୍ରମରବର ରାୟ, ପୀତବାସ ମଙ୍ଗରାଜ, ପଦ୍ମନାଭ ହରିଚନ୍ଦନ, ଭଗବାନ ଜାନୀ, ହରିମାନ ସିଂହ, ସୋମନାଥ ପାଟଯୋଷୀ, ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟ, ଭାଲୁ ହରିଚନ୍ଦନ, ହରି ସାନ୍ତରା, ରାଜୀବ ବିଶୋଇ , ଉଦ୍ଧବ ନାୟକ, ଦାମ ସୁବୁଦ୍ଧି, ଗୌରାଙ୍ଗ ବୈରିଶଲ୍ୟ, ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ମଙ୍ଗରାଜ, ଧନୀ ଜେନା, ବିଷ୍ଣୁ ପାଇକରାୟ, ସାଧୁଚରଣ ମଙ୍ଗରାଜ, ପଦ୍ମଚରଣ ଛୋଟରାୟ ପ୍ରମୁଖ ।

ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର ଥିଲେ ଜଣେ ନିର୍ଭୀକ ଦେଶପ୍ରେମୀ । ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ମଲ୍ଲଯୋଦ୍ଧା ହିସାବରେ ତାଙ୍କର ବହୁତ ନାଁ ଥିଲା । ସେ ଦୁର୍ଦ୍ଦାନ୍ତ ଓ କୁଚକ୍ରୀ ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ସରକାର ବିଦ୍ରୋହର ଖଡ୍ଗ ଉତ୍ତୋଳନ କରି ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟଭୀତ ଓ ଆତଙ୍କିତ ଅବସ୍ଥାରେ ରଖିଥିଲେ । ଏକ ଅନନ୍ୟ ପ୍ରତିଭା ଓ ଅସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧିମତାର ଅଧିକାରୀ ଏହି ଅଲିଭା ସୂର୍ଯ୍ୟର ଉଦୟ ହୋଇଥିଲା ୧୭୬୮ ମସିହାରେ ଖୋରଧା ଜିଲ୍ଲାର ଦାରୁଠେଙ୍ଗ ଗ୍ରାମରେ । ବିଶିଷ୍ଟ ଐତିହାସିକ ବିଶ୍ୱର ଶ୍ରୀଚନ୍ଦନଙ୍କ ଖୁରୁଧା ଦର୍ପଣରେ ଏସବୁ ଲିଖିତ ହୋଇଛି-

"ସେ ମେଳରୁ ଏକ ବୀର ଯେ ଦାରୁଠେଙ୍ଗ ଗ୍ରାମର

ପିଣ୍ଡିକ ବାହୁବଳିନ୍ଦ୍ର ନାମ ତାଙ୍କର

ଗଡ଼ଦାରୁଠେଙ୍ଗ ଖୁରୁଧା ଜିଲ୍ଲାର ''ଉତ୍ତରଦ୍ୱାର'' ରୂପେ ଖ୍ୟାତ । ଏହାର ଉତ୍ତର ପାର୍ଶ୍ୱରେ ସାରଙ୍ଗଗଡ଼, ବୃନ୍ଦଙ୍ଗଗଡ଼ ଓ ତୁଙ୍ଗଗଡ଼, ପଶ୍ଚିମଦିଗରେ କୁଆଳୀଗଡ଼, ପୂର୍ବ ଦିଗରେ ପଟିଆ ଜମିଦାରୀ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗରେ ଅନ୍ଧାରୁଆଗଡ଼ । ଉକ୍ତ ଗଡ଼ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଚଳରେ ପଞ୍ଚଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଦାରୁଠେଙ୍ଗ ଗଡ଼ ବିଦ୍ୟମାନ । ବସ୍ତିଟି ଏ ଅଂଚଳର ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ । ଦୁଇଶତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ଏହି ଗଡ଼ ନିଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଷ୍ଟିତ ହୋଇ ରହିଥିଲା । ପୂର୍ବର ସେ ଦୁର୍ଗମ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ବ୍ୟାଘ୍ରଭଲ୍ଲୁକ ଆଦି ହିଂସ୍ରଜନ୍ତୁପୂର୍ଣ୍ଣ ଅରଣ୍ୟାନୀ ନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅବଶିଷ୍ଟ ଘଟିଥିବା ଏହି ଅରଣ୍ୟ ଅଦ୍ୟାପି ପଥଚାରୀ ମନରେ ଭୀତି ସଂଚାର କରେ । ଏହି ଗ୍ରାମର ଅଧିବାସୀମାନେ ସମର କୁଶଳୀ, ଦୀର୍ଘକାୟ, ବଳିଷ୍ଠ, କଷ୍ଟସହିଷ୍ଣୁ ଓ ଧନୁର୍ବିଦ୍ୟାରେ ନିପୁଣ ଥିଲେ । ଅଧିକାଂଶ ଅଧିବାସୀ ଖଣ୍ଡାୟତ୍ କ୍ଷତ୍ରିୟ ବଂଶର ଅଟନ୍ତି । ଗଜପତି ମହାରାଜାଙ୍କ ଶାସନକାଳରେ ଯୁବକମାନେ ଧନୁତୀର, ଖଡ୍ଗ ତରବାରୀ ବାଙ୍କଚୁଳୀ ଓ କଟାରୀ କିପରି ଚାଳନା କରାଯିବ, ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସମରକୌଶଳ ହାସଲ କରୁଥିଲେ । ସାମରିକ କ୍ରୀଡ଼ା ପ୍ରତି ଆଗ୍ରହ ହେତୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ

ଗ୍ରାମରେ ଆଖଡ଼ାମାନ ଥିଲା । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ପୁରୋଧା ରହୁଥିଲେ । ଗ୍ରାମର ସର୍ଦ୍ଦାର ପ୍ରଧାନ ବା ଦଳବେହେରା । ଦେଶଦଶର ସେବା କରି ଜୀବନ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିର ଲକ୍ଷ୍ୟ ରହୁଥିଲା । ତେଣୁ ଅଧିକାଂଶ ସେନାବାହିନୀରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣପଣେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଥିଲେ ।

ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର ଗଜପତି ମହାରାଜାଙ୍କ ଠାରୁ 'ଦଳେଇ' ଉପାଧି ପାଇଥିଲେ । ଫଳରେ ନିଷ୍କର ପାଇକ ଜାଗିର ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ । ସେ ଜଣେ ଦୁଃସାହସୀ ବୀର ହିସାବରେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ ।

କଂପାନୀ ସରକାର ନିଷ୍କର ପାଇକଜାଗିର ଉପରେ କରଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା, ପାଇକଜାଗିର ଲୋପ କରିବା, ଘନ ଘନ ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରି କରବୃଦ୍ଧି କରିବା, ଖଜଣା ଆଦାୟରେ ଜୁଲୁମ କରିବା, ଖଜଣା ଅନାଦେୟରେ ଜମିନିଲାମ କରିବା, କଉଡ଼ି ସିକାଟଙ୍କା ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଆଦି କାରଣରୁ ଜନସାଧାରଣ ଅସନ୍ତୋଷର ବହ୍ନିରେ ଜଳିଲେ । ଆଉ ମଧ ଇଂରେଜ ଅଫିସରମାନଙ୍କ ପାଇକମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ବେଖାତିର ଭାବ, ଅଧସ୍ତନ ବଙ୍ଗାଳୀ ଅମଲାମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଶୋଷଣ ଯୋଗୁଁ ପାଇକବିଦ୍ରୋହର ଅୟମାରଂଭ ହେଲା । ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ତତ୍କାଳୀନ କଟକ କଲେକ୍ଟର ମିଃ ଟ୍ରାଉ ନିମ୍ନୋକ୍ତ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି –

Besides regular land revenue, the ryots were over burdened with many unauthorised abwabs and impositions. The demands were hearly arbitary and certainly oppressive."

ଅତି ଆବଶ୍ୟକ ପଦାର୍ଥ ଲୁଣ ମାରିବା ଉପରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ନିଷେଧାଜ୍ଞା ଜାରୀ କଲେ । ପୂର୍ବରୁ ଜନସାଧାରଣ ସମୁଦ୍ର ଓ ଚିଲିକାରୁ ଲୁଣ ମାରି ଅବାଧରେ ବ୍ୟବହାର କରିପାରୁଥିଲେ । ଏବେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଆଇନ ଯୋଗୁଁ ଇଛା ନଥିଲେ ମଧ ଇଂଲଣ୍ଡରୁ ଆମଦାନୀ କରାଯାଇଥିବା ଲୁଣ କ୍ରୟ କରିବା ପାଇଁ ବାଧ ହେଲେ । ଓଡ଼ିଶା ବାହାରୁ ଆସିଥିବା କୁଚକ୍ରୀ ବଙ୍ଗାଳୀ, ବିହାରୀ ଓ ମୁସଲିମ କର୍ମଚାରୀମାନେ କୋର୍ଟ, କଚେରୀ ଓ ପୁଲିସ ଥାନା ଏବଂ ଲୁଣ ବ୍ୟବସାୟ ଆଦିରେ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ସାଧାରଣ ପ୍ରଜାମାନେ ହଇରାଣ ହରକତ ହେଉଥିଲେ । ସେମାନେ ସାଧାରଣ ପ୍ରଜାଙ୍କ ପ୍ରତି ଅତୀବ କଠୋର ଓ କଦର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।ଏସବୁ ହେବା ଦ୍ୱାରା ପାଇକମାନଙ୍କ ସହ ଜନସାଧାରଣ ଯେତେ ସବୁ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଉପଭୋଗ କରୁଥିଲେ ସେ ସବୁରୁ ବଂଚିତ ହେଲେ ।

କଂପାନୀ ସରକାରଙ୍କ ଏଭଳି ଅନ୍ୟାୟ ଅତ୍ୟାଚାରର ପ୍ରତିରୋଧ କରିବା ପାଇଁ ଖୋରଧାର ପାଇକମାନେ ସଂଗଠିତ ହେଲେ । ଶତସିଂହର ବଳ ଓ ଉନ୍ମାଦନା ସେମାନଙ୍କ ବପୁରେ ଭରି ହୋଇଗଲା । ଏ ଦେଶରୁ ବ୍ରିଟିଶମାନଙ୍କୁ ବାହାର କରିଦେବା ପାଇଁ ପିଣ୍ଡିକି ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସେନା ଗଠନ କରିଥିଲେ । ପାଇକବିଦ୍ରୋହ ପୂର୍ବରୁ ପାଇକମାନେ ବ୍ରିଟିଶ୍ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କୁ ବେଖାତିର କରିବା, ବସାଇଥିବା ଖଜଣା ଲୁଟ୍ କରିନେବା ଆଦି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ କଂପାନୀର କର୍ମଚାରୀମାନେ ପ୍ରମାଦରେ ଦିନ ଗଣିଲେ । ସେମାନେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭୟଭୀତ ଓ ଆତଙ୍କିତ ହୋଇ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା ଖଜଣାକୁ ନିରାପଦରେ ନେବା ଆଣିବା ପାଇଁ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଲୋଡୁଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଯାନବାହାନର ସୁବିଧା ନ ଥିବାରୁ ପାଦରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ରାସ୍ତାରେ ବିଶ୍ରାମ ନେବା ପାଇଁ ଚଟିଘରମାନ ଦଶବାର ମାଇଲ ଅନ୍ତରରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଥିଲା । ନୂତନ ଜମିଦାର ଓ ଜାଗିରଦାରମାନେ ଚଟିଘରର ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରୁଥିଲେ । ଖଣ୍ଡଗିରିଠାରୁ ଚନ୍ଦକା ପଟିଆ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଓ ପିତାପଲ୍ଲୀଠାରୁ କଟକପୁଣ୍ଡ ମୁହାଣ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିସ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ଅଂଚଳରେ ପିଣ୍ଡିକି ନିଜର ଆସ୍ଥାନ ଜମାଇଥିଲେ । ଇଂରେଜ ସରକାରର ଖଜଣା ଆଦାୟରେ ସେ ଭୟଙ୍କର ଭାବରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି କଲେ । ଖୋରଧା ରାଜ୍ୟର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଂଚଳରୁ ଖଜଣା ଆଦାୟ ହୋଇ ଟ୍ରଙ୍କ୍ ରୋଡ଼ରେ କଟକ ଆସୁଥିବା ବେଳେ ପିଣ୍ଡିକି ଓ ତାଙ୍କର ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଖଜଣା ଲୁଟି ନେଇ ଘଞ୍ଚ ଅରଣ୍ୟ ଭିତରକୁ ପଳାୟନ କରୁଥିଲେ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ସେ ଏପରି ଯାଗାରେ ଲୁଚିଯାଉଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କର ଖୋଜ ଖବର ନେବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଯାଉଥିଲା ।

ଖୋରଧା ଠାରୁ ଛଡାବର, କଣ୍ଟାବାଡ଼ ଓ ଚନ୍ଦକା ଅଂଚଳ ନିଘଂଚ ଜଂଗଲରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା । ହିଂସ୍ରଜଂତୁ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଏହି ଦୁର୍ଗମ ଇଲାକାରେ ପାଇକମାନେ ଖଜଣା ଲୁଟ କରୁଥିଲେ । ଗୋଡ଼ିବାରୀ ହେଉଛି ସେହିପରି ଏକ ବିପଦସଙ୍କୁଳ ବ୍ୟାଘ୍ର ଭଲ୍ଲୁକପୂର୍ଣ୍ଣ ସ୍ଥାନ । ଏହା ମେଣ୍ଢାଶାଳ ନିକଟସ୍ଥ କଣ୍ଟାବାଡ଼ ଅଂଚଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ସେଠାରେ ଥିବା ଏକ ବୃହତ୍ ବଟଗଛର ନାମ 'ଖଜଣାମାରୁ ବଟଗଛ' ଅଟେ । ଏହି ନାମ ପଛରେ ଏକ ରହସ୍ୟ ରହିଛି । ତାହା ହେଲା, ଉକ୍ତ ସ୍ଥାନରେ ଖଜଣାଗାଡ଼ି ପହଞ୍ଚିବା ମାତ୍ରେ ବଟଗଛ ଉପରୁ ଲମ୍ଫ ପ୍ରଦାନ କରି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର ବାହିନୀ ଖଜଣା ଲୁଟ୍ କରି ମିନିଷକେ କୁଆଡ଼େ ଉଭାନ ହୋଇଯାଉଥିଲେ ।

ତାଙ୍କର ଏଭଳି କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇପଡ଼ି ତାଙ୍କ ନାମରେ ଗିରଫ ପରୱାନା ଜାରୀ କଲେ । ଖୋରଧା ରାଜ୍ୟରେ ସାମରିକ ଶାସନ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା । ମେଜର ଫ୍ଲେଚର ଖୋରଧା ଉପରେ ଦମନଲୀଳା ଚଳାଇଲେ । ବ୍ରିଟିଶ୍ ଅତ୍ୟାଚାର ବଢ଼ିଲା । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶାର ସୀମା ରହିଲା ନାହିଁ । ଧ୍ୱଂସର ତାଣ୍ଡବଲୀଳା ଫଳରେ ଲୋକମାନେ ଅତିଶୟ ଭୟଭୀତ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ବହ୍ନି ପ୍ରଜ୍ୱଳିତ ହେଲା । କାହାକୁ ଦ୍ୱୀପାନ୍ତର ତ କାହାକୁ ଯାବତ୍ ଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ତ ଆଉ

ତାହାକୁ ଫାଶୀ ଦିଆଗଲା । ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କର ବହୁତ ଖାନତଲାସ କରାଗଲା । କିନ୍ତୁ ପିଣ୍ଡିକି କାହାନ୍ତି ? ଗାଁ ସାରା ସୈନ୍ୟମାନେ ଫ୍ଲାଗମାର୍ଚ୍ଚ କଲେ । ଘର ଚାରିପଟେ ସୈନ୍ୟମାନେ ଘେରାଉ କରି ଦିନରାତି ପଡ଼ିରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କର ଦେଖାନାହିଁ । ସେ ଏତେ ଚାଲାଖ୍ ଥିଲେ ଯେ ଶତ୍ରୁମାନଙ୍କର ଗନ୍ଧ ବାରି ପଳାୟନ କରୁଥିଲେ । ଗୋଟାଏ ସେକେଣ୍ଡ ଭିତରେ କୁଆଡ଼େ ଉଡନ୍ ଛୁ ହୋଇଯାଉଥିଲେ କେହି କିଛି ଜାଣିପାରୁନଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାଥୀ ସାଧୁଚରଣ ମଙ୍ଗରାଜ, ଧନୀ ଜେନା ଓ ବିଷ୍ଣୁ ପାଇକରାୟ ଧରାପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ ପିଣ୍ଡିକି ଖସିଗଲେ କୁଆଡେ ଇଂରେଜ ସରକାରର ଆଖିକୁ ସବୁକିଛି ଡାଲୁଡାଲୁ ଦେଖାଗଲା । ତେଣୁ ଇଂରେଜ ସରକାର ସତର୍କ ହୋଇଗଲେ ଏବଂ ଅବଶେଷରେ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କୁ କଡ଼ା ପ୍ରହରୀବେଷ୍ଟିତ କରି ରଖାଗଲା । ପିଣ୍ଡିକି କେବଳ ହୃଷ୍ଟପୁଷ୍ଟ ନଥିଲେ । ବହୁତ ଚାଲାଖ୍ ମଧ ଥିଲେ । ତେଣୁ କାରାଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାର କିଛି ଦିନ ପରେ କୌଶଳ କରି ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଖିରେ ଧୂଳି ଦେଇ ଜେଲରୁ ପଳାୟନ କଲେ । । ସେଦିନ ହେଉଛି ୧୮୧୨ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସ ୧୦ ତାରିଖ । ଏହାପରେ ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ଦୀର୍ଘ ୫ ବର୍ଷ ଧରି ଏହି ଉଦ୍ୟମ ଫଳବତୀ ହେଲାନାହିଁ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାରର ।

ପାଇକବିଦ୍ରୋହ ଏହା ପରେ ତେଜି ଉଠିଲା । ବକ୍ସି ଜଗବଂଧୁଙ୍କର ଦଶବାରଜଣ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସର୍ଦ୍ଦାରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ସ୍ଥାନ ଦ୍ୱିତୀୟରେ ଥିଲା ଦେୱାନ କୃଷ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଭ୍ରମରବର ରାୟଙ୍କ ସ୍ଥାନ ପ୍ରଥମରେ ଥିଲା ।

ପାଇକମାନେ କରୁଣାକର ପରମଗୁରୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଗୋପଥାନା ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ପୁଲିସମାନେ ଜୀବନ ବିକଳରେ ଥାନା ଛାଡ଼ି ପଳାୟନ କଲେ । ଗଙ୍ଗପଡ଼ାଠାରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଲେଫ୍ଟନାଣ୍ଟ ଫେରିସ୍‌ଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଗଲା । ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ଗଙ୍ଗପଡ଼ାର ଖଣ୍ଡାୟତ ଦଳବେହେରା ଭାଗୁ ହରିଚନ୍ଦନ ଓ ତାଙ୍କ ଭାଇ ମାଖନ ସିଂହ । ସେମାନେ ଥିଲେ ବିଦ୍ରୋହୀ ସର୍ଦ୍ଦାର ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟଙ୍କ ପୁତୁରା ।

ଆଧୁନିକ ପଟିଆ ଅଂଚଳ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଶିଖରଚଣ୍ଡୀ ପୁଞ୍ଜିଆ ପିଣ୍ଡିକି ଓ ତାଙ୍କ ବାହିନୀର ଆତ୍ମଗୋପନସ୍ଥଳୀ ଥିଲା । ସେଠାରୁ ସେମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ବାହିନୀଙ୍କୁ ଗରିଲା ଆକ୍ରମଣ କରି ଅସ୍ତବ୍ୟସ୍ତ କରିପକାଉଥିଲେ । ଆଖି ପିଛୁଳାକେ ତାଙ୍କ ଗତି । ତାଙ୍କୁ ଧରିବାପାଇଁ ଶତଚେଷ୍ଟା କରି କଂପାନୀ ସରକାର ବିଫଳ ହେଲେ । ଏଣୁ ତାଙ୍କୁ ଧରିବା ପାଇଁ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମରିକ ସରକାର ମେଜର ଫ୍ଲେଚର ଏକହଜାର ଟଂକାର ପୁରସ୍କାର ଘୋଷଣା କଲେ । କେତେଜଣ ବିଶ୍ୱାସଘାତକଙ୍କୁ ଏହି ପୁରସ୍କାର ଲୋଭ ଗ୍ରାସ କଲା । ବିନାଶକାଳେ ବିପରୀତ ବୁଦ୍ଧି ପରି ସେମାନଙ୍କ ମତିଗତି ହେଲା । ଲକ୍ଷ୍ମୀପଡ଼ାର ସଚ୍ଚ ପଟ୍ଟନାୟକ, ବାହ୍ମଣସାହିପାଟଣାର ନିଧି ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ଠାକୁରସିଂହର ଚରଣ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆଦି ଧନ ଓ ମାନ ଲୋଭରେ ଦେଶଦ୍ରୋହୀ ହୋଇ ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ଆଡ୍ଡା ସ୍ଥଳୀ କଂପାନୀ ସରକାରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦେଉଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଖୋରଧାରେ କାର୍ଯ୍ୟରତ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଥାଆନ୍ତି ଏମ୍. ଏଚ୍. ଟର୍ଣ୍ଣବୁଲ । ସେ ୧୮୧୮ ମସିହା ଜୁଲାଇ ୨୦ ତାରିଖ ଦିନ ଦୁଇଜଣ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ମଧୁ ମହାନ୍ତି ଓ ବିଷ୍ଣୁ ମହାନ୍ତିଙ୍କୁ କରଗତ କରି ସର୍ଦ୍ଦାର ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଧରେଇ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଲୋଭିତ କଲେ । ଆଉ ମଧ ଏଥିପାଇଁ ପୁରସ୍କାର ସହିତ କ୍ଷମା ଦିଆଯିବା ଘୋଷଣା କଲେ । ସେ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ପୁଲିସବାହିନୀ ନେଇ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ଦାୟିତ୍ୱ ନେଲେ ବ୍ରିଗେଡ଼ିୟର ଥୋମାସ୍ । ମହାନ୍ତି ଦ୍ୱୟ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ଗୁପ୍ତସ୍ଥଳୀକୁ ବାଟ କଢ଼ାଇନେଲେ । ପୁଲିସ ସହ ଥୋମାସ୍ ସାହେବ ପହଞ୍ଚିଲା ବେଳକୁ ପିଣ୍ଡିକି ସେଠାରୁ ପଳାୟନ କରି ସାରିଥିଲେ । କିଂନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହୀବୀର ସାଧୁଚରଣ ମଂଗରାଜ, ବିଷ୍ଣୁ ପାଇକରାୟ, ଧ୍ରୁବ ଜେନା ଆଦି ଧରାପଡ଼ିଲେ । ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କୁ ଧରାଇଦେବାରୁ ମହାନ୍ତି ଦ୍ୱୟଙ୍କୁ ୨୫୦ ଟଂକା କରି ପୁରସ୍କାର ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ପାଇକବିଦ୍ରୋହର ଯେଉଁ ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ଦୁଇମାସ ମଧ୍ୟରେ ଖୋର୍ଦ୍ଧା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ନିକଟରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବେ, ସେମାନଙ୍କୁ ସାର୍ବଜନୀନ କ୍ଷମା ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । କିଂନ୍ତୁ ଏହି କ୍ଷମା ଘୋଷଣା ମଧ୍ୟରୁ ଦାରଠେଙ୍ଗର ସର୍ଦ୍ଦାର ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର, ଅରାଙ୍ଗର ଖଣ୍ଡାୟତ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟ ଓ ବଡ଼ଗଡ଼ର ଦଳବେହେରା ପଦ୍ମନାଭ ଛୋଟରାୟଙ୍କୁ ବାଦ ଦିଆଯାଇଥିଲା । Guide to Orissan Records ରେ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ରୂପେ ଲିଖିତ ହୋଇଛି ।

"All paiks and their group chiefs, the Dalais and Dalbeheras, excepting Pindiki Bahubalendra, Gopal Chhotrai should be granted full and free pardon"

ସେମାନଙ୍କୁ ଧରି ଦଣ୍ଡ ଦେବା କଂପାନୀ ସରକାରଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା । ଏହାର ଫଳସ୍ୱରୂପ ପଦ୍ମନାଭ ଛୋଟରାୟ, ଗୋପାଳ ଛୋଟରାୟ ଧରାପଡ଼ିଲେ । ଏମାନଙ୍କୁ ଧରାଇଦେଇଥିବା ବିଶ୍ୱାସଘାତକମାନେ ହେଲେ ଭରତ ମହାନ୍ତି, ଶେର ଖାଁ, ରାମ ମହାପାତ୍ର ଓ ଦାରୋଗା ଶିବପ୍ରସାଦ ରାୟ୍ ।

ଦଳବେହେରା ସୁଦର୍ଶନ ନରେନ୍ଦ୍ର ସିଂହ (ତମ୍ପାଝର), ଜମିଦାର ଧ୍ରୁବଜୟ (ମଲିପଡ଼ା) ଭୂପଚରଣ ସିଂହ, ଖଣ୍ଡାୟତ୍ ସର୍ଦ୍ଦାର ପଦ୍ମଚରଣ ଭାଉତରାୟ (ବଳରାମପୁର) ଆଦି ଅଧିକ ସୁବିଧା ଓ ପଦପଦବୀ ଲୋଭରେ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ବିଶ୍ୱାସରେ ବିଷ ମିଶାଇଲେ । ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଧମକରେ ଡ଼ରି ଯାଇ ସେମାନେ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କୁ ଧରିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । କାରଣ ପିଣ୍ଡିକି ଓ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ କେତେକ ସାଥୀଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦିଆଯାଇନଥିଲା । ପାଇକବିଦ୍ରୋହରେ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ଭୂମିକା ଏଥିରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଅନୁମେୟ ।

ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଧରେଇଦେବା ପାଇଁ ସରକାର ୧୦୦୦ ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଘୋଷଣା କଲେ । ସେତେବେଳେ ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର ଖଣ୍ଡଗିରି ଆଖପାଖ ଅଂଚଳରେ ରହି ତାଙ୍କର ଯୋଜନାଗୁଡ଼ିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରୁଥିଲେ । ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କର ବାଲ୍ୟବନ୍ଧୁ ଥିଲେ ମଳିପଡ଼ାର ଜମିଦାର ଧ୍ରୁବଜୟ ହରିଚନ୍ଦନ । ପିଣ୍ଡିକି ଏଠୁ ସେଠୁ ଲୁଚି ଲୁଚି ପଳାୟନ କରୁଥିବା ବେଳେ ହରିଚନ୍ଦନ ତାଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ପିଣ୍ଡିକି ମଧ ସମସ୍ତଙ୍କ ଅଜ୍ଞାତରେ ହରିଚନ୍ଦନଙ୍କ ଘରକୁ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ଏକଥା ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ କାନକୁ ଗଲା । ଜମିଦାରଙ୍କ ଉପରେ ଚାପ ପଡ଼ିଲା । ହରିଚନ୍ଦନ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ସହ ବିଶ୍ୱାସଘାତକତା କଲେ । ଶେଷରେ ମିତ୍ର ଶତ୍ରୁ ପାଲଟିଲା । ଆଉ ମଧ ଅଧିକ ଜମି, ତମ୍ବା ପାତିଆ, ସନନ୍ଦ ଓ ରାଜପଦର ଲୋଭ ଜମିଦାରଙ୍କୁ ଗ୍ରାସ କଲା । ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କୁ ଧରେଇଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରଥମେ ପଛଘୁଂଚା ଦେଲେ ମଧ ସ୍ୱାର୍ଥପାଖେ ହାର ମାନିଲେ । ୧୮୨୦ ମସିହା ମାଣବସା ଗୁରୁବାର ଦିନ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କୁ ନିଜ ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଆଣିଲେ ହରିଚନ୍ଦନ । ଜମିଦାରଙ୍କ ଉଆସରେ ପିଣ୍ଡିକି ନିର୍ଭୟରେ ବିଚରଣ କଲେ । କିଂନ୍ତୁ ଏତେବେଳେ ସୁଦ୍ଧା ତାଙ୍କୁ ଜଣାନଥିଲା ଯେ, ତାଙ୍କ ବଂଧୁ ତାଙ୍କୁ କେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ରଖି ଏଠାକୁ ଡାକିଛନ୍ତି । କାହିଁକି ବା ସେ ସନ୍ଦେହ କରିବେ ! ଇଆଡ଼େ ଜମିଦାର ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ଆସିବା ଖବର ପୁଲିସକୁ ଜଣାଇଦେଇ ଖାନାପିନାର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କଲେ । ରାସ୍ତାରେ ପୁରା ଫଉଜ ଜଗିରହିଲା । ଜମିଦାରଙ୍କ ଏପରି ଅପକୌଶଳ ଓ ଅସତ୍ ଭାବନା ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କୁ ଆଗୋଚର ଥିଲା । ସେ ବନ୍ଧୁନିଶାରେ ମଜ୍ଜିଯାଇଥିଲେ । ନିଭୃତ କୋଠରୀରେ ଦୁଇବନ୍ଧୁଙ୍କର ଆଳାପ ଆଲୋଚନା ଚାଲିଥିଲା । ଦୁଦୁରାମଂଜି ମିଶ୍ରିତ ଭାଙ୍ଗ ସରବତ ପରିବେଷଣ କରାଗଲା । ତା' ପରେ ଭୋଜନ ପରିବେଷଣ କରାଗଲା । ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ପିଣ୍ଡିକି ଆବଶ୍ୟକତାଠାରୁ ଅଧିକ ଭୋଜନ କରିଦେଲେ । ଟଳମଳ ଅବସ୍ଥାରେ ଶଯ୍ୟାଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ ହେଲେ ସେ । ଥୋମାସ୍ ସାହେବଙ୍କ ନିକଟକୁ ସଂବାଦ ପ୍ରେରଣ କରାଗଲା ଇଙ୍ଗିତ୍ ଦ୍ୱାରା । ଘନଘନ ହୁଇସିଲ ବାଜି ଉଠିଲା । ବ୍ରିଟିଶସେନା ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସଂଭବ ଉଆସ ମଧକୁ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ପିଣ୍ଡିକି ଏପରି ବଳବୀର୍ଯ୍ୟର ଅଧିକାରୀଥିଲେ ଯେ ଦଶପନ୍ଦର ଜଣ ଲୋକ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖକୁ ଆସିବାକୁ ଭୟ କରୁଥିଲେ । ଜାଗ୍ରତ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କୁ ଆୟତ୍ତ କରିବା ସ୍ୱପ୍ନ ଥିଲା । ତେଣୁ ଯେତେବେଳେ ସେ ନିଦ୍ରା ଗଲେ, ଥୋମାସ୍ ସାହେବ ଏଇ ସୁଯୋଗରେ ପୂର୍ବ ପରିକଳ୍ପନା ଅନୁଯାୟୀ ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କ ଅଣ୍ଟା, ପିଠି, ବେକ ଓ ଜଘଂ ଉପରେ ବାଉଁଶ ପକାଇ ମାଡ଼ିବସିଲେ । ପିଣ୍ଡିକିଙ୍କର ଚେତା ଫେରି ଆସିଲା ବେଳକୁ ଏମଂତ ଦଶା । ସେ ସବୁ କୌଶଳକୁ ଜାଣିନେଲେ । ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲେ ସେ । ସିଂହକୁ ପିଜରାବଦ୍ଧ କରି ଇଂରେଜ ସରକାର କାପୁରୁଷପଣିଆର ପରିଚୟ ଦେଲେ । ଭୀରୁ ପରି ଇଂରେଜ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଧରିଲେ କୁଟକ୍ରାନ୍ତକରି । ପିଣ୍ଡିକି ଗିରଫ ହେଲେ ଓ କଟକ ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗରେ ବନ୍ଦୀ ଜୀବନଯାପନ କଲେ । ତା' ପରବର୍ଷ ୧୮୨୧ ମସିହାରେ ଖୋରଧାର ଜଏଣ୍ଟ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଫୋଷ୍ଟର ସାହେବ ଧ୍ରୁବଜୟ ହରିଚନ୍ଦନଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘକୋଣେ ଅଂଚଳ ଓ ଚଉଷ୍ଠରୀ ବାଟି ଦଶମାଣ ଜମି ବାର୍ଷିକ ମାତ୍ର ତିନିଶହ ତେଷ୍ଠରୀ ଟଙ୍କା କରରେ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଏକ ହଜାର ଟଙ୍କା ପୁରସ୍କାର ଓ ତମ୍ବାପାତିଆ ସନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କଲେ । ଜମିଦାର ଧ୍ରୁବଜୟ ହରିଚନ୍ଦନ ବନ୍ଧୁତା ଭଳି ପବିତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧକୁ କଳଙ୍କିତ କଲେ ତାଙ୍କର କୀର୍ତ୍ତି ଦ୍ୱାରା । ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଧନଟା ସବୁକିଛି ହୋଇଗଲା ।

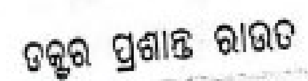
ସିଂହକୁ ପିଂଜରାବଦ୍ଧ କଲେ ମଧ ସେ ଯେପରି ରଣହୁଙ୍କାର ଦ୍ୱାରା ଗଗନ ପବନ ପ୍ରକମ୍ପିତ କରିଥାଏ ଏବଂ ସାମ୍ନାସାମ୍ନି ଲଢ଼େଇ ପାଇଁ ଆହ୍ୱାନ କରୁଥାଏ । ପିଣ୍ଡିକି ସେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ । ମୁକ୍ତି ପାଇବାର ଅସୀମ ଶକ୍ତି ଓ ସାହସ ଥିଲା ତାଙ୍କର । ଥରେ ଏପରି ସୁଯୋଗ ଆସିଲା । ଜେଲ ଭିତରେ ଗୋଡ଼ରେ ବେଡ଼ି ପକାଇ ତାଙ୍କୁ ଦିନେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ସଫା କରିବା ପାଇଁ ଦିଆଯିବାବେଳେ ସେ ହସ୍ତରେ ଏକ ତରବାରୀ ଧରି କୌଶଳକ୍ରମେ ଜେଲରୁ ପଳାୟନ କଲେ । ସିପାହୀମାନେ ତାଙ୍କର ପଶ୍ଚାତ୍‌ଧାବନ କଲେ । ପିଣ୍ଡିକି କାଠଯୋଡ଼ି ନଦୀ ପାର ହୋଇ ବାରଙ୍ଗ ଡେଇଁ ବୁଡ଼ଙ୍ଗଗଡ଼ର ଅଝାଡ଼ଝାଡ଼ ଜଂଗଲକୁ ତୀବ୍ର ବେଗରେ ଚାଲିଯାଉଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଆଉ ଜୀବିତ ଧରିବା ଅସଂଭବ ହେବା ଜାଣି ସିପାହୀମାନେ ବନ୍ଧୁକରୁ ଗୁଳିଗୋଳା ବର୍ଷଣ କଲେ । ଚାରିଗୁଳା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗୁଳି ଦେହରେ ଭେଦ କଲେ ମଧ ସେ ସେଥିପ୍ରତି ଖାତିର ନ କରି ଦୌଡ଼ି ଚାଲିଥାନ୍ତି । ଅବଶେଷରେ ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟମାନେ ତାଙ୍କୁ ସପ୍ତରଥୀ ସଦୃଶ ସବୁଦିଗରୁ ଘେରାଉ କରି ଆକ୍ରମଣ କଲେ । ପିଣ୍ଡିକି ଟଳିପଡ଼ିଲେ ।

ସ୍ୱାଭିମାନୀ ପିଣ୍ଡିକି ବାହୁବଳେନ୍ଦ୍ର ନିଜର ନାମକୁ ସାର୍ଥକ କଲେ- ନିଜ ବାହୁରେ ସେ ବଳୀୟାନ । ସେ ଯେପରି ବଳଶାଳୀ ଥିଲେ, ସେହିପରି ସୁଚତୁର ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ସାହସୀ ଥିଲେ । ସେ ଆତ୍ମ ସମର୍ପଣ କିଂବା କ୍ଷମା ଭିକ୍ଷା କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରିନଥିଲେ । ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ସରକାର ତାଙ୍କୁ ଧରି ଅଦାଲତରେ ବିଚାରର ପ୍ରହସନ କରିବାକୁ ଚାହିଁଲେ କିଂନ୍ତୁ ଏପରି ହୋଇଥିଲେ ଏହା ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଏକ କ୍ରୁର ପରିହାସ ହୋଇଥାନ୍ତା । କିଂନ୍ତୁ ପିଣ୍ଡିକି ସିପାହୀମାନଙ୍କ ଅବାରିତ ଗୁଳିବର୍ଷଣରେ ନିହତ ହେଲେ । ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ତାଙ୍କୁ ନିନ୍ଦିତ କରିବାର ଅପଚେଷ୍ଟାକୁ ସେ ଫଳବତୀ କରାଇଦେଲେନି । ଦେଶପାଇଁ, ଜାତି ପାଇଁ, ଏଇ ବୀର ମାଟି ପାଇଁ ସେ ଶହୀଦ ହୋଇଗଲେ ।

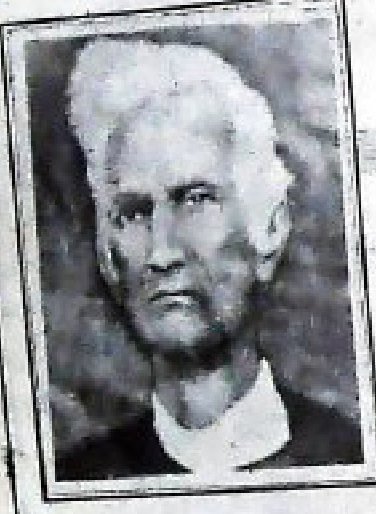
ତାଙ୍କ ତ୍ୟାଗର ନିଦର୍ଶନ ବିରଳ । ଇତିହାସ ତାଙ୍କୁ ମନେ ପକାଉଛି ଜଣେ ବୀରପୁରୁଷ ଭାବେ ।

ଏମ୍-୨୩, ବି.ଡି.ଏ କଲୋନୀ, ଖୋରଧା

ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସରେ ସମାଜଚେତନା

ଡକ୍ଟର ପ୍ରଶାନ୍ତ ରାଉତ

ଉପନ୍ୟାସ ସାମାଜିକ ଜୀବନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆଲେଖ୍ୟ । ମଣିଷ ଓ ସମାଜର ସକଳ ବୈଚିତ୍ର୍ୟର ବାସ୍ତବତାକୁ ଉପନ୍ୟାସ ହିଁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ପ୍ରକାଶ କରିଥାଏ । ଆମକୁ ନିଜ ସଂପର୍କରେ ଓ ସମାଜ ସଂପର୍କରେ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଏକ ବ୍ୟାପକ ସମ୍ଭାବନାର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନେଇଯାଇଥାଏ । ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ସାମାଜିକ ଉପନ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ ଜୀବନର ଚଳଣୀ, ସଂସ୍କୃତି, ଆଚାର, ବ୍ୟବହାର ଅତି ଜୀବନ୍ତ ଭାବେ ରୂପାୟିତ ହୋଇଛି । ବସ୍ତୁତଃ ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ ଇତିହାସ ପାଇଁ ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକରେ ବହୁ ଉପାଦାନ ରହିଛି ।

ପ୍ରାକ୍-ସ୍ୱାଧୀନତା ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସର ସମାଜଭିତ୍ତି ମୂଳତଃ ଦୁଇଟି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର୍ଯ୍ୟ । ପ୍ରଥମଟି ରାଜନୈତିକ ସମାଜଭିତ୍ତି । ଜମିଦାର ତଥା ଶାସକର ଅତ୍ୟାଚାର, ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ ଓ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି କାରଣ । ଅନ୍ୟଟି ସଂସ୍କାରବାଦୀ ସମାଜଭିତ୍ତି ଯଥା- ଜାତିପ୍ରଥା, ବିଧବା ବିବାହ ଓ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରସାର ଆଦି ଏହାର ମୂଳହେତୁ । କାରଣ ରୁଷିଆର ଗଣବିପ୍ଳବ ତଥା କାର୍ଲମାର୍କ୍ସଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ଓ ମନୋବିଜ୍ଞାନୀ ଫ୍ରଏଡ୍‌ଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ ରହସ୍ୟର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ବିଶ୍ୱସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ନୂତନ ସ୍ପନ୍ଦନ ସୃଷ୍ଟି କଲା । ଜୀବନରେ ଅନ୍ୱେଷଣ ଏଇ ଶତାବ୍ଦୀର ହେଲା ମୂଳାଦର୍ଶ । ଆହି ବଞ୍ଚି ରହିବାହିଁ ହେଲା ସବୁଠୁ ବଡ ସତ୍ୟ । ମନୁଷ୍ୟ ବଞ୍ଚି ରହିବା ପାଇଁ ପାପ କରେ, ଅଧର୍ମ କରେ, ଅନ୍ୟାୟ କରେ, ଏହାହିଁ ଅସ୍ଥିର ସଂଘର୍ଷମୟ ଜୀବନର ଶେଷ କଥା ।

ଫକୀରମୋହନ ଥିଲେ ଓଡ଼ିଶାର ପାଣିପବନରେ ବଢ଼ିଥିବା ଜଣେ ଖାଣ୍ଟି ଓଡ଼ିଆ । ତାଙ୍କର ଦୂରଦୃଷ୍ଟି ଥିଲା ସୁଦୂରପ୍ରସାରୀ । ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠର ଶାରିଆ, ଭଗିଆ, ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଂଗରାଜଙ୍କ କାହାଣୀ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶାର ପଲ୍ଲୀରେ ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେଉଛି । କେତେ ଉଚ୍ଚଶିକ୍ଷିତ କୁଅଁର ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ଶିକ୍ଷାର ଅହମିକାରେ ଆପଣାର ଐତିହ୍ୟ ପ୍ରତି ଅନ୍ଧ ହୋଇଯାଉଛନ୍ତି । କେତେ ନାଜର ନଟବର ଉଦ୍ବୃତ୍ତ ଜମିଦାରୀ ଦଖଲ ପାଇଁ ହୀନ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରୁଛନ୍ତି । ସମାଜର ଏଇ ଘୃଣ୍ୟ ନିଷ୍ପେଷିତ ଅତ୍ୟାଚାରର କାହାଣୀକୁ ଜୀବନ ଦେଲେ ଫକୀରମୋହନ ସେନାପତି । ସୀମା ବିବାଦ, ମରହଟ୍ଟା ଶାସନର ପ୍ରଭାବ, ଚୋର, ତସ୍କରଙ୍କୁ ଭିତ୍ତିକରି ପ୍ରଥମେ ଉପନ୍ୟାସର କଥାବସ୍ତୁ ଗଢ଼ିଉଠୁଥିଲା କିନ୍ତୁ ଫକୀରମୋହନ ଦରବାର ସାହିତ୍ୟରୁ ସାଧାରଣ ମଣିଷ ଭିତରକୁ ସାହିତ୍ୟକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆଣିଲେ । ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟ ପରିବାରର ଏକ ନବଜାତକକୁ ବିଶ୍ୱ ଦରବାରରେ ପରିଚିତ କରିବାରେ ବ୍ୟାସକବି ଫକୀରମୋହନ ସର୍ବପ୍ରଥମ ନିଖୁଣ ଓ ନିପୁଣ କଥାଶିଳ୍ପୀ । ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ପୂର୍ବରୁ ଏତେ ଚମତ୍କାର ଭାବେ ସହଜ ସରଳ ଭାଷାରେ ଆମରି ସମାଜରେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣାକୁ ଭିତ୍ତି କରି ନୂଆ କାହାଣୀଟିଏ କହିନଥିଲେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ରଚିତ ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ, ମାମୁଁ, ଲଛମା ଓ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଉପନ୍ୟାସରେ ସମାଜ ଚେତନା ଅତି ମର୍ମସ୍ପର୍ଶୀ ଭାବେ ଚିତ୍ରିତ । ଘଟଣାମାନଙ୍କର କ୍ରମ ପରିଣାମ ସଂଘଟନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଫକୀର ମୋହନ ଉପନ୍ୟାସର ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଙ୍ଗରାଜ, ନାଜର ନଟବର ଓ କୁଅଁର ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଭୃତିଙ୍କୁ ନିୟତି ହସ୍ତରେ ସମର୍ପଣ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

ଶାରିଆ ତାର ରିକ୍ତ କୋଳରେ ଗୋଟିଏ ଶିଶୁ ଦେଖିବାପାଇଁ ବହୁ ଉଦ୍ୟମ କରିଛି । ଭଗିଆ ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠ ଫେରି ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାଣାନ୍ତକ ଉଦ୍ୟମ କରିଛି । ସର୍ବୋପରି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଂଗରାଜ ଅଧର୍ମ ବିତ୍ତକୁ ସମ୍ଭାଳି ରଖିବାପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ସମସ୍ତଙ୍କ ଆଶା ଆକାଂକ୍ଷା ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ପରି ଝଡି ଯାଇଛି । ସେତେବେଳେ ଆଦିମ ସମାଜ ପୁଣି କର୍ମଫଳ ଉପରେ ତିଷ୍ଠି ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ସଭ୍ୟତାର ଗୋଟିଏ ଦୁର୍ଗୁଣ ହେଉଛି ସମାଜ ଓ ସଭ୍ୟତା ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ମଣିଷ ଯେଉଁ ପନ୍ଥା ବାହାର କରିଥାଏ ତାରି ଉପରେ ପ୍ରଥମେ ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ବର୍ବରୋଚିତ ଆକ୍ରମଣ । ପୃଥିବୀରେ ଶାନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଜାତିସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇଛି । ଫକୀର ମୋହନ ନିଜର ଦୀର୍ଘ ଅନୁଭୂତିରେ ଏହିଭଳି ଚିନ୍ତାଧାରାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଶାସନ ବିଭାଗରେ ଥାଇ ସେ ଦେଖିଥିଲେ ଶାରିଆ ଭଗିଆ ଭଳି ଦରିଦ୍ରଙ୍କୁ ମଂଗରାଜଙ୍କ ଭଳି ବିତ୍ତଶାଳୀ ଲୋକେ ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଛନ୍ତି । ଫକୀର ମୋହନ ଏହି ସମାଜ ବେଦନାକୁ ଆଉ ଟିକେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରିଦେବା ପାଇଁ ଲେଖିଛନ୍ତି - ଭୂମିରେ

ଗୋଟିଏ ବୀଜ ପୋତିଲା ବେଳେ କେହି ଦେଖେନାହିଁ, ମାତ୍ର ସେଥିରୁ ଜାତ ବୃକ୍ଷ କ୍ରମଶଃ ବଢ଼ିଲାପରେ ସମସ୍ତଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ତେଣୁ ଯେଉଁ ବୃକ୍ଷରୋପଣ କଲ ତାହାର ଫଳ ତୁମକୁ କିମ୍ବା ବଂଶ ପରଂପରାକୁ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠର ସାମାଜିକ ମୂଲ୍ୟ ଅନସ୍ୱୀକାର୍ଯ୍ୟ ।

ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସରେ ମାମୁଁ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଓ ସାର୍ଥକ ସୃଷ୍ଟି । ମାମୁଁକୁ ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠର ଚର୍ବିତ ଚର୍ବଣ କୁହାଯାଇପାରେ । ପଣ୍ଡିତ ନୀଳକଣ୍ଠଙ୍କ ଭାଷାରେ ପଲ୍ଲୀର ରାମଚନ୍ଦ୍ର ମଂଗରାଜଙ୍କୁ ସହରର ବେଷ୍ଟନୀ ଭିତରେ ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ମାମୁଁର ପରିକଳ୍ପନା ହୋଇଥିଲା । ଛମାଣ ଆଠଗୁଣ୍ଠର ଚମ୍ପା ଯେପରି ଶାରିଆକୁ ଲୋଭ ଦେଖାଇ ପ୍ରତାରିତ କରିଥିଲା, ଚିତ୍ରକଳା ସେହିପରି ନାଜରଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ବନ୍ଧ୍ୟା ଦୋଷରୁ ମୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ନଟବର ଦାସକୁ ଅକ୍ତିଆର କରିଛି । ତତ୍କାଳୀନ ସମାଜରେ ବୋହୂମାନଙ୍କର ଶାଶୂମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ଭୟ ଥିଲା । କିଛି କଥା ଜୋର୍ ଦେଇ କହୁନଥିଲେ ।

ପୁନଶ୍ଚ ସୁକର୍ମର ପରିଣତି କଲ୍ୟାଣ, ଦୁଷ୍କର୍ମର ପରିଣତି ଲାଞ୍ଛନା । ପୁଣି କର୍ମର ପରିଣତି ମଣିଷକୁ ଏହି ଜନ୍ମରେ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଣୁ, କର୍ମଫଳର ବିଶ୍ୱାସ ମନୁଷ୍ୟକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ କର୍ମରେ ସମାଜ ସଚେତନ କରେ । ଜେଲ୍ ଖାନାରେ ତେଣୁ ନାଜର ନଟବର ନିଜ କର୍ମଫଳର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ବିଚଳିତ ହୋଇ ପଡିନାହାନ୍ତି । ନିଜ କୃତକର୍ମର ଫଳଭୋଗ କରିବାରେ ସେ ବରଂ ପ୍ରଶାନ୍ତି ଉପଲବ୍ଧି କରିଛନ୍ତି । ତାହହିଁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ । ସେଥିପାଇଁ ସମାଜ ଯେତେବେଳେ ନୂତନ ଶାସ୍ତି, ନୂତନ କାନୁନ୍‌ର ଉଦ୍ଭାବନ କରିଛି, ସମାଜରେ ସେତେ ନୂତନ ଅପରାଧ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି । ଭାବଧାରା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମଣିଷର ନବଜନ୍ମ ପାଇଁ ଫକୀରମୋହନଙ୍କ ଆଶାନ୍ୱିତ ଆହ୍ୱାନ ମାମୁଁ ଉପନ୍ୟାସକୁ ଓଡ଼ିଆ ଉପନ୍ୟାସ ସାହିତ୍ୟରେ ଏକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଆସନ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

ଉତ୍କଳରୁ ଗଜପତି ଶାସନର ଅବସାନ ପରେ ଏକ ଦିଗରେ ଦୁର୍ବଳ ମୋଗଲ ଶାସନର ଅପାରଗତା, ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ମରହଟ୍ଟା ବର୍ଗୀମାନଙ୍କର ଲୁଣ୍ଠନ ଭିତରେ ଉତ୍କଳର ରାଜନୈତିକ, ସାମାଜିକ ଓ ଐତିହାସିକ ପରିସ୍ଥିତିର ଏକ ନିଖୁଣଚିତ୍ର ଲଛମା ଉପନ୍ୟାସରେ ରହିଛି । ସେହି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଲଛମା କେବଳ ଏକ ଉପନ୍ୟାସ ନୁହେଁ, ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ଭାରତରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାର ପ୍ରାକ୍ କାଳରେ ଉତ୍କଳ ଇତିହାସର ଏକ ହୃଦୟ ବିଦାରକ ଅଧ୍ୟାୟ । ମରହଟ୍ଟାମାନେ ସେ କାଳର ପରିସ୍ଥିତିରେ ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ରକ୍ଷାର ଧ୍ୱଜା ଉଡାଉଥିଲେ ହେଁ ଦେବଦର୍ଶନ ପାଇଁ ଜଗନ୍ନାଥ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ବହୁଦୂରରୁ ଆସୁଥିବା ହିନ୍ଦୁମାନଙ୍କ ଠାରୁ ନାନା ମତେ ଅର୍ଥ ଆଦାୟ କରୁଥିଲେ । ବାସ୍ତବିକ୍ ଏପରି ଅରାଜକତା ପରିସ୍ଥିତିରେ ଦେଶବାସୀ ଯେ ବ୍ରିଟିଶ ଶକ୍ତିକୁ ଅଭିନନ୍ଦନ କଲେ, ସେଥିରେ ବିବ୍ରତ ହେବାର କିଛି ନାହିଁ । ଅନୁମାନ କରାଯାଇପାରେ, ଭାରତୀମାନଙ୍କର ମଂଗଳକାମନା ପାଇଁ ଦୟାମୟ ପରମେଶ୍ୱର ଶ୍ୱେତଦ୍ୱୀପରୁ ଏହି ଶ୍ୱେତ କାନ୍ତି ଲୋକମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣ କରିଛନ୍ତି । ମୋଟାମୋଟି ଲଛମା ଉପନ୍ୟାସ ଦୁଇଟି ପ୍ଲଟକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଗଢ଼ିଉଠିଛି । ଗୋଟିଏ ଭାସ୍କର ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସହିତ ଆଲିବର୍ଦ୍ଦିଖାଁଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧ, ଅନ୍ୟଟି ଲଛମା ଓ ବାଦଲ ସିଂଙ୍କ ପୁନର୍ମିଳନ ।

ଶ୍ରୀ କରଣ ସମାଜର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଆତ୍ମାଭିମାନୀ ଓ ଆଭିଜାତ୍ୟର ଆଡମ୍ବର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସଂସ୍କାରମୁଖୀ ସଂଗ୍ରାମ ନୁହେଁ- ତାକୁ ଧ୍ୱଂସ କରିବା ପାଇଁ ନୈତିକତାହୀନ ଷଡଯନ୍ତ୍ର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ ଉପନ୍ୟାସର କଥାବସ୍ତୁ । ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ଅନ୍ୟର ପ୍ରରୋଚନାରେ ପଡି ସତେ ଯେମିତି ସମାଜ ଚେତନାକୁ ବିସ୍ମୃତ ହୋଇଥିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦ ଚନ୍ଦ୍ର ନିଜର ଆଦର୍ଶବାଦ ଓ ସାମାଜିକତାରେ ପ୍ରଲୁବ୍ଧ ହୋଇ ଯଦି ସମାଜର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିପାରିଥାନ୍ତେ, ତାହାହେଲେ ତାଙ୍କ ମଣିଷ ପଣିଆର ସାର୍ଥକତା ହୋଇଥାଆନ୍ତା । କିନ୍ତୁ ସେଥିପ୍ରତି ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସାହସ ନଥିଲା । ସଦାନନ୍ଦଙ୍କ ପ୍ରରୋଚନାରେ ପଡି ସେ ସହଜ ବାଟ ଧରିଲେ । ସମାଜ ତ ଯାହା ସଂସ୍କାର ହେଲା ହେଲା, ବୈଷ୍ଣବ- ଚରଣଙ୍କ ବହୁ ଆଶା ଧୂଳିସାତ୍ ହେଲା । ପୁତ୍ରପ୍ରାଣା ସ୍ନେହମୟୀ ଜନନୀ ହାୟ୍ ହାୟ୍ କହି ପ୍ରାଣ ଛାଡିଲେ । ପରିସ୍ଥିତିର ନିଷ୍ଠୁର ଯୁପ କାଠରେ ନିରୀହ ପତିପ୍ରାଣା ଇନ୍ଦୁମତୀ ଆତ୍ମବଳୀ ଦେଲେ ।

ଯାହାଙ୍କର ସ୍ନେହ ସହାନୁଭୂତି ଓ ଦୟାରେ ସଦାନନ୍ଦ ମଣିଷ ହୋଇଥିଲେ, ସେ ମୃତ୍ୟୁ ଶଯ୍ୟାରେ ପଡିଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ତାକୁ ଥରେ ଦେଖିବା ପାଇଁ ଯାଇନାହାନ୍ତି କି ତାଙ୍କର ଅନ୍ତିମ କାମନା ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ଛାଡି ଦେଇନାହାନ୍ତି । ପୁନଶ୍ଚ ସଦାନନ୍ଦ ମଝି ନଈରେ ଭାସି ଯାଉଥିଲାବେଳେ ସାନ୍ତାଣୀ ତାକୁ ଅତି ଦୟାରେ କୋଳକୁ ଟେକି ନେଇଥିଲେ । କୁଅଁର ଗୋବିନ୍ଦ ସେତେବେଳେ ବର୍ଷକର ପିଲା । ସାନ୍ତାଣୀ କହିଲେ, ମୋ ସଦେଇ ଆଗ ତ ଗୋବିନ୍ଦ ପଛ ଅଥଚ ସେହି ସଦାନନ୍ଦଙ୍କ ହୀନ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ସାନ୍ତାଣୀଙ୍କ ସୁନାର ସଂସାର ଚୁନା ହୋଇଗଲା ।

ମୋଟ ଉପରେ ଦେଖିବାକୁ ଗଲେ ଫକୀର ମୋହନଙ୍କ ସମସ୍ତ ଉପନ୍ୟାସ କଥାବସ୍ତୁରେ ଗୋଟିଏ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ, ଗୋଟିଏ ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ସ୍ୱର ଅନୁରଣିତ । ତାହାହେଲା ଶୋଷକ ଓ ଶୋଷିତର କାହାଣୀ, ତତ୍କାଳୀନ ସମାଜରେ ପ୍ରକୃତ ଜୀବନର କାହାଣୀ । ସେ ଥିଲେ ସମାଜର ସାରସ୍ୱତ ଚିତ୍ରକର । ସମାଜରେ ଥିବା ଅଂଧ ବିଶ୍ୱାସ ଓ କୁସଂସ୍କାର ଅବିକଳ ଭାବେ ତାଙ୍କ ଲେଖନୀରେ ଫୁଟି ଉଠିଥିଲା ଏବଂ ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପ୍ଳବାତ୍ମକ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ସମାଜ ପ୍ରତି ଫକୀରମୋହନଙ୍କର ଗଭୀର ଅନ୍ତର୍ଦୃଷ୍ଟି ନଥିଲେ, ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇପାରିନଥାନ୍ତା । ଶେଷରେ କୁହାଯାଇପାରେ, ତାଙ୍କର ସବୁ ଉପନ୍ୟାସରେ ସମାଜ- ଚେତନା ପ୍ରକଟିତ ।

ଅଧ୍ୟାପକ, ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗ
ଭଗିଲୋପାଟଣା କଲେଜ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା

ଜାତୀୟକବି ବୀରକିଶୋର

ଅଧ୍ୟାପକ ଚିନ୍ତାମଣି ଭାରତୀ

ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁର ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଳକାନଦୀ ତଟରେ ସହକାର ବନ ବେଷ୍ଟିତ, କାକକୋକିଳ-କୂଜନ-ମୁଖରିତ ପୂର୍ଣ୍ଣଗ୍ରାମର ନୈସର୍ଗିକ ପରିବେଶରେ ଆଜକୁ ଠିକ୍ ଏକଶତ ବର୍ଷ ପୂର୍ବେ ନଭେମ୍ବର ୨୩ ତାରିଖ ୧୮୯୭ ମସିହାରେ ଜମିଦାର ଗୋପାଳବଲ୍ଲଭ ଦାସଙ୍କ ଔରସରୁ ଜନ୍ମ ନେଇଥିଲେ ବୀରକିଶୋର ଦାସ । ଶୈଶବରେ ତାଙ୍କର ମାତୃବିୟୋଗ ଘଟିଲା । ଗ୍ରାମ ଚାଟଶାଳୀରେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଶିକ୍ଷା ସମାପ୍ତ କରି କଟକ ପ୍ୟାରିମୋହନ ଏକାଡ଼େମୀରେ ଅଧ୍ୟୟନ ସମୟରେ ସ୍କୁଲ ସଂପାଦକ ଭକ୍ତ କବି ମଧୁସୂଦନ ରାଓଙ୍କ ଇଂରାଜୀ ଶ୍ରେଣୀରେ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ ସେ କହିଥିଲେ ଯେ ତାଙ୍କୁ ସବୁଜ ରଙ୍ଗ ଭଲଲାଗେ । ଭକ୍ତ କବି ଭବିଷ୍ୟବାଣୀ ଶୁଣାଇଥିଲେ ଯେ ସେହି ପିଲା ଦିନେ କବି ହେବ । ତାଫୋଡ଼ିଲ ଫୁଲକୁ ଦେଏ କାଠଯୋଡ଼ି କୂଳର ଅଗରାଫୁଲ ସହ ତୁଳନା କରି ମଧୁସୂଦନଙ୍କୁ ଚମତ୍କୃତ କରାଇଦେଇଥିଲେ । କୈଶୋରରେ ସେ ଅନୁବାଦ କବିତା, ରୋମାଣ୍ଟିକ ଭାବାବେଗ ସଂପନ୍ନ ପଲ୍ଲୀ-ପ୍ରକୃତି-ପ୍ରଳୟ ଦିନିଶରତ୍ରୁ ଭର୍ତ୍ତି ଗୀତିକବିତା ରଚନା କରିଥିଲେ । ବିଶିଷ୍ଟ କବି ନାରାୟଣ ମୋହନ ଦେ'ଙ୍କ ସାହଚର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଏ ଦିଗରେ ଉତ୍ସାହିତ କରିଥିଲା । ଏ କୃତିର ତାଙ୍କ ଲେଖନୀର ଏକ ନମୁନା :-

ଫୁଟି ଉଠେ ଗୋଲାପ ଫୁଲ ଢେଳି ରଙ୍ଗେ ଧରା
ବହୁଛନ୍ତି ଲକ୍ଷେ ତାରା ଯୋଉ ଆଲୁଅରା
ସୁନୀଳ ଗଗନ ତଳେ । ବଳୁଆଳ ଦଳେ ଦଳେ
ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ପିଉଛନ୍ତି କଳତୋଳି ଧାରା
ଜୁଟୁଚିନା ଘରେ ଆଜି ମନୋହର ଧରା । (ଅଶ୍ରୁଜଳ)

ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର ରଣଦୁନ୍ଦୁଭି ଆକୁମାରୀ ହିମାଚଳ ଭାରତବର୍ଷର ସର୍ବତ୍ର ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଉ ଥିବାବେଳେ ଆଇ.ଏ. ଶ୍ରେଣୀର ଛାତ୍ର ବୀରକିଶୋର ଅଧ୍ୟୟନ ପ୍ରତି ଏକନିଷ୍ଠ ହୋଇନପାରି କଲେଜ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ରଣଶୃଙ୍ଗରୁ ତୂରତା ଆସିଲା ପରି ସ୍ୱାଧୀନତା ତାଙ୍କୁ ଡ଼ାକିଲା ଆସିଲା । ଏହି ସମୟରେ ସେ ଲେଖିଥିଲେ :-

ରଣ ଗମନରେ ବନ୍ଧି ରୋକିବାକୁ ମୋତେ ଆଉ ତୁମେ ବଳାନା
ଛାତିର ରକତ ଦେଇ ଲଢେ ମୋର ଲଢିବାକୁ ତୁଳ କାହଣା ।

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ପିତା ତାଙ୍କୁ ଏସ୍.ଡ଼ି.ଓ. କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, କମିଶନର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, କେନାଲ ରାଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ, ଡାକଘରେ କିରାଣୀ, ପ୍ୟାରିମୋହନ ଏକାଡ଼େମିରେ ଶିକ୍ଷକ, ପୂର୍ତ୍ତବିଭାଗରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ଆସିଷ୍ଟାଣ୍ଟ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ କରାଇଥିଲେ ମଧ ଜାତୀୟ ଚେତନାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ବୀରକିଶୋର ଏକ୍ଷୁଦ୍ର ଚାକିରି ମୋହ ପରିହାର କରି ଗାନ୍ଧିଜୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନରେ ୧୯୨୨ ମସିହାରେ କଂଗ୍ରେସରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଏହି ଅବସରରେ ସେ ଉତ୍କଳ ଗୌରବ ମଧୁସୂଦନ ଦାସ, ଉତ୍କଳମଣି ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସ ଓ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଚୌଧୁରୀଙ୍କ ସାନ୍ନିଧ୍ୟଲାଭ କରି ମୁକ୍ତ କଣ୍ଠ ବୈତାଳିକ ପରି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ସମର ସଙ୍ଗୀତମାନ ରଚନା କରି ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସାହ ଓ ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରୁଥିଲେ । ଗୋପବନ୍ଧୁଙ୍କ ଆଦର୍ଶକୁ ଦର୍ଶାଇବା ପାଇଁ ସେ ଗାଇଥିଲେ :-

ନଥିଲେ ତ କେହି ତୁମ୍ଭ ଦେଶବନ୍ଧୁ
ଜୀବନ ପ୍ରଦୀପ ଜାଳି ଗୋପବନ୍ଧୁ
ଦେଶଲାଗି ଦେଲା ପ୍ରତିରକ୍ତ ବିନ୍ଦୁ
ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ଲାଗି ଡାକ ନୁହେଁ ହିନ୍ଦୁ
କହିଗଲା ଆଜି ଚେତରେ
ଭାରତ ପୁକାରି ଗଙ୍ଗା ଅନୁସରି ଥିଲା ସେ ଭଗୀରଥରେ ।

୧୯୨୩ ମସିହାରେ ତାଙ୍କ ପିତା ପୁତ୍ରକୁ ଏ କାର୍ଯ୍ୟରୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଇବା ପାଇଁ ବିବାହ ସୂତ୍ରରେ ଆବଦ୍ଧ କରିଥିଲେ ମଧ ଜାତୀୟ ଭାବରେ ଉନ୍ମାଦ ବୀରକିଶୋର ଅଧିକ ଉତ୍ସାହରେ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ୟମ ଅବ୍ୟାହତ ରଖିଲେ । ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନଠାରୁ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେବାଯାଏ ତାଙ୍କ ଅମର ଲେଖନୀରୁ ନିଃସରି ଆସିଲା 'ମୋହନ ବଂଶୀ', 'ମୋହନ ବେଣୁ', 'ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବିଲାତଯାତ୍ରା' 'ବିଦ୍ରୋହୀ-ବୀଣା', 'ବିଜୟୀବୀଣା', 'ରଣଦୁନ୍ଦୁଭି', 'ରଣଭେରୀ', 'ଫୁଲଚନ୍ଦନ', 'ସବୁଜସାଥୀ', 'ସ୍ମୃତିକଣିକା', ସାନ୍ଧ୍ୟଦୀପ ଓ ଶାନ୍ତିଦୂତ, ମୋହନ କି କଲ ମୋହନ ଆଦି ବିପ୍ଳବୀ କବିତା ସଂକଳନ ସମୂହ ୧୯୨୨ରୁ ୧୯୨୯ ମଧ୍ୟରେ ରଚିତ ତାଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ରଚନା ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାଜ୍ୟାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ନବୀନଦଳରେ ଅଗ୍ନିକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା ଥିଲା ତାଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ୧୯୩୦ରେ ରଣ ଦୁନ୍ଦୁଭି ଓ ରଣଭେରୀପାଇଁ ତାଙ୍କୁ

୨ ବର୍ଷ ଓ ୧୯୩୩ ରେ ବିଦ୍ରୋହୀ ବୀଣା ପାଇଁ ଏକ ବର୍ଷ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ହଜାରିବାଗ ଜେଲରେ ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ, ସୀମାନ୍ତଗାନ୍ଧୀ, ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବ, ନବକୃଷ୍ଣ ଚୌଧୁରୀ, ନନ୍ଦକିଶୋର ଦାସ ଆଦି ନେତାମାନଙ୍କ ସହ ବନ୍ଦୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଥିବା ବେଳେ ତାଙ୍କ ଚାରଣ କବିତାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ ସଂଗ୍ରାମୀ ବାନରସେନାମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ଅତ୍ୟାଚାରକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ କରୁନଥିଲେ । ବିଶେଷତଃ ଅଦ୍ୱୈତ ବଲ୍ଲଭ ରାୟଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ବୀରକିଶୋରଙ୍କ ମାର୍ଚ୍ଚିଂ କବିତାର ଯାଦୁକରୀ ସ୍ପର୍ଶରେ ଜାତୀୟତାରେ ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ଜନତାଙ୍କ ନେତ୍ର ଅଶ୍ରୁସଜଳ ହୋଇଉଠୁଥିଲା । ସେହିଭଳି କେତେକ ପ୍ରତିନିଧି-ସ୍ଥାନୀୟ ରଚନାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ :-

୧- ବଜାଇ ବାଦ୍ୟ ସଜାଇ ସୈନ୍ୟ ହଜାଇ ଶତ୍ରୁ ବୁଦ୍ଧି
ଭାରତ ଦୁର୍ଗ ଦଖଲ କରିବା ପାଷାଣ ପାଚେରୀ ଭେଦି ।
ସତ୍ୟାଗ୍ରହର ଖଡ୍‌ଗ ଧାରରେ ଚାଲିବା ବିଜୟ ଯାତ୍ରୀ
ରକ୍ତ ଜବାର ଅଞ୍ଜଳି ଦେବା ପୂଜିବା ଜନମଦାତ୍ରୀ ।

୨- ସାନ ସାନ ପିଲା ଖାଉଛନ୍ତି ବେତ
ଥପ ଥପ ବହି ପଡ଼ଇ ରକତ
ଜୀବନ ବିକଳେ ଆଖିଛଳ ଛଳ
ଆଖିରେ ଏହାକି ଦେଖିବା
ମରିବା ତ ଦିନେ ମରିବା
ଛେଳି ମେଣ୍ଢାପରି ପାଷଣ୍ଡକୁ ଡରି ଘୁଷୁରି ପରିକି ଚରିବା ।

୩- ଅରି ଫେରିନାହିଁ ଯୁଦ୍ଧ ସରିନାହିଁ ଆସ ମୋ ଶିବିରେ ଆସ ଭାଇ
ହିମାଚଳ ଶିରୁ ଶବଦ ଶୁଭଇ ଡର ନାହିଁ ଆଉ ଡେରି ନାହିଁ ।
ମାନବ ମୁକତି ଗଙ୍ଗା ଆସୁଛନ୍ତି ଧୀରେ ଭଗୀରଥ ନେବ ବାହି ।

୪- ତୁମେ କେତେ ଜଣ ଜୀବନକୁ ପାଣି ଛଡ଼ାଇ ନଦେଲେ ଚଳିବ କି?
ଦଧୀଚିର ହାଡ଼ ଉଜାଡ଼ି ନ ଦେଲେ ଏଜାତିର ଭାଗ୍ୟ ଫେରିବ କି?

ନେତାଜୀଙ୍କ ଚରମପନ୍ଥୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ମଧ ତାଙ୍କ କବିତାରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଥିଲା :-

କହ କେଉଁ ଜାତି ପାଇଛି ମୁକତି କରି ଜୁରି ହାରି ସୁହାରୀ
କହ ପାଇଛି କେ ସୁଖ ଲିଭାଇଛି ଦୁଃଖ ମାଗି ମାଗି ପଥ ଭିକାରୀ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ହେଉନଥିବା ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ପତନ ଚିନ୍ତା ତାଙ୍କୁ ଦିବସ ରଜନୀ ବ୍ୟାକୁଳ କରୁଥାଏ ।

ଦିନରାତି ମୋର ସେହି ଚିନ୍ତା ବନ୍ଧୁ ସେହି ଚିନ୍ତା
ସରକାର ଶବ ଦାହ ହେବ କେବେ ଦେଖିବି ମୁଁ ତାର ଶେଷ ଚିତା ।

ସମକାଳୀନ କବିମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କବିତା ରଚନାରୁ ନିବୃତ୍ତ ରହି ଯୁଗର ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଯାୟୀ ବିଦ୍ରୋହୀ କବିତା ରଚନାରେ ବ୍ରତୀ ହେବା ପାଇଁ ସେ ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ-

କବି, ବାଜେ କବିତା ବନ୍ଦ କର
କମାଣ ପରାଏ କଲମ ଧର
ଥରେ ବଜା ନବ ସମର ଭେରୀ
ତରୁଣ ଯେତେ ସେଇ ସଙ୍କେତେ
ଆସନ୍ତୁ ତତେ ସ୍ୱାର୍ଥେ ଘେରି ।

ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗଦେଇ ସେ ବ୍ରହ୍ମପୁର ଜେଲରେ ୩ ବର୍ଷ ବନ୍ଦୀ ଜୀବନ ଯାପନ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ବିଚାର ବେଳେ କର୍ମୀମାନେ କୋର୍ଟ ଘେରାଉ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ କବିତାରେ ଗାନ୍ଧୀଦର୍ଶନ, ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନ, ସ୍ୱଦେଶୀ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ, ପ୍ରଜାମେଳି, ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ, ଭାଷା ଆନ୍ଦୋଳନ ଓ ଧର୍ମନିରପେକ୍ଷବାଦର ସ୍ପଷ୍ଟ ମୁଦ୍ରାଙ୍କମାନ ରହିଛି ।

ସ୍ୱାଧୀନୋତ୍ତର କାଳରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ବିଲୟ ପରେ ତାଙ୍କ ପରିକଳ୍ପିତ ରାମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ବିଫଳ ହେବାରୁ ସେ ଭଗ୍ନ ମନୋରଥ ହୋଇ ଜଳଦକାଳ କୋକିଳବତ୍ ମୂକ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ତାଙ୍କର ଶେଷ ଅର୍ଘ୍ୟ ସମର ଯୁଗର ଅମର ସଙ୍ଗୀତ- ୧୯୬୨ରେ ଆତ୍ମ ପ୍ରକାଶ କଲା । ଭଗ୍ନଜାନୁ ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନ ପରି ସେ ଅସହାୟ ଭାବେ ବିଳାପ କରିଛନ୍ତି :

ଯାହା ଲେଖିବାର ଲେଖି ସାରିଛି ମୁଁ ଆଉ ପାରୁନାହିଁ କିଛି ମୁଁ ଲେଖି
ଦେଖିବାର ଯାହା ଦେଖି ସାରିଛି ମୁଁ ଆଉ ପାରୁନାହିଁ କିଛି ମୁଁ ଦେଖି
ଜୀବନଟା ଯାକ ଅନୁଭବ କଲି ସାରା ଦୁନିଆଟା କେବଳ ଫାଙ୍କି

୧୯୫୯ ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ବିଧାନ ସଭାର ସଦସ୍ୟ, ୧୯୬୨ ମସିହାରେ ପୁସ୍ତକ ଜାତୀୟ କରଣ କମିଟିର ସଂପାଦକ, କଟକ ଲୋକାଲ ବୋର୍ଡର ଚେୟାରମ୍ୟାନ ଭାବେ ସେ ବହୁକାଳ କାର୍ଯ୍ୟରତ ଥିଲେ । ଏହି ଅବସରରେ କବିତାର ସ୍ୱର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ସେ ରାଶି ରାଶି ଶିଶୁକବିତା ରଚନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଶିଶୁ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଦିଗରେ ମନୋନିବେଶ କରିଛନ୍ତି । ୧୯୭୩ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୨୮ ତାରିଖରେ ଏହି ଜାତୀୟକବିଙ୍କର ମହାପ୍ରୟାଣ ଘଟିଲା । ତାଙ୍କୁ ବଙ୍ଗଳାର ଜାତୀୟକବି କାଜିନଜରୁଲ ଇସଲାମ୍‌ଙ୍କ ସହ ତୁଳନା କରାଯାଇପାରେ ।

ଜାତୀୟ କବି ବୀରକିଶୋର କଲେଜ
କଟକ

କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହିଳା

ମିସ୍ ମୀତା ଦାସ

କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ଏକ ଆଧୁନିକ ପରିପ୍ରକାଶ । ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ମହିଳାମାନେ ମୁଖ୍ୟତଃ ନିଜ ଗୃହ କାର୍ଯ୍ୟରେ ନିୟୋଜିତ ରହୁଥିଲେ କିନ୍ତୁ, ପରିବାରର ପ୍ରତିପୋଷଣ ନିମନ୍ତେ, କୃଷିକାର୍ଯ୍ୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଥିଲେ ଓ ଗୃହର ଆବଶ୍ୟକତା ପରିପୂରଣ ପାଇଁ ଅବସର ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ନିତ୍ୟବ୍ୟବହାର୍ଯ୍ୟ ଜିନିଷ, ଯଥା- ଚଟେଇ, ବିଞ୍ଚଣା, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସିଲେଇ, ବୁଣାବୁଣି ଓ ପିଲାମାନଙ୍କର ଖେଳ ସାମଗ୍ରୀ ଇତ୍ୟାଦି ତିଆରି କରୁଥିଲେ । କ୍ରମେ ସାମାଜିକ ଆବଶ୍ୟକତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ନିଜର ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ପାଇଁ ଘରେ ବସି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବିକ୍ରୀଯୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ତିଆରି କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କେବଳ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୀମିତ ଥିଲା କିନ୍ତୁ ସ୍ୱାଧୀନତାର ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସମାଜରେ ଶିକ୍ଷାର ବିସ୍ତାର ଓ ଚର୍ଚ୍ଚିରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗଦାନ ସେମାନଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀରେ ଯୁଗାନ୍ତକାରୀ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିଲା ଓ ପୁରୁଷ ପ୍ରଧାନ ସମାଜରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣର ନୂତନ ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କଲା । ବିଶେଷ କରି, ରାଜନୈତିକ, ବୈଷୟିକ, ବିଜ୍ଞାନ, ଶିକ୍ଷା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହିଳାମାନେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଯୋଗଦାନ କଲେ ଓ ସେମାନଙ୍କର କର୍ମକୁଶଳତା ତଥା ଦକ୍ଷତା ପ୍ରମାଣିତ କଲେ । ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଦୃଢ଼ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ କରାଇବାରେ ଶିଳ୍ପ ଏକ ପ୍ରକୃଷ୍ଟ କ୍ଷେତ୍ରରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଲା । ସରକାରୀ ସ୍ତରରେ ଶିଳ୍ପର ସଂଜ୍ଞା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଓ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସରକାରୀ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ପ୍ରଦାନ ହେତୁ ମହିଳାମାନେ କ୍ରମଶଃ ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ପୂର୍ବେ ଅଧିକ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗରେ ଭାରୀ ଯନ୍ତ୍ରପାତି ସହାୟତାରେ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଉଥିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ବା ସଂସ୍ଥାକୁ ଶିଳ୍ପ କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏହା ମୁଷ୍ଟିମେୟ ଧନୀକ ଶ୍ରେଣୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ କ୍ରମେ ଲୋକସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ ସରକାରୀ କର୍ମନିଯୁକ୍ତିର ସମ୍ଭାବନା କମିଯିବା ଫଳରେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶିକ୍ଷିତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କର୍ମସଂସ୍ଥାନ ଯୋଗେଇବା ପାଇଁ ସରକାର ଶିଳ୍ପର ପରିସର ବ୍ୟାପକ କଲେ ଓ ଏହାକୁ କୁଟୀର, କ୍ଷୁଦ୍ର, ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଓ ମଧ୍ୟମ ବୃହତ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ କଲେ । ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପରେ ଘରର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବିକ୍ରୀଯୋଗ୍ୟ ବସ୍ତୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଏ, ତାହା କୁଟୀର ଶିଳ୍ପର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏଥିରେ ଆଧୁନିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ଆବଶ୍ୟକତା ପ୍ରାୟତଃ ଦରକାର ହୁଏନାହିଁ । ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପରେ କେବଳ ଯନ୍ତ୍ରପାତିରେ ୫୦୦୦ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୬୦ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରାଯାଏ ତାହାକୁ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କୁହାଯାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କୌଣସି ବୃହତ ବା ମଧ୍ୟମ ଶିଳ୍ପକୁ ତାର ଉତ୍ପାଦିତ ବସ୍ତୁର ୫୦ ଭାଗରୁ ଅଧିକ ଯୋଗାଇଥାଏ ତାକୁ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ଶିଳ୍ପ କୁହାଯାଏ ଏବଂ ସେଥିରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ମୂଲ୍ୟ ୭୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ସୀମିତ ଥାଏ । ସେହିପରି ଯେଉଁ ଶିଳ୍ପରେ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ମୂଲ୍ୟ ୭୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ତାକୁ ମଧ୍ୟମ ବୃହତ ଶିଳ୍ପ କୁହାଯାଏ ।

ଉପରୋକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଶିଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମହିଳାମାନଙ୍କର ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ ସେମାନଙ୍କର ମୌଳିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ପରିଚାୟକ । ଓଡ଼ିଶାରେ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଆକୃଷ୍ଟ କରାଇବାରେ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ କାରଣ ଓଡ଼ିଶାରେ ପ୍ରଚୁର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦ ପୂରିରହିଛି । କିନ୍ତୁ ସୁଦକ୍ଷ ପରିଚାଳନା ଓ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳ ଅଭାବରେ ଲୋକମାନେ ଏହାର ପ୍ରକୃତ ବିନିଯୋଗ କରିପାରୁନାହାନ୍ତି । ବିଶେଷକରି, ଓଡ଼ିଶାର ମହିଳାମାନେ ଏ ଦିଗରେ ପଛୁଆ ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ମହିଳାମାନେ ଯେପରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଦ୍ୟୋଗରେ ପାରଦର୍ଶିତା ହାସଲ କରି ପ୍ରତିଯୋଗିତା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇପାରିବେ, ସେଥିପାଇଁ ସରକାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ ଉନ୍ନୟନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମମାନ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ଏହାଛଡ଼ା ବିଭିନ୍ନ ସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ, ବେସରକାରୀ ଉଦ୍ୟୋଗ ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜରିଆରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ, ଯଥା- ସମବାୟ ସଂସ୍ଥା ଗଠନ, କୋହଳ ସର୍ତ୍ତରେ ଋଣ ଯୋଗାଣ, ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରୀବଟା ବ୍ୟବସ୍ଥା, ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳର ସାହାଯ୍ୟ ପ୍ରଦାନ, ସବସିଡ ବା ଅନୁଦାନ ମଞ୍ଜୁର, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ତଥା ତାଲିମ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଏହାଛଡ଼ା ମହିଳାମାନଙ୍କୁ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାହାଯ୍ୟ

କରିବାପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଶିଳ୍ପନୀତି-୮୭ରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନସମ୍ପନ୍ନ ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ ଓ ମହିଳା ସମବାୟ ସମିତିକୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଉଦ୍ୟୋଗୀ ଭାବେ ଘୋଷଣାକରି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗମାନ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ ମାନେ ଶିଳ୍ପନୀତି-୯୬ ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଚଳିତ ମୂଳପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ ଅନୁଦାନ ବା Capital Investment subsidy ଉପରେ ଅଧିକା ଶତକଡ଼ା ୫ ଭାଗ ଅଥବା ସର୍ବାଧିକ ୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବସିଡ଼ି ବା ଅନୁଦାନ ପାଇପାରୁଛନ୍ତି ।

ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାରେ କେତେକ ସଂସ୍ଥା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ପରି ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ ଜାତୀୟକରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ, ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନିଗମ, ଖଦୀ ଓ ଗ୍ରାମୋଦ୍ୟୋଗ କମିଶନ, Agro Industries corporation ଓ Electronics Development corporation ଇତ୍ୟାଦିରୁ ଆର୍ଥିକ ସାହାଯ୍ୟ ବା ଋଣ ପାଇପାରୁଛନ୍ତି । ଋଣ ବ୍ୟତୀତ ଶିଳ୍ପଭିତ୍ତିଭୂମି ଉନ୍ନୟନ ନିଗମ (IDCO) ଆବଶ୍ୟକ ଜମି ଯୋଗାଉଛି, ଓଡ଼ିଶା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ନିଗମ (OSIC) ଆବଶ୍ୟକ କଞ୍ଚାମାଲ ଯୋଗେଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିକ୍ରୀବଟା ବ୍ୟବସ୍ଥା କରୁଛି ଓ ରପ୍ତାନୀ ଉନ୍ନୟନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ (EPM) ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ରପ୍ତାନୀ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗେଇ ଦେଉଛି । ଏହାଛଡ଼ା ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ କେବଳ ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ସୁବିଧା ସୁଯୋଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ।

ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ ବିକାଶ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ (IBD) - ଏହା ଶିଳ୍ପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ତାଲିମ ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ଥାପିତ । ୧୯୮୭ ମସିହାଠାରୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ୬୦୦ ଜଣ ମହିଳାଙ୍କୁ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ କରିଛି ।

ଏହାଛଡ଼ା ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟେଟ୍‌ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ଭାରତୀୟ ଲଘୁ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ ବ୍ୟାଙ୍କ (SIDBI) ପ୍ରଭୃତି ଏହି ପ୍ରକାର ତାଲିମ ଦେବାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ କରିଛନ୍ତି ।

ମହିଳାଶିଳ୍ପ ତାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବା Women poly Technic- ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟରେ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ ଦେବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ, ଯଥା, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ରାଉରକେଲା ଓ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ସରକାର ମହିଳାତାଲିମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାମାନ ସ୍ଥାପନ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନପ୍ରାପ୍ତ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଶିଳ୍ପସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ସହଜ ସୂତ୍ରରେ ଋଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଭିନ୍ନ ଉଦ୍ୟୋଗ, ବିଶେଷ କରି electronics ଖାଦ୍ୟପ୍ରକ୍ରୀୟାକରଣ ଘଡ଼ି ତିଆରି, ବସ୍ତ୍ର ତିଆରି ଇତ୍ୟାଦି ଉଦ୍ୟୋଗରେ କୁଶଳୀ ତଥା ଅର୍ଦ୍ଧକୁଶଳୀ ଶ୍ରମିକ ରୂପେ ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରୁଛନ୍ତି ।

ମହିଳା ବିକାଶ ସମବାୟ ନିଗମ:- ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ ଯୋଗେଇବା ପାଇଁ ୧୯୯୧ ମସିହାଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକରି ଆସୁଥିବା ଏହି ନିଗମ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ electronics ଖାଉଟୀ ଦ୍ରବ୍ୟ ତିଆରି, ଚମଡ଼ା ବ୍ୟାଗ ତିଆରି, ଗାଲିଚା ବୁଣା, ମସଲା ପ୍ରସ୍ତୁତି ଛତୁଚାଷ, ଖାଦ୍ୟତିଆରି ଓ ଫଳ ସଂରକ୍ଷଣ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶିଳ୍ପସ୍ଥାପନ କରିବାପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନକୌଶଳର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛି । ଏହା ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ହସ୍ତଶିଳ୍ପ କମିଶନରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ବିଭିନ୍ନ ମହିଳା ସମିତିର ସଭ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆପଲିକ୍ ବା ଚାନ୍ଦୁଆ ବ୍ୟବସାୟର ଆଧୁନିକ କଳାକୌଶଳ ବା ଡ଼ିଜାଇନ୍ ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରୁଛି । ଏହି ଆଧୁନିକ କଳାକୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ତିଆରି ଚାନ୍ଦୁଆ ଏବଂ ବଗିଚାଛତା (Garden Umbrella) ଭାରତ ବାହାରେ ବିଶେଷ ଭାବରେ ଆଦୃତ ହୋଇପାରୁଛି । ଏହାଛଡ଼ା ସ୍ୱୀକୃତୀ ପ୍ରାପ୍ତ ମହିଳାସମିତି ଓ ମହିଳା ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ୨ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ମୂଳଧନ ବା working capital ବ୍ୟାଙ୍କ ସୁଧହାରରେ ଓ ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ବା project cost ର ଶତକଡ଼ା ୨୫ ଭାଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରାନ୍ତୀୟଧନ ବା margin money ଶତକଡ଼ା ୪ ଭାଗ ସୁଧହାରରେ ଯୋଗେଇ ଦେଉଛି । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଆର୍ଥିକ ସକ୍ଷମତା ଥିବା ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ୟୋଗ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳର ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ Performance improvement programme ଜରିଆରେ ପ୍ରଦାନ କରାହେଉଅଛି ।

ଭାରତୀୟ ଲଘୁ ଉଦ୍ୟୋଗ ବିକାଶ ବ୍ୟାଙ୍କ (SIDBI) ଏହା କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନରେ ମହିଳା ଉଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମହିଳା ଉଦ୍ୟମନିଧି ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିଛି । ଏହି ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଦଶଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ଶିଳ୍ପ ଓ ସେବା ଅନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଅଂଶଧନ ବା equity ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉଛି, ଯାହାକି ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ନିତ୍ୟାନ୍ତ ଜରୁରୀ । ଏହି ସୁବିଧା ରାଜ୍ୟ ଅର୍ଥନିଗମ, ଘରୋଇବ୍ୟାଙ୍କ ଜାତୀୟକରଣ ବ୍ୟାଙ୍କ ଓ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ଅର୍ବାନ କୋଅପରେଟିଭ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ ଜରିଆରେ ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଏହି ଅଂଶଧନ ଉପରେ ମାତ୍ର ଶତକଡ଼ା ୧ ହାର ସୂତ୍ରରେ ସୁଧ ଆଦାୟ କରାଯାଉଛି ।

ଏହି ଅନୁଷ୍ଠାନ ବ୍ୟତୀତ ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟବସାୟିକ ବ୍ୟାଙ୍କ କେବଳ ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଯୋଜନା ପ୍ରଣୟନ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ Bank of India ପ୍ରଣୀତ ପ୍ରିୟଦର୍ଶିନୀ ଯେ ପ୍ରଣୀତ ସ୍ତ୍ରୀଶକ୍ତି ଯୋଜନା ଓ State Bank

of India ପ୍ରଣୀତ ଯୋଜନା, ସେଣ୍ଟକଲ୍ୟାଣୀ ଯୋଜନା ଉଲ୍ଲେଖଯୋଗ୍ୟ । ପ୍ରିୟଦର୍ଶିନୀ ଯୋଜନାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଗୋଡ଼ରେ ଠିଆ ହେବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପର ଆବଶ୍ୟକତା ମୁତାବକ ଯନ୍ତ୍ରପାତି, ଆସବାବ ପତ୍ର ଓ ଯାନବାହାନ କିଣିବା ପାଇଁ, ଘର ତିଆରି କରିବା ପାଇଁ ଓ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରିବା ପାଇଁ ଅନ୍ୟୁନ ୨୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଚତୁର୍ଦ୍ଧ ଟଙ୍କା ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଏଥିପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୧୨.୫ ରୁ ୧୮.୨୫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଧ ଆଦାୟ କରାଯାଉଛି ଓ ପରିଶୋଧର ସମୟ ୩ ବର୍ଷଠାରୁ ୭ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି । ସ୍ତ୍ରୀଶକ୍ତି ଯୋଜନାରେ ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କୁ ତାଲିମ ଦେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ୨୫,୦୦୦ ଟଙ୍କାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୫୦ ଲକ୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଏଥିପାଇଁ ଶତକଡ଼ା ୧୨.୫ ରୁ ୧୮.୭୫ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁଧ ଆଦାୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ସେଣ୍ଟ କଲ୍ୟାଣୀ ଯୋଜନାରେ ଅନ୍ୟୁନ ୨୫,୦୦୦ ଓ ଚତୁର୍ଦ୍ଧ ଟଙ୍କା ଶତକଡ଼ା ୧୨ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ୧୩.୫ ହାର ସୁଧରେ ଯୋଗେଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଏହି ତିନୋଟି ଯୋଜନାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ଶିଳ୍ପ, ସେବା ଓ ବ୍ୟବସାୟିକ ସଂସ୍ଥା ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଋଣ ଓ ସାହାଯ୍ୟ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଉଅଛି । ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅଳ୍ପ କେତେକ ଉଦ୍ୟୋଗ ବାବଦରେ ସୂଚନା ଦେବା ଆବଶ୍ୟକ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା- Beauty Parlour, ଚା ଦୋକାନ ବଡ଼ି ପାମ୍ପଡ଼, ଆଚାର ତିଆରି, କୋଚିଂ ସେଣ୍ଟର ଟାଇପ୍ରଶିକ୍ଷା ଅନୁଷ୍ଠାନ, ଦରଜି ତିଆରି, କ୍ରିଚ୍ ବା କର୍ମରତ ମହିଳାମାନଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କର ଦେଖାଶୁଣା କରିବା ସଂସ୍ଥା, ଗୃହସଜ୍ଜା ପ୍ରଣାଳୀଶିକ୍ଷା, କଣ୍ଢେଇ ତିଆରି, ଝାଡୁ, ପଛିଆ ଓ ବେତେଇ ବୁଣା, ମାଟିପାତ୍ର ଓ ମୂର୍ତ୍ତି ତିଆରି, ଲୁଗାବୁଣା, ଫୁଲ ଓ ଫଳ ଦୋକାନ, ପୋଷାକ ତିଆରି, ଡାଲିଚାଉଳ ଦୋକାନ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରୀୟାକରଣ, ହସ୍ତଶିଳ୍ପ, କାଗଜୁଡ଼ି ତିଆରି ଓ ନର୍ସିଂ ହୋମ ଇତ୍ୟାଦି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ପଛୁଆ ବର୍ଗ, ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ସଂପ୍ରଦାୟ ତଥା ତପସିଲଭୁକ୍ତ ଜାତି ଓ ଉପଜାତିର ମହିଳାଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବା National Backward classes Finance and Development corporation, National Minority Development and Finance Corporation ˆ National scheduled caste. and scheduled tribe. Finance Development corporation ର ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଶାଖାଠାରୁ ଖୋଲକ ସର୍ତ୍ତରେ ଋଣ ପାଇପାରୁଛନ୍ତି । ଉପରୋକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ସାହାଯ୍ୟ ଓ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ, ଶିଳ୍ପାଭିମୁଖୀ ସରକାରୀ ନୀତି ତଥା ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱାବଲମ୍ବନଶୀଳ ହେବାର ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯୋଗୁ ମହିଳାଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀମାନେ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ ଓଡ଼ିଶାରେ ୧୯୯୫-୯୬ ମସିହା ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାୟ ଦୁଇହଜାର ପାଖାପାଖି ମହିଳାଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ କେବଳ ଯେ ସଂଖ୍ୟାରେ ବଢୁଛି ତା ନୁହେଁ, ବରଂ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସେମାନେ ପୁରୁଷମାନଙ୍କର ସମକକ୍ଷ ହୋଇପାରିଛନ୍ତି । ପାରମ୍ପରିକ ଲୁଗାବୁଣାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବିଭିନ୍ନ ରାସାୟନିକ, ବୈଷୟିକ ଏପରିକି electronics ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ସେମାନେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । ଏପରିକି, ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ସାମଗ୍ରୀ ଭାରତ ବାହାରକୁ ମଧ୍ୟ ରପ୍ତାନୀ କରାଯାଉଛି । ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଏକ ଗର୍ବର ବିଷୟ । ଆଶା କରାଯାଉଛି, ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗର ଉପଯୋଗ କରି କେବଳ ଯେ ଆହୁରି ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ମହିଳା ଶିଳ୍ପୋଦ୍ୟୋଗୀ କ୍ଷୁଦ୍ରଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିବେ, ତା ନୁହେଁ, ବରଂ ଆଧୁନିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ବ୍ୟବହାର ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଶିଳ୍ପ ସ୍ଥାପନ କରି ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ଶିଳ୍ପ ସମୃଦ୍ଧ ରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ଭାରତ ତଥା ଭାରତ ବାହାରେ ପରିଚିତ କରାଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବେ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ନିକଟରେ କୃଷିକୁ ଶିଳ୍ପର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । କୃଷିର ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ଏକ ନିଗମ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । କୃଷିର ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପ, ଯଥା ଗହମରୁ ଅଟା, ସୁଜି, ମଇଦା, ବୁଟରୁ ଡାଲି, ବେସନ, ଧାନରୁ ଚାଉଳ, ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରକ୍ରୀୟାକରଣ ଦ୍ୱାରା ଫଳରସ, ଲଙ୍କା ଓ ବିଲାତି ସସ୍, ଜାମ୍, ଜେଲି, ଆଚାର, ତେଲ, କାଜୁ ତିଆରି, ସୋୟାବିନ୍ ଭିତ୍ତିକ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ, ନଡ଼ିଆ ଭିତ୍ତିକ ଖାଦ୍ୟଦ୍ରବ୍ୟ, ଛତୁଚାଷ, ଫଳସଂରକ୍ଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ବିଶେଷ କରି ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହଯୋଗରେ ସ୍ଥାପନ ହୋଇପାରିବ କୃଷିଭିତ୍ତିକ ଶିଳ୍ପଦ୍ୱାରା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିକାଶ ଲାଭ କରିବ, ଏଥିରେ ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ ।

ପରିସଂଖ୍ୟାନ ଅଧିକାରୀ
ଶିଳ୍ପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, କଟକ

ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଓ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିର୍ଣ୍ଣୟ

ଶିକ୍ଷୀ ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ଶୂରଦେଓ

ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ସିଂହଙ୍କର ଜନ୍ମ ୧୮୩୫ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ମାସରେ ଖଣ୍ଡପଡା ଗଡ଼ର ଏକ ରାଜପରିବାରରେ । ଚଳିତ ଶତାବ୍ଦୀର ଏକ ସମ୍ଭ୍ରାନ୍ତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ ରୂପେ ସେ ସର୍ବଜନ ବିଦିତ। ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ ଅଦ୍ୱିତୀୟ । ୮ବର୍ଷ ବୟସରେ ତାଙ୍କ ପିତା ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁ ସିଂହଙ୍କର ପରଲୋକ ଘଟିଥିଲା । ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁ ଜଣେ ସଂସ୍କୃତ ପଣ୍ଡିତ ଓ ଗାଣିତିକ ଥିଲେ । ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଥିଲା । ସେ ଧରାକୋଟ ରାଜ ପରିବାରର ଶ୍ରୀମତୀ ବିଷ୍ଣୁମାଳୀ ଦେବୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ୯ଟି କନ୍ୟା ଓ ଗୋଟିଏ ପୁତ୍ର ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧରୁ ଦୁଇଟି କନ୍ୟା ଓ ପୁତ୍ରର ଆକସ୍ମିକ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟିଥିଲା । ପୁତ୍ର ଓ କନ୍ୟାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଶୋକାକୁଳ ମାତା ଦିନେ ଖଣ୍ଡପଡା ଗଡର ଖୁଣ୍ଟୁପଡା ଗ୍ରାମରେ ଥିବା ରାମେଶ୍ୱର ମହାଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିରକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ ଶିବ ଆରାଧନାରେ ମଗ୍ନ ଥିଲେ । କଥିତ ଅଛି ଯେ, ଆରାଧନା ସମୟରେ ସେ ଶିବଙ୍କ ନିକଟରେ ଖଣ୍ଡେ ଛୋଟ ଚିକ୍କଣ ପଥର ଖଣ୍ଡ ପାଇ ଥିଲେ ଏବଂ ଏହାକୁ ଦେବ ପ୍ରଦତ୍ତ ପଦାର୍ଥ ବୋଲି ଭାବି ସେ ଗିଳି ଦେଇଥିଲେ । ଏହାପରେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କର ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା । ମହାଦେବଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ତାଙ୍କ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ନାମ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ରଖାଯାଇଥିଲା । ଯେଉଁଦିନ ବିଷ୍ଣୁମାଳୀଙ୍କ ଗର୍ଭରୁ ଏକ ପୁତ୍ର ଜାତ ହେଲା, ସେହିଦିନ ଜଣେ ସାପୁଆ କେଳା ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁଙ୍କ ଗୃହ ସମ୍ମୁଖରେ ସର୍ପଖେଳ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଥିଲା । ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁ ଓ ବିଷ୍ଣୁମାଳୀ ଉଭୟେ ସେହି ପଠାଣ ସାପୁଆ କେଳାକୁ ସେହି ନବଜାତ ଶିଶୁ ପୁତ୍ରକୁ ବିକ୍ରୟ କରି ଶ୍ରଦ୍ଧାନାମ ରଖିଲେ ପଠାଣି । ଉକ୍ତ ଦିବସରୁ ସେ ପଠାଣି ସାଆନ୍ତ ନାମରେ ସର୍ବବିଦିତ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଏହି ଶିଶୁପୁତ୍ର ଜଣେ ବିଖ୍ୟାତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ ହୋଇଥିଲେ ।

ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ବୟସରେ ତାଙ୍କର ବାଲ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ୧୦ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ତାଙ୍କର ପିତା ଶ୍ୟାମବନ୍ଧୁ ପୁତ୍ରକୁ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ର ଶିକ୍ଷା ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ପିଲାବେଳୁ ଖେଳୁଥିବା ବେଳେ ଚନ୍ଦ୍ର ଶେଖର ବିଭିନ୍ନ ପଦାର୍ଥର ଛାଇ ମାପିବାକୁ ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ବିଭିନ୍ନ ଗଛ ବୃକ୍ଷର ଛାଇ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଗତି ଯୋଗୁ ଏହାର ପରିବର୍ତ୍ତିତ ଗତି ମାପିବା ତାଙ୍କର ପ୍ରିୟକାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲା । ଆକାଶରେ ଉଡୁଥିବା ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କର ଗତି ଓ ବେଗ ଜାଣିବାକୁ ସେ ଅନେକ ସମୟରେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ । ମାତ୍ର ୯ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ତାରକାମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ କଲେ । ଜ୍ୟୋତିଷ ବିଶାରଦ ପଣ୍ଡିତ ଦୀନବନ୍ଧୁ ଖଡିରତ୍ନ ତାଙ୍କ ପରିବାରର ଜ୍ୟୋତିଷ ଶିକ୍ଷକ ଥିଲେ । ୧୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ସଂସ୍କୃତ କାବ୍ୟ ନୈଷଧ ଚରିତ ପଢ଼ିବା ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ।

ବିବାହ ପୂର୍ବରୁ ସେ ତିଗିରିଆର ବିଖ୍ୟାତ ପଣ୍ଡିତ ଭୁବନେଶ୍ୱର ବଡ ପଣ୍ଡାଙ୍କ ଠାରୁ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ମଧ ସଙ୍ଗୀତ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ୧୪ ବର୍ଷ ବୟସରୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରକୃତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ସେ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ ଭାସ୍କରାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅନୁସୃତ ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରର ଗୂଢ଼ ତଥ୍ୟ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ୧୫ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରର ଜଟିଳ ଗାଣିତିକ ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ସେ ଆୟତ୍ତ କରିବା ପରେ ସେ ଦେଖିଲେ ନକ୍ଷତ୍ର ଗ୍ରହମାନଙ୍କର ଗତି ବିଧି ଉପରେ କରାଯାଇଥିବା ଗଣନା ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଭୁଲ୍ ହେଉଛି । ସେ ନିଜେ ଗଣନା କରି ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ରଙ୍କ ଗତି ସଂପର୍କରେ ସଠିକ ତଥ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ମହାକାଶରେ ଏପରି ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥିରକଲେ, ଯାହାର ପୃଥିବୀଠାରୁ

ଦୂରତା ଚନ୍ଦ୍ର ଓ ପୃଥିବୀର ଦୂରତା ଠାରୁ ୧୫୪ ଗୁଣ ଅଧିକ । ସୂର୍ଯ୍ୟର ଦୂରତା ମାପିବା ପାଇଁ ସେ ସୂର୍ଯ୍ୟର ପ୍ରତିଫଳିତ ରଶ୍ମିରୁ ଏକ ତାଳପତ୍ର ମଝିରେ ଛିଦ୍ର କରି ତା ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରବେଶ କରାଇ ସେଥିରୁ ଗଣନା କରି ଜାଣି ପାରିଥିଲେ । ସୂର୍ଯ୍ୟର ବ୍ୟାସ ମାପିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ଅଥର୍ବ ବେଦରେ ଥିବା ଗାଣିତିକ ସୂତ୍ରର ସାହାଯ୍ୟ ନେବାକୁ ହୋଇଥିଲା । ପୃଥିବୀ ସ୍ଥିର ଏହା ପ୍ରମାଣ କରିବାକୁ ସେ ବହୁ ଯୁକ୍ତି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ୨୨ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଅନୁଗୁଳ ରାଜପରିବାରର ରାଜକୁମାରୀ ସୀତା ଦେବୀଙ୍କୁ ବିବାହ କରିଥିଲେ । ସାରା ଜୀବନ ସେ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତ ଓ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତରେ ଗତି କରୁଥିଲେ । ଜ୍ୟୋତିଷ ଶାସ୍ତ୍ରର ବହୁ ଜଟିଳ ତଥ୍ୟକୁ ସରଳ କରିବା ଓ ତ୍ରୁଟି ହୀନ ସତ୍ୟ ଗଣନା ଚନ୍ଦ୍ର ଶେଖରଙ୍କର ବିଶେଷତ୍ୱ ଥିଲା । ଏ ବିଷୟରେ ତାଙ୍କ ସହିତ କେହି ସମକକ୍ଷ ନଥିଲେ । ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ ବ୍ୟତୀତ ସେ ଧର୍ମ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ସାହିତ୍ୟ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ଅନୁରକ୍ତ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଈଶ୍ୱର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଧାର୍ମିକ ମନୋଭାବ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଥିଲା । ଯେତେଦିନ ଯାଏ ବିଜ୍ଞାନ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ ତିଷ୍ଠି ରହିଥିବ ଓ ଏହା ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହେଉଥିବ, ସେତେଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ସମନ୍ତଙ୍କ ସ୍ମୃତିରେ ଜାହ୍ନବମାନ ଭାସ୍କର ପରି ଉଜ୍ଜୀବିତ ହୋଇ ରହିଥିବେ । ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ସ୍ମୃତି ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବା ଅର୍ଥ ଅତୀତର ଭାରତୀୟ ବିଜ୍ଞାନ ସଂସ୍କୃତି ଓ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରତି ସମ୍ମାନ ଜଣାଇବା ।

ବୀଜ ଗଣିତ ଜ୍ୟୋତିଷ, ବେଦ ପରି ପ୍ରାଚୀନ । ଯେଣୁ ଇତିହାସର ମୂଳ ଭିତ୍ତି ସ୍ଥାପିତ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଗ୍ରନ୍ଥକର୍ତ୍ତାମାନଙ୍କର ନାମ ଓ ବିଷୟ ଯଥା ସମ୍ଭବ ଲିଖିତ ହେଉଅଛି । ମହାତ୍ମା ଓ ମହାପୁରୁଷମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଚରିତ ଜାତିର ଅମୂଲ୍ୟ ସଂପଦ ଓ ପରମ ଶିକ୍ଷକ । ସେମାନଙ୍କର ଧର୍ମ ଓ ଆଚାର ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଭୃତି ଜାତିକୁ ମହାଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରେ । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ ଜାତୀୟ ଜୀବନ ଗଠନର ପ୍ରଧାନ ସାମଗ୍ରୀ । ଏହି ସାମଗ୍ରୀ ଯେତେ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ସଂଗୃହୀତ ହୁଏ ଜାତୀୟ ଉନ୍ନତି ପକ୍ଷରେ ସେତେ କଲ୍ୟାଣ କର । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନହିଁ ଜାତୀୟ ଉନ୍ନତି । କାରଣ ଜାତି ବ୍ୟକ୍ତି ମାନଙ୍କର ସମଷ୍ଟି ମାତ୍ର । ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କର ଜୀବନର କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କଲେ ମାନବର ଚରିତ୍ର ଗଠିତ ହୁଏ । ହୃଦୟ ପ୍ରଶସ୍ତ ହୁଏ । ଶ୍ରେଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ, ଯାହା ଆଚରଣ କରନ୍ତି, ଅନ୍ୟମାନେ ତାହାର ଅନୁକରଣ କରିବା ବିଧେୟ ।

ମନରେ ସ୍ୱତଃ ଉଠିପାରେ ଯେ, କୌଣସି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥ ହୋଇ ଥିଲେ ତ ସମସ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନର ସମାଧାନ ହୋଇପାରନ୍ତା । ତେବେ ନୂତନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରନ୍ଥର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଲା କେଉଁଠି ? ମାତ୍ର ଏତିକି ବୁଝିଲେ ଯଥେଷ୍ଟ ହେବ ଯେ, ଯେଉଁ ସମୟରେ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଛି, - ସେମାନେ କିଛି କିଛି ନୂତନ ତଥ୍ୟ ଜଗତକୁ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ପୂର୍ବ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମତ ବାଦକୁ ଭ୍ରମ ବା ମୂଳ ବୋଲି ଯୁକ୍ତି ବଳରେ ପ୍ରମାଣିତ କରି ସ୍ୱୀୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଯଥାର୍ଥତା ପ୍ରତିପାଦନ କରିଛନ୍ତି । ତତ୍‌କାଳୀନ ସୁଧୀବୃନ୍ଦ ସେହି ନୂତନ ଯୁକ୍ତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ମତବାଦକୁ ଅକୁଣ୍ଠ ଚିତ୍ତରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଇଥା'ନ୍ତି । ଭାରତବର୍ଷରେ ନିମ୍ନ ଲିଖିତ ପଞ୍ଚ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ନାମ ସାଧାରଣରେ ବିହିତ । ଏହା ସର୍ବ ପ୍ରଥମ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ''ଏହାର ରଚକ ଓ ରଚନା କାଳ ଅଜ୍ଞାତ । ବହୁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହା ବ୍ରହ୍ମାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଓ ନାରଦଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ'' ସୋମସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହା ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣିତ ହୋଇ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ କୌଣସି ଋଷିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ । ଲୋମଶ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ- ଏହା ଲେମା ମୁନିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ମଧ୍ୟ । ଆର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ଏହା ଆର୍ଯ୍ୟଭଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ଓ ପ୍ରକାଶିତ ମଧ୍ୟ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ, ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଶିରୋମଣି ଓ ବ୍ରହ୍ମସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପ୍ରଭୃତି ଗ୍ରନ୍ଥ ବିଶେଷ ଭାବେ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଛି ଅଦ୍ୟାବଧି । ସର୍ବଶେଷରେ ଅସାଧାରଣ ଧୀସଂପନ୍ନଯୋଗଜନ୍ମା ମହାତ୍ମାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଅନ୍ୟତମ । ବହୁ ଗାଣିତିକ ତଥ୍ୟ ସମ୍ଭୂତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ ତାଙ୍କର ଏକ ମୌଳିକ କୃତି । ସେହି ସାମନ୍ତଙ୍କ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯେ ଯୁଗୋପଯୋଗୀ ହୋଇପାରିଛି, ତାହା କେବଳ ତାଙ୍କର ନୂତନ ତଥ୍ୟଦାନ ହେତୁ । ସେ ବହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ୱୀକାର ପୂର୍ବକ ନୂତନ ନୂତନ ଗାଣିତିକ ସଂସ୍କାରମାନ ଆବିଷ୍କାର କରି ସ୍ୱୀୟ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କ ଜୀବନ ଚରିତକୁ ସାଧାରଣ ତିନିଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ । ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଜୀବନ ବୃତ୍ତାନ୍ତ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଭାଗରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ । ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ । ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ନିର୍ଭୁଲ ଗଣନା ଯୋଗୁ ପୃଥିବୀର ସବୁ ସ୍ଥାନରେ ଆଦୃତ ହୋଇଛି । ଏଥିରେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶର ଜ୍ୟୋତିଷମାନଙ୍କ ମତକୁ ଖଣ୍ଡନ କରି ସେ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଇଛନ୍ତି, ପୃଥିବୀ ସ୍ଥିର ସୂର୍ଯ୍ୟ ଗତିଶୀଳ । ଏଥିପାଇଁ ସେ ଅକ୍ଳାନ୍ତ ପରିଶ୍ରମ କରି ଅଙ୍କ କଷି ଏହାର ପ୍ରକୃତ ସତ୍ୟ ବାହାର କରିଥିଲେ । ଏହା ସେ ଲିପିବଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣର ସଦର ପ୍ରକାଶରେ । ଏହି ଅସାଧାରଣ ଗୁଣ ସଂପନ୍ନ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ ସାମନ୍ତ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରଙ୍କୁ 'ନିଉଟନ' ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ ।

ଶୁଭଶ୍ରୀ ଭବନ, ପେଣ୍ଠଟାଉନ୍,
ନୟାଗଡ଼

ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ କେନ୍ଦୁଝର

ଡକ୍ଟର କୃତ୍ତିବାସ ନାୟକ

ଇତିହାସ ହେଉଛି- ଅତୀତର ଦର୍ପଣ । ସେ ଦର୍ପଣରେ ନିଜ ମୁଖମଣ୍ଡଳକୁ କେହି ଦେଖିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀମାନେ ତାଙ୍କର ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କର ତ୍ୟାଗ, ନିଷ୍ଠା, ଦେଶପ୍ରୀତି ଏବଂ ପରୋପକାର ଭଳି ମହତପଣିଆକୁ ମଥାରେ ଥୋଇ ଗର୍ବ ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ସେହିପରି ସ୍ୱାର୍ଥପର, ନିଷ୍ଠୁର, ଅହଂକାରୀ, ଅବିବେକୀ, ଦେଶ ଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କର କୁତ୍ସିତ ରୂପକୁ ଅତୀତର ଦର୍ପଣରେ ଦେଖି ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ମାନେ ତାଙ୍କୁ ଘୃଣା କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥାଆନ୍ତି । ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଅସଂଖ୍ୟ ଘଟଣା ସହିତ ଜଡ଼ିତ ଥିବା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କର ତ୍ୟାଗ, ନିଷ୍ଠା ଆଉ ଦେଶପ୍ରେମକୁ ଇତିହାସ ଉପେକ୍ଷା କରିପାରିନାହିଁ । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଓଡ଼ିଶାର ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ଘେରା ଅନୁନ୍ନତ ଅଞ୍ଚଳ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ଭୂମିକା ବିଚାର୍ଯ୍ୟ ।

ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଆନ୍ଦୋଳନ ପୂର୍ବରୁ ଓଡ଼ିଶାର ବିଭିନ୍ନ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଦ୍ରୋହ ଦେଖାଦେଇଥିଲା , ତାହା ଯଦିଓ ସେ ରାଜ୍ୟର ରାଜା ଓ ଜମିଦାରମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଥିଲା, ତଥାପି ତାହା ପରୋକ୍ଷଭାବରେ ଗୋରା ଶାସକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ସେହି ବିଦ୍ରୋହ ଜାତୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ।

ଦେଶୀୟ ରାଜ୍ୟ ଓ ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଅଶାନ୍ତି, ବିଦ୍ରୋହ ଏବଂ ପ୍ରଜାମେଳି ମାଧ୍ୟମରେ ଯେଉଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା, ତାର ଅଂଶବିଶେଷ ଥିଲା- କେନ୍ଦୁଝରର ରତ୍ନାମେଳି ଓ ଧରଣୀମେଳି । ଅର୍ଥନୈତିକ ଏବଂ ରାଜନୈତିକ ଅଧିକାରକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଏହି ପ୍ରଜାମେଳି ଦୁଇଟି ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । କେନ୍ଦୁଝରର ରାଜକୁଳୀ ଓ ପାହାଡ଼ିଭୂୟାଁ ସଂପ୍ରଦାୟର ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଧରଣୀଧର ବିଦ୍ରୋହ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଲଡୁଆ ଭୂୟାଁମାନେ ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ରାଜାଙ୍କ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ବ୍ରିଟିଶ ଅଧିକାରୀ H.P.Wally କେନ୍ଦୁଝର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ସମୟରେ ବିପ୍ଳବୀ ଧରଣୀଙ୍କୁ ରାଜଦ୍ରୋହ ଅପରାଧରେ ସାତବର୍ଷ ସଶ୍ରମ କାରାଦଣ୍ଡ ମିଳିଥିଲା । Wally ବହୁ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ପ୍ରଜାମେଳିକୁ ଦମନ କରିଥିଲେ । ଶହ ଶହ ବିଦ୍ରୋହୀ ଧରା ପଡ଼ି ଦଣ୍ଡିତ ହେଲେ । ଏହି ବିଦ୍ରୋହର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଲା- ଅନ୍ୟ ଆନ୍ଦୋଳନର କରୁଣ ସମାପ୍ତି ପରି । କିନ୍ତୁ ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ଏ' ଜାତିର କାନରେ କହି ଦେଇଗଲେ, ଏ' ଅନ୍ୟାୟ ଶାସନ ଏବଂ ଇଂରେଜ କମ୍ପାନୀର ଅତ୍ୟାଚାର ବେଶୀଦିନ ଟିକି ରହିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ଧରଣୀମେଳି ଘଟଣା ପରେ ରାଜାଙ୍କ ମନରେ ବିରାଟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆସିଥିଲା । ସେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଉନ୍ନତି ବିଧାନ ନିମନ୍ତେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ । ମୋଟାମୋଟି ଭାବେ ଏତିକି ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଏ ଯେ- ଧରଣୀମେଳି କେନ୍ଦୁଝର ଇତିହାସର ଗତି ପରିବର୍ତ୍ତନରେ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲା ।

ଧରଣୀମେଳି ପୂର୍ବରୁ ୧୮୬୮ ମସିହାରେ ସଂଗଠିତ 'ରତ୍ନାବିଦ୍ରୋହ' ମଧ୍ୟ କେନ୍ଦୁଝର ରାଜ୍ୟ ତଥା ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କୁ ବ୍ୟତିବ୍ୟସ୍ତ କରିଦେଇ ଥିଲା । ଏହାର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ- ରତ୍ନା ନାଏକ ଏବଂ ନନ୍ଦ ନାଏକ । ଅସଂଖ୍ୟ ବିଦ୍ରୋହୀ ଭୂୟାଁ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଥିଲେ । ସ୍ଥାନୀୟ ଜୁଆଙ୍ଗ ସଂପ୍ରଦାୟ ଓ ମୁଣ୍ଡା , କୋହ୍ଲ ସଂପ୍ରଦାୟର ଅଧିବାସୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହି ବିଦ୍ରୋହକୁ ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ଥିଲା- କେନ୍ଦୁଝରବାସୀ ଓ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଯୁଦ୍ଧ ।

ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗଠିତ ଏହି ବିଦ୍ରୋହକୁ କଲୋନେଲ୍ ଡାଲଟନ୍ ଦୃଢ଼ ହସ୍ତରେ ଦମନ କଲେ । ରତ୍ନାନାୟକ ଓ ଅନ୍ୟ ଛଅଜଣଙ୍କୁ ଦେୱାନ ହତ୍ୟା ଅପରାଧରେ ଫାଶୀଦଣ୍ଡ ମିଳିଲା । ଅନ୍ୟ ପ୍ରାୟ ଶହେ ଜଣଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ମିଳିଲା । ଏହି ରତ୍ନା ବିଦ୍ରୋହ ଦମନ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଥିଲା- ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଜୟ । କାରଣ ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଶାସନର ମୂଳଭିତ୍ତିକୁ ଦିନେ ଦୋହଲାଇ ଦେଇ ପାରିଥିଲା ।

ରତ୍ନା ବିଦ୍ରୋହ ଏବଂ ଧରଣୀମେଳି ଭଳି ଦୁଇଟି ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ମାଧ୍ୟମରେ କେନ୍ଦୁଝରବାସୀ ସଂଗ୍ରାମର ସ୍ୱାଦ ଚାଖି ପାରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟାୟ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ ଓ ଇଂରେଜ ସରକାରକୁ ବହିଷ୍କାର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ସେମାନେ ଦୀର୍ଘଦିନ ସୁଯୋଗ ଏବଂ ନେତୃତ୍ୱର ଅପେକ୍ଷାରେ ରହିଥିଲେ ।

୧୯୨୦ ମସିହାରେ ସେହି ସୁଯୋଗ ଆସି ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଗ୍ନିଶିଖା ଜଳି ଉଠିଲା । ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ସଂଗ୍ରାମର ପଦଧ୍ୱନି ଓଡ଼ିଶା ମାଟିରେ ମଧ ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହେଲା । କେନ୍ଦୁଝରବାସୀ ଚେଇଁ ଉଠିଲେ ସେହି ପ୍ରତିଧ୍ୱନିରେ ।

୧୯୨୦ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନ ହେଲା । ଗଡ଼ଜାତ ରାଜ୍ୟ ସମୂହର ୟୁନିୟନ ମେଣ୍ଟକୁ ସମର୍ଥନ କରାଯାଇ ଏଠାରେ ସଂଗଠିତ ହେଲା ଏକ ଭୟଙ୍କର ଗଣଜାଗରଣ । ଫଳରେ ସ୍ଥାନୀୟ ରାଜାଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ଆନ୍ଦୋଳନକାରୀମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରୁଥିଲେ ।

ସେତେବେଳକୁ କେନ୍ଦୁଝରର ରାଜା ନିଜ ଦାୟିତ୍ୱରୁ ଓହରି ଯାଇଥାନ୍ତି । କେନ୍ଦୁଝରଗଡ଼ର ସର୍ବୋଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତାଭାବେ ଇଂରେଜ ସୁପରିଣ୍ଟେଣ୍ଡେଣ୍ଟ ମିଷ୍ଟର ଜେ. ଏଚ୍. ପ୍ରାଇସ୍ ଦାୟିତ୍ୱ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତି । ସେ ସ୍ୱଭାବତଃ ବଡ଼ ନିଷ୍ଠୁର ଥିଲେ । ନ୍ୟାୟ-ଅନ୍ୟାୟ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସମାନ ଥିଲା । ତାଙ୍କ ବିଚାରରେ ପ୍ରଜାମାନେ ନ୍ୟାୟ ପାଉ ପାରୁ ନଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ସମସ୍ତେ ବାଘ୍ୟାସାହେବ ଭାବରେ ଜାଣିଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନିର୍ମମ ବ୍ୟବହାରରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳୀ ଅତିଷ୍ଠ ହୋଇପଡ଼ିଥିଲେ । ତାଙ୍କରି ଶାସନ କାଳରେ ପୁଣି କେନ୍ଦୁଝରର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ, ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ଘଟିଲା ।

ପଣ୍ଡିତ ଗୋପବନ୍ଧୁ ଦାସଙ୍କର ପ୍ରିୟ ଛାତ୍ର ତଥା ସତ୍ୟବାଦୀ ବନ ବିଦ୍ୟାଳୟରୁ ଶିକ୍ଷାପ୍ରାପ୍ତ ସଂଗ୍ରାମୀ ବଂଶୀଧର ବେହେରା ଓ ଦାଶରଥୀ ପଣ୍ଡା ଏହି ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । କେନ୍ଦୁଝରଗଡ଼ର ଶିବନାରାୟଣପୁର ସାହିର ସଂଗ୍ରାମୀ ଜଗବନ୍ଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଆଉ କେତେକ ଯୁବକ ଶପଥ ନେଇ ଅସହଯୋଗ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କଲେ । ସେମାନେ ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ ବୁଲି ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଅନ୍ୟାୟ, ଅତ୍ୟାଚାର ଏବଂ ଶୋଷଣ ନୀତି ବିଷୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ସଚେତନ କରାଇଲେ ।

୧୯୨୧ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଓଡ଼ିଶା ଆଗମନ କଲେ । ଫଳରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ କେନ୍ଦୁଝର ସମେତ ସମଗ୍ର ରାଜ୍ୟରେ ତୀବ୍ରତର ହେବାରେ ଲାଗିଲା । ଏହି ଉପଲକ୍ଷେ ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ କେନ୍ଦୁଝରଗଡ଼ରେ ଏପ୍ରିଲ ୬ ତାରିଖଠାରୁ ୧୩ ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅସହଯୋଗ ସପ୍ତାହ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ସେମାନେ ଦାବୀପତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ।

୧୯୨୧ ମସିହା ମେ ମାସର ୧୬ ତାରିଖଦିନ ଗଡ଼ଜାତ ସମୂହର ପଲିଟିକାଲ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କର ଏକ ସମ୍ମିଳନୀ କେନ୍ଦୁଝର ଗଡ଼ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାର ଯୋଜନା ଥାଏ । ଇଂରେଜ ସରକାର ଏହି ସମ୍ମିଳନୀର ଆୟୋଜନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ବିଫଳ କରିଦେବାକୁ ଅର୍ଥାତ ପଲିଟିକାଲ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବାତିଲ କରିବା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଉପାୟ ଖଞ୍ଜିଲେ । ଅସହଯୋଗୀମାନଙ୍କ ହରତାଳ ଫଳରେ ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ବିଫଳ ହେଲା ।

ଅସହଯୋଗୀମାନଙ୍କ ଆନ୍ତରିକତା ଏବଂ କଠିନ ପରିଶ୍ରମ ଫଳରେ ପ୍ରଜାମାନେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଅନ୍ୟାୟ-ଅତ୍ୟାଚାର ସଂପର୍କରେ ସଚେତନ ହୋଇପାରିଥିଲେ । ଫଳରେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତି ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ ବଢ଼ିଚାଲିଲା । କେତେକ ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ, ଧର୍ମପରାୟଣ ପ୍ରଜା ମନ୍ଦିରରେ ମଙ୍ଗଳ ଆଳତି, ଉପବାସ ବ୍ରତ ପାଳନ କଲେ । ଦୋକାନ ବଜାର ସବୁ ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା । ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ କ୍ୟାମ୍ପ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ କୌଣସି ଜିନିଷ କିଣିବାକୁ ମିଳିଲା ନାହିଁ । ଏଜେଣ୍ଟମାନଙ୍କ ଗସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ସଫଳ ହୋଇପାରିନଥିବାରୁ ଏଥିପାଇଁ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ଅସହଯୋଗୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାର ଚାଲିଲା । ଦୋକାନୀମାନଙ୍କୁ ଜବରଦସ୍ତ କରାଗଲା ଦୋକାନ ଖୋଲିବାକୁ । ନିର୍ମମ ଭାବେ ମାଡ଼ ମଧ ଦିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ସବୁ ପ୍ରକାର ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଇଂରେଜ ଏଜେଣ୍ଟମାନେ କ୍ୟାମ୍ପ ପରିଚାଳନା କରିପାରିଲେ ନାହିଁ । ଏହାକୁ ଅସହଯୋଗୀମାନେ ନିଜର ବିଜୟ ମନେ କଲେ ଏବଂ ନିଜର ଦୃଢ଼ତା ଏହା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ- ସଂଗ୍ରାମୀ ଜଗବନ୍ଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ନନ୍ଦ ପ୍ରଧାନ, ନିଶାକର ମିଶ୍ର, ଚେମା ମହାନ୍ତ, ମଧୁସୂଦନ ମିଶ୍ର । ଏଥିରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା ଅସହଯୋଗୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଚୁର ମାଡ଼, ବେତ୍ରାଘାତ ହେବାରୁ କେତେକ ରକ୍ତବାନ୍ତି କରିଥିଲେ । ଶେଷରେ ମିଥ୍ୟାସାକ୍ଷୀ ବଳରେ କେତେଜଣଙ୍କୁ ଜେଲ ଓ ଜୋରିମାନା ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଜଗବନ୍ଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଦ୍ୱୀପାନ୍ତର ଆଦେଶ ହୋଇଥିଲା, ପରେ ସେହି ଆଦେଶ ପରିବର୍ତ୍ତେ ତାଙ୍କୁ ବାରବର୍ଷ ଜେଲରେ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନନ୍ଦପ୍ରଧାନଙ୍କୁ ମଧ ବାରବର୍ଷ ଜେଲ ମିଳିଥିଲା । ଅନ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ୩ ବର୍ଷ ଓ ୨ ବର୍ଷ ଲେଖା ଜେଲଦଣ୍ଡ ମିଳିଥିଲା । ଜେଲରେ ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ରାଜବନ୍ଦୀ ଭଳି ରଖା ନଯାଇ ଚୋର ଡକାୟତଙ୍କୁ ରଖିଲା ଭଳି ଅସମ୍ମାନ ଓ ଅତ୍ୟାଚାର କରାଯାଉଥିଲା ।

ଏଠାରେ ସ୍ମରଣ କରାଇ ଦିଆଯାଇପାରେ ଯେ, ଓଡ଼ିଶାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇ ସଂଗ୍ରାମୀ ରାଜକୃଷ୍ଣ ବୋଷ ୧୯୨୧ ମସିହା ମେ ମାସ ୨୪ ତାରିଖରେ ପ୍ରଥମ ସଂଗ୍ରାମୀ ରାଜବନ୍ଦୀର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଲାଭ କରିଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ସେହି ମାସରେ ଆଠଦିନ ପୂର୍ବରୁ କେନ୍ଦୁଝର ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ମେ' ୧୬ ତାରିଖରେ ବନ୍ଦୀହୋଇ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଲାଭ କରୁଥିଲେ ମଧ ତାଙ୍କର ହିସାବ ଇତିହାସରେ ନାହିଁ । ଏହି ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ ସମ୍ବାଦ ପାଇ ସେତେବେଳେ ସମାଜ ଖବର କାଗଜରେ ନିଖିଳ ଭାରତ କଂଗ୍ରେସ କମିଟି ପ୍ରତିବାଦ ପ୍ରସ୍ତାବ ମଧ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ।

୧୯୩୦ ମସିହାରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ଆହ୍ୱାନରେ ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଓଡ଼ିଶାର ଇଞ୍ଚୁଡ଼ିଠାରେ ସତ୍ୟାଗ୍ରହୀମାନେ ଲୁଣମରା କାମରେ ଯୋଗଦେବାକୁ ଚାରିଆଡୁ ଆସି ଜମା ହେଲେ । କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ସ୍ୱାମ ପାଟଣା ଗାଆଁରୁ କାହ୍ନୁ ଚରଣ ଦାଶ ଏହି ଲବଣ ସତ୍ୟାଗ୍ରହରେ ଯୋଗଦେଇ ବନ୍ଦୀ ହେଲେ । ବେତ୍ରାଘାତରେ ତାଙ୍କର ହାତ ଫାଟି ଯିବାରୁ ସେ ପୋଲିସଙ୍କୁ ରକ୍ତବୋଳା ହାତ ଦେଖାଇ ନିଜର ବାହାଦୁରୀ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ପରେ ସେ ଗୁପ୍ତରେ କଂଗ୍ରେସ ବାର୍ତ୍ତା ପହଞ୍ଚାଉଥିବା ଅପରାଧରେ ଦୁଇଥର ଜେଲଦଣ୍ଡ ଓ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ପାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସାହସିକ ସଂଗ୍ରାମ କାହାଣୀ ଯେଉଁଭଳି ରୋମାଞ୍ଚକର, ସେହିଭଳି ପ୍ରେରଣାଦାୟକ ଥିଲା ।

ବିଦେଶୀ ବସ୍ତ୍ର ବର୍ଜନ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲିଥିଲା ବେଳେ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହତାବଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ଭଦ୍ରକ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚହଳ ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । କେନ୍ଦୁଝରର ଓରାଳି ଗାଆଁର ସଂଗ୍ରାମୀ ଶ୍ରୀରାମ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଗୋଲୋକ ପଟ୍ଟନାୟକ, ରାହାସ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ବୀର ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଗାଆଁର ମାର୍କଣ୍ଡ ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର ମିଶି ଭାରତୀୟ ଖଦି ବୋର୍ଡ଼ରେ କାର୍ଯ୍ୟ କଲେ ।

୧୯୩୨ ମସିହା ବେଳକୁ ଖଦିବୋର୍ଡ଼ର କର୍ମଚାରୀମାନେ କଂଗ୍ରେସ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କୁ ସହଯୋଗ କରୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଇଂରେଜ ସରକାର ସନ୍ଦେହ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ମାର୍କଣ୍ଡ ପ୍ରସାଦ ମହାପାତ୍ର ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ୩ ମାସ ଜେଲ ଦଣ୍ଡରେ ଦଣ୍ଡିତ ହେଲେ । ତାଙ୍କର କୌଣସି କଥାକୁ ଶୁଣାଗଲାନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଭଦ୍ରକ, କଟକ ଓ ଫୁଲଓ୍ୱାରୀ କାମ୍ପରେ ମାସେ ଲେଖା ଜେଲଦଣ୍ଡ ଭୋଗିଲେ ।

୧୯୩୩ ମସିହାରେ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ ଫେରୁଥିବା ବାଟରେ ପୁଣି ପୋଲିସ୍ ତାଙ୍କୁ ଥାନା ହାଜତକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନ ସେ ଜଣେ ଡାକବିଭାଗ କର୍ମଚାରୀ ଭାବେ ବିତାଇଥିଲେ । ସଂପ୍ରତି ବୀର ଗୋବିନ୍ଦପୁର ଗ୍ରାମରେ ୯୬ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଛନ୍ତି ।

୧୯୩୮ ମସିହାରେ ଜଗବଂଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଆନ୍ଦୋଳନ କେନ୍ଦୁଝରର ତିନୋଟି ଯାକ ସବ୍ ଡିଭିଜନରେ ପ୍ରବଳ ଆକାର ଧାରଣ କଲା । ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବାରୁ ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରୁ ବିଦ୍ରୋହୀ-ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ଏଥିରେ ସାମିଲ ହେଉଥିଲେ । ଡିମ୍ସନ୍ ହାଇସ୍କୁଲର କାଙ୍ଗାଳି ଚରଣ ପଣ୍ଡା ଓ ଭିକାରୀ ଚରଣ ପଣ୍ଡା ଦୁଇଜଣ ଛାତ୍ରବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିଲେ । ଭିକାରୀ ଚରଣଙ୍କ ଜ୍ୱାଳାମୟୀ ସଂଗୀତ ଗାନରେ ଜନତା ଅଧିକ ଆକୃଷ୍ଟ ହେଉଥିଲେ । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିବା ଅପରାଧରେ କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ସଂଗ୍ରାମୀ ଜଗବଂଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀଙ୍କୁ ଛଅବର୍ଷ ଏବଂ ରଂଗାଧର ଦାସ, ପୂର୍ଣ୍ଣଚନ୍ଦ୍ର ମିଶ୍ର, ଭିକାରୀ ଚରଣ ପଣ୍ଡା, କାଙ୍ଗାଳି ଚରଣ ପଣ୍ଡା, ବଳରାମ ଦାସ, କୀର୍ତ୍ତନ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି, ନାରାୟଣ ଚକ୍ର ଓ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହନ୍ତଙ୍କୁ ଦୁଇବର୍ଷ ଲେଖାଁ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସେହିପରି ସାଇଁ କୁଳର ସଂକର୍ଷଣ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଚମ୍ପୁଆର ରାଜବଲ୍ଲଭ ମିଶ୍ର, ଜ୍ୟୋତିପୁରର ବନମାଳି ପାତ୍ର, ହରିଚନ୍ଦନପୁରର ଲକ୍ଷ୍ମୀଧର ବିଦ୍ୟାଧର, ବିରିକଳାର କ୍ଷେତ୍ରମୋହନ ନାୟକ, ଟାଙ୍ଗରାପଡ଼ାର ମାଗୁଣି ବେହେରା, କେନ୍ଦୁଝରଗଡ଼ର ରତ୍ନାକର ବଡ଼ଚାଟଙ୍କ ପରି ପ୍ରମୁଖ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ସମଗ୍ର କେନ୍ଦୁଝରରେ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ତୀବ୍ରତର କରିପାରିଥିଲେ । ଫଳରେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମନରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ବୀଜ ଅଙ୍କୁରିତ ହୋଇଥିଲା । ରାଜତନ୍ତ୍ର ଲୋପ କରିବା ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ଲିପ୍ତ ଥିବାରୁ ଏମାନେ ଇଂରେଜ ସରକାର ତଥା ତତ୍‌କାଳିନ ରାଜାଙ୍କର କୋପଦୃଷ୍ଟିରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

କେନ୍ଦୁଝରର ମୁଖ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମୀ ଜଗବଂଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ ଜେଲରେ ଥିବା କାରଣରୁ ୧୯୪୨ ମସିହାର ଭାରତଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନର ପ୍ରଭାବ ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟାପକ ହୋଇପାରିନଥିଲା । ଗିବ୍‌ସନ୍ ହାଇସ୍କୁଲରେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ଘଟିବା ସମୟରେ ପୋଲିସ ଏହାକୁ ଦୃଢ଼ଭାବେ ଦବେଇ ରଖିଦେଲେ ।

୧୯୪୫-୪୬ ମସିହାରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ପୁଣି ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆନନ୍ଦପୁର ବଡ଼ଦାଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ସାଧାରଣ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସାମନ୍ତବାଦୀ ଶୋଷଣର ତୀବ୍ର ପ୍ରତିବାଦ କରାଗଲା । ଏହାକୁ ବଳପୂର୍ବକ ବନ୍ଦ କରିବା ପାଇଁ ଆଖିବୁଜା ଗିରଫ, ନେତାମାନଙ୍କର ଖାନତଲାସ, ସଂପତ୍ତି ବାଜ୍ୟାପ୍ତି, ଭୟ-ଧମକ ଏବଂ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଚାଲିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ଫଳ ଓଲଟା ହେଲା । ସରକାରଙ୍କ କଠୋର ନୀତିରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ଆନ୍ଦୋଳନ ଅଧିକ ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥିଲା । ଶେଷରେ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳର ନେତାମାନେ ହିଁ ଜୟଲାଭ କଲେ । ରାଜାମାନେ କ୍ଷମତାଚ୍ୟୁତ ହେଲେ ଏବଂ ଦେଶୀୟରାଜ୍ୟ ସମୂହ ବୃହତ୍ତର ଭାରତୀୟ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ସହିତ ସାମିଲ ହୋଇ ପ୍ରଜାପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଶାସିତ ହେଲା ।

ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବ୍ୟାପକ କରିବା ପାଇଁ କେନ୍ଦୁଝର ଇଷ୍ଟେଟର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ, କାଙ୍ଗାଳି ଚରଣ ପଣ୍ଡା, ବଂଶୀଧର ପ୍ରଧାନ, ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତ, ନାରାୟଣ ଚକ୍ର, ରଙ୍ଗାଧର ଦାସ, ରାଜବଲ୍ଲଭ ମିଶ୍ର, ଗୌରଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ, ଜଗବଂଧୁ ଚକ୍ରବର୍ତ୍ତୀ, ସ୍ୱପ୍ନେଶ୍ୱର ବେହେରା, ଗୋଲୋକ ବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ, ଭୀମସେନ ରାଉତ, ରଂଗାଧର ବେହେରା, କାଳିନ୍ଦୀ ଚରଣ ବେହେରା, କୀର୍ତ୍ତନ ବିହାରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ, ରାହାସ ବିହାରୀ ମହାନ୍ତି, ଉମାକାନ୍ତ ଚକ୍ର, ଉପେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଜେନା, କ୍ଷମାକର ପାତ୍ର, ମଧୁସୂଦନ ମିଶ୍ର, କରୁଣାକର ଗିରି, ବଂଶୀଧର ପଟ୍ଟନାୟକ, ଅର୍ଜୁନ ମହାନ୍ତ ଓ ଆହୁରି ଅନେକ ।

ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ଅଂଶ ସ୍ୱରୂପ ଚମ୍ପୁଆଠାରେ ଏକ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସଂଗ୍ରାମୀ ଯୁବକ ବଂଶୀଧର ପ୍ରଧାନ ଏହାର

ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ କାଳିକା ପ୍ରସାଦ, ବଞ୍ଚୁଆ, ଚମକପୁର, ଜ୍ୟୋତିପୁର ଦଣ୍ଡପାଟରେ ଏହାକୁ ବ୍ୟାପକ କରିଥିଲେ । ଅଡ଼ଙ୍ଗପାଳ ମୌଜାର ୧୮ ଜଣ ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବୀ ଏଥିରେ ଯୋଗଦେଇ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ମନରେ ଉତ୍ସାହ ଜାଗ୍ରତ କରିଥିଲେ ।

ଆନ୍ଦୋଳନର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରମୁଖ ନେତା ପଦ୍ମଚରଣ ନାୟକ, ଶ୍ରୀକର ନାୟକ, ଅର୍ଜୁନ ମହାନ୍ତ ଓ ହରେକୃଷ୍ଣ ମହାନ୍ତ ବାଇଁ ବସା ଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ପ୍ରଜାମଣ୍ଡଳ ସଭାରେ ଯୋଗଦେଇ ସେଠାରେ ଗୃହୀତ ପ୍ରସ୍ତାବକୁ ବଞ୍ଚୁଆ ଅଞ୍ଚଳରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିଥିବା ଅପରାଧରେ ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀକର ନାୟକଙ୍କୁ ଗୁଳିକରି ମାରିଦିଆଗଲା । ପଦ୍ମଚରଣ ନାୟକ ଜେଲ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗ କଲେ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଅତ୍ୟାଚାର କରି ଅମାନୁଷିକ ବ୍ୟବହାର ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଗଲା । ବଣ-ଜଙ୍ଗଲ ଘେରା କେନ୍ଦୁଝର ଇଷ୍ଟେଟର ଅନ୍ୟାୟ-ଅତ୍ୟାଚାର କାହାଣୀ ଏତେ ସହଜରେ ଅନ୍ୟତ୍ର ପ୍ରତିଧ୍ୱନିତ ହୋଇ ନ ପାରିବାରୁ, କେବଳ ସଂଗ୍ରାମୀମାନେ ହିଁ ସେ କଷ୍ଟକୁ ଅନୁଭବ କରିଥିଲେ ।

ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ରୂପକ ସେତୁବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ କେନ୍ଦୁଝରବାସୀଙ୍କ ଅବଦାନ ଯଦିଓ ଗୁଣ୍ଡୁଚି ମୂଷାର ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ତଥାପି ଏହା ଉପେକ୍ଷଣୀୟ ନୁହେଁ । ବଣ ଜଙ୍ଗଲ ଘେରା ଆଦିବାସୀ ଅଞ୍ଚଳର ଜନସାଧାରଣ ଯେ ସ୍ୱାଧୀନଚେତା ଥିଲେ ଏବଂ ଶାନ୍ତିପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସେମାନେ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିଥିଲେ, ଏକଥାକୁ ସେମାନେ ତିନୋଟି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସଂଗ୍ରାମ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି ।

କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ନିଷ୍ପାଦକ
ଆକାଶବାଣୀ, କେନ୍ଦୁଝର- ୭୫୮୦୦୧

ପାରାଦ୍ୱୀପ ପୋର୍ଟଟ୍ରଷ୍ଟର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଶ୍ରୀ ଏସ୍, ଏସ୍, ଗୁପ୍ତା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ୩ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍ ଅର୍ପଣ କରୁଛନ୍ତି । (୧୩-୧-୯୭)

ପଠାଣି ସାମନ୍ତ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ପଠାଣିସାମନ୍ତ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ ବିଜ୍ଞାନର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରିବାରେ ବିଶେଷ ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଏହି ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ୬ ଲକ୍ଷ ଦର୍ଶକ ଦେଖି ସାରିଲେଣି ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ପୃଥିବୀରେ ଯେ କୌଣସି ପ୍ରଧାନ ସହରରେ କୌଣସି ନା କୌଣସି ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥାଏ । ଭାରତର କେତେକ ପ୍ରଧାନ ସହରରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ହୋଇଗଲାଣି । ଭୁବନେଶ୍ୱର ଭାରତର ଗୋଟିଏ କନିଷ୍ଠ ସହର ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଏଠି ଗୋଟିଏ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ହେବା ବିଶେଷ ଆନନ୍ଦର କଥା ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ଭାରତର ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟର ରାଜଧାନୀରେ ନାହିଁ । ୧୬ଟି ଜାଗାରେ ଅଛି ଏବଂ ଭୁବନେଶ୍ୱର ତା' ଭିତରେ ଅନ୍ୟତମ । ପଠାଣିସାମନ୍ତଙ୍କ ନାଁରେ ଏ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ନାମିତ ହୋଇଛି । କାରଣ ଓଡିଶାର ସେ ଜଣେ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସନ୍ତାନ । ପ୍ରଖ୍ୟାତ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନ୍ୟତମ । ଅତି ସାଧାରଣ ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଯ୍ୟରେ କୌଣସି ଆଧୁନିକ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ସାହାଯ୍ୟ ନ ନେଇ ସେ ଯେଭଳି ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ରମାନଙ୍କର ଦିଗ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଥିଲେ, ଗତିବିଧି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ତାହା ଉପରେ ତାଙ୍କର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ପୁସ୍ତକ 'ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଦର୍ପଣ' ରଚନା କରିଥିଲେ ତାହା ଆଜି ଭାବିଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଲାଗେ । ତେଣୁ ଓଡିଶାରେ ଏଭଳି ବିଲକ୍ଷଣ ପ୍ରତିଭା ସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ଜନ୍ମଲାଭ କରିବା ଉତ୍କଳମାତା ପ୍ରତି ଏକ ଗୌରବର ପ୍ରତୀକ । ତାଙ୍କୁ ବହୁ ଉପାଧି ମିଳିଛି । ମହାମହୋପଧ୍ୟାୟ ଉପାଧି ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ବାରବାଟୀ ଦୁର୍ଗରେ ଏକ ଉତ୍ସବ କରାଯାଇଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ୍ ସରକାର ଅମଳରେ, ଯାହାକୁ ଦରବାର ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ସେ ଦରବାରରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଉପାଧି ଦିଆଯାଉଥିଲା । ରାୟ ସାହେବ, ରାୟ ବାହାଦୂର । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନରେ ରାଜଭକ୍ତି ପାଇଁ ଏହା ଦିଆଯାଇଥିଲା କିନ୍ତୁ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ତାଙ୍କର ଗଭୀର ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ବିଦ୍ୱତ୍ତା ପାଇଁ ମହାମହୋପଧ୍ୟାୟ ଉପାଧି ପାଇଥିଲେ । ତଥାପି କବିବର ରାଧାନାଥ ରାୟ ସେ ସଂପର୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରି କହିଥିଲେ, ଆପଣଙ୍କର ବିରାଟ ପ୍ରତିଭା ତୁଳନାରେ ଏ ଉପାଧିର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ସାରା ଭାରତବର୍ଷ, ସାରା ଓଡିଶା ଆଜି ସମ୍ମାନିତ କରୁଛି । ଏ ସାମାନ୍ୟ ଉପାଧି ନେଇକରି ଆପଣ କ'ଣ କରିବେ । କାହିଁକି ଆପଣ ଏଠିକି ଆସିଛନ୍ତି ?

"ତିନ୍ତ୍ରୋଫଳା ନୀର ପାଇ କି ଆଶାରେ
ପଶିଲ ଆସର ସେବିତ କାଣାରେ"

ତିନ୍ତ୍ରୋଫଳା ନୀର ପାନ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି, ତିନ୍ତ୍ରୋଫଳା ନୀର ପାଇ କେଉଁ ଆଶାରେ, 'ଆସର ସେବିତ କାଣାରେ' ମଇଁଷି ଗାଧୋଉଥିବା ପୋଖରୀ ଭିତରେ ଆପଣ କାହିଁ ଆସି ପହଂଚିଲେ । ଆଜି ଆମେ ତାଙ୍କର ମହାନ୍ ପ୍ରତିଭା ପ୍ରତି ଏକ ସାମାନ୍ୟ ସମ୍ମାନ ଶ୍ରଦ୍ଧାଞ୍ଜଳି ଜ୍ଞାପନ କରିଚେ ଏହି ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ନିର୍ମାଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁମାନେ ଆମର ବରପୁତ୍ର ସେମାନଙ୍କ ନାମରେ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ିଉଠିବା ଦରକାର । ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ ବିଜ୍ଞାନ ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଡିଶାର ପ୍ରଗତିର ପ୍ରତୀକ ହୋଇପାରିବ । ମୁଁ ଚାହେଁ ଓଡିଶାରେ ବିଜ୍ଞାନ ଚର୍ଚ୍ଚା ଆହୁରି ବଢୁ ଏବଂ ସେ ସଂପର୍କରେ ଉତ୍କଳ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ । ବିଶ୍ୱ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଗବେଷଣା ସଂସ୍ଥାମାନଙ୍କ ଜରିଆରେ ବିଜ୍ଞାନର ପ୍ରଚାର ହୋଇପାରିବ, ପ୍ରସାର ହୋଇପାରିବ, ଚର୍ଚ୍ଚା ହୋଇପାରିବ, ଗବେଷଣା ହୋଇପାରିବ । ସେଥିପାଇଁ ବହୁ ଉଦ୍ୟମୀବ୍ୟକ୍ତି ବାହାରିବା ଦରକାର । ଯଦି କେତେଟା କାଠ ଧରି ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ସିଂହ ସାମନ୍ତ ରାତିରାତି ଉଜାଗର ରହି ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନକୁ ଏଭଳି ଦାନ ଦେଇ ଚାଲିଗଲେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଯେଉଁମାନେ ଆଧୁନିକ ବିଜ୍ଞାନରେ ଶିକ୍ଷାଲାଭ କରି ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କୁ ମୋର ନିବେଦନ ସେମାନେ ଅଗ୍ରଣୀ ହୋଇ ବାହାରନ୍ତୁ ସମାଜରେ ବିଜ୍ଞାନର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରଚାର କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଗବେଷଣାଗାର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଏ ସଂପର୍କରେ ନେତୃତ୍ୱ ନେବା ପାଇଁ । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ସେ ଦିଗରେ ସମସ୍ତ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଏଠି ଯେଉଁ ଫିଜିକ୍ସ ଇନଷ୍ଟିଚ୍ୟୁଟ୍ ଅଛି, ତାହା ରାଜ୍ୟସ୍ତର ଭିତରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯେତେବେଳେ ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ଏ ଅନୁଷ୍ଠାନକୁ ମୁଁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲି । ପରେ ଏହାକୁ ଏକ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତ ସରକାର ସମ୍ମତ ହେଲେ । ଏବେ ଏହାକୁ ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ ବିଜ୍ଞାନଗାରରେ ପରିଣତ କରାଯାଇପାରିଛି । ତେଣୁ ଯଦି ଉଦ୍ୟମ

ଆରମ୍ଭ ହୁଏ ସେ ଉଦ୍ୟମର ସଫଳତା ସୁନିଶ୍ଚିତ । ବିଜ୍ଞାନର ଗବେଷଣା ଦରକାର, ତହିଁ ଦରକାର ତା' ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହାକୁ ଜନପ୍ରିୟ କରାଯିବା ଦରକାର । ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଜ୍ଞାନକୁ ଜନପ୍ରିୟ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ଏକ ପ୍ରଧାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଏହାର ବିସ୍ତାର ପାଇଁ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ଏକ ପ୍ରଧାନ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଏହାର ବିସ୍ତାର ପାଇଁ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅଟକଳ କରାଯାଉଛି । ମୁଁ କୌଣସି ଅନୁଷ୍ଠାନ୍ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କଲାବେଳେ ତା'ର ଅଟକଳକୁ ପ୍ରଥମରୁ ଚିନ୍ତା କରେ ନାହିଁ । ମୁଁ ଚିନ୍ତାକରେ କ'ଣ କରାଯିବ ସେଥିରେ । କ'ଣ କରାଯାଉଛି, କ'ଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଛି, ଏସବୁ କରିସାରିଲା ପରେ ଅଟକଳ କଥା ଚିନ୍ତା କରାଯାଏ । ଏକ ବଳିଷ୍ଠ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରଖି ଏହାକୁ ଯଦି ସଂପ୍ରସାରିତ କରାଯିବ, ସେଥିରେ ଯାହା ସାହାଯ୍ୟ ଦରକାର, ସେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସବୁ କେବଳ ସରକାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ବହୁ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ଓଡିଶାରେ ଆସି ବଡ ବଡ କଳକାରଖାନା ସେମାନେ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କଠାରୁ ସାମାନ୍ୟ ୧୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଣି ଆମେ ଗୋଟିଏ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିପାରିବାନି ? ଏଭଳି ବହୁତ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରାଯାଇପାରିବ, ଗୋଟିଏ ନୁହେଁ । ସେ ସଂପର୍କରେ ସୁଚିନ୍ତିତ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ମୋ ଆଗରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରାଗଲେ ବିହିତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ମୁଁ ପଶ୍ଚ୍ୟାତପଦ ହେବିନାହିଁ ।

(୧୯୯୬ ଜାନୁଆରୀ ୧୪ ଭୁବନେଶ୍ୱରସ୍ଥିତ ପଠାଣି ସାମନ୍ତ ପ୍ଲାନାଟୋରିଅମ୍ ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଭାଷଣରୁ)

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ରାଉତଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ ଓଡିଶା ସରକାରୀ ହୋମିଓପାଥିକ ଚିକିତ୍ସକ ସଂଘ ଓ ଓଡିଶା ଆୟୁର୍ବେଦିକ୍ ଚିକିତ୍ସକ ସଂଘ ପକ୍ଷରୁ ଓଡିଶାର ମରୁଡି ପ୍ରପୀଡିତ ଲୋକଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟାର୍ଥେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠିକୁ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଚେକ୍ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରାଯାଇଛି । (୭-୧-୯୭)

ଗୋପାଳପୁର ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ : ଓଡ଼ିଶାର ସମୃଦ୍ଧ ଭବିଷ୍ୟତ

ଗୋପାଳପୁରଠାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ବୃହତ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଓଡ଼ିଶାକୁ ପୃଥିବୀର ଇସ୍ପାତ ମାନଚିତ୍ରରେ ସ୍ଥାନ ଦେବାକୁ ଯାଉଛି । ଓଡ଼ିଶାର ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବକୁ ବୃଦ୍ଧିମନ୍ତ କରିବାକୁ ବହୁ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କାର ପୁଂଜି ନିବେଶ ଏବଂ ଟାଟା ଷ୍ଟିଲର କାରିଗରୀ ଶକ୍ତି ଦେଖିବାକୁ ଯାଉଛି ପ୍ରାଥମିକ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ବାର୍ଷିକ ୨ ଦଶମିକ ୫ ନିୟୁତ ଟନ ଓ ପର୍ଯ୍ୟାୟକ୍ରମେ ୧୦ ନିୟୁତ ଟନ୍ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଏକ ବୃହତ୍ ଇସ୍ପାତ୍ ପ୍ରକଳ୍ପ ।

୧୯୯୭ ନୂତନ ବର୍ଷର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଏହି ବୃହତ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନାର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଡକ୍ଟର ଜାମସେଦ ଜେ. ଇରାନୀ ବ୍ରହ୍ମପୁରରେ ଏକ ସାମ୍ବାଦିକ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସୂଚନା ଦେଇ କହିଛନ୍ତି ଯେ ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ, ଏହାର ପ୍ରାଥମିକ କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ୨୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ୩୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଜି ସୁଦ୍ଧା ଖର୍ଚ୍ଚ କରିସାରିଛି । ୧୯୯୭ ର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଏହି ବୃହତ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନାର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ହେବ ।

ଡକ୍ଟର ଇରାନୀ କହିଲେ ଯେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଶିଳ୍ପ ସଂସ୍ଥା ଅପେକ୍ଷା ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ବହୁତ କିଛି କରିଛି । କ୍ଷତିରେ ଚାଲୁଥିବା ବ୍ରାହ୍ମଣୀପାଳ ଚାର୍ଜକ୍ରୋମ ପ୍ରକଳ୍ପକୁ ଏକ ଲାଭ ଜନକ ସଂସ୍ଥାରେ ପରିଣତ କରିଚି । ଏହାର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ପାଦନ ୨୦ ହଜାର ଟନ୍‌ରୁ ୫୦ ହଜାର ଟନ୍‌କୁ ବଢ଼ାଯାଇପାରିଛି । ଗୋପାଳପୁର ଷ୍ଟିଲ୍ କାରଖାନାର ଭବିଷ୍ୟତ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସୂଚନା ଦେଇ ସେ କହିଲେ ଯେ, ଏହାର ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ସ୍ୱରୂପ ୧୮୦୦ କୋଟି ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ଏକ କୋଲଡ୍ ରୋଲିଙ୍ଗ ମିଲ୍‌କୁ ୧୯୯୯ ସୁଦ୍ଧା ଉତ୍ପାଦନକ୍ଷମ କରାଯିବା ସହିତ ଗୋପାଳପୁର ବନ୍ଦର, ପିପଲପଙ୍କା ଜଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଲୁହାଖଣି ପଟ୍ଟାରେ ନେଇ ସାମୂହିକ ବିକାଶ କରାଯିବ ।

ଗୋପାଳପୁର ବନ୍ଦର ଉନ୍ନତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିଲେ ଯେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର, ଏମ୍. ଏମ୍. ଟି. ସି ଟିସ୍କୋ ଓ ସେଲ୍‌କୁ ନେଇ ଏକ କମ୍ପାନୀ ଗଠନ କରାଯିବ, ମାତ୍ର ଟିସ୍କୋ ଓ ସେଲ୍‌ର ଅଂଶଧନ କମ୍ ରହିବ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଦୁଇ କମ୍ପାନୀ ବୃହତ୍ ଅଂଶୀଦାର ଭାବେ ରହିବେ । ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପାଇଁ ଲୁହାପଥର କେନ୍ଦୁଝର ଜିଲ୍ଲାର ମାଙ୍କଡ଼ନଚା, ବାଦାମଗଡ଼, ଓ ବାଲିଆପାହାଡ଼ ଟିସ୍କୋ ପକ୍ଷରୁ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଛି । ଏହି ଖଣିଗୁଡ଼ିକୁ ପଟ୍ଟା ନେବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଛି । ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପିପଲପଙ୍କା ନଦୀବନ୍ଧର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଜଙ୍ଗଲ ବିଭାଗର ଅନୁମୋଦନ ପାଇଁ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କୁ ପଠାଇଛନ୍ତି ।

ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ କହିଲେ ଯେ ଗୋପାଳପୁର ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ବୈଷୟିକ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ ଏବଂ ଏହା ପରିବେଶ ଉପରେ କୌଣସି ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ନାହିଁ । ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଏହାର ସବୁଜିମା ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଦେବ । ବିସ୍ଥାପିତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଯଥାସମ୍ଭବ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଭାବରେ ଥଇଥାନ କରାଯିବ ଏବଂ ଥଇଥାନ ବସତିରେ ବିଜୁଳି, ପିଇବା ପାଣି ଏବଂ ପରିମଳର ସୁବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବ । କିଆଚାଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଚାଲିଥିବା ଅପପ୍ରଚାରକୁ ମିଥ୍ୟା ବୋଲି କହି ସେ କହିଲେ ଯେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ତରଫରୁ ଥଇଥାନ ବସତିର ଚାରିପଟେ ୨୫,୦୦୦ ଉଚ୍ଚମାନର କିଆବୁଦା ରୋପଣ କରାଯାଇ ସାରିଲାଣି ।

ଗୋପାଳପୁର ପ୍ରକଳ୍ପ ହେଉଛି ଗଞ୍ଜାମ ଓ ଓଡ଼ିଶାର ଭବିଷ୍ୟତ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥକୁ ଦୂରରେ ରଖି ଚିନ୍ତା କଲେ ଜାଣିପାରିବେ ଯେ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପଦ୍ୱାରା ଗଞ୍ଜାମର ତଥା ରାଜ୍ୟର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ହେବ । ଜାମସେଦପୁରର ସେହି ଅଭିଜ୍ଞତାକୁ ଗୋପାଳପୁରରେ ୧୦ ନିୟୁତ ଟନ୍ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯିବ ଏବଂ ଆହୁରି ଉନ୍ନିତ କରାଯିବ ।

ଶିଳ୍ପାୟନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି

ଓଡ଼ିଶାକୁ ଶିଳ୍ପାଞ୍ଚଳରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଟାଟା ଷ୍ଟିଲ ବହୁଦିନ ତଳୁ ଯୋଡ଼ାଠାରେ ଲୁହାପଥର ଖଣି ଆରମ୍ଭ କରିବା ଦିନ ଠାରୁ ଜଡ଼ିତ ହୋଇ ଆସିଅଛି । ସେହି ଦିନଠାରୁ ଶିଳ୍ପୋନ୍ନତ କରିବା ଦିଗରେ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜ୍ଞାନ କୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ସେ ନେତୃତ୍ୱ କରିଆସିଛି । ଟାଟା ସ୍ପଞ୍ଜ ଆଇରନ୍ କାରଖାନା, ଟାଟା ରିଫ୍ରାକ୍ଟରୀ ଲିଃ (ବେଲପାହାଡ଼, ଢେଙ୍କାନାଳ) ଚାର୍ଜକ୍ରୋମ କାରଖାନା (ବ୍ରାହ୍ମଣୀପାଳ) ଫେରୋ

ଆଲୟ୍ କାରଖାନା (ଯୋଡ଼ା) ଏବେ ଗୋପାଳପୁର ପ୍ରକଳ୍ପ । ଏହି ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଶାର ହିତ ପାଇଁ କମ୍ପାନୀର ଅଙ୍ଗୀକାରବଦ୍ଧତାକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣିତ କରେ । ଓଡ଼ିଶାର ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ନେତୃତ୍ୱରେ ବିଦେଶ ଗସ୍ତରେ ଯାଇଥିବା ଏକ ଉଚ୍ଚ ସ୍ତରୀୟ ପ୍ରତିନିଧି ଦଳରେ ଗୋପାଳପୁର ପ୍ରକଳ୍ପର ଉପସଭାପତି ବି. ମୁଥୁରମଣ ଏବଂ ସି. ଆର. ଇ. ଶ୍ରୀ ଏନ୍. ପଟ୍ଟନାୟକ ସାମିଲ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ଦଳ ସୁଦୂର ପ୍ରାଚ୍ୟ ଦେଶମାନ ଗସ୍ତକରି ଓଡ଼ିଶାରେ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶର ସୁଯୋଗ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ବନ୍ଦର, ସଡ଼କ, ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଶିଳ୍ପ ପାର୍କ, ମୋଟର ସାଇକେଲ୍ ଉତ୍ପାଦନ, କଷ୍ଟିକ ସୋଡା, ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ, ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଶିଳ୍ପ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବଣ୍ଟନ ପେଲେଟାଇଜେସନ୍ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ନେଇ ଏମ୍. ଓ.ୟୁ ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ବହୁଳ ବିଦେଶୀ ପୁଞ୍ଜି ନିବେଶ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ।

ପ୍ରଗତି ପଥରେ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ

ଥଇଥାନ ବସତି ପାଇଁ ସୁଚାରୁ ରୂପେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅର୍ଥବଣ୍ଟନ ପରେ, ଗତ ୧୯୯୬ ନଭେମ୍ବର ମାସ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜମିର ପ୍ରଥମ କ୍ଷତି ପୂରଣ ଅର୍ଥ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଠିଠାରୁ କାରଖାନା ପାଇଁ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଅଛି ।

ପରିବେଶ ସଂକ୍ରାନ୍ତୀୟ ଅନୁମତି ପାଇଁ, ଗୋପାଳପୁର ପ୍ରକଳ୍ପ ଅଧିକାରୀ ଦଳ ଏକ ବିସ୍ତୃତ ଥଇଥାନ ଏବଂ ପୁନବସତି ବିବରଣୀ କେନ୍ଦ୍ର ପରିବେଶ ମନ୍ତ୍ରାଳୟକୁ ପଠାଇ ଅଛନ୍ତି । ଏହି ବିବରଣୀରେ ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ଥଇଥାନ ଓ ପୁନବସତିର ସମସ୍ତ ଚିଠା ଦିଆଯାଇଅଛି ।

ପିପଲପଙ୍କା ଜଙ୍ଗଲ ପ୍ରସ୍ତାବ ଅନୁମୋଦନ ନଦୀବନ୍ଧ ତିଆରି ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆବଶ୍ୟକ ହେଉଥିବାରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଉକ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଉଛନ୍ତି ।

୧୯୯୬ ନଭେମ୍ବର ୪ ତାରିଖ ଦିନ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ 'ଜ୍ଞାନ କେନ୍ଦ୍ର' ନାମକ ପାଠାଗାର ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଅଛି । ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ଗ ସ୍କୁଲ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ବଛା ବଛା ୧୫୦୦ ବହି (ଇଞ୍ଜିନିୟରିଙ୍ଗ ଓ ଟେକ୍‌ନିକାଲ ବିଷୟ), ଆଇ.ଟି.ଆଇ ଓ ଡିପ୍ଲୋମା ଗୋପାଳପୁର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ରଖାଯାଇଅଛି ।

ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ପାଇଁ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ବୈଷୟିକ ଶିକ୍ଷାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଗତ ନଭେମ୍ବର ୩ ତାରିଖ ଦିନ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ବି. ମୁଥୁରମଣ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଗୋପାଳପୁର ଅଞ୍ଚଳର ଛାତ୍ରମାନଙ୍କର ତାଲିମ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଏସ୍. ଏନ୍. ଟି.ଆଇ. ଜାମସେଦ୍‌ପୁରଠାରେ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହେଲା ପରେ ୯୬ ନଭେମ୍ବର ୭ ତାରିଖ ଦିନ ଡଃ. ଜାମସେଦ୍ ଜେ. ଇରାନୀ ବ୍ରହ୍ମପୁରଠାରେ ବଛାଯାଇଥିବା ଆଇ. ଟି. ଆଇ ଏବଂ ଡିପ୍ଲୋମା ପାଠ୍ୟକ୍ରମର ଉଦ୍‌ଘାଟନ ୟୁ. ସି. ପି ଇଂଜିନିୟରିଙ୍ଗ ସ୍କୁଲଠାରେ କରିଥିଲେ ।

ବ୍ରହ୍ମପୁର ୟୁ. ସି. ପି ଇଂଜିନିୟରିଙ୍ଗ ସ୍କୁଲରେ ୧୪ ଜଣ ଓ ଆଇ. ଟି. ଆଇ ୮୪ ଜଣ ଛାତ୍ରଙ୍କର ନାମ ଲେଖାଯାଇଅଛି । ଏ ସମସ୍ତ ଛାତ୍ର ଟାଟା କମ୍ପାନୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରସ୍ତାବିତ କାରଖାନା ଏବଂ ପୁନର୍ବସତି ଅଞ୍ଚଳର ।

ବାସଚ୍ୟୁତ ଗ୍ରାମ

ଗୋପାଳପୁରଠାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଟାଟା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଦ୍ୱାରା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବା ୧୬ ଟି ଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୭ଟି ଗ୍ରାମର ଲୋକ ବାସଚ୍ୟୁତ ହେବେ । ୧୯୯୧ ଜନଗଣନା ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମର ଜନସଂଖ୍ୟା, ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ଏବଂ ବାସଗୃହ ସଂଖ୍ୟା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଗ୍ରାମର ନାମ	ବାସଗୃହ	ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା	ଜନସଂଖ୍ୟା
ବାଦପୁର	୧୬୫	୧୮୧	୧୨୦୦
ସିଂଧିଗ୍ରାମ	୪୦୮	୩୮୪	୧୯୦୭
ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର	୫୨	୬୩	୨୬୬
ପାଇକପଡା	୨୨୩	୨୫୬	୯୮୨
କାଳୀପଲ୍ଲୀ	୨୩୬	୨୮୩	୧୨୧୨
ବଡପୁଟି	୨୮୩	୩୪୩	୧୪୯୧
ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରପୁର	୭୪୧	୫୭୨	୩୬୦୨
ମୋଟ	୨୧୦୯	୨୦୮୩	୧୦,୬୬୧

କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବା ୧୭ଟି ଗ୍ରାମରେ ନିମ୍ନଲିଖିତ ସଂଖ୍ୟକ ଫଳନ୍ତି ଗଛ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଛ ଅଛି-

ଗ୍ରାମର ନାମ	ଫଳନ୍ତି ଗଛ	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗଛ
ଶୀତଳାପଲ୍ଲୀ	---	୨୨୩
ଲୁହାଝର	--	୩୫
ଝୁରା	୪	୫୨
ଆଂକୁଳି	୧	୩୪
ଅଲୁଆପଲ୍ଲୀ	୪୫	୧୨୨୦
ଜଗନ୍ନାଥପୁର	୧୨୦୯	୧୬୦୧
ବାଦପୁର	୪୮୮	୬୦୧

ମନସୁରକୋଟା	୪୮	୨୧
ବାସନାପୁଟି	୨୦୯୯	୩୦୩୦
କାଳୀପଲ୍ଲୀ	୮୨୧୦	୫୪୫୦
ବଡପୁଟି	୩୫,୨୦୯	୪୪୫
ଶ୍ରୀରାମଚଂଦ୍ରପୁର	୧୭, ୩୯୫	୧୧,୨୩୧
ଚମାଖଣ୍ଡି	୯୪	୮୨୩
ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର	୧୭୫୦	୩୬
ପାଇକପଡା	୫୨୨୩	୧୦୨୨
ସିଂଧିଗାଁ	୧୧୮	୨୨୦
ମୋଟ୍ -	୨୨,୮୮୩	୩୫,୦୯୪

ଗୋପାଳପୁରଠାରେ ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଟାଟା ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗ୍ରାମଗୁଡିକରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗ୍ରାମର ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିବା ରୟତି ଜମିର ପରିମାଣ ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତର କରାଯାଉଥିବା ସରକାରୀ ଜମିର ପରିମାଣ ଗ୍ରାମଦ୍ୱାରୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା :-

ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀ	ରୟତି ଜମି	ସରକାରୀ ଜମି	ମୋଟ୍
ଶୀତଳା ପଲ୍ଲୀ	୨୫୩.୭୭୦	୧୯.୨୮୬	୨୭୩.୦୫୬
ଲୁହାଝର	୨୮୪.୧୧୮	୧୮.୫୭	୩୦୨.୬୯୫
ମୋଟ୍ -	୫୩୭.୮୮୮	୩୭.୮୬୪	୫୭୫.୭୫୨
ଟାଉନ୍‌ସିପ୍ :			
ଟୁବା	୪୯୦.୨୭୪	୧୨.୯୪୫	୫୦୩.୨୧୯
ଆଂକୁଲି	୧୧୫.୬୫୯	୫୮.୫୨୯	୧୭୪.୧୮୮
ଅରୁଆପଲ୍ଲୀ	୩୮୧.୦୦୧	୭୦.୨୮୭	୪୫୧.୨୮୮
ମୋଟ୍	୯୮୬.୩୩୪	୧୪୧.୭୬୧	୧୧୨୯.୦୯୫
ପ୍ଲାଣ୍ଟ -ସାଇଟ୍ :			
ମନସୁର୍‌କୋଟା	୪୧୪.୧୪୬	୧୫୮.୧୫୬	୫୭୨.୩୦୨
ବାଡପୁର	୩୯୮.୧୧୫	୮୪.୮୭୦	୪୮୨.୯୮୫
ଜଗନ୍ନାଥପୁର	୩୧୬.୪୪୩	୮୯.୮୫୧	୪୦୬.୨୯୪
ସିଂଧିଗାଁ	୪୩୩.୮୨୧	୧୪୬.୩୪୩	୫୮୦.୧୬୪
ପାଇକପଡା	୭୬୨.୮୫୭	୧୪୦.୪୮୮	୯୦୩.୩୪୫
ଲକ୍ଷ୍ମୀପୁର	୧୧୬.୮୭୩	୩୬.୯୩୩	୧୫୩.୮୦୬
ବାସନାପୁଟି	୧୯୪.୦୯୯	୪୭.୨୨୫	୨୪୧.୩୨୪
ବଡପୁଟି	୩୧୭.୦୯୫	୨୩୩.୮୫୪	୫୫୦.୯୪୯
ଶ୍ରୀରାମଚଂଦ୍ରପୁର	୮୭୩.୮୮୬	୧୩୪.୧୧୩	୧୦୦୭.୯୯୯
କାଳୀପଲ୍ଲୀ	୨୦୯.୯୧୩	୪୦.୦୨୦	୨୪୯.୯୩୩
ଚମାଖଣ୍ଡି	୩୭୮.୧୯୭	୫୯.୭୨୩	୪୩୭.୯୨୦
ମୋଟ-	୪୪୧୫.୫୩୬	୧୧୭୧.୫୩୫	୫୫୮୭.୦୭୧

ଟିସ୍କୋ ତରଫରୁ ବାସଚ୍ୟୁତ ପରିବାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ମଡେଲ୍ ସହର ଶୀତଳାପଲ୍ଲୀ ଏବଂ ଲୁହାଝର ଗ୍ରାମରେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମିରେ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଉଛି । ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ ହେବା ପରେ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଏରିଆରେ ଥିବା ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରୁ ପରିବାରଗୁଡିକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର କରାଯିବ ।

ଏହି କାରଖାନା ଯୋଗୁ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବା ପରିବାରଗୁଡିକର ଥଇଥାନ ନିମନ୍ତେ ରାଜସ୍ୱ ଓ ଅବକାରୀ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ଦିଆଯାଇଅଛି । ଏଥିରେ କୁହାଯାଇଅଛି ଯେ ଯେଉଁ ପରିବାର ବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସମସ୍ତ ଜମି କିମ୍ବା ଏକ ତୃତୀୟାଂଶରୁ ଅଧିକ ଜମି କିମ୍ବା କେବଳ ଘରଡିହ ଅଧିଗ୍ରହଣ ହେଉଥିବ, ସେମାନଙ୍କୁ ଏବଂ ସଂପୃକ୍ତ ଅଂଚଳରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଘରଡିହହୀନ ଓ ଭୂମିହୀନ ବ୍ୟକ୍ତି ବା ପରିବାରଂକୁ ଥଇଥାନ କରାଯିବ । ଟିସ୍କୋ ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ଇଡ୍‌କୋ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଏବଂ ଗଂଜାମ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଅଥବା ତାଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିଙ୍କୁ ନେଇ ଗଠିତ ଏକ କମିଟି ଏହି ଥଇଥାନ କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରିବେ ।

ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେଉଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କ ସଦସ୍ୟ ତାଲିକା କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା କିମ୍ବା ସହାୟକ ଶିଳ୍ପମାନଙ୍କରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଦିଆଯିବ । ଇସ୍ପାତ ପ୍ରକଳ୍ପ ପକ୍ଷରୁ ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଗୋପାଳପୁରଠାରେ ଏକ ବୈଷୟିକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ଉପଯୁକ୍ତ ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ଓ ସହାୟକ ଶିଳ୍ପଗୁଡିକରେ ବୈଷୟିକ ପଦବୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବ ।

ଏତଭିନ୍ନ କାରଖାନା ଓ ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଅଧିକ ଲୋକଶକ୍ତିର-ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବାରୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ ତଥା କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ହେଉଥିବା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଉକ୍ତ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଯେପରି ନିୟୋଜିତ କରାଯିବ, ସେଥିପ୍ରତି ଟିସ୍କୋ ପକ୍ଷରୁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଦୃଷ୍ଟି ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଉକ୍ତ ଘୋଷଣାନାମାରେ ପରାମର୍ଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ରାଜସ୍ୱ ଓ ଅବକାରୀ ବିଭାଗ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ଘୋଷଣାନାମାରେ ସ୍ଥାନାନ୍ତରୀତ ପରିବାରର ସଂଜ୍ଞା ନିରୂପଣ କରାଯାଇଅଛି । ଏଥିରେ ସ୍ୱାମୀ, ସ୍ତ୍ରୀ, ନାବାଳକ ପୁତ୍ର ଓ ଅବିବାହିତା କନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାର ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି ।

ମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ନିମନ୍ତେ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି ହେବା ଦିବସରେ ଅଭିନ୍ନ ରିବାରର ସାବାଳକ ପୁତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ପରିବାର ଭାବେ ହଣ କରାଯାଇଅଛି । ଏତଦ୍‌ଭିନ୍ନ ୩୦ ବର୍ଷରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଅବିବାହିତା ନ୍ୟା, ଲିଂଗ ଓ ବୟସ ନିର୍ବିଶେଷରେ ମାନସିକ ଓ ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିବାର ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଅଛି । ସେହିପରି ଯଦି କୌଣସି ପରିବାରରେ ଏକାଧିକ ନାବାଳକ ଅନାଥ ଥାଆନ୍ତି, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ଗଣାଯିବ ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାସଚ୍ୟୁତ ପରିବାରଙ୍କୁ ଘରତିଆରି ନିମନ୍ତେ ଆବଶ୍ୟକ ଭିତ୍ତିଭୂମି, ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ସହିତ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଏକ ଏକର ଜମିର ଏକ-ଦଶମାଂଶ ଜମି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀର ରାସ୍ତା, ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗାଣ, ଚିକିତ୍ସାଳୟ, ବିଦ୍ୟାଳୟ, ଗୃହ ଓ ଗୋଷ୍ଠୀ କେନ୍ଦ୍ର ଆଦି ମୌଳିକ ସୁବିଧା ସୁଯୋଗ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ଅସ୍ଥାୟୀ ଆବାସ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାସଚ୍ୟୁତ ପରିବାରଙ୍କୁ ୩ ହଜାର ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ଜମି ଜବରଦଖଲ ଅବରୋଧ ଅଧିନିୟମର ସଂଜ୍ଞା ମୁତାବକ ଭୂମିହୀନ ଜବରଦଖଲକାରୀ, ଯେଉଁମାନେ ସରକାରୀ ଜମିରେ ବାସଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଭୂ-ଅର୍ଜନ ଆଇନାନୁଯାୟୀ କୌଣସି କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ହକ୍‌ଦାର ହୋଇନଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସେଭଳି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ନିର୍ମିତ ଗୃହର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ବିଶେଷରେ ୧୫ ହଜାର ଟଙ୍କା ସାହାଯ୍ୟ ସହିତ ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀରେ ଘରତିଆରି ପାଇଁ ଏକ ଏକର ଜମିର ଏକ-ଦଶମାଂଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ସରକାରୀ ଜମି ଜବରଦଖଲ ଅବରୋଧ ଅଧିନିୟମର ସଂଜ୍ଞା ମୁତାବକ ଭୂମିହୀନ ଜବରଦଖଲକାରୀମାନେ ସର୍ବାଧିକ ଏକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଏକର ଜମିର ମୂଲ୍ୟ ଅନୁରୂପ ଅନୁକମ୍ପା ସହାୟତା ପାଇବେ । ଯଦି ଜବରଦଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ଏକ ଷ୍ଟାଣ୍ଡାର୍ଡ ଏକରରୁ କମ୍ ହୋଇଥିବ, ତେବେ ଆନୁପାତିକ ହାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ । ଗୋଟିଏ ପରିବାରର ପ୍ରକୃତ ଦଖଲରେ ଥିବା ଗ୍ରାମକଣ୍ଠ - ପରମ୍ପୋକ ଜମି ପରିମାଣକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଘରତିଆରି ନିମନ୍ତେ କ୍ଷତିପୂରଣ ଦିଆଯିବ । ଯଦି କୌଣସି ବାସଚ୍ୟୁତ ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ୱୟଂ ନିଜର ପୁନର୍ବସତି କରିବାକୁ ଚାହିଁବେ, ସେ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାଙ୍କୁ ୩୦ ହଜାର ଟଙ୍କା ଅନୁଦାନ ଦିଆଯିବ ।

ଶୀଘ୍ର ପୁନର୍ବସତି ନିଶ୍ଚିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିବାରଙ୍କୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ହେବା ଦିନଠାରୁ ସର୍ବାଧିକ ଏକବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାସିକ ୫୦୦ ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଭରଣପୋଷଣ ଭତ୍ତା ଦିଆଯିବ । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ଘର ଛାଡ଼ିଥିବା ପରିବାରମାନଙ୍କୁ ହିଁ କେବଳ ଏହି ଭତ୍ତା ପାଇବାର ସୁଯୋଗ ମିଳିବ । ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀର ନିର୍ମାଣ ଓ କ୍ଷତିପୂରଣ ପ୍ରଦାନକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଜିଲ୍ଲାପାଳ ସ୍ଥାନାନ୍ତର ତାରିଖ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ ଇସ୍ପାତ କାରଖାନା ନିମନ୍ତେ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ସରକାରୀ ଜମିରେ ଥିବା କିଆଫୁଲ ଓ ପତ୍ର ସଂଗ୍ରହ କରି ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ କରୁଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ କାରଖାନା ପକ୍ଷରୁ ଏହାର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଅଂଚଳରେ କିଆଗଛ ରୋପଣ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଅଛି ।

ପ୍ରସ୍ତାବିତ କାରଖାନା ଅଂଚଳରୁ ବାସଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଯଦି ତାଙ୍କର ବାସଗୃହ ପାଇଁ ପାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ଟଙ୍କାକୁ କଂପାନୀ ନିକଟରେ ଜମା କରନ୍ତି, ତେବେ ଘର ପାଇଁ ଘର ଭିତରେ କଂପାନୀ ପକ୍ଷରୁ ସେଭଳି ଜମାକାରୀଙ୍କୁ ହାରାହାରି ୨୫୦ ବର୍ଗ ଫୁଟ ମୂଳଦୁଆ (ପ୍ଲିଂ ଏରିଆ) ବିଶିଷ୍ଟ ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ ।

ରବିବାରର ରାଜିକଳୀ [illegible] ବୈଠକରେ ବେସାମରିକ ଓ ସାମରିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମନ୍ୱୟ ବିଷୟରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ [illegible] ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି । (୧୧-୧-୯୭)

ରାଜ ଭବନଠାରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମ୍ ଶ୍ରୀ ଆର୍. ଏମ୍. ସେନାପତିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା
ଲିଖିତ 'ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶାର ବରପୁତ୍ର' ପୁସ୍ତକକୁ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୭/୧୨)।

ରାଜ ଭବନଠାରେ ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମ୍ ସ୍କାଉଟ ଶିକ୍ଷକ ଓ ଗାଇଡ୍
କ୍ୟାପ୍ଟେନ୍‌ମାନଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ପୁରସ୍କାର ଶାଳିରେ ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି (୬/୧୨)।

ଜିଲ୍ଲା ଗେଜେଟିୟର୍ସର ମୁଖ୍ୟ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ଚରଣ ବେହେରିଆ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସଚିବାଳୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଗେଜେଟିୟର ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି (୨୦/୧୨)।

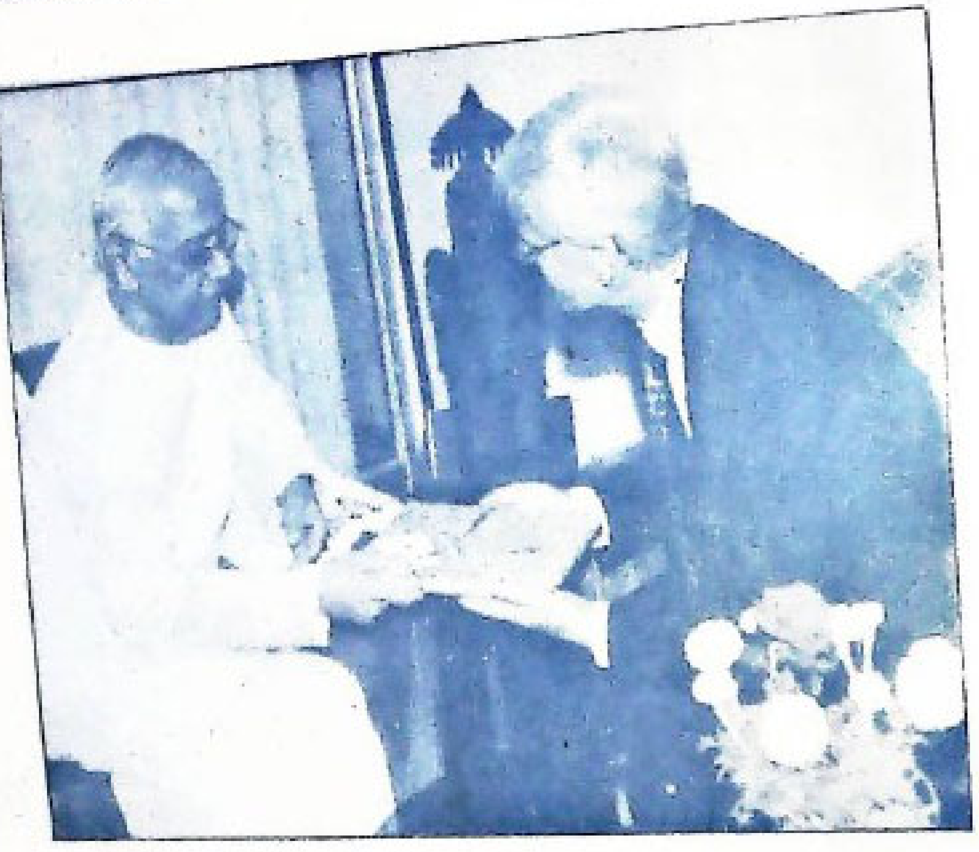
ରବୀନ୍ଦ୍ର ମଣ୍ଡପଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ହାଇକୋର୍ଟର ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ଶୈଳେନ୍ଦ୍ରନାଥ ଫୁକନ ସେଣ୍ଟ୍ରମର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଅବସରରେ ଏକ ସ୍ମରଣିକା ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୧୪/୧୨)।

ରାଜ୍ୟ ସମବାୟ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ତରଫରୁ ସମବାୟ ରାଷ୍ଟ୍ରମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ରବୀନ୍ଦ୍ର କୁମାର ସେଠୀ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ରିଲିଫ୍ ପାଣ୍ଠିକୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଏକ ଚେକ୍ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି (୨୭/୧୨)।

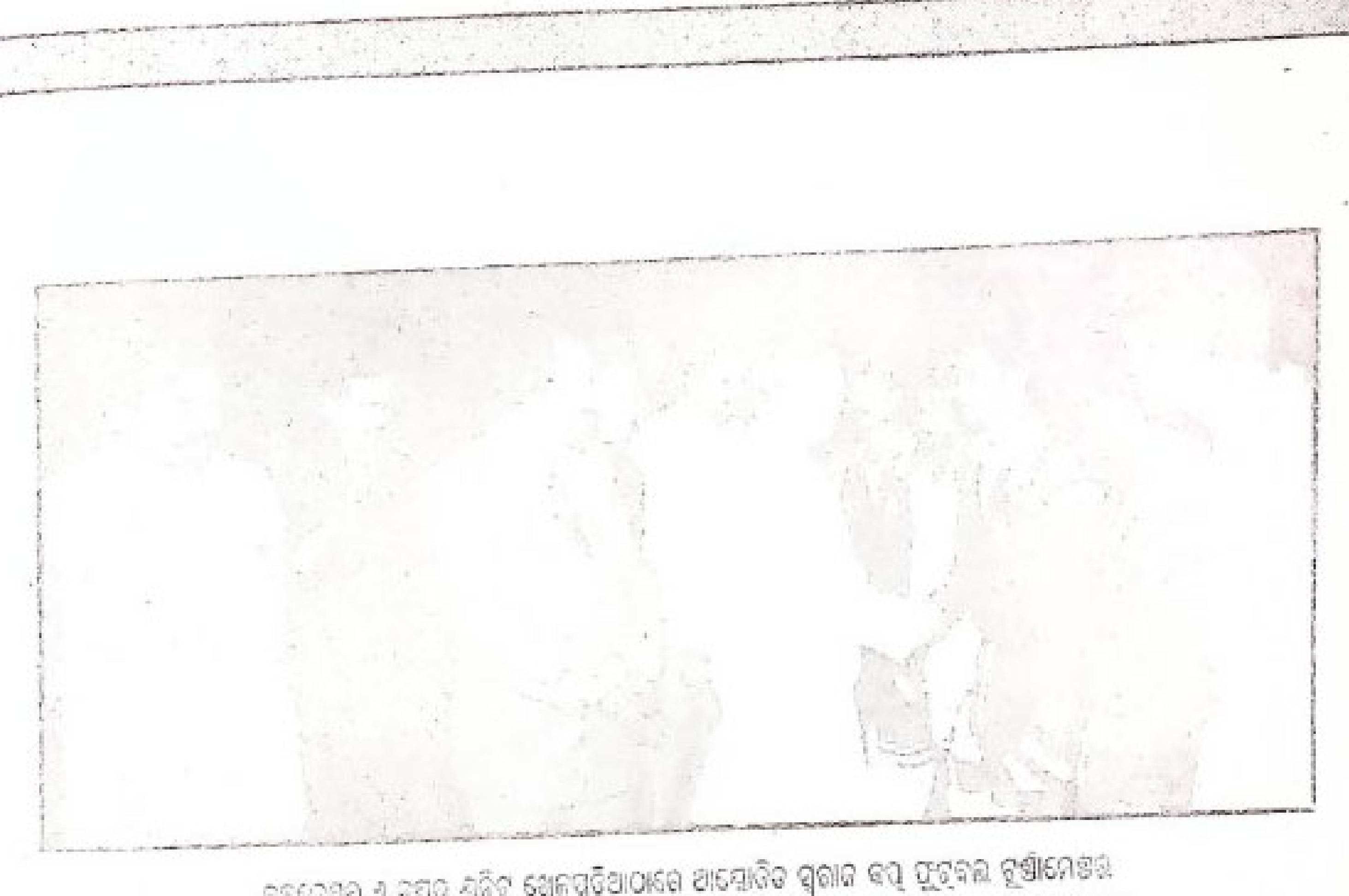
ଭୁବନେଶ୍ୱର ଆଞ୍ଚଳିକ ବୃକ୍ଷ ସମ୍ପଦ କେନ୍ଦ୍ରଠାରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଫୁଲ ଗଛ ଉପରେ ସର୍ବ ଭାରତୀୟ ସମନ୍ୱୟ ଗବେଷଣା କେନ୍ଦ୍ରର ୧୨ ତମ ଅଧିବେଶନକୁ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି (୨୭/୧୨)।

କଲିକତାଠାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ବ୍ରିଟେନ୍‌ର ଉପ ହାଇକମିଶନର୍ ଏଚ୍. ଇ. ମିଷ୍ଟର, ଏସ୍. ଏନ୍. ସାକାଦାନ୍ ଓଡ଼ିଶାର ମାନ୍ୟବର ରାଜ୍ୟପାଳ ଶ୍ରୀ ଗୋପାଳ ରାମାନୁଜମଙ୍କୁ ରାଜ ଭବନଠାରେ ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି (୧୬/୧୨)।

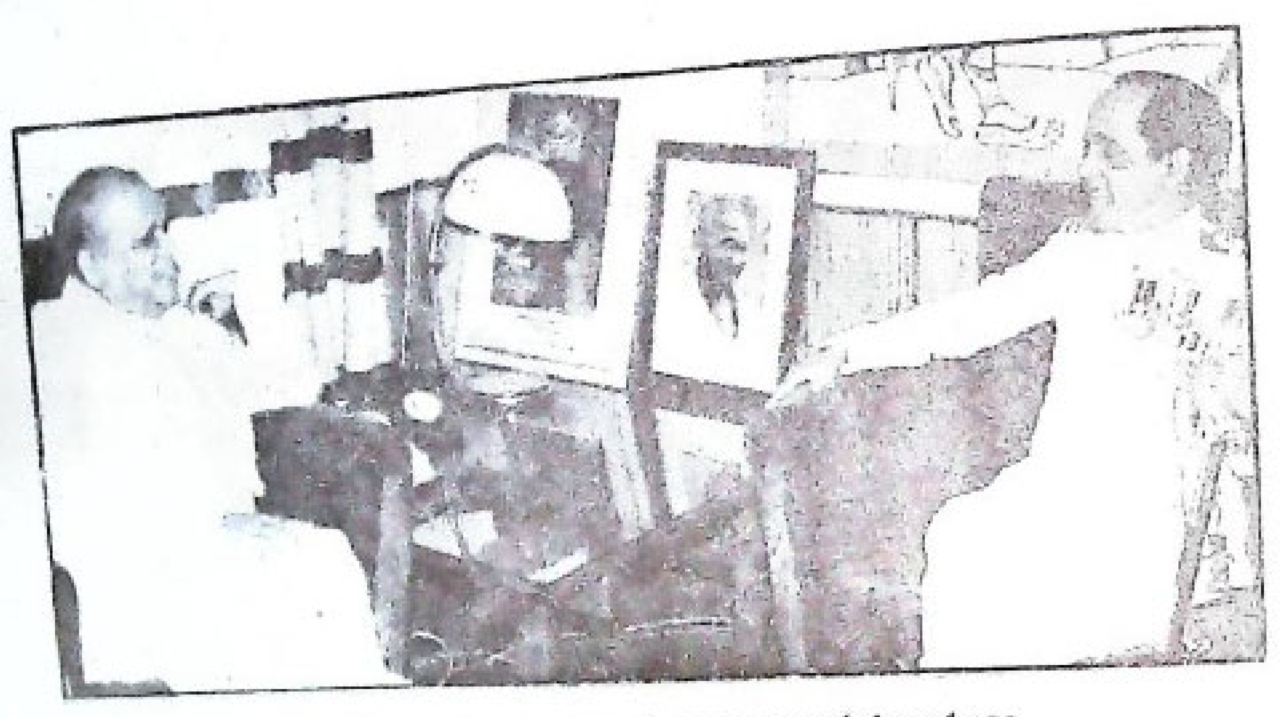
ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ମହାରାଜା ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଭଞ୍ଜ ଦେଓଙ୍କ ରାଜ୍ୟସ୍ତରୀୟ ଜୟନ୍ତୀ ସମାରୋହରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଶ୍ରୀ ସାତକୋଡ଼ି ହୋତା, ସଭାପତି ବିଭାଗୀୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ସନ୍ତୋଷ କୁମାର ମିଶ୍ର, ମୁଖ୍ୟ ବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ଜଗନ୍ନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଶ୍ରୀ ପ୍ରାଣକୃଷ୍ଣ ବେହେରା (୨୭/୧୨)।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ୬ ନମ୍ବର ୟୁନିଟ୍ ଖେଳପଡ଼ିଆଠାରେ ଆୟୋଜିତ ସ୍ୱରାଜ କପ୍ ଫୁଟବଲ ଟୁର୍ଣ୍ଣାମେଣ୍ଟର ଫାଇନାଲ ଖେଳରେ କଟକ ପୋଲିସ୍ ଓ ଷ୍ଟେଟ୍ ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ, କଟକ ଶାଖାର ଖେଳାଳୀମାନେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି (୨୦/୧୨)।

ଭୁବନେଶ୍ୱରଠାରେ ମୁଖ୍ୟ ଶାସନ ସଚିବ ଶ୍ରୀ ରାଜକିଶୋର ଭୁବବଳ ପଲସ୍ ପୋଲିଓ ପ୍ରତିଷେଧକ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଶିଶୁଟିକୁ ପୋଲିଓ ପ୍ରତିଷେଧକ ଦେଇ ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି (୭/୧୨)।

ଆଇ. ଏନ୍‌. ଏସ୍‌. ଚିଲିକାର ମୁଖ୍ୟ କ୍ୟାପଟେନ୍‌ ଡି. ଏନ୍‌. ସୁଦ୍‌ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ
ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସଚିବାଳୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ସୌଜନ୍ୟମୂଳକ ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି ।

ସ୍ୱସ୍ତି ହୋଟେଲ୍‌ରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ କାଜୁ ଶିଳ୍ପ ବିକାଶ ଜାତୀୟ ସେମିନାରରେ ରାଜ୍ୟ କୃଷି ମନ୍ତ୍ରୀ
ଶ୍ରୀ ରମାକାନ୍ତ ମିଶ୍ର ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଉଛନ୍ତି ।

କଟକ ଶହୀଦ ଭବନଠାରେ ଜଷ୍ଟିସ୍ ରାଜକିଶୋର ଦାସଙ୍କ ପ୍ରଥମ ବାର୍ଷିକୀ ଶ୍ରାଦ୍ଧ ଦିବସ ପାଳନ ଅବସରରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ବର୍ଷୀୟାନ ସମାଜସେବୀ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱନାଥ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ଜଷ୍ଟିସ୍ ରାଜକିଶୋର ଦାସ ସ୍ମାରକୀ ପୁରସ୍କାର ବାବଦରେ ୨୫,୦୦୦ ଟଙ୍କା, ଉତ୍ତରୀୟ ଓ ମାନପତ୍ର ଦେଇ ସମ୍ବର୍ଦ୍ଧିତ କରୁଛନ୍ତି । ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର ମାନ୍ୟବର ମୁଖ୍ୟ ବିଚାରପତି ଶ୍ରୀ ଶୈଳେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ଫୁକନ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି (୨୬/୧୨) ।

ନୂତନ ପ୍ରକାଶିତ ଓଡ଼ିଆ ସାପ୍ତାହିକୀ "ଉତ୍କଳିକା"କୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ତାଙ୍କ ସଚିବାଳୟସ୍ଥ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଉନ୍ମୋଚନ କରୁଛନ୍ତି (୧୦/୧୨) ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର ୟୁନିଟ୍-୩ ପ୍ରଦର୍ଶନୀ ପଡ଼ିଆରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ 'ତୋଷାଳି-୯୫' ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରୁଛନ୍ତି (୭/୧୨)।

ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କର (ଓଭରସିଜ୍ ଡେଭେଲପମେଣ୍ଟ ଏଜେନ୍ସି) ମିଃ କ୍ୟାରିକଏମାନ, ମିଃ ପିଟର ସାଣ୍ଡସ୍ନେ ଏବଂ ମିସେସ୍-ଆନ ପ୍ରାଇସ୍ ପ୍ରଭୃତି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସରକାରୀ ବାସଭବନରେ ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି (୭/୧୨)।

ମାଟିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା

ଶ୍ରୀ ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ବଳ

ମଣିଷ ଓ ପଶୁଙ୍କ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ଡାକ୍ତରମାନେ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ଉଦ୍ଭିଦର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟରକ୍ଷା ଉଦ୍ଭିଦ ନିଦାନ ବିଶେଷଜ୍ଞ କରିଥାନ୍ତି । ରୋଗୀର ମଳ, ମୂତ୍ର ଓ ରକ୍ତକୁ ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷାକରି ରୋଗର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ ନିମିତ୍ତ ଉପଦେଶ ଦିଅନ୍ତି । ସେହିପରି ଉଦ୍ଭିଦ ନିଦାନ ବିଶେଷଜ୍ଞ ଫସଲର ରୋଗକୁ ଚିହ୍ନି ଔଷଧ ପ୍ରୟୋଗ କରିଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମାଟିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଏକ ନୂଆ କଥା । ମାଟି ନିର୍ଜୀବ ଭଳି ଜଣାଗଲେ ମଧ୍ୟ ଜୀବନ୍ତ ବସ୍ତୁ ଭଳି ଏହାର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଅଛି । ମାଟିରେ ଫସଲର ବିଭିନ୍ନ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ଅଣୁଜୀବ ରହି ଏହାର ଗୁଣ, ଶାଳ, ଗଠନ ଆକୃତି ଓ ପ୍ରକୃତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଥାନ୍ତି । ଏହାଦ୍ୱାରା ମାଟିରେ ଚାଷ ହେଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଫସଲର ଖାଦ୍ୟ ଓ ଜଳ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ। କିନ୍ତୁ ମାଟି କଥା କହିପାରେ ନାହିଁ କି ଖାଲି ଆଖିକୁ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନର ରୂପ ଦେଖାଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଫସଲ ଚାଷ ହେଉଥିବା ମାଟିକୁ ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷା କରି ମାଟିର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ, ଗୁଣ, ମାନ, ଫସଲ ଚାହୁଁଥିବା ଖାଦ୍ୟ ସାରର ସଠିକ ପରିମାଣ ଏବଂ ଏହାର ପରିଚାଳନା ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଜାଣିହୁଏ ।

ମାଟିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟରେ ୧୧ଟି ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାର ଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ଜଣେ ଲେଖାଏ ମୃତ୍ତିକା ରସାୟନବିତ୍ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଅଧୀନରେ କେତେକ ସହକାରୀ କୃଷି ଅଫିସର ଥାଆନ୍ତି । ସମସ୍ତେ ମାଟିର ବିଭିନ୍ନ ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା କରି ମାଟିର ମାନ ଓ ଗୁଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରନ୍ତି ।

ମାଟି ଆମର ମା' ସଦୃଶ । ମା' ଆମକୁ ଲାଳନ ପାଳନ କରି ମଣିଷ କରାଏ । ମାଟି ଠିକ୍ ସେହିପରି ଆମକୁ ଖାଦ୍ୟ, ବସ୍ତ୍ର, ପାନୀୟ ଓ ବାସଗୃହ ଯୋଗାଇ ଆମକୁ ମଣିଷ କରେ । ଆମର ଖାଦ୍ୟ ମାଟିରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୁଏ । ମାଟିରେ ବିଭିନ୍ନ ଫସଲ ଚାଷ କରି ଆମେ ସେଥିରୁ ଆମର ଖାଦ୍ୟ ପାଉଁ । ଆମମାନଙ୍କ ପରି ଫସଲର ମଧ୍ୟ ଜୀବନ ଅଛି । ଫସଲ ମାଟିରୁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇ ବଢ଼େ ଏବଂ ଫୁଲ ଫଳ ଧରି ଉପଯୁକ୍ତ ଅମଳ ଦିଏ । ଶସ୍ୟ ଆମର ଖାଦ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଶସ୍ୟ ଯୋଗାଉଥିବା ଫସଲର ଖାଦ୍ୟ ମାଟିରୁ ଆସେ । ମାଟି ଫସଲ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟର ଗନ୍ତାଘର ହେଲେ ନଇବାଲି ବସି ଖାଇଲେ ସରେ । ଗୋଟିଏ ମାଟିରେ ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ଫସଲ ପରେ ଫସଲ ଚାଷ ହେଲେ ମାଟିର ଗନ୍ତାଘରୁ ଫସଲର ଖାଦ୍ୟ ସରିଯାଏ । ଗଛ ଖାଦ୍ୟ ଅଭାବରୁ ଭଲ ବଢ଼ିପାରେ ନାହିଁ ଏବଂ ଅମଳ କମିଯାଏ । ତେଣୁ ଗଛର ଖାଦ୍ୟକୁ ଆମେ ବାହାରୁ ଯୋଗାଉଁ ଗଛ ଏଣୁତେଣୁ ଖାଦ୍ୟ ଖାଏନାହିଁ । ତାହାର ଖାଦ୍ୟ ବଛାବଛି । ପ୍ରାଣୀ ଯେ କୌଣସି ଖାଦ୍ୟ ଖାଇପାରେ । କିନ୍ତୁ ଗଛ ମାତ୍ର ଷୋଳଗୋଟି ଖାଦ୍ୟକୁ ଖାଇବଞ୍ଚେ । ଏହି ଖାଦ୍ୟକୁ ଗଛ ବା ଫସଲର ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ବା ଖାଦ୍ୟସାର କୁହାଯାଏ । ଉକ୍ତ ଷୋଳଗୋଟି ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ମଧ୍ୟରୁ ୯ ଗୋଟି ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ୭ ଗୋଟି ଗୌଣ । ମୁଖ୍ୟ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ଗୁଡ଼ିକ ଅମ୍ଳଜାନ, ଉଦ୍‌ଜାନ, ଅଙ୍ଗାରକାମ୍ଳ, ଯବକ୍ଷାରଜାନ, ଫସ୍‌ଫରସ୍, ପଟାସ୍, ଚୂନ, ମ୍ୟାଗ୍ନେସିୟମ୍ ଏବଂ ଗନ୍ଧକ ଭାବେ ଜଣା । ଉକ୍ତ ୯ଟି ଖାଦ୍ୟସାରକୁ ଫସଲ ଅଧିକ ପରିମାଣରେ ଚାହେଁ । ପ୍ରଥମ ୩ଟି ଖାଦ୍ୟସାରକୁ ଫସଲ ବାୟୁମଣ୍ଡଳ ଓ ଜଳରୁ ପାଇଥିବା ବେଳେ ଅନ୍ୟ ୬ଟିକୁ ମାଟିରୁ ପାଇଥାଏ । ଫସଲ ଅନ୍ୟ ୭ ଗୋଟି ଖାଦ୍ୟସାର ଯଥା ଲୌହ, ମାଙ୍ଗାନିଜ୍, ଦସ୍ତା, ତମ୍ବା, ଟାଙ୍ଗଣା, ମଲିବେଡେନମ୍ ଓ କ୍ଲୋରିନ୍‌କୁ ଅଳ୍ପ ପରିମାଣରେ ଆବଶ୍ୟକ କରେ । ତେଣୁ ଉକ୍ତ ୭ଟି ଖାଦ୍ୟସାରକୁ ଅଣୁସାର କୁହାଯାଏ । ଏଣୁ ଅଣୁସାର ସବୁକୁ ଫସଲ ମାଟିରୁ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରିଥାଏ ।

ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ ଉକ୍ତ ଖାଦ୍ୟସାର ସବୁ ମାଟିରେ ସଦାସର୍ବଦା ଫସଲର ଚହିଦା ମୁତାବକ ସୁଷମ ପରିମାଣରେ ଥାଏ କି ? ମାଟିରେ ଫସଲର ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ଶେଷ ହେଲେ ଉପଯୁକ୍ତ ଅମଳ ପାଇବା ପାଇଁ କେଉଁ ଖାଦ୍ୟସାର କେତେ ପରିମାଣରେ, କେଉଁ ସମୟରେ ଓ କିପରି ଭାବରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା ? ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ମାଟିର ଗଠନ, ସଂରଚନା ଓ ବୟନ କିପରି ? ତୃତୀୟତଃ ମାଟିର କେଉଁ ପ୍ରକାର ଗୁଣ ଫସଲର ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନକୁ ଠିକ୍ ଅନୁପାତରେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ? ଏସବୁ ବିବିଧ ପ୍ରଶ୍ନର ସଠିକ୍ ଉତ୍ତର ହିଁ ମାଟି ପରୀକ୍ଷାରୁ ସହଜରେ ଜାଣିହୁଏ । ତେଣୁ ଜମିର ନମୁନା ମାଟି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପଠାନ୍ତୁ । ତେବେ ନମୁନାମାଟି କ'ଣ ଓ ଏହା କିପରି କ୍ଷେତ୍ରରୁ ସଂଗ୍ରହ କରାଯିବ । ଏକ ଏକର ଚାଷ

ମାଟିର ଓଜନ ପ୍ରାୟ ୮,୦୦,୦୦୦ କି.ଗ୍ରା କିନ୍ତୁ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାରରେ ମାତ୍ର ୧ ଗ୍ରାମରୁ ୧୦ ଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଟିକୁ ନେଇ ବିଭିନ୍ନ-ପରୀକ୍ଷା ନିରୀକ୍ଷା ଚାଲେ । ଉକ୍ତ କମ୍ ପରିମାଣର ମାଟିର ପରୀକ୍ଷା ଫଳାଫଳରୁ ଏକଏକର ଫସଲ ପାଇଁ ଖାଦ୍ୟ ଉପାଦାନ ହିସାବ କରାଯାଏ । ତେବେ ନମୁନାମାଟି ସଂଗ୍ରହ ସଠିକ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏଥିପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ କ୍ଷେତ୍ରରେ କେତେଗୋଟି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ନିରୂପଣ କରନ୍ତୁ । ଏକ ଏକର ପରିମିତ ଜମିରେ ଅଙ୍କାବଙ୍କା କରି ୬ରୁ ୮ଟି ସ୍ଥାନରେ ଚିହ୍ନ ଦିଅନ୍ତୁ । ହିଡ, କାନ୍ଥ ଓ ଖତଗଦା ନିକଟରୁ ନମୁନାମାଟି ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁନାହିଁ । ନିରୂପଣ ସ୍ଥାନରୁ କୋଦାଳ ବା କୋଡ଼ି ସାହାଯ୍ୟରେ ଉପରିସ୍ଥ ଘାସ, ଲଟା ସଫା କରନ୍ତୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ଥାନରେ କୋଦାଳରେ ଏକ ଚୋଟ ମାରି ୬ଇଞ୍ଚ ଗଭୀରର ଇଂରାଜୀ ଅକ୍ଷର 'ଭି' ପରି ଏକ ଗାତ ଖୋଳନ୍ତୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଗାତର ଦୁଇ କାନ୍ଥରୁ ଏକ ଖୁରୁପି ସାହାଯ୍ୟରେ ୧ ଇଞ୍ଚ ମୋଟର ମାଟି କାଢନ୍ତୁ । ଏହି ମାଟିକୁ ଏକ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ୍ ବାଲଟିରେ ମାଟି ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଫଳ ବଗିଚାରୁ ୩୦ ଇଞ୍ଚ ଓ କେତେକ ସ୍ଥଳରେ ୪୫ ଇଞ୍ଚ ଗଭୀରତାରୁ ମାଟି ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଏଥିପାଇଁ ମାଟିର ୨ଟି ସ୍ତରରୁ ୨ଟି ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । ଏହି ନମୁନା ମାଟି କୋଦାଳ, ଖୁରୁପି ବା "ସଏଲ୍ ଅଗର" ସାହାଯ୍ୟରେ ସଂଗ୍ରହ କରାଯାଏ । ଉପରୋକ୍ତ ମାଟିର ପରିମାଣ ୨ କିଲୋଗ୍ରାମ ହେବା ଉଚିତ୍ । ଏହି ପରିମାଣ ମାଟିକୁ ଏକ ସମତୁଲ ଚଟାଣ ବା ଏକ ପଲିଥିନ୍‌ରେ ଜମା କରି ହାତରେ ଭଲ ଭାବେ ମିଶାନ୍ତୁ । ସମୁଦାୟ ମାଟିକୁ ଚାରିଭାଗ କରି ସେଥିରୁ ବିପରିତ ଦୁଇଭାଗକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଅବଶିଷ୍ଟ ମାଟିକୁ ଅନାବଶ୍ୟକ ଭାବେ ଫିଙ୍ଗନ୍ତୁ । ସଂଗୃହୀତ ଦୁଇଭାଗ ମାଟିକୁ ପୁନର୍ବାର ଚାରିଭାଗ କରି ପୂର୍ବଭଳି ଚଉଠ ପ୍ରଣାଳୀରେ ସେଥିରୁ ବିପରୀତ ଦୁଇଭାଗକୁ ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଏହିପରି ଭାବରେ ଭାଗ ଭାଗ କରି ସମୁଦାୟ ଅଧ କିଲୋଗ୍ରାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଟି ସଂଗ୍ରହ କରନ୍ତୁ । ଉକ୍ତ ଅଧକିଲୋ ମାଟିକୁ ଛାଇରେ ଶୁଖାଇ ଶୁଖିଲା ମାଟିକୁ ଏକ ସଫା ପତଳା କନା ମୁଣି ବା ପଲିଥିନ୍ ମୁଣିରେ ରଖନ୍ତୁ । ଏକ କାଗଜରେ ନିଜର ନାମ, ଠିକଣା, ଜମିର ସ୍ଥିତି, କେଉଁ ଫସଲ କରିଥିଲେ ଓ ଏହାପରେ କେଉଁ ଫସଲ ଚାଷ କରିବେ, ଜଳସେଚନର ସୁବିଧା ଅଛିକି ନାହିଁ ପ୍ରଭୃତି ଲେଖି ମାଟି ମୁଣି ସହ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟସ୍ଥ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପଠାନ୍ତୁ ।

ଆମ ରାଜ୍ୟର ବାଲେଶ୍ୱର, କଟକର ଜଗତପୁର, ଭୁବନେଶ୍ୱର ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଫୁଲବାଣୀ, ଭବାନୀପାଟଣା, କୋରାପୁଟ, ସିମିଳିଗୁଡ଼ା, ବଲାଙ୍ଗୀର, ସମ୍ବଲପୁର ଓ ବାରିପଦାଠାରେ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାର ମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି । ତେଣୁ ନିକଟସ୍ଥ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ମାଟି ପଠାନ୍ତୁ । ସେଠାରେ ମୃତ୍ତିକା ବିଶେଷଜ୍ଞମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ମାଟିରେ କେଉଁ ଖାଦ୍ୟସାର କେତେ ପରିମାଣରେ ଅଛି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରି ଫସଲ ପାଇଁ ସୁଷମ ପରିମାଣର ଖାଦ୍ୟ ସାର କେତେ ଦରକାର ଏକ ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖି ପଠାଇବେ । ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାର ଏହି ଫଳାଫଳକୁ ଦେଖି ବିଭିନ୍ନ ପରିମାଣର ଖତ ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ଫସଲରୁ ଅଧିକ ଅମଳ ପାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମାଟିର ଉର୍ବରତା ସୁରକ୍ଷିତ ହେବ ଓ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ବାବଦ ଅଳ୍ପ ଖର୍ଚ୍ଚ ଯୋଗୁ ଲାଭବାନ ହେବେ । ଏହି ପରୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କୁ ପଇସା ଦେବାକୁ ପଡ଼େନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ରାସାୟନିକ ସାରରୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉଠିଯିବାରୁ ବିଭିନ୍ନ ସାରର ଦର ଯଥେଷ୍ଟ ବଢିଯାଇଛି । ତେଣୁ ମାଟି ପରୀକ୍ଷା କରି ସାର ପ୍ରୟୋଗ କଲେ ସାର ବାବଦ ଅଯଥା ଖର୍ଚ୍ଚ କମିଯିବ ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ସରକାରଙ୍କର ନୂତନ କୃଷିନୀତି ଅନୁସାରେ ମାଟି ପରୀକ୍ଷା ଉପରେ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଆଯାଉଛି । ଏଥିପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଚାଷୀର ଜମିର ମାଟିକୁ ପରୀକ୍ଷା କରି ମାଟିର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଏକ କାର୍ଡ଼ ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ । ଏହି କାର୍ଡ଼ରେ ଚାଷୀ ଜମିର ମାଟିର କେତେକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଗୁଣ ଲେଖି ଦିଆଯିବ । ଚାଷୀ ଉକ୍ତ କାର୍ଡ଼କୁ କୃଷି ବିଭାଗର ନିକଟସ୍ଥ କୃଷି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଦେଖାଇ ତାହାର ଫସଲ ପାଇଁ ସାର ପ୍ରୟୋଗ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କେଉଁ ସାରରୁ କେତେ ପରିମାଣରେ କେଉଁ ସମୟରେ, କେତେ ଥରରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବେ ତାହା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଡ଼ରେ ଲେଖି ରଖିବେ । ମାଟି ପରୀକ୍ଷା ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଡ଼ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଫସଲରେ ଖତସାର ପ୍ରୟୋଗ କରି ଫସଲର ଅମଳ କେତେ ବଢ଼ିଲା ବା କମିଲା ଜାଣିପାରିବେ । ଅମଳ କମିଗଲେ କୃଷି ଅଧିକାରୀ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ କାର୍ଡ଼ରେ ଲେଖାଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରି ଏହାର କାରଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବା ପାଇଁ ପୁନର୍ବାର ଜମିରୁ ମାଟି ସଂଗ୍ରହ କରି ପରୀକ୍ଷାପାଇଁ ନିକଟସ୍ଥ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷାଗାରକୁ ପଠାଇବେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କୃଷି ବିଭାଗ ତରଫରୁ କେତେକ ବ୍ଲକ୍‌ର କନିଷ୍ଠ ଏବଂ ସରକାରୀ କୃଷି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ମୃତ୍ତିକା ପରୀକ୍ଷା କିଟ୍ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । କ୍ଷୁଦ୍ର ଓ ନାମମାତ୍ର ଚାଷୀ ସେମାନଙ୍କର ମୃତ୍ତିକା ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଏହି କିଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ କରିପାରିବେ । ବଡ଼ ଚାଷୀମାନେ ନାମମାତ୍ର ମୂଲ୍ୟ ଦାଖଲ କରି ମଧ ନିଜର ମାଟି ପରୀକ୍ଷା କରିପାରିବେ ।

ମୃତ୍ତିକା ରସାୟନବିତ୍ -
ଉଦ୍ୟାନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶାଳୟ, ଓଡ଼ିଶା
ଭୁବନେଶ୍ୱର-୧୪

ସମାଜସେବାରେ ନାଲ୍‌କୋ

ଶ୍ରୀ ହରପ୍ରସନ୍ନ ଦାସ

ଆଜକୁ ଠିକ୍ ୨୧ ବର୍ଷ ତଳେ ୧୯୭୫ ମସିହାରେ ଓଡିଶାର ସେତେବେଳର ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା ପଞ୍ଚପଟମାଳୀ ଅଞ୍ଚଳର ମାଟି ତଳେ ପ୍ରଚୁର ପରିମାଣର ବକ୍ସାଇଟ୍ ଥିବାର ଯେତେବେଳେ ଜଣାପଡ଼ିଲା, ସେତେବେଳେ କେହି ବି ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରିନଥିଲେ ତାହାହିଁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ପରିଚିତ କରାଇବ । ସେହି ବକ୍ସାଇଟ୍ ଖଣି ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଥିବା ବୃହତ୍ତମ ବକ୍ସାଇଟ୍ ଖଣିମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପଞ୍ଚମ ସ୍ଥାନ ଲାଭ କରିପାରିଲା । ଭଗବାନଙ୍କ ଶୁଭ ଦୃଷ୍ଟି ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶାର ପର୍ବତାଞ୍ଚଳର ଏହି ବୃହତ୍ତମ ବକ୍ସାଇଟ୍ ଖଣିର ସଦୁପଯୋଗ ପାଇଁ ୧୯୮୦ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାର ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଲେ ଯେ ସେଠାରେ ଏକ ଆଲୁମିନିୟମ୍ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ । ଫ୍ରାନ୍ସ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ମିଳିତ ଆର୍ଥିକ ସହାୟତାରେ ୧୯୮୧ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସରେ ନ୍ୟାସନାଲ ଆଲୁମିନିୟମ କମ୍ପାନୀ ଯାହାକୁ ସଂକ୍ଷେପରେ ''ନାଲକୋ'' କୁହାଯାଉଛି, ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଗଲା । ବିଶେଷ ଭାବେ କହିବାକୁ ଗଲେ ଏହି କମ୍ପାନୀର ପଞ୍ଜିକୃତ କରାଗଲା । ସେହି ବର୍ଷ ମାର୍ଚ୍ଚମାସରେ ସେ ସମୟ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱର୍ଗୀୟା ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧୀ ଏହାର ଭିତ୍ତିପ୍ରସ୍ତର ସ୍ଥାପନ କଲେ । ୧୯୮୨ ମସିହାରୁ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟାରମ୍ଭ ହେଲା । ୧୯୮୫ରେ ବକ୍ସାଇଟ୍ ଖଣି, ୧୯୮୭ ଆଲୁମିନା ବିଶୋଧନାଗାର, ୧୯୮୭ରେ ନିଜସ୍ୱ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଏବଂ ୧୯୮୭ ରେ ସ୍ମେଲଟର ପ୍ଲାଣ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ୧୯୮୭ ମେ ମାସରେ ଆଲୁମିନିୟମର ପ୍ରଥମ ବିକ୍ରୀ ଆରମ୍ଭହେଲା । ସେହିବର୍ଷ ସେପ୍ଟେମ୍ବରରେ ବିଦେଶକୁ ଆଲୁମିନିୟମ ବିକ୍ରୀ କରିବା ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ଭାରତର ଆଲୁମିନିୟମ ଶିଳ୍ପ ଜଗତରେ ବିଗତ ୫୦ ବର୍ଷରେ ଏକ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିବା ଏହି ଶିଳ୍ପାନୁଷ୍ଠାନ ''ନାଲ୍‌କୋ'' ଏକ ସମନ୍ୱିତ ଆଲୁମିନିୟମ ପ୍ରକଳ୍ପ ଏବଂ ଏହା ସମଗ୍ର ଏସିଆରେ ସର୍ବବୃହତ୍ତମ । ଏହାର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଲା ଯେ ଆଲୁମିନିୟମ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ । ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସମସ୍ତ ଭିତ୍ତିଭୂମି ତଥା ସରଞ୍ଜାମ ଏହାର ନିଜସ୍ୱ । ଯଥା- କୋରାପୁଟର ପଞ୍ଚପଟ୍ଟ ମାଳିଠାରେ ବାର୍ଷିକ ୨୪,୦୦,୦୦୦ ଟନ୍ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ବକ୍ସାଇଟ୍ ଖଣି ଓ ଦାମନ୍‌ଯୋଡ଼ିଠାରେ ବାର୍ଷିକ ୮,୦୦,୦୦୦ ଟନ୍ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ଆଲୁମିନା ବିଶୋଧନାଗାର ଏବଂ ଅନୁଗୁଳଠାରେ ବାର୍ଷିକ ୨,୧୮,୦୦୦ ଟନ୍ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ମେଲଟର ପ୍ଲାଣ୍ଟ ଓ ବାର୍ଷିକ ୭୨୦ ମେଗାୱାଟ କ୍ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ନିଜସ୍ୱ ବିଦ୍ୟୁତ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ଲାଣ୍ଟ ରହିଛି । ଏହା ସହିତ ବିଦେଶକୁ ଆଲୁମିନା ଓ ଆଲୁମିନିୟମ ରପ୍ତାନୀ କରିବା ପାଇଁ ବିଶାଖାପାଟଣାଠାରେ ନିଜସ୍ୱ ବନ୍ଦର ସୁବିଧା ରହିଛି ।

ବର୍ଷ ପରେ ବର୍ଷ ନାଲ୍‌କୋ ଆଲୁମିନା ତଥା ଆଲୁମିନିୟମ ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୃଦ୍ଧି ହାସଲ କରିବା ସହିତ ବ୍ୟବସାୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ ଲାଭ ହାସଲ କରିପାରିଛି । କେବଳ ଦେଶ ଭିତରେ ନୁହେଁ, ବିଦେଶରେ ୩୬ ଟି ଦେଶକୁ ରପ୍ତାନୀ କରି ପ୍ରଚୁର ବୈଦେଶିକ ମୁଦ୍ରା ରୋଜଗାର କରି ପାରିଛି । ଉତ୍ପାଦିତ ବସ୍ତୁ ଆଲୁମିନିୟମର ଉତ୍କୃଷ୍ଟତା ଯୋଗୁଁ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ଏହା ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିପାରିଛି ।

ଆଲୁମିନିୟମ ଉତ୍ପାଦନ ତଥା ବ୍ୟବସାୟରେ ସଫଳତା ଅର୍ଜନ କରିବା ସହିତ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ସାମାଜିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ଚିନ୍ତା କରିବା ହିଁ ନାଲ୍‌କୋର ଏକ ବିଶେଷତ୍ୱ । ନାଲ୍‌କୋ ଏହାର ପ୍ରକଳ୍ପ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ ସମୟରୁ ଏ ଦିଗରେ ଧ୍ୟାନ ଦେଇ ଆସିଛି । ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣର ମାନ କିପରି ବୃଦ୍ଧି ପାଇବ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ଜୀବନ କିପରି ସୁଖମୟ ହୋଇପାରିବ, ସେ ଦିଗରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ନାଲ୍‌କୋ ଏକ ନୀତିଗତ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେଇଛି । ତାହା ଫଳରେ ଆଜି ଆଦିବାସୀ ବହୁଳ ଦାମନଯୋଡି ଏବଂ ଶିଳ୍ପରେ ପଛୁଆ ଅନୁଗୁଳ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନ ଧାରଣର ମାନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇପାରିଛି । ସେ ଅଞ୍ଚଳର ସାମଗ୍ରିକ ଅବସ୍ଥାର ମଧ୍ୟ ଉନ୍ନତି ଘଟିଛି, ଯାହାକୁ ସହଜରେ ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଇପାରିବ । ସ୍ଥାନୀୟ ସରକାରୀ ପ୍ରଶାସନର ସହାୟତାରେ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ନିଆଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଉନ୍ନତିମୂଳକ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡିକ ହେଉଛି ।

- ରାସ୍ତା, ଛୋଟ ପୋଲ, ଗାଧୁଆ ତୁଠ ଓ ସ୍କୁଲ ଘର ଆଦିର ମରାମତି ଓ ନିର୍ମାଣ ।
- ବାସଚ୍ୟୁତ ପରିବାରଗୁଡ଼ିକର ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ।
- ନାଲ୍‌କୋ ହସପିଟାଲରେ ମାଗଣା ଚିକିତ୍ସା ଏବଂ ସାମୟିକ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିରର ଆୟୋଜନ ।

- ଆଦିବାସୀ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରୌଢ଼ଶିକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ
- ଜିଲ୍ଲାସ୍ତରୀୟ ଜାତୀୟ ସାକ୍ଷରତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣ
- ଗ୍ରାମୀଣ କ୍ରୀଡା, କଳା ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଉତ୍ସାହ
- ସ୍ଥାନୀୟ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ସାମାଜିକ ବନୀକରଣ ।
- କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରର ଯୁବକମାନଙ୍କୁ ବୈଷୟିକ ତାଲିମ ପ୍ରଦାନ

ବାସଚ୍ୟୁତ ଲୋକଙ୍କ ଥଇଥାନ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଦାମନଯୋଡ଼ିଠାରେ କାରଖାନା ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁଲୋକମାନେ ବାସଚ୍ୟୁତ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଥଇଥାନ ପାଇଁ କାରଖାନାର ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଅଂଲାବାଡ଼ିଠାରେ ପୁନର୍ବସତି କଲୋନୀ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ସେଠାରେ ୧୨ଟି ଗ୍ରାମର ବାସଚ୍ୟୁତ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ୫୬୨ଟି ପକ୍କାଘର, ପାନୀୟ ଜଳ ପାଇଁ ୮ଟି ନଳକୂପ, ୨ଟି କୂଅ, ପାଇପ୍ ପାଣି, ବିଦ୍ୟୁତ ପିଚୁରାସ୍ତା କ୍ରୀଡା ଓ ଚିତ୍ତବିନୋଦନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ନାଲ୍କୋ, ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମାଗଣା ଚିକିତ୍ସାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି ।

ବାସଚ୍ୟୁତ ଲୋକମାନଙ୍କର କର୍ମନିଯୁକ୍ତି

ଅନୁଗୁଳଠାରେ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପୂର୍ବରୁ ସେ ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକମାନଙ୍କର ଜୀବନଧାରଣର ମୁଖ୍ୟ ପନ୍ଥା ଥିଲା କୃଷି । କାରଖାନା ନିର୍ମାଣରେ ଯେପରି ବେଶି ଲୋକ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ନହେବେ ସେଥିପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦିଆଯାଇ ୩୧ଟି ଗ୍ରାମର ୩୩୧୦ ଏକର ଜମି ଦଖଲକୁ ନିଆଗଲା ମାତ୍ର ୩୪ଟି ପରିବାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବାସଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥିଲେ । ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଜମି ହରାଇଥିବା ଲୋକମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ ରୂପେ ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଜମି ହରାଇଥିବା ତଥା ବାସଚ୍ୟୁତ ହୋଇଥିବା ପରିବାରରୁ ଜଣେ ଲେଖାଏଁ ଲୋକଙ୍କୁ ସେମାନେ ହରାଇଥିବା ଜମି ଓ ଯୋଗ୍ୟତାକୁ ଚାହିଁ କର୍ମ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । ଦାମନ ଯୋଡ଼ିଠାରେ ମଧ୍ୟ କ୍ଷତିଗ୍ରସ୍ତ ପରିବାରର ଲୋକମାନଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟତା ଅନୁଯାୟୀ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦିଆଯାଇଛି । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ସଂସ୍ଥାରେ ଏତେ ପରିମାଣର ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କ ନିଯୁକ୍ତିର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ବିରଳ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ନାଲକୋ ନଗର ଓ ଏହାର ଚାରିପଟରେ ଦୋକାନ ଖୋଲି ନିଜର ଦୈନନ୍ଦିନ ଗୁଜୁରାଣ ମେଣ୍ଟାଇବା, କଣ୍ଟ୍ରାକ୍ଟରମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆନୁଷଙ୍ଗିକ କାମ କରିବା ଲାଗି ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଅଗ୍ରାଧିକାର ଭିତ୍ତିରେ ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହା ଫଳରେ ହଜାର ହଜାର ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକ ଉପକୃତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ରାସ୍ତାଘାଟ, ପୋଲ ଇତ୍ୟାଦି ନିର୍ମାଣ ଓ ମରାମତି

ପ୍ରକଳ୍ପର ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସମୟରୁ ହିଁ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର ବିକାଶମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ପ୍ରଧାନତଃ ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକରେ ରାସ୍ତା ମରାମତି ନୂଆ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ବହୁଳ ଭାବରେ କରାଯାଇଛି । ଛୋଟ ଛୋଟ ନାଳ ଉପରେ କଲଭର୍ଟ, ନଈରେ ଗାଧୁଆ ତୁଠ ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ଗମନାଗମନର ସୁବିଧାକୁ ଆଖିରେ ରଖି ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଅନେକ ଅର୍ଥ ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଛି । ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ବିଦ୍ୟୁତ ବତୀ, ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି

ପାନୀୟ ଜଳ ଯୋଗାଣ

ପାନୀୟ ଜଳର ସୁବିଧା ପାଇଁ ନଳକୂପମାନ ସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ସାଧାରଣ କୂଅ ଖୋଳିବା ସହିତ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ପାଇପ ଜଳ ଯୋଗାଣର ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ପାଣିର ଅଭାବ ସମୟରେ ପାଣି ଟାଙ୍କି ସାହାଯ୍ୟରେ ଲୋକମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପାଣି ବୋହି ନେଇ ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଶିକ୍ଷା

ନାଲ୍କୋ ନଗରସ୍ଥିତ ସ୍କୁଲ ଗୁଡ଼ିକରେ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକର ପିଲାମାନଙ୍କ ଲାଗି ଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନର ସୁଯୋଗ ଦିଆଯାଇଛି । ପାଖ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ସ୍କୁଲଗୃହ ନିର୍ମାଣ, ମରାମତି, ଶିକ୍ଷା ଉପକରଣ ଯୋଗାଣ ତଥା ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି । ପ୍ରୌଢ଼ଶିକ୍ଷାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ସାକ୍ଷରତା ଅଭିଯାନକୁ ସଫଳ କରିବା ପାଇଁ ସବୁ ଉଦ୍ୟମ କରାଯାଇଛି । ପାଖ ସ୍କୁଲର ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଆୟୋଜନ କରାଯାଇ ଉତ୍ସାହିତ କରାଯାଇଥାଏ ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା

ନାଲ୍‌କୋର ଅତ୍ୟାଧୁନିକ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକମାନଙ୍କ ଲାଗି ଜରୁରୀକାଳୀନ ଚିକିତ୍ସା ସୁବିଧା ମାଗଣାରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ଅନୁଗୁଳର ସରକାରୀ ଡାକ୍ତରଖାନାର ବିକାଶ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଦିଆଯାଇଛି । ନାଲ୍‌କୋ ଡାକ୍ତରଖାନାର ଡାକ୍ତରମାନେ ଆଖପାଖ ଗ୍ରାମମାନଙ୍କରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିରମାନ ଜରିଆରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କର ଚିକିତ୍ସା କରିବା ସହିତ ମାଗଣାରେ ଔଷଧ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିରରେ ଶହ ଶହ ସଂଖ୍ୟାରେ ଲୋକମାନେ ଆସି ଚିକିତ୍ସିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଶାରୀରିକ ଅକ୍ଷମ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ଉପକରଣ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

ବ୍ୟବସାୟ

ଅନୁଗୁଳର ନାଲ୍‌କୋ ନଗରରେ ୪୦ଟି ଦୋକାନ ଖୋଲାଯିବା ସହ ଏକ ପନିପରିବା ହାଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇ ସ୍ଥାନୀୟ ଚାଷୀ, ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କର କୃଷି ଉତ୍ପାଦନ ସାମଗ୍ରୀ ବିକ୍ରିର ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ନାଲ୍‌କୋ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଅନୁଗୁଳ ଅଞ୍ଚଳର ବହୁ ଉନ୍ନତି ଘଟିଛି । ପରିବହନ, ବାଣିଜ୍ୟ, ବ୍ୟବସାୟର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଛି ।

ଟେଲି ଯୋଗାଯୋଗ ଓ ଡାକ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଅନୁଗୁଳ ନାଲ୍‌କୋ ନଗର ପରିସରରେ ଏସ୍.ଟି.ଡି ଟେଲିଫୋନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯୋଗୁ ଏଫ୍. ସି.ଆଇ ଟାଉନସିପ୍ ତଥା ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ଲୋକମାନେ ଉପକୃତ ହେଉଛନ୍ତି । ଏଠାରେ ସ୍ଥାୟୀ ଟେଲିଫୋନ୍ ଏକ୍ସଚେଞ୍ଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ଏକ ମୁଖ୍ୟ ଡାକଘର ଲାଗି ନାଲ୍‌କୋ ଜମି ଯୋଗାଇ ଦେଇଛି । ବିଭିନ୍ନ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳକୁ ଟେଲିଫୋନ୍ ଲାଇନ ଯୋଗାଇ ଦେବାରେ ନାଲ୍‌କୋର ଅନେକ ଅବଦାନ ରହିଛି ।

କୃଷି ଓ ପଶୁପାଳନ

କୃଷି, ପଶୁପାଳନ, ମତ୍ସ୍ୟଚାଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳର କୃଷକମାନଙ୍କୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ ତଥା ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଇଛି । ମାଗଣାରେ ବିହନ, ସାର ଔଷଧ ଦିଆଯିବା ସହିତ ମାଛ ଯାଆଁଳ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ନୂତନ ପ୍ରଣାଳୀର ଚାଷ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରିବା, ଦାମନଯୋଡ଼ିରେ ସୂର୍ଯ୍ୟମୁଖୀ ପରି ଅର୍ଥକାରୀ ଫସଲ ଚାଷ କରିବାକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଇଛି । କୃଷକମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଚାଷୀମେଳାର ଆୟୋଜନ କରି ନୂତନ ଚାଷ ପଦ୍ଧତି ସଂପର୍କୀୟ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

କ୍ରୀଡା, ଓ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ କ୍ରୀଡା , କଳା ତଥା ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନାଲକୋ ଅନେକ ପ୍ରକାରର ସାହାଯ୍ୟ କରିଛି । ଷ୍ଟାଡିୟମ ନିର୍ମାଣ କ୍ରୀଡା ପ୍ରତିଯୋଗିତା ତଥା ସାଂସ୍କୃତି କାର୍ଯ୍ୟପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ଅନୁଦାନ ଦେଇ ଖେଳାଳୀ ତଥା କଳାକାରମାନଙ୍କୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ଦିଆଯାଇଛି । ଚିତ୍ତ ବିନୋଦନ କେନ୍ଦ୍ର, ତଥା ପାଠାଗାର ପାଇଁ ବହି, ଟେଲିଭିଜନ ଇତ୍ୟାଦି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି ।

କେବଳ ଏତିକି ନୁହେଁ, ଆହୁରି ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପଡ଼ୋଶୀ ଲୋକମାନଙ୍କ ସାମାଜିକ ତଥା ଅର୍ଥନୈତିକ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନାଲ୍‌କୋ ସଦାବେଳେ ଆଗେଇ ଯାଇଛି । ଏହାର ପରିସର ଏତେ ବ୍ୟାପକ ଯେ ଏଠାରେ ସବୁ ଅବତାରଣା କରିବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । କେବଳ ଏତିକି କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ନିଜସ୍ୱ ପରିସରରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ନରହି ପଡୋଶୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ କଥା ଯେ ଚିନ୍ତା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ସେ ଦିଗରେ ନାଲ୍‌କୋ ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ହୋଇରହିବ ।

ଡେପୁଟି ମାନେଜର (ପି.ଆର) ନ୍ୟାସନାଲ
ଆଲୁମିନିୟମ୍ କଂପାନୀ
୪୫୨,ଶହୀଦନଗର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-୭୫୧୦୦୭

ଦିଦାୟୀ ଆଦିମ ଆଦିବାସୀ

ଶ୍ରୀ ଲୋକନାଥ ବିଷୋୟୀ

ସିଲେଇ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ଦିଦାୟୀ ବାଳିକାମାନଙ୍କ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା

ମାଲକାନଗିରି ଜିଲ୍ଲା ଏକ ଆଦିବାସୀ ଅଧ୍ୟୁଷିତ ଅଂଚଳ । ସାଧାରଣତଃ ଏହି ଜିଲ୍ଲାରେ ବଣ୍ଡା, ଦିଦାୟୀ, କୋୟା, ପରଜା, ଧାଦବା, ଝୋଡିଆ, କନ୍ଧ ଓ ସାନ୍ତାଳ ଆଦି ଆଦିମ ଆଦିବାସୀମାନେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ପୁରାଣ ପ୍ରସିଦ୍ଧ ମାଲ୍ୟବନ୍ତଗିରି ତାର ବକ୍ଷରେ ଏଭଳି ସରଳ, ନିରୀହ, ଅମାୟିକ, ଶାନ୍ତ, କାନ୍ତ ଆଦିମାନବମାନଙ୍କୁ ଧାରଣ କରି ସଦରେ ଉଲ୍ଲସିତ ।

ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପୁରୁଷ ପ୍ରଭୁ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବନବାସ ସମୟରେ କିଛି ସମୟ ମାଲ୍ୟବନ୍ତ ପୃଷ୍ଠରେ ବିତେଇ ଥିବା ଆମେ ପୁରାଣରୁ ଜାଣିପାରୁ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଏହି ଆଦିମାନବମାନଙ୍କ ସରଳ ଭାବାବେଗରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ଦାରୁବ୍ରହ୍ମ ନୀଳାଦ୍ରି ବିହାରୀ ପ୍ରଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ ଶବରୀ ଅଇଁଠା କୋଳିକୁ ଆଗ୍ରହର ସହ ଭକ୍ଷଣ କରିଥିବା ନଜିର ରହିଛି । ତେଣୁ ନିଶ୍ଚିତଭାବରେ ଏହା କୁହାଯାଇପାରେ ଯେ, ଏହି ଆଦିମାନବମାନେ ଅତି ପବିତ୍ର ଏବଂ ଆମ ଆର୍ଯ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତୀକ । ସେମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆଜି ଆମ ଦେଶ ମହାନ୍ । ସେମାନଙ୍କୁ ଆଲୋକକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ଠାର ସହ ପ୍ରଯତ୍ନ କରାଯିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ସେମାନଙ୍କ ସଂସ୍କୃତି ସଭ୍ୟତା, ସ୍ୱାଭିମାନ, ସାମାଜିକ ଚଳଣି ଓ ପର୍ବ ପର୍ବାଣି ଉପରେ ବହୁ ଗବେଷଣା ହେଉଛି । କିନ୍ତୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଛପି ରହିଥିବା ଉଦାର ମାନବୀୟ ଭାବଧାରା ଉପରେ ଯଥେଷ୍ଟ ଆଲୋକପାତ କରାଯାଇ-ପାରୁନଥିବା ଯୋଗୁ ସେମାନେ ବଣର ମଲ୍ଲୀ ସଦୃଶ୍ୟ ବଣରେ ପ୍ରସ୍ଫୁଟିତ ହୋଇ ବଣରେହିଁ ଝଡି ପଡୁଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି ।

ଏହି ଆଦିମାନବମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରଣ ପ୍ରଣାଳୀ ଉପରେ ଏକ ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ କଲେ ଜଣାଯାଏ, ଏଇମାନେ ଜୀବନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ଛଳହୀନ ଭାବେ ଉପଭୋଗ କରିବାକୁ ଭଲପାଆନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ନାହିଁ କହିଲେ ଚଳେ । ପର୍ବପର୍ବାଣି, ନାଚ ଗୀତରେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଗଢ଼ା, ଆବାଳ ବୃଦ୍ଧ ବନିତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାଚ ସମୟରେ ଯେଉଁ ଉନ୍ମାଦନା, ତାହା ଅନ୍ୟ ସଂପ୍ରଦାୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖାଯାଏନାହିଁ । ମାଟିର ଏ ମନୁଷ୍ୟ ମାଟି ମାକୁ ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ମର୍ଯ୍ୟାଦା ଦେଇ ପୂଜା ଉପାସନା କରିଥାଏ । ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ ପରେ ମାଟି ମାଙ୍କୁ ସାମୂହିକ ଭାବେ ପୂଜା ଅର୍ଚ୍ଚନା କଲାପରେ ହିଁ ସେ ନୂତନ ଫସଲ ଭକ୍ଷଣ କରିଥାଏ । ଜଟିଳ ଓ କୁଟିଳ ହୋଇ ଅର୍ଥ ଉପାର୍ଜନ କରି ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ସଂଚୟ କରିବା ତାର କଳ୍ପନାର ବାହାରେ । ସେ ପ୍ରକୃତିର ସନ୍ତାନ ପ୍ରକୃତି ହିଁ ତା ପାଇଁ ସବୁକିଛି ।

ତା ପାଇଁ ଉପରେ ମୁକ୍ତ ଆକାଶ ଏବଂ ଶୋଇବା ପାଇଁ ଘାସର ଗାଲିଚା । ଶୀତୁଆ ଆକାଶରୁ ଝରି ପଡୁଥିବା ବୁନ୍ଦା ବୁନ୍ଦା ଶିଶିର ବିନ୍ଦୁ ତା' ପାଇଁ ସୃଷ୍ଟି କର୍ତ୍ତାଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ । ହାଡ଼ଭଙ୍ଗା ଶୀତକୁ ଫୁଙ୍ଗୁଳା ଦେହରେ ସହ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତା ପାଖରେ ପ୍ରତିରୋଧକ ଶକ୍ତି ରହିଛି । ଝରଣାର ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜଳ ତା' ପାଇଁ ଅମୃତ । ସାଧାରଣ ମନୁଷ୍ୟ ଯଦି ଆଞ୍ଜୁଳାଏ ଝରଣା ପାଣି ପିଇଯିବ ତାକୁ ମ୍ୟାଲେରିଆ ଭଳି ଦୁରାରୋଗ୍ୟର ପ୍ରକୋପରୁ ରକ୍ଷା ମିଳିନପାରେ । କିନ୍ତୁ ମାଲ୍ୟବନ୍ତ ପାର୍ବତ୍ୟ ଉପତ୍ୟକାରେ ଯେଉଁ ଆଦିମାନବ ବସବାସ କରନ୍ତି । ସେଥିରୁ ପ୍ରତୀତ ହୁଏ ଯେ ଏହା କେବଳ Survival of the fillest ଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଦିଦାୟୀ ଅଦିମ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ୧୯୮୬ ମସିହାରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କୁଡୁମୁଲୁଗୁମ୍ମାଠାରେ ଦିଦାୟୀ ମାଇକ୍ରୋ ପ୍ରୋଜେକ୍ଟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଛି ।

ସାଧାରଣତଃ, ଦିଦାୟୀମାନେ ବିକ୍ଷିପ୍ତ ଭାବରେ ଚିତ୍ରକୋଣ୍ଡା ତହସିଲ ଅନ୍ତର୍ଗତ କୁଡୁମୁଲୁଗୁମ୍ମା ପଂଚାୟତ ସମିତି ଅଧୀନସ୍ଥ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତର ୩୬ ଗୋଟି ଗ୍ରାମରେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଗତ ୧୯୯୧ ଜନଗଣନା ଅନୁସାରେ ଏମାନଙ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟା ୪୮୪୬ ପରିସଂଖ୍ୟାନ ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଏମାନଙ୍କ ଜନସଂଖ୍ୟା କ୍ରମେ ବଢୁଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ପ୍ରକଳ୍ପ ଆରମ୍ଭରୁ ଶିକ୍ଷାର ହାର ଶତକଡ଼ା ୨% ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଶିକ୍ଷାର ହାର ୪୦% ବଢ଼ିଥିବା ସର୍ଭେରୁ ଜଣାଯାଏ ।

ଡୋକ୍ରା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଫୁଲଝାଡୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରେ ଦିଦାୟୀ ମହିଳା

ଦିଦାୟୀମାନେ ଏକ ବଣୁଆଜାତି । ବଣରେ ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରକୃତି କୋଳରେ ରହିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ପସନ୍ଦ କରିଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପ୍ରଣାଳୀରେ କିଛି ବୈଚିତ୍ର୍ୟ ରହିଛି । ମାଛକୁଣ୍ଡ ନଦୀର ଅବବାହିକାରେ ଯେଉଁ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଅବସ୍ଥିତ, ସେଠାର ଲୋକେ ବର୍ଷର ଛଅମାସ ଚିତ୍ରକୋଣ୍ଡା ଜଳଭଣ୍ଡାରରୁ ମାଛ ମାରି ଏବଂ ପଠା ଜମିରେ ଅଦା ଓ ହଳଦୀ ଭଳି ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ କରି ବେଶ୍ ଦୁଇ ପଇସା ପାଇଥାନ୍ତି । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନ ଧାରଣ ପ୍ରଣାଳୀରେ କିଛି ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଦେଖାଯାଏ । ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ ୩୧୬ ଜଣ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ମାଗଣାରେ ଡ଼ଙ୍ଗା ଓ ଜାଲ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଛି। ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କୁ ଠାବ କରାଯାଇ ଡ଼ଙ୍ଗା ଓ ଜାଲ ଯୋଗାଣ ଅବ୍ୟାହତ ରହିଛି ।

ନାକାମାମୁଡ଼ି ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ଅଧୀନସ୍ଥ ୧୯ ଗୋଟି ଗ୍ରାମ ବାସିନ୍ଦା କୋଣ୍ଡା କାମେରୁ ସଂରକ୍ଷିତ ଘଞ୍ଚ ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ପାହାଡ଼ ଉପତ୍ୟକାରେ ପ୍ରକୃତି ସହ ସଂଘର୍ଷ କରି ସେମାନେ ବସବାସ କରନ୍ତି । ଏମାନେ ଅନ୍ୟ ଦିଦାୟୀ ଠାରୁ ଅତି ସଂରକ୍ଷଣ ମନୋବୃତ୍ତିର ମଣିଷ ଆଧୁନିକ ରୁଚି ଓ ସଭ୍ୟତା ଠାରୁ ଏମାନେ ବହୁ ଦୂରରେ ।

ନାନା କୁସଂସ୍କାର, ଅନ୍ଧବିଶ୍ୱାସ ଓ ସାମାଜିକ ବ୍ୟାଧିର ରଥଚକ୍ର ତଳେ ଏମାନେ ନିଷ୍ପେଷିତ । ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ଘାଟି ଉପରେ ବସବାସ କରୁଥିବା ୧୯ ଗୋଟି ଗ୍ରାମର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କ ବିକାଶ ଘଟାଇବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଧ୍ୟାନ ଦିଆଯାଉଛି । ୩/୪ ଗୋଟି ଗ୍ରାମକୁ ମିଶାଇ ଗୋଟିଏ ଜ୍ଞାନ ମନ୍ଦିର ତିଆରି କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ଶିକ୍ଷା, କୃଷି ଓ ଉଦ୍ୟାନ ଭିତ୍ତିକ ଉପକରଣମାନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେକ୍ଟରରେ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମଲ୍ଟି ପରପଜ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି। ଜଙ୍ଗଲକୁ ଅମାନୁଷିକ ଭାବେ ପୋଡୁ ଚାଷ ପାଇଁ ଧ୍ୱଂସ କରାଯାଉଥିବା ଯୋଗୁ ସେଥିରୁ

ସେମାନଙ୍କୁ ନିବୃତ୍ତ କରାଯିବା ପାଇଁ ଛୋଟ ଛୋଟ ଜଳ ଅମଳ ପ୍ରକଳ୍ପମାନ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ଝରଣା ଜଳକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ କୃଷି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିନିଯୋଗ କରାଯିବା ଫଳରେ ପୋଡୁଚାଷକୁ କେତେକାଂଶରେ ରୋକା ଯାଇପାରିଛି । ଗଡ଼ାଣିଆ ପାହାଡ଼ିଆ ଅଞ୍ଚଳରେ ଚାଷ ଜମିର ସ୍ବଳ୍ପତା ହେତୁ ପଥର ବନ୍ଧ ଦ୍ବାରା ହିଡ଼ ବନ୍ଧାଯାଇ ମୃତ୍ତିକା କ୍ଷୟ ଓ ଡେଲୋସିଟକୁ ରୋକା ଯାଇପାରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ପାର୍ବତ୍ୟ ଉପତ୍ୟକାରେ ବହୁ ପରିମାଣରେ କଦଳୀ, ଆମ୍ବ, ପଣସ, ଲେମ୍ବୁ ରୋପଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ନିଆଯାଇଛି । କୁଦୁମୁଲୁଗୁମା ସାପ୍ତାହିକ ହାଟରେ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ଦ୍ବାରା କଞ୍ଚା କଦଳୀ, ପାଚିଲା କଦଳୀ, ପଣସ, ଲେମ୍ବୁ ଆଦି ବହୁ ପରିମାଣରେ ବିକ୍ରୟ ହେଉଥିବା ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଛଅଗୋଟି ଗ୍ରାମର ଦିଦାୟୀମାନେ ସ୍ଥଳ ଭାଗରେ Settled cultivation ବା ସ୍ଥାୟୀ ଚାଷ କରି ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପରି ଜୀବୀକା ନିର୍ବାହ କରୁଛନ୍ତି ।

ଦିଦାୟୀ ଉନ୍ନୟନ ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ଉନ୍ନତି ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିବା ପଦକ୍ଷେପର ସମ୍ୟକ ସୂଚନା :

ରାସ୍ତା:- ଦୁର୍ଗମ୍ୟ, ଦୁର୍ଭେଦ୍ୟ, ବନ୍ଧୁର ପାର୍ବତ୍ୟ ଉପତ୍ୟକାରେ ଥିବା ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ସଂଯୋଗ ରାସ୍ତା ନଥିବା ଯୋଗୁ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ସାହାଯ୍ୟ ପହଞ୍ଚିବା ପାଇଁ ବହୁ ଶ୍ରମ ସ୍ବୀକାର କରିବାକୁ ପଡୁଥିଲା । ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାଠାରୁ ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ ୧୩ ଗୋଟି ଗ୍ରାମକୁ ୫୮ କିଲୋମିଟର ସଂଯୋଗ ରାସ୍ତା ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳ ବା Cut - off area କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ଠାରୁ ଯିବାକୁ ହେଲେ ସ୍ଥଳ ପଥରେ ୬୦ କି.ମି. ଏବଂ ଜଳ ପଥରେ ଲଞ୍ଚ ଦ୍ବାରା ୬୫ କି.ମି ବାଟ ଅତିକ୍ରମ କରିବାକୁ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା ଜରିଆରେ ବାଲିମେଳା - ଗୋବିନ୍ଦପାଲ୍ଲୀ ରାସ୍ତାର ମୁଦୁଲିପଡ଼ାଠାରୁ ନାକିଟିଘୋଳା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ - ୧୮ କି.ମି ରାସ୍ତା ୪୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅଟକଳରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଉଛି ।

ଉକ୍ତ ରାସ୍ତା କାମଟି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କରାଗଲେ ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସବୁଦିନିଆ ରାସ୍ତା ସଂଯୋଗ ହେତୁ ସୁଚାରୁ ରୂପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏକ ବୈପ୍ଳବିକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଅଣାଯାଇପାରିବ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗର କର୍ମଚାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖକୁ ଅତି କମ୍ ସମୟରେ ସୁବିଧାରେ ପହଞ୍ଚିପାରିବେ ।

ଜଳସେଚନ :- କୃଷିର ବିକାଶ ଘଟାଇ ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ସ୍ବଚ୍ଛଳ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୋଡୁ ଚାଷକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ ୧୦ଟି କ୍ଷୁଦ୍ରଜଳ ଅମଳ ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ୭୬.୧୫ ପରିମିତ ଜମିକୁ ଜଳସେଚନ କରାଯିବା ଫଳରେ ୮ ଗୋଟି ଗ୍ରାମର ଲୋକେ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ପାଇଁ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ହଳ ବଳଦ ଯୋଗାଣ :- ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ସୀମାରେଖା ତଳେ ଥିବା ୨୫୯ ପରିବାରର ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ହଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇପାରିଛି ।

ପାର୍ବତ୍ୟ ଜମିରେ ହିଡ଼ ମରାମତି କାର୍ଯ୍ୟ :- ଗଡ଼ାଣିଆ ଜମିକୁ ପଥର ହିଡ଼ ଦ୍ବାରା ଜଳର କ୍ଷିପ୍ର ପ୍ରବାହକୁ ରୋକାଯାଇ ଏ ୧୧୬.୦୦ ଏକର ପରିମିତ ଜମିକୁ ବନ୍ଧାଯାଇ ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି । ହିତାଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପାହାଡ଼ିଆ ଜମିରେ ସହଳ ଅମଳକ୍ଷମ ଧାନ ବିହନ ସାର ଔଷଧ ଆଦି ନିୟମିତ ଭାବେ କ୍ଷେତ୍ର କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଜରିଆରେ ସେମାନଙ୍କ ନିକଟକୁ ପହଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଛି ।

କୃଷି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ଯୋଗାଣ :- ସାଧାରଣତଃ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ଅବସ୍ଥା ସ୍ବଚ୍ଛଳ ନଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେମାନଙ୍କ ଆର୍ଥିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୃଷି ପ୍ରତି ଉତ୍ସାହ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପାଇଁ ଉନ୍ନତ ଧରଣର କୃଷି ଯନ୍ତ୍ରପାତି ୧୫ ଗୋଟି ଗ୍ରାମର ୬୧୩ ଜଣ ହିତାଧିକାରୀଙ୍କୁ ଆବଣ୍ଟନ କରାଯାଇଛି ।

ଉଦ୍ୟାନ ଚାରା ଆବଣ୍ଟନ :- ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ବାସଗୃହ ସଂଲଗ୍ନ ବାଡ଼ିରେ ଆମ୍ବ ପଣସ, ଲେମ୍ବୁ, ପିଜୁଳି, ଡାଳିମ୍ବ, ନଡ଼ିଆ ଆଦି ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ରୋପଣ କରାଯାଇ ବୃକ୍ଷର ଯତ୍ନ ନେବା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବା ଦ୍ବାରା ବର୍ତ୍ତମାନ ସେମାନେ ନିଜେ ଫଳ ବୃକ୍ଷ ରୋପଣ କରିବା ପାଇଁ ବେଶ୍ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ଦେଖାଯାଉଛି ।

ଶିକ୍ଷା:- ପ୍ରକଳ୍ପ ପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ଶତକଡ଼ା ହାର ୨% ଥିଲା । ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ବିଭିନ୍ନ ଦୂର ଦୂରାନ୍ତ ଗ୍ରାମ ଗୁଡ଼ିକରେ ଶିକ୍ଷାକର୍ମୀ ନିଯୁକ୍ତ କରାଯାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ୧୦୦ ରୁ ୧୫୦ ଦିଦାୟୀ ବାଳକ ବାଳିକାମାନଙ୍କୁ ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଭର୍ତ୍ତି କରାଯାଉଛି । ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ଆଗ୍ରହ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଉଛି । ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ Uniform Dress, ପାଠପଢ଼ା ଉପକରଣ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିଦାୟୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୬ଜଣ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରର ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରୁଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୩ ଜଣ ପୂର୍ବ ଭାବେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ଉଚ୍ଚବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରରେ ୨୨ ଜଣ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀ ଅଧ୍ୟୟନରତ । ସେହିଭଳି ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତରରେ ୬୫ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ବ ପିଲା ପାଠ ପଢୁଛନ୍ତି ।

ପ୍ରାଇମେରୀ ସ୍ତରରେ ୨୬୦ ରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପିଲା ଆବାସିକ ବିଦ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ପଢୁଛନ୍ତି ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସାକ୍ଷରତା କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଦିଦାୟୀଙ୍କ ଭୂମିକା:-

୯ ବର୍ଷରୁ ୪୫ ବର୍ଷ ବୟସ ସୀମାରେଖା ମଧରେ ଉଭୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦାନ କରିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା । ୨୦୦୦ ପୁରୁଷ ଓ ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୬୮୫ ଜଣ ନିରକ୍ଷର ଶିକ୍ଷିତ କରାଯାଇ ପାରିଛି । ଚେତନା କେନ୍ଦ୍ରଗୁଡ଼ିକ ଯଥାଶୀଘ୍ର ଚାଲୁ କରାଗଲେ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବେଶ୍ ଉନ୍ନତି ହୋଇପାରନ୍ତା । ପ୍ରାଥମିକ ସର୍ଭେରୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିଦାୟୀଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ହାର ୨% ରୁ ୪୦% କୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଛି ।

ଅନୁଗୋଳ ନାଲକୋ ସହରରେ ସାଂସ୍କୃତିକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଦଦାୟୀ ସଂପ୍ରଦାୟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଉଥିବା ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ପୁରସ୍କାର ଆଦି ଦିଆଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ପାଠ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରାଯାଉଛି । ସେମାନଙ୍କ ମାନସିକ ଓ ବୌଦ୍ଧିକ ବିକାଶ ପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବର୍ଷ ବିଭିନ୍ନ ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ ଆଦିର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଶ୍ରୀ ଗଗନ କୁମାର ଧଳଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଶିକ୍ଷା କ୍ଷେତ୍ରରେ ସାଫଲ୍ୟ ଦେଖାଉଥିବା ଛାତ୍ରଛାତ୍ରୀମାନଙ୍କୁ ଅଧିକ ପ୍ରେରଣା ଦେବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ କରାଯାଇଛି । ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଖେଳ କୁଦ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଛାତ୍ର ଛାତ୍ରୀମାନେ ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ :- ଦିଦାୟୀମାନେ ଏକ ଭୟାଳୁ ଆଦିମ ଜାତି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଦ୍ଧା କେତେକ ଅନ୍ଧ ବିଶ୍ୱାସ ଜମାଟ ବାନ୍ଧି ରହିଛି । କୌଣସି ଦୁରାରୋଗ୍ୟରୁ ମୁକ୍ତ ହେବା ପାଇଁ ସେମାନେ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କୁ ମଦ, କୁକୁଡ଼ା ବଳି ଦେଇ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି । ଫଳ ସ୍ୱରୂପ ମୃତ୍ୟୁ ହିଁ ଶ୍ରେୟସ୍କର ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସଚେତନତା ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ସେମାନଙ୍କ ଗ୍ରାମର ଦିଶାରୀ (ଡ଼ାକ୍ତର)ଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଜ୍ୱର ଆଦିରୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ଔଷଧ ଦିଆଯାଉଛି । ଦିଶାରୀମାନଙ୍କୁ ଏଲୋପ୍ୟାଥିକ୍ ଔଷଧର ପ୍ରୟୋଗ ସଂପର୍କରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଉଛି । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ ସ୍ଥାନୀୟ ଡ଼ାକ୍ତରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଶିବିର-ମାନ ଗଠନ କରାଯାଇ ଟିକା, ଇଞ୍ଜେକ୍ସନ୍ ଆଦି ଦିଆଯାଇ ରୋଗମୁକ୍ତ ରଖିବା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପମାନ ନିଆଯାଉଛି ।

ଡ଼ୋକ୍ରା ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ : ଜିଲ୍ଲା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା ତରଫରୁ ୧୧ ଗୋଟି ଡୋକ୍ରା ଗ୍ରୁପ୍ ଗଠନ କରାଯାଇ ୧୬୫ ଜଣ ମହିଳାଙ୍କୁ ଫୁଲଝାଡୁ, ମସଲାଗୁଣ୍ଡ ପ୍ରସ୍ତୁତି, ଟେଲରିଙ୍ଗ, ଖଲି ପ୍ରସ୍ତୁତି ଆଦି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇଛି । ଆଜି ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିଦାୟୀ ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ଚଳଚଞ୍ଚଳ ଓ କର୍ମମୁଖର ହେଉଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଉଛି । ସାଧାରଣତଃ ପୁରୁଷ ଦିଦାୟୀ ଅପେକ୍ଷା ସ୍ତ୍ରୀ ଦିଦାୟୀ ଅତି କର୍ମଠ ଓ କଷ୍ଟ ସହିଷ୍ଣୁ । ଆର୍ଥିକ ମାନଦଣ୍ଡକୁ ସୁଧାରିବାରେ ମହିଳାମାନଙ୍କ ସହଯୋଗ ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ।

ଡ୍ରାଇଭିଂ ଟ୍ରେନିଙ୍ଗ :- ସେମିଳିଗୁଡ଼ା ଠାରେ ୧୦ ଜଣ ଦିଦାୟୀ ଯୁବକଙ୍କୁ ଡ୍ରାଇଭିଂ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ପ୍ରକଳ୍ପ ତରଫରୁ ସମସ୍ତ ଖର୍ଚ୍ଚ ବହନ କରାଯାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ସେମାନେ କୃତିତ୍ୱର ସହ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେଲାପରେ ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ଆତ୍ମନିର୍ଭର ହୋଇ ଗାଡ଼ି ଚଳାଇ ପାରୁଛନ୍ତି ।

ଆଇ. ଟି. ଆଇ, ତାଲିମ୍ :- ୬୦ ଜଣରୁ ଊର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଦିଦାୟୀ ପିଲାଙ୍କୁ ଚିତ୍ରକୋଣ୍ଡା ଠାରେ ବିଭିନ୍ନ ଟ୍ରେଡ଼ରେ ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଦିଆଯାଇ କୁଶଳୀ କାରିଗର କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରଯତ୍ନ କରାଯାଉଛି ।

ଦିଦାୟୀ ନାଚ :- ଆର୍ଯ୍ୟ ସଂସ୍କୃତିର ସ୍ୱାଗତିକା ଧରି କାନ୍ଧକୁ କାନ୍ଧ ମିଳାଇ ପୁରୁଷ ଓ ମହିଳା ନାଚି ନାଚି ଗାଇ ଗାଇ ବାଦ୍ୟ ଓ ମହୁରୀର ତାଳେ ତାଳେ ଯେଉଁ ନାଚ ପରିବେଷଣ କରିଥାନ୍ତି ତାହା ବାସ୍ତବରେ ବଡ଼ ଆବେଗଧର୍ମୀ । ସେ ନାଚ ଓ ଗୀତରେ ଥାଏ ଉନ୍ମାଦନା । ସମସ୍ତେ ଏହା ଉପଭୋଗ କରିଥାନ୍ତି ।

ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ନାଚ ଓ ଗୀତକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିବା ପାଇଁ ଡଃ ଗିରିଧାରୀ ଗମାଙ୍ଗୋଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟାରେ ଜୟପୁର ଠାରେ ଏକ ହିଡ଼େନ୍-ଟାଲେଣ୍ଟ ଗ୍ରୁପ ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଦିଦାୟୀ ପୁଅ ଓ ଝିଅମାନେ ଗତବର୍ଷ ନାଲକୋ ସହର ଅନୁଗୋଳ ଠାରେ ସେମାନଙ୍କ ନୃତ୍ୟ ପରିବେଷଣ କରି ବହୁ ପ୍ରଶଂସିତ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ପ୍ରକଳ୍ପର ସୀମିତ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ତଦାରଖ କରିବା ଦୁରୂହ ବ୍ୟାପାର । ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟକ କର୍ମଚାରୀ ପ୍ରତ୍ୟୟନ ପାଇଁ କଲ୍ୟାଣ ବିଭାଗ ଉଚିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ସଫଳତା ଉପଲବ୍ଧି କରାଯାଇ ପାରନ୍ତା ।

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଅଧିକାରୀ
ଦିଦାୟୀ ଉନ୍ନୟନ ସଂସ୍ଥା
କୁଦୁମୁଲୁଗୁମା, ମାଲକାନଗିରି

ରାଜଧାନୀ ଡାକ୍ତରଖାନାଠାରେ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ନବୀନଚନ୍ଦ୍ର ନାରାୟଣ ଦାସ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂକଳ୍ପ ଦିବସ ଅବସରରେ ରୋଗୀମାନଙ୍କୁ ଫଳ ବଣ୍ଟନ କରୁଛନ୍ତି ।

ମୁକୁଟ ବିହୀନ ସମ୍ରାଟ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ

ଶ୍ରୀ ସୌମିତ୍ର କୁମାର ଚାଟାର୍ଜୀ

ଦୁଃସାହସିକତା ଯୌବନର ସ୍ୱାଭାବିକ ଧର୍ମ । ଯୁବକର ପ୍ରାଣରେ ଭରିରହିଛି ଦୁର୍ବାର ଉନ୍ମାଦନା । ବିପଦ ମଧ୍ୟରେ ଗତି କରିବା ହିଁ ତାର ପ୍ରକୃତି । ଏହାକୁ ମର୍ମେ ମର୍ମେ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ ଆମ ଓଡିଶାର ଜଣେ ଯୁବକ, ମାତ୍ର ଅଠର ବର୍ଷ ବୟସରେ । ସେଇଥିପାଇଁ ସେ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ବିପ୍ଳବ ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ । ପରେ ଏହା ଏକ ଜାତୀୟ ସଂଗ୍ରାମର ରୂପ ନେଇଥିଲା । ଏହି ଯୁବକ ଜଣକ ଆଉ କେହି ନୁହଁନ୍ତି, ଆମର ଚିର ସ୍ମରଣୀୟ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ।

୧୮୦୯ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୨୩ ତାରିଖ । ଆଜମିରର ପବିତ୍ର ବୀର ଚୌହାନ୍ ରାଜବଂଶରେ ତାଙ୍କର ଜନ୍ମ । ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବିଚକ୍ଷଣ ଓ ସାହସୀ ଥିଲେ । ଖୁବ୍ ଅଳ୍ପ ବୟସରେ ମାମୁଁଙ୍କଠାରୁ ସେ ଅଶ୍ୱାରୋହଣ ତଥା ମଲ୍ଲଯୁଦ୍ଧ ଶିକ୍ଷା କରିପାରିଥିଲେ । ସେ ନିଜେ ପାହାଡି ଦଳ ଗଠନ କରି ସେମାନଙ୍କୁ ଗରିଲାଯୁଦ୍ଧ ଶିଖାଇଥିଲେ । ୧୮୨୭ ମସିହାରୁ ୧୮୬୪ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୀର୍ଘ ସଇଁତିରିଶ ବର୍ଷ କାଳ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପ୍ଳବ ଚାଲୁରଖିବାକୁ ସେ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରିଥିଲେ ।

୧୮୫୭ରେ ଭାରତରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତିରିଶ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲାରେ ଏହି ସଂଗ୍ରାମର ପ୍ରଥମ ଝଲକ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ୧୮୫୭ରେ ବିପ୍ଳବର ଏହି ଅଗ୍ନିଶିଖା କ୍ରମେ ଜୁହୁଳି ଜୁହୁଳି ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ରୂପେ ସମଗ୍ର ଉତ୍ତର ଭାରତରେ ଇଂରେଜ ଶାସନର ମୂଳଦୁଆକୁ ଦୋହଲାଇ ଦେଇଥିଲା ।

ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ 'ସବ୍ ଲାଲ ହୋଗୟା' ଚହଳ ପଡିଥିବା ସମୟରେ ଓଡିଶାର ପାର୍ବତ୍ୟ ଇଲାକାରେ ସଂଗ୍ରାମର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ । ସମ୍ବଲପୁରକୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଶାସନାଧୀନରେ ରଖିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜା ମହାରାଜା ସାଏଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ଇଂରେଜ ସେନାପତି ଉଇଲ୍‌କିନ୍‌ସନ୍ ଚକ୍ରାନ୍ତ କରି ରାଣୀ ମୋହନ କୁମାରୀଙ୍କୁ ସିଂହାସନରୂଢା କରାଇଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେ ଅପୁତ୍ରିକ ଥିବାରୁ ପରେ ବାମଣ୍ଡାର ନାରାୟଣ ସିଂହଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଗାଦିରେ ବସାଇବାକୁ ପଶ୍ଚାତ୍‌ପଦ ହୋଇ ନଥିଲେ । ମାତ୍ର ଜଣେ ନାରୀ ସିଂହାସନରେ ବସିବା ଚୌହାନ ରାଜବଂଶର ପରମ୍ପରା ବିରୋଧୀ ଥିବାରୁ ସମଗ୍ର ଜନତା ବିଦ୍ରୋହର ସ୍ୱର ଉତ୍ତୋଳନ କରିଥିଲେ । ରାଣୀ ନିର୍ବାସିତା ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ପରେ ଦୁର୍ବଳ ନାରାୟଣ ସିଂହ ସୁଚାରୁ ରୂପେ ଶାସନ ଦାୟିତ୍ୱ ତୁଲାଇ ନପାରିବାରୁ ପୂର୍ବ ପରିକଳ୍ପିତ ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ୧୮୪୯ରେ ସମ୍ବଲପୁରକୁ ଇଂରେଜମାନେ ଖାସ ଦଖଲକୁ ନେଇଯାଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଇଂରେଜମାନଙ୍କର କୁଟିଳ ଚକ୍ରାନ୍ତ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅବଗତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ନିଜ ଜନ୍ମଭୂମିରୁ ବିତାଡିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ବିପ୍ଳବର ଆହ୍ୱାନ ଦେଇଥିଲେ । ଗାଁ ଗାଁରେ ଜନସାଧାରଣ ଏହି ବିପ୍ଳବର ଅଗ୍ନିରେ ଡେଇଁ ପଡିବା ଲାଗି ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଏହା ଦେଖି ଇଂରେଜମାନେ ଅମାନୁଷିକ ଅତ୍ୟାଚାର ଓ ଲୁଟ ତରାଜ ଆଦି କରି ନିରୀହ ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଦମନ କରିବାକୁ ଶତଚେଷ୍ଟା କରି ସୁଦ୍ଧା ବିଫଳ ହେଲେ । ସେତେବେଳକୁ ଦେଶୀୟ ରାଜାମାନେ ବ୍ରିଟିଶ

ସରକାରଙ୍କର ଏହି ରାଜ୍ୟ ଲୋଲୁପ ନୀତି ଓ ହୀନ ଚକ୍ରାନ୍ତକୁ ବେଶ୍ ଭଲଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ସାରିଥିଲେ । ପାଟଣାଗଡ ଏବଂ ଖଡିଆଳର ରାଜା ଏଥିପାଇଁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଷଡଯନ୍ତ୍ର କରୁଥିଲେ । ଏହି ସୁଯୋଗରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବିପ୍ଳବର ଆହ୍ୱାନ ଅପୂର୍ବ ଜନସମର୍ଥନ ଲାଭ କଲା । ସୁରେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ବିଚକ୍ଷଣ ଗରିଲା ବାହିନୀ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ଅତର୍କିତ ଭାବେ ବାରମ୍ବାର ଆକ୍ରମଣ କରିବାରୁ ସେମାନେ ଏହି ବାହିନୀର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଅକ୍ଷମ ହୋଇ ପଡିଲେ ।

ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ନିଆଁ ପ୍ରଥମେ ଦେଖାଦିଏ ମିରଟରେ ୧୮୫୭ ମସିହା ମେ ମାସରେ । କ୍ରମେ ତାହା ଦିଲ୍ଲୀ, ଲକ୍ଷ୍ନୌ, ଆଲିଗଡ, କାନପୁର, ହଜାରିବାଗ ଇତ୍ୟାଦି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁ ସ୍ଥାନକୁ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଥିଲା । ହଜାରିବାଗ ସେ ସମୟରେ ବିପ୍ଳବର ଅନ୍ୟତମ ପ୍ରଧାନ କେନ୍ଦ୍ରରୂପେ ପରିଗଣିତ ହେଉଥିଲା । ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ହଜାରିବାଗ ଜେଲ ଫାଟକ ଭାଙ୍ଗି ବିଦ୍ରୋହୀ ମାନଙ୍କୁ ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେବା ପରେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ଓ ଭ୍ରାତା ଉଦନ୍ତ ସାଏଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲା ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ ସଂଗ୍ରାମ । ଜେଲରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ବ୍ରିଟିଶ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦୀର୍ଘ ଛଅବର୍ଷ କାଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଦ୍ରୋହକୁ ବଞ୍ଚାଇ ରଖିଲେ । ଆଧୁନିକ ଅସ୍ତ୍ର ଶସ୍ତ୍ରରେ ସଜ୍ଜିତ ବ୍ରିଟିଶ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସହ ଲୁଚିଛପି ସମ୍ବଲପୁରର ଖଡପୋଡ ପର୍ବତ, ଡେବିଗ୍ରେଡ, ସିଙ୍ଘୋରା ଘାଟୀ ଇତ୍ୟାଦି ଅଞ୍ଚଳରେ ତୁମୁଳ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲେ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସାଏ ।

୧୮୫୮ ମସିହା । ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଶେଷ ହେବାପରେ ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆ ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କୁ କ୍ଷମା ଦେବା ନିମନ୍ତେ ଘୋଷଣାପତ୍ର ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତେ ବହ୍ନିଶିଖ କ୍ରମଶଃ ଶାନ୍ତ ପଡି ଆସିଥିଲା । ହେଲେ ସୁରେନ୍ଦ୍ରସାଏଙ୍କ ଲାଗି ସଂଗ୍ରାମ ଶେଷ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଏଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ଯେ ଇଂରେଜ ସୈନ୍ୟ ବାହିନୀ ତାଙ୍କୁ ଦମନ କରିବା ବା ଜୀବନ୍ତ ବା ମୃତ ଭାବରେ ଗିରଫ କରିବା ଲାଗି ନାନା କୌଶଳ ମାନ ଅବଲମ୍ବନ କରି ମଧ ଅକୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ । ଦୟାନିଧି ମେହେର ନାମକ ଜଣେ ବିଶ୍ୱାସ ଘାତକ ବନ୍ଧୁ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମୀୟ ନାରାୟଣ ସିଂହ ସ୍ୱାର୍ଥର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପଶ୍ଚାତପଦ ହୋଇନଥିଲେ । ଇତ୍ୟବସରରେ ଇଂରେଜ ସରକାର ତାଙ୍କର ଦମନ ନୀତି ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାରୁ ସୁରେନ୍ଦ୍ରସାଏ ନାଗପୁରର ଚିଫ୍ କମିଶନର ଇମ୍ପେଲଙ୍କ ସହିତ ଆପୋଷ ଆଲୋଚନା ପରେ ୧୮୬୪ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୩ ତାରିଖ ରାତ୍ରି ଏଗାରଟା ସମୟରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ୱାସଘାତକ ଇଂରେଜମାନେ ପୁନର୍ବାର ତାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କରିଥିଲେ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତାଙ୍କୁ ଆଜୀବନ କାରାଦଣ୍ଡ ଆଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଜୁଡିସିଆଲ କମିଶନରଙ୍କ କୋର୍ଟରେ ଅପିଲ କରିବାରୁ ନାଗପୁରଠାରେ ସେ ଖଲାସ ହେଲେ ସିନା କିନ୍ତୁ ପୁନର୍ବାର ତାଙ୍କୁ ୧୮୧୮ର ତୃତୀୟ ରେଗୁଲେସନ ଅନୁସାରେ ବନ୍ଦୀ କରାଯାଇ ରାୟପୁର ଜିଲ୍ଲାର ଆସିରଗଡ ଦୁର୍ଗରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ଦୀର୍ଘ ସତିରିଶ ବର୍ଷକାଳ ହଜାରିବାଗ ଏବଂ ଆସିରଗଡ ଜେଲରେ ବନ୍ଦୀ ଜୀବନ କଟାଇ ୧୮୮୪ ମସିହା ଫେବୃୟାରୀ ଅଠେଇଶ ତାରିଖ ଦିନ ପଞ୍ଚସ୍ତରୀ ବର୍ଷ ବୟସରେ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ ।

ବିପ୍ଳବୀ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ରସାଏଙ୍କର ଏହି ଦୀର୍ଘ ସଂଗ୍ରାମ ଯୋଗୁଁ ତତ୍କାଳୀନ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାର ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ବାଧ ହୋଇଥିଲେ ଯେ ଭାରତର ସମ୍ବଲପୁର ହେଉଛି ଶେଷ ଜିଲ୍ଲା, ଯେଉଁଠାରେ ୧୮୫୭ ବିଦ୍ରୋହର ଶେଷ ବହ୍ନିଶିଖା ନିର୍ବାପିତ ହୋଇଥିଲା । ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାଙ୍କର ସଂଗ୍ରାମ ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଅଧିକଦିନ ବ୍ୟାପୀ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା । ତାଙ୍କର ବୈପ୍ଳବିକ ଜୀବନର ଦୁଃସାହସିକ କାହାଣୀ ଏବଂ ଅପୂର୍ବ ସଂଗଠନ ଶକ୍ତିର ପରାକାଷ୍ଠା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜାତୀୟତା ପ୍ରେମୀ ପ୍ରାଣରେ ଜାଗରଣ ସୃଷ୍ଟି କରେ । କେବଳ ଓଡିଶାରେ ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ଭାରତବର୍ଷରେ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ରସାଏ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମର ସେନାପତି ରୂପେ ସ୍ମରଣୀୟ । ସେ ରାଜ ସିଂହାସନରେ ବସି ରାଜମୁକୁଟ ପିନ୍ଧି ନାହାନ୍ତି । ସତ, ତଥାପି ସେ ଅଗଣିତ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ହୃଦୟ ସିଂହାସନରେ ଜଣେ ମୁକୁଟବିହୀନ ସମ୍ରାଟ ରୂପେ ସବୁଦିନେ ପୂଜା ପାଉଥିବେ ।

ଲକ୍ଷ୍ମିକୁଟୀର, ଶେଖବଜାର (ଜଉଡସାହି)
କଟକ - ୭୫୩୦୦୮

ସମ୍ବାଦ ପରିକ୍ରମା

ତିରୁପତି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂସ୍କୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ପକ୍ଷରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସମ୍ମାନସୂଚକ ଡି. ଲିଟ୍ ପ୍ରଦାନ

ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଅବଦାନ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତିରୁପତି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂସ୍କୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ସମ୍ମାନସୂଚକ ଡି. ଲିଟ୍ (ବାଚସ୍ପତି) ଉପାଧିରେ ଭୂଷିତ କରିଛନ୍ତି ।

ଗତ ଡିସେମ୍ବର ୧୯ ତାରିଖରେ ତିରୁପତିଠାରେ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ଦ୍ୱିତୀୟ ସମାବର୍ତ୍ତନ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଏହି ଉପାଧି ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି ।

ସମାବର୍ତ୍ତନ ଉତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ରୂପେ ଯୋଗ ଦେଇ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ତାଙ୍କ ଭାଷଣରେ କହିଲେ ଯେ ଭାରତ ବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ସଂସ୍କୃତ ଭାଷା ଐକ୍ୟ ସୂତ୍ରରେ ବାନ୍ଧି ରଖିଛି ଏବଂ ଦେଶର ସାଂସ୍କୃତିକ ଏକତା ରକ୍ଷା କରିବା ଦିଗରେ ବିଶିଷ୍ଟ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଯୁଗରେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକତାର ଦ୍ରୁତ ଅବକ୍ଷୟ ଘଟୁଥିବା ବେଳେ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷାର ପୁନଃରୁଦ୍ଧାର ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ ହୋଇପଡିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଛାତ୍ର ଅନ୍ତତଃ ମାଧ୍ୟମିକ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଭାବେ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରିବା ଉପରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଗୁରୁତ୍ୱ ଆରୋପ କରିଛନ୍ତି । ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ ଯେ, ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ ଭାରତବର୍ଷ କଳା ଓ ବିଜ୍ଞାନ ଶିକ୍ଷାର ଏକ ପ୍ରଧାନ କେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା ଏବଂ ପୃଥିବୀର ବହୁ ଦେଶରୁ ଅନୁସନ୍ଧିତ୍ସୁ ଓ ଜ୍ଞାନପିପାସୁମାନେ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଆସୁଥିଲେ । ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶର ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଦାର୍ଶନିକ ନାଗାର୍ଜ୍ଜୁନ ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସେ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦୂର କରିପାରିବେ । ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଭାରତବର୍ଷ ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଅଗ୍ରଗତି କରିଛି । ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ପୁନଃ-ଜାଗରଣ, ଶିଳ୍ପବିପ୍ଳବ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍ଗ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଶହ ଶହ ବର୍ଷ ବିତି ଯାଇଥିଲେ ହେଁ ଭାରତବର୍ଷରେ ଏ ସମସ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଖୁବ୍ କମ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଶେଷ ହୋଇଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଭାରତର ଅଗଣିତ ଜନସାଧାରଣ ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏବେ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ପେଷିତ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ୫୦ତମ ବର୍ଷରେ ଏହା ଆମ ପାଇଁ ଏକ ବିରାଟ ଆହ୍ୱାନ । ଦେଶରୁ କ୍ଷୁଧା, ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଓ ଅଜ୍ଞତା ଦୂର ହେଲେ ଭାରତବର୍ଷ ପୃଥିବୀରେ ଏହାର ଉପଯୁକ୍ତ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବ । ଏସିଆରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ଦେଶଗୁଡିକ ଅର୍ଥନୈତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମୃଦ୍ଧି ଲାଭ କରିଥିବା ବେଳେ ଭାରତ ଏଥିପାଇଁ ଏବେ ବି ସଂଗ୍ରାମ କରୁଥିବା ଲଜ୍ଜାଜନକ ବୋଲି ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ କହିଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ ଓ ରାଜ୍ୟ ବାହାରେ ସଂସ୍କୃତ ଶିକ୍ଷାର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାର ଦିଗରେ ତିରୁପତି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂସ୍କୃତ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର ବଳିଷ୍ଠ ଉଦ୍ୟମର ଭୂୟସୀ ପ୍ରଶଂସା କରିଥିଲେ । ସମାବର୍ତ୍ତନ ଉତ୍ସବ ପୂର୍ବରୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କମ୍ପ୍ୟୁଟର କେନ୍ଦ୍ର ଉଦ୍‌ଘାଟନ କରିଥିଲେ ।

ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟର କୁଳାଧିପତି ପ୍ରଫେସର ରମାରଂଜନ ମୁଖାର୍ଜୀଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ସମାବର୍ତ୍ତନ ଉତ୍ସବରେ କୁଳପତି ପ୍ରଫେସର ଏସ୍. ବି. ରଘୁନାଥ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ସ୍ୱାଗତ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ପୂର୍ବତନ ବିଚାରପତି ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତି ଶ୍ରୀ ରଂଗନାଥ ମିଶ୍ର ଦୀକ୍ଷାନ୍ତ ଭାଷଣ ଦେଇଥିଲେ ।

ସତ୍‌ସଂଗ ଓ ସଦ୍‌ଗ୍ରନ୍ଥ ପଠନ ଦୁଇ ପରମବଂଧୁ

- ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ

ଗତ ଡିସେମ୍ବର ୧୧ ତାରିଖ ଦିନ ସ୍ଥାନୀୟ ସତ୍‌ସଂଗ ବିହାର ପରିସରରେ ଯୁଗାଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବଡଦାଙ୍କର ଶୁଭ ୮୬ତମ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ମହାସମାରୋହରେ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଦିବସବ୍ୟାପୀ ଉଷାକୀର୍ତ୍ତନ, ପ୍ରାର୍ଥନା, ସଂଗୀତାଞ୍ଜଳି, ନଗରକୀର୍ତ୍ତନ ଇତ୍ୟାଦି ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସଂଧ୍ୟା ସତ୍‌ସଙ୍ଗ ଓ ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥିଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ପରମ ପୂଜ୍ୟପାଦ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବଡଦା ଓ ସତ୍‌ସଂଗର ପ୍ରଧାନ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଦାଦାଙ୍କର ମୋ ପ୍ରତି ଅଶେଷ ଆଶୀର୍ବାଦ ରହିଛି । ସତ୍‌ସଂଗ ସହ ମୋର ଦୀର୍ଘଦିନର ସଂପର୍କ । ଏଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ବିଭିନ୍ନ ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ଦେବାର ସୁଯୋଗ ପାଇଛି । ଦିନକୁଦିନ ସତ୍‌ସଂଗ ତା'ର କାର୍ଯ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରି ଦେଶର ମଙ୍ଗଳ ପଥରେ ସହାୟକ ହୋଇଛି । ମଣିଷର ଦୁଇ ପରମ ବଂଧୁ ସତ୍‌ସଂଗରେ ଯୋଗଦେବା ଓ ସଦ୍‌ଗ୍ରନ୍ଥ ଇତ୍ୟାଦି ପଠନ କରିବା- ଏହାଦ୍ୱାରା ଆତ୍ମା ଶୁଦ୍ଧି ହୁଏ । ପରମ ପୂଜ୍ୟପାଦ ଶ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବଡଦାଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଲଗ୍ନ ଘୋଷଣା ସଂଧ୍ୟା ଘ ୬.୪୫ ମି. ରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତିରେ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଉତ୍ସବରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଓଡିଶାର ରାଜସ୍ୱ ଓ ପରିବହନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ କାହ୍ନୁ ଚରଣ ଲେଙ୍କା ପ୍ରାକ୍ତନ ମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ

ବଟକୃଷ୍ଣ ଜେନା ମୁଖ୍ୟବକ୍ତା ଓ ସମ୍ମାନିତ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ସତ୍ସଂଗ ବିହାରର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ହୃଷିକେଶ ସେନାପତି ଓ ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ସୀତାକାନ୍ତ ମହାନ୍ତି ଯଥାକ୍ରମେ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ସୂଚନା ଓ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିଥିଲେ ।

ବାରବୋଡିଆ ଲିଙ୍କ୍‌କେନାଲ ଓ ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳାରେ ସାଇଫନ୍ ନିର୍ମାଣ

ମହାନଦୀ-ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳରେ ଦ୍ୱୀପାଞ୍ଚଳ ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ଜଳସେଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ପାଇଁ ବାରବୋଡିଆଠାରୁ ହରିଚନ୍ଦନପୁର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୧୧କୋଟି ୮୫ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମିତ ହେଉଥିବା ୮ କି.ମି. ଦୈର୍ଘ୍ୟ ବିଶିଷ୍ଟ ଲିଙ୍କ କେନାଲ ଏବଂ ଚିତ୍ରୋତ୍ପଳା ନଦୀରେ ୧୮ କୋଟି ୬୨ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟରେ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ପୋଲ ତଥା ସାଇଫନକୁ ଆସନ୍ତା ଜୁନ୍ ମାସ ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବା ପାଇଁ ଉପ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବସନ୍ତ କୁମାର ବିଶ୍ୱାଳ ସଂପୃକ୍ତ ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ଗତ ଡିସେମ୍ବର ୨୫ ତାରିଖ ଦିନ ଉପ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାଳ ନିର୍ମାଣାଧୀନ ଏହି ଲିଙ୍କ କେନାଲ ଓ ପୋଲ ତଥା ସାଇଫନ କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ପରିଦର୍ଶନ କରି ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟର ଅଗ୍ରଗତିରେ ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ଲିଙ୍କ କେନାଲର ୮କି.ମି. ମଧ୍ୟରୁ ଅଦ୍ୟାବଧି ୫ କି.ମି. ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ମାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସରିଛି ଏବଂ ପୋଲ ଓ ସାଇଫନ୍ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ବ୍ୟୟ ଅଟକଳ ହୋଇଥିବା ୧୮ କୋଟି ୬୨ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରୁ ଗତ ନଭେମ୍ବର ମାସ ସୁଦ୍ଧା ୧୩ କୋଟି ୯୬ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ବ୍ୟୟ ହୋଇଛି ବୋଲି ମୁଖ୍ୟଯନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ କେ.ସି. ପ୍ରଧାନ ଉପ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ କଟକ ଜିଲ୍ଲା ଗେଜେଟିୟର ଅର୍ପଣ

ଗେଜେଟିୟରର୍‌ର ମୁଖ୍ୟ ସଂପାଦକ ଅବସର ପ୍ରାପ୍ତ ଆଇ. ଏ. ଏସ. ଶ୍ରୀ ନୃସିଂହ ଚରଣ ବେହୁରିଆଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ ଓ ସଂପାଦନାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଅବିଭକ୍ତ କଟକ ଜିଲ୍ଲା ଗେଜେଟିୟର ଗତ ଡିସେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ୍ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ଏଲ. ଏସ. ଏସ. ଓ ମାଲିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲିଖିତ ପ୍ରଥମ କଟକ ଜିଲ୍ଲା ଗେଜେଟିୟର ୧୯୦୬ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ସାରା ଦେଶ ତଥା ଜିଲ୍ଲାର ରାଜନୈତିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ଅର୍ଥନୈତିକ ଓ ପ୍ରଶାସନିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟାପକ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଛି । ଏହି ପରିବର୍ତ୍ତନକୁ ଗେଜେଟିୟରରେ ସ୍ଥାନ ଦେବା ପାଇଁ ଏହାର ପରିକଳ୍ପନା ଓ ବିଷୟ ବସ୍ତୁରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ମୋଡ଼ ଦିଆଯାଇଛି । ବସ୍ତୁତଃ ବର୍ତ୍ତମାନର ଗେଜେଟିୟର ପୁରୁଣା ଗେଜେଟିୟରର ନବରୂପ ନ ହୋଇ ୧୯ଟି ଅଧ୍ୟାୟ, ପରିଭାଷା ସୂଚୀପତ୍ର ପଦ ଓ ଜିଲ୍ଲାର ସାଧାରଣ ମାନଚିତ୍ରର ସମାହାରରେ ଏହା ଏକ ଉପାଦେୟ ସଂକଳନ । ପୁରୁଣା ଗେଜେଟିୟରରୁ ପ୍ରାସଂଗିକ ତଥ୍ୟ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ବ୍ୟତୀତ ଏଥିରେ ବିଭିନ୍ନ ନିର୍ଭର ଯୋଗ୍ୟ ଉତ୍ସରୁ ଉପାଦେୟ ବିବରଣୀମାନ ସନ୍ନିବେଶିତ କରାଯାଇଛି ।

ଐତିହାସିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ, ରାଜନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ଓଡିଶାର ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଜିଲ୍ଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କଟକ ଅନ୍ୟତମ । ଉନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ପ୍ରଥମ ଭାଗରେ ଓଡିଶାର ଇଂରେଜ ଅଧୀକୃତ ଅଞ୍ଚଳକୁ କଟକ ପ୍ରଦେଶ କୁହାଯାଉଥିଲା । ଏହାକୁ ମିଶାଇ ଆମେ ଏଯାବତ୍ ତେରଟି ଜିଲ୍ଲା ଗେଜେଟିୟର୍ ପ୍ରକାଶ କରିଛୁ ଏବଂ ଏହା ହେଉଛି ଅବିଭକ୍ତ ଜିଲ୍ଲାର ଗେଜେଟିୟର ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶେଷତମ । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ପୁରୁଣା ଜିଲ୍ଲା ଗେଜେଟିୟର ଗୁଡିକର ପରିବର୍ଦ୍ଧିତ ସଂସ୍କରଣ ଓ ନୂତନ ଭାବେ ଗଠିତ ଜିଲ୍ଲାର ସଂକଳନ ଓ ପ୍ରକାଶନ ପାଇଁ ସରକାର ଅନୁମୋଦନ ଦେଇଛନ୍ତି ଏବଂ ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ହାତକୁ ନିଆଯାଇଛି ।

ସାପ୍ତାହିକ ଉତ୍କଳିକା ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉନ୍ମୋଚିତ

ପଚାଶ ଦଶକରେ ଏକ ପାକ୍ଷିକ ଭାବରେ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଥିବା 'ଉତ୍କଳିକା'ର ସାପ୍ତାହିକ ସଂସ୍କରଣ ଗତ ଡିସେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ୍ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାଙ୍କର ସଚିବାଳୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ଉନ୍ମୋଚିତ ହୋଇଛି ।

୧୯୫୯ ମସିହାରେ ବିଶିଷ୍ଟ ସାମ୍ବାଦିକ ଶ୍ରୀ ରାମହରି ମିଶ୍ରଙ୍କ ସଂପାଦନାରେ ପାକ୍ଷିକ ଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା ଏହି ପତ୍ରିକା ଏବେ ପୁନଃ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

'ଉତ୍କଳିକା' ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ତଥା ଦୈନିକ 'ସ୍ୱରାଜ୍ୟ'ର ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣ ମୋହନ ରାଓ ନବସଂସ୍କରଣକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରି 'ସ୍ୱରାଜ୍ୟ'ର ଅନ୍ୟତମ ସହଯୋଗୀ ପ୍ରକାଶନ ଭାବେ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଥିବା ବିଷୟ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ।

ସାପ୍ତାହିକ 'ଉତ୍କଳିକା'ର ସହଯୋଗୀ ସମ୍ପାଦକ ଶ୍ରୀ ଜୟାଶୀଷ ରାୟ କହିଥିଲେ ଯେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ସମସ୍ତ ଉନ୍ନୟନ ମୂଳକ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମକୁ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ ଆଲୋକପାତ କରିବା ସହିତ ପରିବର୍ତ୍ତନର ଏକ ମାଧ୍ୟମ ହେବା ପାଇଁ 'ଉତ୍କଳିକା' ନିଜକୁ ନିୟୋଜିତ କରିବ ।

ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଲୋକସଂପର୍କ ଅଧିକାରୀ ଶ୍ରୀ ବୈଷ୍ଣବ ପ୍ରସାଦ ମହାନ୍ତି ଓ 'ଉତ୍କଳିକା'ର ଜେନେରାଲ ମ୍ୟାନେଜର ମିଷ୍ଟର ଭିକି ବିବର ଉନ୍ମୋଚନ ଉତ୍ସବରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ପଟ୍ଟନାୟକ 'ଉତ୍କଳିକା'ର ଉତ୍ତରୋତ୍ତର ଉନ୍ନତି କାମନା କରିଥିଲେ ।

କ୍ରାନ୍ତିର ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ

ଶ୍ରୀ ହରିହର ମହାପାତ୍ର

ପରାଧୀନତାର ଶୃଙ୍ଖଳ ଛିନ୍ନ କରି
ହେ ଦିବ୍ୟ ଚେତନା ପ୍ରତିଭାତ ହେଲ
ନିଷ୍ପେଷିତର ଆଶାର ଆକାଶ କୋଳେ
ମୋ ଦେଶବାସୀଙ୍କ ଲାଲ ଟୁକୁଟୁକୁ ଶୋଣିତର ଧାରାରେ ।

କେତେ ଯୁଦ୍ଧ ଘନଘଟା
କେତେ ସଂଘାତ ସଂଘର୍ଷ ନୀରିହ ରକ୍ତର ଛିଟା
ତପ୍ତ ହୃଦୟର ଆଗ୍ନେୟ ଉଛାହ ହୋଇ
ଏ ମାଟି ବୁକୁରେ ରଞ୍ଜିତ ହେଲା ।
ଅଶ୍ରୁରେ ତର୍ପଣ କରି
ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ ଜାଲିଆନାୱାଲାବାଗ
ଇରମ୍–ତୀର୍ଥର ବିସ୍ତାରିତ ଚିବୁକରେ
ବାରମୁଲା ଘାଟୀ ଝେଲମ ନଦୀର ଜଳେ ।

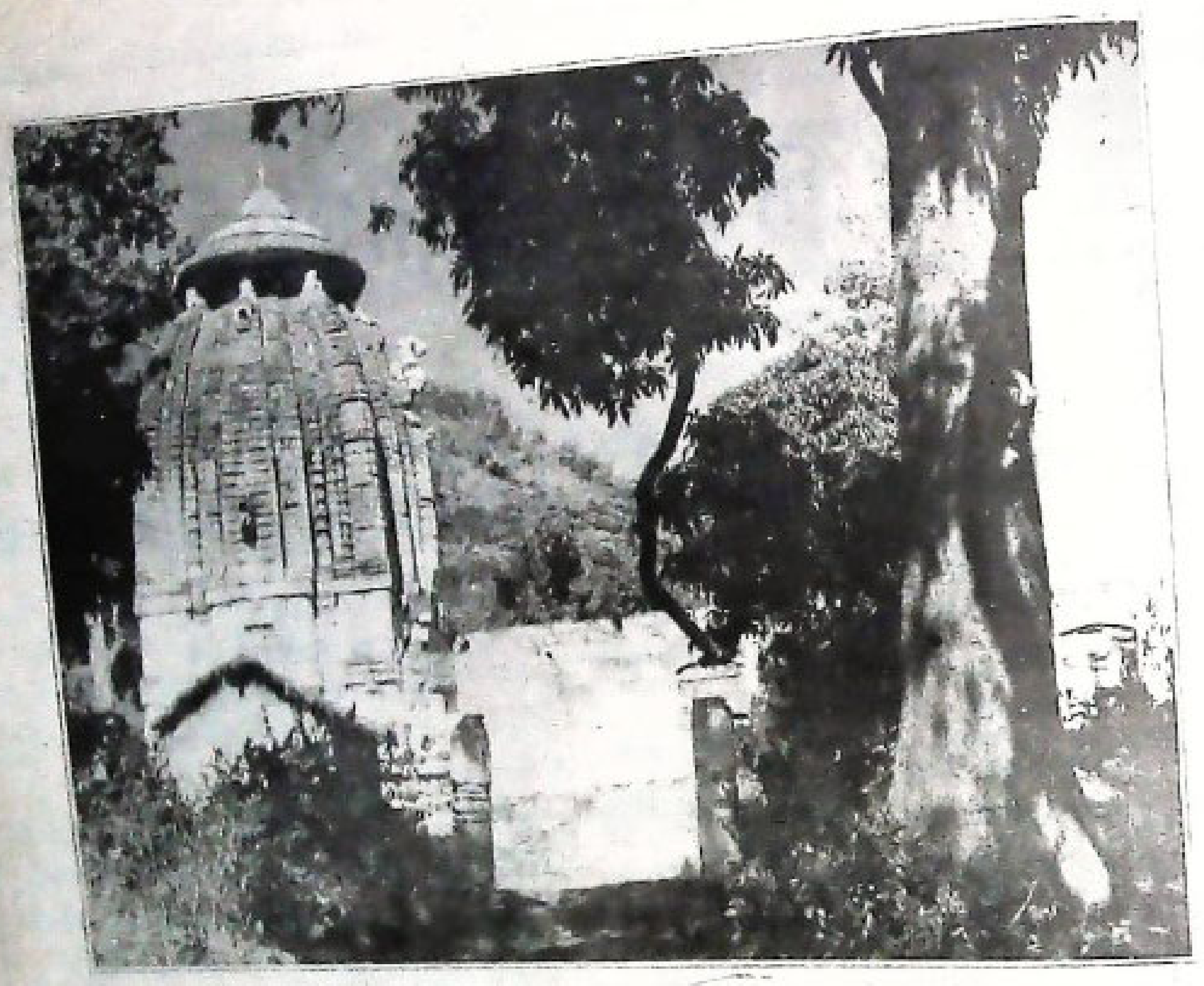
ଶବାୟିତ ହୋଇ ନୀରବିତ ହେଲା
ମୋ ଦେଶପ୍ରେମୀର କଣ୍ଠଫଟା ହାହାକାର
ଅଙ୍କିତ ହେଲା ବେଦନା ଫର୍ଦ୍ଦରେ
ମୁକ୍ତ ଚେତନାର ମୁକୁଳା ଇସ୍ତାହାର ।
କବର ନେଇନି ମୁକ୍ତିକାମୀର ସ୍ୱପ୍ନ
ତଥାପି......ଆନ୍ଦୋଳନ.......କାରାବରଣର–
ଉନ୍ମାଦନାରେ, ଉଦ୍‌ବୋଧିତ ହେଲା
ବେଳରୁ......ବେଳକୁ.......ଏ ଦେଶ ମଣିଷ
ଅମୃତର ସନ୍ତାନ ।

ଶହୀଦ ହେଲା ସେ
ଜନ୍ମଭୂମିର ମୁକ୍ତି ସଙ୍ଗୀତ ଗାଇ
"ଆଉଟା ଲୁହକୁ ପିଇ"
ଇତିହାସ ପୃଷ୍ଠା ମଣ୍ଡନ କଲା ଆମର ବୀର ସେ
ଆହା କେତେ ଯୁଗ ପାଇଁ ।

ଦୁର୍ଦ୍ଦିନର ଏ ଗୋଧୂଳି ପାଖରୁ
ଆହ୍ୱାନ ଆସିଲା ଥରେ
ଛିଡ଼ାହୁଅ ଆହେ ଆର୍ଯ୍ୟ ବଂଶଜଗଣ
ଜୀବନର ମଧୁପାତ୍ର ଭାରି
ଦେଶ ପ୍ରେମ ଦୀପ ଜାଳ ।
ଶତ ବାଧାବିଘ୍ନ ଦଳି
ସୌଭାଗ୍ୟର ନବଦିଗନ୍ତରୁ
ଉଦିତ ହେଲେ, ସ୍ୱାଧୀନତାର ସୂର୍ଯ୍ୟ,
ସେଦିନୁ ଦେଖୁଚି

ମୁଁ ମୋ ନିଜସ୍ୱ ବିଶ୍ୱରେ
ମୁକ୍ତି ତିଥିରେ
କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ଏ ବୀରଦ୍ୱର ମହୋତ୍ସବ ।

ହରିଶରଣପୁର,
ସାକ୍ଷୀଗୋପାଳ, ପୁରୀ

ପୁଷାର ଶ୍ରୀଲୋକନାଥ ମନ୍ଦିର

ଭଗ୍ନ ମନ୍ଦିର (ଝରିଆଲ)

OGP—MP—PTS (I. & P. R.) 72—6,500—20-1-1997

କଟକ ତେଲେଙ୍ଗାପେଣ୍ଠ ଠାରେ ନିଖିଳ ଉତ୍କଳ ପାଲା ଗାୟକ ସଂଘ ଆନୁକୂଲ୍ୟରେ ପରିବେଷିତ ପାଲାକୁ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକ ଦେଖୁଛନ୍ତି । ୨୮-୧୨

କଲିକତାଠାରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ବ୍ରିଟେନର ଡେପୁଟି ହାଇ କମିଶନରଙ୍କ ମିଷ୍ଟର ଏସ୍. ଏମ୍. ସାଡାନ୍ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ସଚିବାଳୟ ପ୍ରକୋଷ୍ଠରେ ସାକ୍ଷାତ କରୁଛନ୍ତି । ୧୭-୧୨

Licence No. C.R.N.P. 5—Licensed to post without Pre-payment

ଆଠଗଡ଼ଠାରେ ଏକ ରାଜ୍ୟ ସ୍ତରୀୟ ଉତ୍ସବରେ ସମାଜ ସମ୍ପାଦକ ପଦ୍ମଭୂଷଣ ଡକ୍ଟର ରାଧାନାଥ ରଥଙ୍କ ଜନ୍ମଶତବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ମହା ସମାରୋହରେ ଉଦ୍‌ଯାପିତ । ୬-୧୨

କଟକ ବାରବାଟୀ ଷ୍ଟାଡ଼ିୟମଠାରେ ଓଡ଼ିଶା ଓ ପଞ୍ଜାବ ମହିଳା ପ୍ରତିଯୋଗୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେବାକୁ ଯାଉଥିବା ହକି ମ୍ୟାଚ୍‌ର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ପଞ୍ଜାବର ମହିଳା ହକି ଖେଳାଳିଗଣ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀ ଶ୍ରୀ ଜାନକୀ ବଲ୍ଲଭ ପଟ୍ଟନାୟକଙ୍କୁ ନିଜ ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ୬-୧୨

Printed at Orissa Government Press, Cuttack-753010

ଉତ୍କଳ ପ୍ରସଙ୍ଗ
ଫେବୃଆରୀ, ୧୯୯୭